

11. Slaven en Transportbedrijven.

UITTREKSEL

Uit : OD 345

Naam: MAANDRAPPORTEN NOORD-HOLLAND.

Voor : OD 209/II

Naam: STAKINGEN (Wilde)

Ag. nr: 113226

Afz. : I.D. Velsen

Datum: Juli '51

Aard van het stuk: Maandverslag Mei en Juni 1951

.....

HAVENARBEIDERS(200 man personeel)

Op 5.5.51 werd door de vislossers (allen georganiseerd bij CBT of CNV) in vreband met de nationale feestdag niet gewerkt. E.a. tegen de beslissing van betrokken werkgever. Het gevolg hiervan dat deze arbeiders werden gestraft met inhouding van een dag loon. Hierover heerste ontstemming onder deze vislossers. Op Zaterdag 12.5.51 werd tijdens een ledenvergadering der CBT te IJmuiden aan de havenarbeiders (vislossers) medegedeeld, dat door het College van Rijksbemiddelaars een nieuw arbeidscontract was vastgesteld.

In verband met de invoering van bedoeld CAO werd, tegen het advies van het bestuur in, door de betrokken arbeiders besloten op Dinsdag 15 Mei 1951 de werkzaamheden niet te beginnen.

Op een door het Unie-bestuur belegde vergadering d.d. 15.5.51 werd echter na stemming besloten de staking op de heffen. Zodat in het geheel

Uitgetr. door: T.G.

Op aanwijzing van: B III t

Datum: 21.11.51

geheel een dag werd gestaakt, nl. op 15.5.51
Opgemerkt wordt, dat de EVC onder de haven-
arbeiders geen leden telt.

EVC-activiteit

In verband met de EVC activiteit tijdens dit
conflict wordt bericht, dat KUIL (voormalig
Hoofdbestuurslid der ABT) op 14.5.51 een bij-
eenkomst hield in het cafe van de Wed. SNIJDERS
te IJmuiden-Oost. Op deze vergadering waren
aanwezig, behoudens Kuil, voornoemd,
HOLLANDER den Dirk, 28.10.09 Katwijk aan Zee
WIJKER Engel 13.3.12 te Velsen
POLANEN van Jan 10.12.16 te Velsen

Een dergelijke bijeenkomst vond eveneens
in bedoeld cafe plaats op 15.5.51 en 17.5.51
en waren aanwezig:

KUIL

POLANEN van Jan 10.12.16 Velsen
PRINS Christyan 18.8.16 Oosterhesselen
VASTENHOUW Jacobus 11.9.16 Velsen
WIJKER Engel, 13.3.12 te Velsen

KRUISWIJK Arie (nadere personalia volgt)

KULK Adrianus, 26.8.99 Den Haag

3 personen, waarvan de identiteit niet werd
vastgesteld.

Het tijdens dit conflict optredende initie-
tief comité bestond kenlijk uit meergenoemde
personen.

Op 15.5.51 werden nabij de vishallen door

KUIL, den

HOLLANDER Dirk 28.10.09 Katwijk

BAAS Pieter Harm, 7.10.23 Velsen

BAAS Lijsje 18.7.09 te Huizen(NH)

SCHERINGA Cornelis 30.6.10 te Haarlem

pamfletten verspreid "Vislossers het Nieuwe
Contract is beter" (zie bijlage III)

Op 18.5.51 werden in de omgeving van de
vishallen ~~aan~~ vermoedelijk door PRINS en VAS-
TENHOUW, voornoemd, pamfletten verspreid "Ver-
deeldheidspogingen van scheurmakers" (zie bij-
lage IV).

Opgemerkt wordt dat tijdens de bijeen-
komst op 15.5.51 nabij cafe SNIJDERS een
luke auto, gekenmerkt GX-495, geparkeerd stond.
Bij onderzoek bleek dit kenteken te zijn afge-
geven aan alg. Bond van Werkers in de Bouwnij-
verheid, Prinsengracht 739 te Amsterdam.

Het hoofdbestuurslid der EVC, Bertus
BRANDSEN werd tijdens dit conflict meermalen
te IJmuiden gesignaleerd.

Overigens werd bekend, dat het pamflet
bijgevoegd als bijlage IV, door de ABT (EVC)
werd samengesteld en te Amsterdam gestencild.

De eerder genoemden PRINS en VASTENHOUW
werden inmiddels in verband met hun optreden
door de OBT als lid geroyeerd.

α EINDE.

B. O. D. 209
Aant. B. k.
aan in 2.0.
van 1.1.1951

92004

6.417
24 OCT. 1950
ACD/ 95376

R A P P O R T .

-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-

Harlingen

Op Zaterdag 21 October 1950, te omstreeks 12.-.uur, brak een wilde staking uit onder de havenarbeiders in dienst bij de General Steam Transport Cy. te Harlingen. De oorzaak is gelegen in het feit dat de arbeiders niet accoord gingen met de door genoemde Maatschappij vastgestelde werktijdverdeling. Alle 25 in dienst zijnde arbeiders legden het werk neer terwijl 15 tijdelijk aangenomen havenarbeiders uit solidariteit zich bij de stakenden aansloten. De stakende arbeiders zijn bij de 3 volgende vakbonden aangesloten Algemene Transportarbeidersbond, Christelijke transportarbeidersbond en Eenheidsvakcentrale. Vier van de stakenden zijn aangesloten bij de E.V.C. De vakbonden stonden niet achter de stakende havenarbeiders. Wel werd door een bestuurslid van de Algemene Transportarbeidersbond bemiddeling verleend tot het oplossen van het conflict. Op datum in de aanhef vermeld werd door de stakende arbeiders van alle drie vakbonden gezamenlijk een vergadering belegd. Op deze vergadering werd geen overeenstemming bereikt. In de namiddag van Zondag 22 October 1950, te omstreeks 18.-.uur werd besloten het werk op Maandag 23 October 1950 te hervatten. Dit is op genoemde datum te 8.30 uur geschied, zonder dat de door de stakende arbeiders gestelde eisen werden ingewilligd. De staking had een rustig verloop. Door de politie behoefde niet te worden opgetreden.

Hiervan is opgemaakt dit rapport, gesloten
23 October 1950.

No. 28.

No. V.D. 1.405.50.

Alkmaar

OP KAART
ACD/13
DAT: 18/9/50
PAR: HCP

6. 4/2/50
6. 85

22 Augustus 1950.-
24 AUG 1950 9
ACD/ 9/16 34

ONDERWERP:

Staking van een aantal
Alkmaarse Havenarbeiders.

Betrouwbaarheid berichtgever: Betrouwbaar.
Waardering bericht: idem.
Tevens bericht gezonden aan: Geen.
Medewerkende instanties: Gewestelijk Arbeidsbureau alhier.
Ondernomen acties: Inwinnen van inlichtingen.

In verband met bovenstaand onderwerp deel ik U het volgende mede.

Maandag 21 Augustus 1950, te omstreeks 8 uur is tussen 6 Alkmaarse havenarbeiders en de firma HAYTEMA, groothandel in Graan en Kunstmest een conflict uitgebroken. Het ging om de betaling van een bedrag van 54 gulden, dat de firma HAYTEMA sinds Maart verschuldigd is voor de werkzaamheid van een z.g. "lospikker" bij het lossen van een schip met kunstmest. Volgens deze firma behoefde een dergelijke "lospikker" niet aangesteld te worden, doch de havenarbeiders beriepen zich op een gewoonterecht, waardoor genoemde firma verplicht zou zijn het loon van deze "lospikker" te betalen. Door de vakorganisatie's is de firma HAYTEMA verschillende malen op deze nalatigheid tot betalen gewezen. Op Maandag 21.8.50 besloten de havenarbeiders alvorens tot het lossen van een schip met graan over te gaan, het verschuldigde bedrag van 54 gulden te eisen. De firma HAYTEMA voelde er aanvankelijk weinig voor het verschuldigde bedrag te betalen, waarop de havenarbeiders besloten het werk neer te leggen (e.g. niet tot lossen van een schip over te gaan).

In de middag van 21.8.1950 werd door voormelde havenarbeiders een vergadering belegd in het café van KOELMEIJ aan de Pieterstraat alhier. Het conflict omvatte 6 havenarbeiders van de z.g. vaste havenploeg en 4 vaste arbeiders van de firma HAYTEMA, welke laatsten onder de

druk der omstandigheden besloten eveneens niet tot lossen van het schip met graan ever te gaan. Volgens bijgaand courantenartikel omvat het conflict alle betrokken arbeidersorganisaties, hetwelk echter niet juist is. De Algemene Bond van Transportarbeiders (N.V.V.) was niet bij het conflict betrokken. In het courantenartikel wordt bedoeld de A.B.T. (E.V.C.). Ter regeling van het conflict was een comité gevormd uit de volgende personen; achter wier namen de desbetreffende organisaties zijn vermeld:

- aan
OK*
- x II JAN HENDRIK OOYEVAAR, ✓ geb. 28.3.1915, bij Uw dienst bekend als E.V.C.-er;
  - x I CORNELIS VAN DEN BERG, ✓ geb. 4.5.1901, bij Uw dienst bekend als E.V.C.-er enz.
  - x I KAREL MARINUS KLOMP, ✓ geb. 25.12.1920, bij Uw dienst bekend als E.V.C.-er;
  - I HENDRIGUS JOHANNES BENARD, ✓ geb. 20.4.1893 te Amsterdam, havenarbeider, wonende Ropjeskuil No. 36 te Alkmaar, is lid van de K.A.B. Hij was kort na de bevrijding lid van de A.B.T. (E.V.C.).

De naam van de ongeorganiseerde havenarbeider die blijkens bijgaand courantenartikel ook in het actiecomité zitting zou hebben bleek alhier onbekend.

Het is gebleken, dat de plaatselijke E.V.C. de touwtjes van dit opgeblazen conflict in handen had. In de namiddag van 21.8.1950 heeft bovengenoemd comité een onderhoud gehad met de procuratiehouder van de firma HAYTEMA, bij welk onderhoud als woordvoerder optrad de bij Uw dienst bekende E.V.C.-bestuurder en communist J.J. HEEMSKERK (geb. 30.1.1921). Deze HEEMSKERK voerde ook het woord op de vergadering die door de havenarbeiders in café KOBLEMEY alhier was belegd. Na het onderhoud van het comité met de vertegenwoordiger van de firma HAYTEMA bleken de havenarbeiders door de toezeggingen van de firma voornoemd en het uitbetalen van een bedrag van f 40.- (in plaats van 54 gulden) tevreden gesteld en was het arbeidsconflict daarmee opgelost.

Overige bijzonderheden deden zich niet voor.- EINDE.-

21.8.50.

Conflict in de Alkmaarse haven

Arbeiders weigeren schip te lossen

Hedenmorgen is tussen de Alkmaarse havenarbeiders en de Haytema's Graan- en Kunststesthandel een conflict uitgebroken.

Van arbeiderszijde vernemen wij, dat het hier gaat om de betaling van een bedrag van f 54, dat de firma Haytema sinds Maart verschuldigd is voor de werkzaamheid van een „lospikker” bij het lossen van kunststest, tot welke betaling zij ingevolge de CAO verplicht is. De organisaties hebben zich met de firma Haytema meerdere malen schriftelijk hierover verstaan, doch betaling van het bedragje is steeds achterwege gebleven.

De organisaties hebben tenslotte het besluit genomen bij de eerstvolgende lossing van een voor deze firma bestemd schip, betaling van het bedrag te eisen vooraleer het lossingswerk aan te vangen. De firma is door de organisaties vooraf van deze maatregel op de hoogte gesteld.

Hedenmorgen is de maatregel ten uitvoer gelegd. Wel is men met de lossing van het bewuste schip begonnen maar zodra de heer Haytema aanwezig was, is het werk door de tien havenarbeiders neergelegd, toen deze betaling weigerde.

Het Arbeidsbureau is op de hoogte gesteld van het uitgebroken conflict, waaraan bovendien de eis is gekoppeld dat voortaan door de firma Haytema op betere wijze de verschillende voorwaarden van lossing schriftelijk zullen worden vastgelegd.

Het conflict omvat alle betrokken arbeidersorganisaties. Ter regeling hiervan heeft zich een delegatie gevormd bestaande uit twee leden van de Algem. Bond van Transportarbeiders, één lid van de Kath. Arbeiders Beweging en één ongeorganiseerde.

Van arbeiderszijde koesterde men de verwachting, dat het conflict, dat zoals boven aangetoond, in geen enkel verband staat met de stakingen elders, spoedig tot het verleden zal behoren.

Het conflict opgelost

Tijdens een onderhoud met de firma H. is later besloten dat deze — hoewel h. i. onverplicht — een bedrag van f 40 zal uitbetalen.

Bepaald is, dat in de toekomst de overeenkomsten zo mogelijk schriftelijk zullen worden vastgelegd en dat de stakingstijd zal worden doorbetaald. De mogelijkheid van een nieuwe CAO wordt onder de ogen gezien.

31 AUG. 1949

ACD/ 68052
1949.

G E H E I M

via B op 29

bij ag. mtr.
PE

27 Augustus

Verbinding: No. 12

Doss. 25/74

Onderwerp: Staking bij de N.V. "Fustex" op de Groente- en Fruitmarkt te 's-Gravenhage

Datum ontvangst bericht: 27 Augustus 1949

Betrouwbaarheid berichtgever: betrouwbaar

Waardering bericht: betrouwbaar

Tevens bericht gezonden aan:---

Medewerkende instanties:---

Ondernomen actie:---

B 8/109"

Op Dinsdag 23 Augustus 1949 om 7.00 uur brak een wilde staking uit onder het losse personeel van de N.V. "Fustex", kantoorhoudende op het terrein van de groente- en fruitmarkt te 's-Gravenhage.

Deze N.V. belast zich o.a. met het uitladen van ledig fustmateriaal uit de wagons van de N.S., die daartoe op het terrein van de groente- en fruitmarkt worden gereden.

Genoemde N.V. heeft 5 werklieden in vaste- en plm. 25 werklieden in losse dienst.

Op vorengenoemd tijdstip legden alle los-werklieden het werk neer, daar de N.V. weigerde te voldoen aan hun eis tot verhoging van het uurloon van f.l.-- tot f.l.25.

De op 23 Augustus gehouden bespreking tussen de arbeiders en de patroons leidde niet tot een oplossing van het geschil.

In de loop van de dag verklaarden enige stakers, dat zij wel tegen de oude voorwaarden aan het werk wilden gaan, doch dat zij bevreesd waren voor molestatie.

Op Woensdag 24 Augustus 1949 om 7.00 uur hebben alle stakers zich gemeld en zijn zij tegen het oude loon van f.l.-- per uur weer aan het werk gegaan, nadat was overeengekomen, dat voor overuren f.l.25 zou worden betaald.

Bij de staking hebben zich geen ongeregeldeheden voorgedaan.

Voor zover bekend heeft de E.V.C. geen invloed op deze staking uitgeoefend. (einde)

UITTREKSEL

Voor OD 209 -11 Naam Wilde stakingen.

Origineel in OD 1228 Naam Metaalbond van Werknemers i/d Metaalnij-
verheid en Aanverwante Bedrijfstakingen.

Volgnr. Ag.nr. 52997 Aard van het stuk

Afz. I.D. Amsterdam Datum 4-1-49

Spoe⁴divergadering Afd. Amsterdam E.V.C.-Metaal te Amsterdam
op 3 Jan. 1949.

De voorzitter gaf het woord aan Leen TOUW, een der stakings-
leiders van de H.T.M.

Deze verklaarde allereerst, dat elke staking, die lotsverbe-
tering der arbeiders beoogt, de sympathie van de stakingslei-
ders der H.T.M. heeft.

Bij de H.T.M. is de staking op dezelfde wijze begonnen als
bij de N.D.S.M. De E.V.C.-leden hebben ook daar de spits af-
gebeten. De andere vakbonden trachtten verdeeldheid onder de
arbeiders te brengen en zij weigerden elke medewerking aan
de stakende arbeiders. De stakingsleiding ging echter onver-
minderd voort met haar strijd, ondanks de ledige stakingskas.
Het einde van deze actie was een groot succes voor de arbei-
ders. Spreker vertelt dit alles om aan te tonen, dat de on-
verzettelijke wil van de arbeiders tot een goed resultaat
moet leiden. Hij zeide vervolgens, dat de Amsterdamse arbei-
ders in hun strijd niet alleen staan, maar gesteund worden
door alle Nederlandse arbeiders, die hun taak verstaan. Als
bewijs daarvan overhandigde hij een bedrag van fl. 4000.-- aan
de stakingsleiders in het N.D.S.M.-conflict, met verzoek daar-
van een redelijk deel af te staan ten behoeve van de Hollan-
dia-stakers. Onder daverend applaus werd genoemd bedrag in
ontvangst genomen. Spreker beëindigde zijn toespraak met een
opwekking tot alle arbeiders om de strijd gezamenlijk voort
te zetten en daarbij voor ogen te houden de successen, die
bij vroegere, in diverse bedrijven plaats gehad hebbende sta-
kingen, werden bereikt.

Uitgetrokken door S Afd./Sectie ACD. 4b Datum 7-4-49

Op aanwijzing van

Handwritten: *Handwritten signature* - 65/289
G E H E I M.

Verbinding: 12

24 December 1948.

Doss.25/51/25

Onderwerp: Actie voormalig Stakingscomité

H.T.M.-personeel.

Datum ontvangst bericht: 22 December 1948

Betrouwbaarheid berichtgever: zeer betrouwbaar

Waardering bericht: zeer betrouwbaar

Tevens bericht gezonden aan: ---

Medewerkende instanties: ---

Ondernomen actie: ---

Vol
27 DEC. 1948
AC 52106

Handwritten: 13

Door het voormalig stakingscomité van de H.T.M. onder leiding van:

x) Leendert Laurens TOUW, geboren te Den Haag, 13 April 1922, wonende Hoekade 1314 te Den Haag, werd ~~in~~ voor de nacht van 22-23 December 1948 een zaal (capaciteit 400 personen) gehuurd van het gebouw "Musica" aan de Delftselaan te Den Haag, waarbij als motief werd opgegeven: "Feestavond van de personeelsvereniging H.T.M.-personeel".

1 De zaal werd gehuurd door de trambestuurder, F.VAN BEM-MEL, wonende Tulpstraat 56 te Rijswijk. Deze gaf daarbij op als adres het Secretariaat van voornoemde vereniging Hoekade 1314, zijnde het particulieradres van TOUW voornoemd.

Voor deze nachtvergadering werd bij de Politie een nachtvergunning aangevraagd, doch de vergunning werd niet afgehaald.

Voor deze vergadering werden onder het H.T.M.-personeel geen convocaties verspreid.

De zaal was gehuurd van 1.30 tot 4.00 uur, doch daar er tot 2.00 uur slechts één H.T.M.-man was verschenen, heeft de eigenaar op dit tijdstip de zaal gesloten.

Voorvoemde H.T.M.-man verklaarde aan de eigenaar van het gebouw, dat hij mondeling een oproep voor deze vergadering had ontvangen, doch dat hij met ziekteverlof thuis was en geen bericht had ontvangen, dat de vergadering niet zou doorgaan.

De oorzaak van het niet doorgaan van deze vergadering is tot op heden niet bekend geworden. (Einde)

inf.

15 DEC. 1948

AD 51555

De I.D.Delft heeft de eer U het volgende te berichten.

Nadat het reeds enige dagen gegist had onder het personeel van de Nederlandse Kabel Fabriek te Delft, in verband met de aanvraag van een extra uitkering van 2 %, kwam het op ~~Donderdag~~ ^{Dins}dag 7 December 1948 te omstreeks 10.30 uur tot een uitbarsting. Ongeveer 200 man van het personeel legde op die tijd het werk neer, doch men bleef bij zijn werk. Enige leden van de personeelskern werden belast met de opdracht met de directie te gaan spreken. Dit praten had echter geen resultaat, omdat de directie geen reden zag deze 2% uitkering te doen. Na verloop van ongeveer één uur is het gehele personeel weer aan het werk gegaan. De directie motiveerde haar weigering op het feit, dat reeds 5% gratificatie wordt verleend op het jaarloon. Intussen is deze aangelegenheid nog niet tot tevredenheid van het personeel opgelost en men is nog doende hierin te voorzien.

Einde.

Aan de Heerv Hoofd van de
CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST
te 's-GRAVENHAGE.

(bijgezonden)
De CN- bedrijfskrant
"De Kabelkern" van 10.12.48
is afzonderlijk geborgen
by J. & B

1300 arbeiders Kabelfabriek Delft 1 uur sit-downstaking

Regering weigert gratificatie voor onderwijzers

RSRS. No.:	
ORT.:	Naar h. H.
NUMERUM:	8-12-48
AR.:	

De nood in de gezinnen der werkers, die tengevolge van de loon- en prijs-politiek al vóór de subsidieverlaging ingekende vormen had aangenomen, na de recente regeringsmaatregelen nog hoger gestegen. Niemand geeft meer, dat de gulden loontoeslag een compensatie voor de gestegen kosten van het levensonderhoud genoemd kan worden.

Zo gaan de arbeiders dit jaar de „feestdagen” tegemoet, feestdagen, die voor hen rampdagen dreigen te worden. Het is duidelijk, dat de werkers met dit vooruitzicht zich allerwegen gaan roeren. In tal van bedrijven worden thans acties gevoerd om in elk geval een loongratificatie te verkrijgen, waarvoor het wellicht mogelijk wordt, de feestdagen met wat minder bezorgdheid tegemoet te zien. De winsten der ondernemers maken gratificaties meer dan mogelijk. Verschillende acties, voor de uitbetaling der gratificaties gevoerd, hadden reeds succes. Zo maakten wij reeds melding van de overwinning der arbeiders bij de Verenigde Blikfabrieken.

„De Nederlanden van 1848” geeft extra week loon

Het verzoek van de bij de E.V.C. aangesloten Bond van werknemers in Handels-, Bank- en Verzekeringswezen, om met de a.s. feestdagen een kwart-maand salaris uit te betalen, is door de directie van de Verzekering-Mij. „De Nederlanden van 1848” ingewilligd. De directie side mede, dat het personeel deze gratificatie zal ontvangen.

N.K.F.-arbeiders eisen Kerstgratificatie en 20% premie

Gisterochtend is het gehele fabriekspersoneel, groot 1300 man, van de Nederlandse Kabelfabriek te Delft in sit-down-staking gegaan. De arbeiders stelden de eis, een kerstgratificatie te ontvangen. Tevens eisten zij een vaste premie van 20% boven hun basis-loon.

De arbeiders kozen twee personeels-leden uit hun midden om aan de kern te worden toegevoegd. Deze versterkte kern zou de eisen van de arbeiders aan de directie moeten voorleggen. De directie der N.K.F. verklaarde zich bereid de delegatie te ontvangen. Om half twee in de middag echter kwam de directeur zijn afspraak niet na en verliet het bedrijf.

Inmiddels hadden de arbeiders om half twaalf het werk hervat, vertrouwend op de toezegging van de directeur. Men verwacht, dat de arbeiders thans strafers maatregelen overwegen. Omtrant het toevoegen van twee arbeiders aan de fabriekskern meldt onze Delftse correspondent nog, dat de kern gedurende de laatste maanden een zwakke houding aannam. Dit geschiedde vooral onder invloed van de kernvoorzitter, die al te veel op het standpunt

Hoofdbestuur onderwijzers: Regering zwijgt over hoofdzaak

Een hoofdbestuurder van de A.O.V. gaf aan onze sociale redacteur op dit bericht onderstaande commentaar:

„Allereerst stel ik vast, dat dus over de geëiste salarisverhoging van 5%, die ook de ambtenaren kregen, door de minister niet gesproken wordt, zodat onze gelijkberechtiging met de ambtenaren, die in 1946 was toegezegd, ons nog steeds wordt onthouden. Het is niet juist, dat in 1947 de verbetering in onze positie tot stand kwam. In 1947 kregen de onderwijzers dezelfde verhoging, die ook de ambtenaren kregen. Ons werd entgermate recht gedaan, hoewel lang niet voldoende, toen in December 1946 de regeling „Wes-linge” tot stand kwam. Dat recht wil men ons thans blijkaar weer betwisten.

Wat de gratificatie betreft: In 1946 werden de onderwijzers geen maand arbeiders uit hun midden aan de kernsalaris maar een bepaald bedrag ineens, toe, tenzijnde de onderhandelingen te waarmee de regering in feite erkende, dat de positie der onderwijzers vroeger bleef bij de destijds bestaande loonverhoudingen.

Hoewel van een gratificatie in het bezoldigingsbesluit niet gesproken wordt en de onderwijzers dus geen formeel recht kunnen laten gelden meen ik dat, nu al jaren hebben, zeker een moreel recht daarop aanwezig is. Uiteraard is over een en ander het laatste woord nog niet gesproken.”

Minister Rutten:

Onderwijzers kregen „grote salarisverbetering” in 1947

Daarom geen gratificatie!

In de Memorie van Antwoord op het Voorlopig Verslag der Tweede Kamer inzake de begroting van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, verklaarde de minister o.a. dat hij moest ontkennen, dat de bezoldigingspolitiek ten aanzien van de onderwijzers een vaste lijn mist.

Aangezien de onderwijzers in 1946 (!) een extra-maand salaris was toegekend en in 1947 een salarisregeling tot stand is gekomen, die een „grote verbetering” inhield, kwamen de onderwijzers niet voor de z.g. vacantie-toeslag in aanmerking.

Tekort aan leerkrachten

Hoe „groot” die verbeteringen wel waren, toonde de minister zelf aan, waar hij in dezelfde Memorie van Antwoord constateert, dat er een groot tekort aan leerkrachten bestaat, hetgeen de minister „met bezorgdheid” vervult. De aanmoediging voor het ambt van leerjaar in de kringen der studenten is uiterst gering te noemen en de minister acht het daarom gewenst een onderzoek naar de oorzaak in te stellen en het oordeel der betrokken faculteiten hierover te vragen. Kan de oorzaak wellicht in de „grote verbeteringen” liggen, die de onderwijzers in een positie hebben gebracht waardoor zij genoopt zijn te verklaren tot daadwerkelijke actie over te zullen gaan, indien niet aan de nood in hun gezinnen een einde komt?

Voor Amsterdams gemeentepersoneel

Door de afd. Amsterdam van de bij de E.V.C. aangesloten Bond van Nederlands overheidspersoneel is aan de gemeenteraad een schrijven gericht, waarin gevraagd wordt, aan het gehele gemeentepersoneel met de a.s. feestdagen een gratificatie van 2% van het loon uit te keren.

In dit schrijven wordt gewezen op de grote nood in de gezinnen van het gemeentepersoneel en de waarschijnlijkheid, dat het voorstel tot verbetering in deze toestand door de B.N.O.F. aan de Centrale Commissie gedaan, nog niet zo spoedig als nodig is zijn beslag zal krijgen.

Verder wordt gewezen op de bijzondere prestatie van het gemeente-personeel, dat ondanks verscheidene moeilijkheden de gemeentebestuur voorbeeldig doet functioneren.

Ten slotte wordt de mening uitgesproken, dat van een eventuele gratificatie de z.g. arbeidscontractanten niet dienen te worden uitgesloten en dat uitbetaling der gratificatie voor de Kerstdagen dient te geschieden.

RP Winnik

Beeindiging staking op de scheepswerf
DOORNBOS te APPINGEDAM.

Volgens 50182

23 NOV. 1948

Hierbij moge ik U, beleefd berichten dat de gedeeltelijke staking van het personeel werkzaam in de zogenaamde afschrijverij van de scheepswerf DOORNBOS te APPINGEDAM is beëindigd.

Het personeel is op een aanschrijving van de directie van de scheepswerf, dat zij op Woensdag 17 November 1948, te 12.30 uur het werk weer moesten hervatten, daar zij anders zouden worden ontslagen, weer begonnen te werken, met uitzondering van Tonnis van der MEULEN, die niet naar de werf terug wilde en thans werkzaam is bij de N.V. carrosseriefabriek P. Medema te APPINGEDAM.

De staking, die zeven man betrof, heeft derhalve geduurd van Dinsdag 9 November 1948, 8.00 uur tot Woensdag 17 November 1948, 12.30 uur.

De staking is rustig verlopen. Er hebben zich geen provocaties voorgedaan en de politie heeft niet behoeven op te treden.

De personalia van Tonnis van der MEULEN zijn als volgt:
Tonnis van der MEULEN, Nederlander, geboren 14 September 1916 te DELFZIJL, gehuwd, vader van één kind, van beroep fabrieksarbeider, wonende te APPINGEDAM, Derk Boeremastraat No: 8. Hij is communist en lid van de E.V.C.

I. D. Coster Iko. Groningen. 19-11-48

h.c. v. b.

co 49723

~~49732~~

(NK)

✓

GEWEST GRONINGEN der RIJKSPOLITIE
DISTRICTS-COMMANDANT WINSCHOTEN

Winschoten, 26 November 1948

Onderw: Betr. Openb. verg. belegd door
stakende arbeiders scheepswerf
te Appingedam.

Volgno.
29 NOV. 1948
50463

Antw.op: Uw brief dd. 25-11-48
no. ~~49732~~ (GEHEIM)

A a n: de Heer Hoofd van de CENTRALE CONTROLE DIENST
Sweelinckplein 14 's G R A V E N H A G E

Ik bevestig hierbij de ontvangst van Uw nevensaangehaalde brief, betreffende o.a. Butzelaar, Gerrit Cornelis en Kolman, Jan Arend.

Voor zoveel betreft Uw verzoek aan de slotalinea van Uw brief, moge ik U verwijzen naar dezerzijds intussen aan U toegezonden rapporten, resp. dd. 15-11-48 en 22-11-48. In deze rapporten moge U de door U gestelde vragen beantwoord zien.

De DISTRICTS-COMMANDANT der Rijkspolitie
De Officier der Rijkspolitie 1e klasse

C. S. van KUIK

C. S. van Kuik

✓

UITGEBOEKT

MINISTERIE VAN ALGEMENE ZAKEN

No.: 49723

's-Gravenhage, 25 November 1948

Ond.: Uw schr. ddo. 15-11-'48
betr. openb. verg. belegd door
stakende arbeiders scheepswerf
te Appingedam.

GEHEIM

0150463

V/IIIi 3

n.a.v.schr. No.49723 v.Winschoten

Te Uwer informatie heb ik de eer U te berichten, dat met de in Uw nevenvermeld schrijven aangeduide E.V.C.-functionarissen waarschijnlijk zullen zijn bedoeld:

- ★ BUTZELAAR, Gerrit Cornelis, geboren te Soest, 24-2-1912, wonende te Amsterdam, Aalsmeerderweg 109, secretaris van het hoofdbestuur van "De Metaal", Bond van Werknemers in de Metaalnijverheid en aanverwante Bedrijfstakken, aangesloten bij de E.V.C.
- en
- ★ KOLMAN, Jan Arend, geboren te Beerta, 14-8-02, wonende te Groningen, Deliplein 5a, lid van genoemd hoofdbestuur en tevens bezoldigd propagandist en bestuurder van deze bond voor Noordelijk Nederland.

In verband met de in Uw genoemd schrijven gemelde bespreking tussen een N.V.V.-bestuurder en een E.V.C.-bestuurder (J.A. Kolman) enerzijds en de directie van de betrokken scheepswerf anderzijds, moge ik U verzoeken mij in kennis te willen doen stellen met de eventueel daarbij bereikte resultaten t.a.v. gemelde staking. Uwe berichten aangaande het verdere verloop dezer stakingsactie zie ik met belangstelling tegemoet.

Het Hoofd van de Dienst
namens deze:

III

J.G. Crabbendam

P.P. van Kalle.

Aan de Heer
Districtscommandant der Rijkspolitie
te
WINSCHOTEN.

K.P. W. W. W. W. W.
Verslag openbare stakingsvergadering in café
van Wijk te APPINGEDAM, op 11 Nov. 1948.

Volgno. <i>49723</i>
16 NOV 1948
A.C.D./GEDAM.

*aant
aanw...
heid in...
* v...
OK*

Op 11 November 1948, des 'savonds' om 17.30 uur, is in café van Wijk te APPINGEDAM, een openbare vergadering gehouden belegd door het stakende personeel van de scheepswerf DOORNBOS te APPINGEDAM.

Aanwezig waren elf man personeel, twee bestuursleden van het N.V.V., een hoofdbestuurslid van de E.V.C. en de Districtsbestuurder van de E.V.C. en Dirk MEREMA, vooraanstaand communist te APPINGEDAM.

De vergadering werd ingeleid door Ulke KLOOSTERMAN, Nederlander, geboren 22 April 1910 te DELFZIJL, gehuwd, van beroep scheepsbouwer, wonende te APPINGEDAM, Patrimoniumstraat No: 33, die mededeling deed aan de vergadering hoe of het conflict bij de scheepswerf DOORNBOS was ontstaan.

In de afdeling waar hij (KLOOSTERMAN) werkzaam was, zijnde de zogenaamde afschrijverij, was al geruime tijd gekankerd over het feit dat DOORNBOS aan een aantal van zijn arbeiders 20% loon meer uitbetaalde dan aan de andere arbeiders. Volgens zijn beredenering zou DOORNBOS daarbij niet boven de plafondonlonen komen, maar zou hij het loon dat hij meer betaalde dan was vastgesteld, korten op het loon van de andere arbeiders, waardoor het verschil van 20% in loon kon ontstaan. De arbeiders werkzaam in de afschrijverij gingen met deze loonregeling niet accoord, omdat zij niet tot de bevoorrechten behoorden, alhoewel de afdeling waarin zij werkten feitelijk het hart van het bedrijf was. Na al maandenlang over de onbillijkheid te hebben gekankerd was het maandagmiddag 8 November 1948 tot een uitbarsting gekomen en had één der arbeiders gezegd dat hij de baas, zijnde de uitvoerder van het bedrijf met de grieven die zij allen hadden in kennis zou stellen en dat zij ook 20% loonsverhoging wensten. De baas was opgehaald en de kwestie was met hem besproken. De baas had toegezegd dat hij de kwestie met de directeur zou bespreken en dat hij de arbeiders de volgende dag de uitslag zou mededelen. De arbeiders hadden toen de indruk gekregen dat aan hun grieven wel tegemoet zou worden gekomen, want de baas had onder meer uitgelaten, of het anders niet was dan die 20% toeslag, waar zij hem voor hadden laten komen.

De volgende dag was de baas, weer in de afschrijverij gekomen en alhoewel de arbeiders dachten, dat hij hun direct de uitslag zou mededelen, praatte de baas echter nergens over. Twee van de arbeiders, waarbij inleider zelf, waren toen naar de baas toegestapt en hadden hem gevraagd hoe of het kwam met de 20%. De baas had daarop botweg geantwoord: "Jullie krijgen niets." Ook had hij nog gezegd dat de directeur al een klein foutje had gemaakt en dat hij niet van plan was om dit kleine foutje tot een grote fout te maken. Dit kleine foutje zou dan slaan op het feit dat DOORNBOS al te hoge lonen had uitbetaald en dat deswege al een proces verbaal tegen hem lopende was. Het antwoord van de baas had een aantal van de arbeiders zodanig gegriefd, omdat zij meenden dat zij op een redelijke vraag ook een redelijk antwoord konden verwachten, dat een zestal van hen besloten om onmiddellijk het werk neer te leggen en om te trachten door een staking aan hun eisen kracht bij te zetten. Het voorbeeld van de zes had tengevolge dat er later nog drie arbeiders het werk neerlegden. De staking omvatte nu 9 man allen werkzaam in de afdeling afschrijverij. De inleider erkende dat zij in zekere zin een fout hadden begaan door in staking te gaan, zonder dat zij de vakbonden daarvan in kennis hadden gesteld, zonder dat de vakorganisaties met de werkgever het nodige overleg hadden kunnen plegen. Volgens inleider lag het plotseling uitbreken van het conflict echter aan het botte antwoord van de baas, waarop zij niet anders hadden kunnen antwoorden dan met een eveneens botte daad.

Het speet inleider dat niet meer kameraden die nog aan het werk waren, aan hun oproep hadden gehoor gegeven om de vergadering bij te

wonen, maar dat zou hem wel aan het feit liggen, dat er thans op de werf werd rondverteld, dat het de stakers niet begonnen was om meer loon, maar om het feit dat de degenen die thans wel 20% loontoeslag kregen dit er ook af zouden krijgen. Dit was echter bewuste verdraaiing van de waarheid. Wanneer inderdaad zou blijken, dat deze kameraden hun 20% zouden kwijt raken, dan zouden degenen die nu staakten weer als nummer één op de bres staan voor deze belangen.

Inleider verklaarde hiermede de oorzaak en het doel van de staking voldoende te hebben toegelicht en hij vroeg wie van de aanwezigen het woord wenste om door gezamenlijk overleg te komen tot de maatregelen die in verband met de staking dienden te worden genomen.

Hierop vroeg het woord de Hoofdbestuurder van de E.V.C. die zeide BUTLAIRE, althans een zodanige of soortgelijke naam noemde hij, te heten. De hoofdbestuurder verklaarde, na eerst de toestanden die op de scheepswerf DOORNBOS heersten als volkomen fout te hebben gekarakteriseerd, dat nu het conflict er eenmaal was, het het beste was dat de vakbonden voor hun stakende kameraden de weerstandskassen openden, opdat de stakers niet uit financiële nood weer aan het werk werden gedreven. Wanneer dit het geval zou zijn en de stakers zouden als onmondige kwajongens op de werf terug moeten keren, dan zou DOORNBOS zijn politiek van verdeel en heers nog meer uitbuiten en zou het gevolg zijn dat de kameraden die thans nog in gunstige positie op de werf werkten ook hun gunstige perspectieven kwijt raken. Hij wakte daarom de stakers op om te blijven volharden in het door hen begonnen conflict en in de schafttijden hun medewerkers met de oorzaak en het doel van de staking in kennis te stellen en hen er op te wijzen dat wanneer de staking verloren werd, ook zij daar de dupe van zou worden.

Hierop verzocht en verkreeg de Heer OLTHOF, voorzitter van de afdeling APPINGEDAM van het N.V.V. tevens wethouder der gemeente APPINGEDAM het woord.

De Heer Olthof begon met te verklaren, dat de arbeiders die nu staakten, deze staking geheel onorganisatorisch waren begonnen. Er was nimmer overleg gepleegd met de vakorganisaties, niet met het N.V.V. en ook niet met de E.V.C. Ook waren er bij deze vakorganisaties nimmer klachten gekomen over onrechtmatigheden op de scheepswerf DOORNBOS. Men had de vakorganisaties zonder meer voor een feit gesteld en in zekere zin een conflict gemaakt. Volgens zijn mening was het absoluut niet noodzakelijk geweest om te gaan staken, wanneer de mensen die grieven hadden, deze aan de vakorganisaties hadden bloot gelegd. Dan had er volgens zijn mening door praten een oplossing gevonden kunnen worden. En volgens zijn overtuiging was die oplossing er dan ook gekomen met voor de arbeiders alleszins gunstige voorwaarden. Nu dit echter niet gebeurd was, wilde hij het voorstel doen en hij deed dit ook, om eerst weer aan het werk te gaan en dat daarna de vakorganisaties zouden trachten om met DOORNBOS tot een vergelijk te komen. Alhoewel ook hij de politiek van DOORNBOS, van verdeel en heers afkeurde, achtte hij de oplossing waartoe men nu was overgegaan niet juist en het was voor hem nog de vraag of het N.V.V. er toe zou overgaan om de weerstandskas, voor de stakers die bij het N.V.V. waren aangesloten, te openen. Volgens hem zou het N.V.V. daar niet intrappen. Hierop verkreeg weer het woord de hoofdbestuurder van de E.V.C. die verklaarde, dat men nu wel kon praten over het al of niet organisatorisch zijn van de staking, maar dat men daar niet verder mee kwam. Hij vergeleek de staking met een geval van mishandeling. Wanneer iemand een klap kreeg, dan ging hij in de meeste gevallen ook niet direct naar de politie om aangifte te doen en om dan het genoegen te smaken dat degene die de klap had gegeven na verloop van een maand of drie door de politierechter werd veroordeeld tot een boete van f. 25.00. Nee volgens hem gaf degene die de klap had ontvangen direct een klap terug. Zo lag ook het geval hier bij DOORNBOS, hier werd een morele klap gegeven door een bot en een afwijzend antwoord en dat verdiende

Butzelaar

verdiende een antwoord dat daarmee gelijk stond. Volgens hem hadden de stakende kameraden niet anders kunnen doen, dan zij nu gedaan hadden. Het conflict was er nu eenmaal volgens hem en het was aan de vakbonden om de stakers zo goed mogelijk te steunen en om voor hen de zaak tot een meest gunstige oplossing te brengen. Hij wilde daarom ook een voorstel doen. De stakers zouden niet weer aan het werk gaan en zouden trachten om hun kameraden op de werf ook tot hun standpunt over te halen. De daarvoor in aanmerking komende bestuurders van het N.V.V. en de E.V.C. zouden intussen trachten om een bespreking te krijgen met DOORNBOS en bij deze bespreking zouden deze bestuurders trachten om voor de stakers de meest gunstige oplossing te verkrijgen, waarop zij weer aan het werk konden gaan. De Heer OLTHOF was het hier in zoverre mee eens, dat hij bij zijn voorstel bleef dat de arbeiders eerst weer aan het werk zouden gaan.

De hoofdbestuurders van de E.V.C. stelde toen voor, dat de stakers zouden gaan stemmen over het al of niet weer aan het werk gaan. De Heer OLTHOF drong er op aan, dat dit schriftelijk zou gebeuren. Dit is echter niet geschied. Ieder op zijn beurt werd gevraagd al of niet weer aan het werk en allen antwoorden van doorstaken. De staker Klaas NUGTEREN, Nederlander, geboren 20 Maart 1878 te Ridderkerk, gehuwd, van beroep scheepstimmerman, wonende te FARMSUM No: B 795e, gemeente DELFTZIJL, vermoedelijk lid van de E.V.C. voegde hier nog aan toe, dat zij, de stakers, niet eerder weer aan het werk zouden gaan, voor dat alle onrechtmatigheden bij DOORNBOS uit de weg waren geruimd.

Na nog enig heen en weer gepraat is uiteindelijk besloten, dat de Heer OLTHOF, de Districtsbestuurder van het N.V.V., de Heer BENNIKSHOF, zou verzoeken, om met de Districtsbestuurder van de E.V.C. KOOL- of KOLDAM, beide heren zijn woonachtig te GRONINGEN en de Districtsbestuurder van de E.V.C. was op de vergadering aanwezig, op Vrijdagmiddag 12 November 1948, een bespreking te hebben met de Heer DOORNBOS. De Heer OLTHOF voegde daaraan toe dat hij er niet zeker van was, dat de Heer BENNIKSHOF, genegen was, om, nu het conflict onorganasitorisch was ontstaan en de stakers niet genegen waren om weer aan het werk te gaan op de oude voorwaarden, aan die bespreking deel te nemen. Hij zou er echter zijn best voor doen om de Heer BENNIKSHOF te bewegen wel aan de bespreking deel te nemen.

Nadat niemand weer het woord wenste, sloot de inleider, die bestuurs lid is van de afdeling APPINGEDAM van de E.V.C. te ongeveer 18.45 uur, de vergadering.

I. D. ~~Oste Lijk~~ Groningen. 15-11-48

N.B.

De stakers hebben op Vrijdag 12 November 1948, getracht om in de morgenschafttijd met hun nog werkende kameraden te praten. Zij hebben zich daartoe op het erf van de scheepswerf begeven, maar aan de stakers is de toegang tot de werf ontzegd, waarna zij de werf in goede orde hebben verlaten. Zij hadden hun collega's gevraagd, om dan in de middagschafttijd met hen op de weg te komen praten.

In de middagschafttijd bevonden er zich drie stakers op de weg bij de werf, maar niemand van de werkwilligen heeft zich naar hen toebegeven.

Het aantal stakers is teruggelopen van negen, op zeven man.

J. Kalman

R.P. Winkler

Volgno.
16 NOV. 1948
ACD/ 49710

Gedeeltelijke werkstaking in het scheepsbouwbedrijf van P. Doornbos te Appingedam.

6

Hierbij heb ik de eer U beleefd het navolgende te rapporteren.

Op Dinsdag 9 November 1948 te omstreeks 15.00 uur werd alhier de mededeling gedaan dat een gedeeltelijke werkstaking zou zijn uitgebroken op de scheepswerf van P. Doornbos te Appingedam.

Bij onderzoek werd mij door P. Doornbos, eigenaar van genoemde werf, de mededeling gedaan dat Dinsdagmorgen 9 November 1948 zes arbeiders, die op zijn scheepsbouwbedrijf werkzaam waren, het werk hadden neergelegd, terwijl na de middag dit aantal met drie was vermeerderd.

De reden van deze staking moet volgens Doornbos gelegen zijn in het feit dat de stakers op Maandag 8 November 1948 een loonsverhoging van 20% hadden geeist, hetgeen door hem niet werd ingewilligd.

Doornbos deelde mede dat hij dit onmogelijk kon toestaan, aangezien door hem het gemiddelde loonplafond reeds was bereikt en hij daarboven niet mocht komen.

Volgens bekomen inlichtingen van de zijde der stakers werd mij medegedeeld dat een gedeelte der arbeiders die aldaar op de scheepswerf werkzaam waren, lonen werden uitbetaald die 10% boven het maximum waren gelegen, terwijl het andere gedeelte der arbeiders lonen ontvingen die 10% beneden het maximum waren. De arbeiders die in werkstaking waren gegaan behoorden tot de groep die een loon ontvingen, die 10% beneden het maximum was. Dit was volgens hun idee onbillijk en ze hadden Doornbos daarop attent gemaakt en tevens de eis gesteld dat ook zij hun maximum loon wensden te ontvangen. Deze zou op Dinsdag 9 November 1948 zijn beslissing mededelen. Daar de geeiste verhoging niet door Doornbos werd toegestaan waren zij des morgens in werkstaking gegaan.

De stakers werkten in het meest kwetsbare gedeelte van het scheepsbouwbedrijf en wel dat gedeelte, alwaar de platen voor de te bouwen schepen worden gevormd. Wanneer deze staking in dit vitale gedeelte langer dan 14 dagen zal voortduren zal het gehele bedrijf stilgelegd moeten worden wegens gebrek aan gevormd materiaal, terwijl deze arbeiders niet door andere vervangen kunnen worden.

Volgens bekomen inlichtingen moet de woordvoerder en spreekbuis voor de stakers een zekere Ulke Kloosterman zijn, tevens lid van de E.V.C.

De hieronder genoemde arbeiders nemen aan de werkstaking deel:

- X | KDOOSTERMAN, Ulke, Nederlander, geboren 22-4-10 te Delfzijl, gehuwd, scheepsbouwer, wonende Patrimoniumstraat 33 te Appingedam, geloof gene, politiek communist,
- | KRANS, Berend, Nederlander, geboren 23-3-88 te Sappemeer, gehuwd, scheepsbouwer, wonende Dijkstraat 95 te Appingedam, geloof gene, politiek P.v.d.A.,
- | NUGTEREN, Klaas, Nederlander, geboren 20-3-78 te Ridderkerk, gehuwd, scheepsbouwer, wonende ~~Makweg~~ Farmsum B.502d, gemeente Delfzijl, geloof N.H., *vermeend lid E.V.C.*
- | MEULEN van der, Tonnis, Nederlander, geboren 14-9-16 te Delfzijl, gescheiden, afschrijver, wonende Prins Hendrikstraat 3 te Appingedam, thans Derk Boeremastraat 8 te Appingedam, geloof gene, politiek communist,

Alleen O.K. met mutatie van naam ook tevens stakers op scheepswerf Appingedam 9-11-48

MOLEMA, Sietse, Nederlander, geboren 15-2-21 te Meeden, ongehuwd
tekenaarschrijver, wonende Tjamsweer I 57, gemeente Appingedam,
geloof geen, politiek P.v.d.A.

BODEWES, Bernardus Bernardus, Nederlander, geboren 10-6-80 te Delf-
zijl, gehuwd, scheepsbouwer, wonende Cornelis Albertstraat 12 te
Appingedam, geloof R.K. politiek R.K.

TEMPPEL, Harm, geboren 18-7-17 te Onstwedde, van beroep scheeps-
bouwer, gescheiden, wonende Fivelkade 48 te Appingedam, geloof
N.H. politiek E.V.C.

JONGSMA, Hendrik, Nederlander, geboren 15-5-24 te Appingedam, ge-
huwd, wonende De Wierde 12 te Appingedam, geloof geen, politiek
lid E.V.C.

LOUMAN, Derk, wonende te Delfzijl, nadere gegevens onbekend.

Voorts zij vermeld dat de hierboven genoemde werkstaking
alleen door de E.V.C. wordt gesteund.

I.D.Oostelijk Groningen. 15-11-48

v.17

overwage 60

nr.: Waach A.V.

datum: 12-11-48

BV

Staking bij scheepswerf

~~Doornbos te Appingedam~~

(Van onze correspondent)

Gisteren zijn een tiental arbeiders van de Scheepswerf Doornbos te Appingedam in staking gegaan.

De oorzaak van de staking is gelegen in het feit, dat de directie weigert aan deze arbeiders, allen geschoolde vaklieden, een prestatietoelag te betalen.

Herhaalde malen is er door de arbeiders op gewezen, dat zij van de contractuele uurlonen niet kunnen leven, evenmin als de andere werkers in de scheepsbouw.

Na de nieuwe prijsverhoging stelden de arbeiders de eis: 20% toeslag op hun loon. De werkgever weigerde botweg ook maar één stap in de richting van deze eis te doen. Daarop hebben de arbeiders het werk neergelegd en zich tot hun organisatie-besturen gewend. De EVC heeft haar steun toegezegd. Van het NVV-afdelingsbestuur is nog geen bericht binnen.

169⁴

Verslag van de besloten vergadering, belegd voor het H.T.M.-personeel door het voormalig "stakingscomité" op 9 November 1948 te 20.00 uur en 10 November 1948 te 10.00 uur in het gebouw "Amicitia" aan het Westeinde alhier.

Op 9 November 1948 waren aanwezig ± 90 personen en op 10 November 1948 + 45 personen.

Zaalcapaciteit 200 personen.

De vergadering werd te + 20.15 uur geopend door de voormalige stakingsleider TOUW (personalia bekend).

TOUW deelde mede, dat hij het afdelingsbestuur van de "Nederlandse Vereniging" voor deze vergadering had uitgenodigd, doch dat het afdelingsbestuur aan deze uitnodiging geen gehoor heeft gegeven. Spreker zei vervolgens, dat het N.V.V. de stakingsleiding ervan beschuldigt, de vakorganisatie stuk te maken. Wij, aldus TOUW, gaven echter het parool in de Vereniging te blijven. Wij hebben alleen geest, dat het afdelingsbestuur een ledenvergadering zou uitschrijven, waaraan het geen gevolg heeft gegeven, omdat het ervan overtuigd is, dat de leden het Bestuur op die vergadering ter verantwoording zullen roepen.

Spreker verweet het afdelingsbestuur, dat het geen strijd voerde voor de lotsverbetering van de arbeiders en niet de leiding heeft genomen bij het conflict.

Door de stijging der prijzen hebben wij thans praktisch een loonsverlaging gekregen. Het N.V.V. voert geen strijd tot afschaffing van de loonstop. Spreker stelde de vraag of het in het belang van de arbeiders is om deze loonstop te handhaven? Dit is evenwel alleen in het belang van de bezittende klasse, die zich uit de aard der zaak verheugt over de steun, die zij in deze van het N.V.V. ondervindt.

Uitvoerig ging spreker vervolgens in op de door het Centraal Bureau van de Statistiek verstrekte gegevens omtrent de lonen en prijzen. Met behulp van deze cijfers toonde TOUW aan, dat de lonen verhoudingsgewijs ver ten achter zijn gebleven bij de stijging der prijzen van levensonderhoud. Heel Nederland heeft, ondanks de bewering van de Nederlandse pers, dat onze actie een communistische rel was, met sympathie onze strijd gevolgd. Deze sympathie is heden ten dage ons nog deelachtig, aldus spreker. Onze strijd is een voorbeeld voor alle arbeiders in Nederland. Wij zullen daarom de strijd voor 20% loonsverhoging in onze eigen organisatie voortzetten, want onze organisatie is goed en met onze 2000 leden kunnen wij de strijd voortzetten. Wij willen hard werken, maar niet voor een sober bestaan. Wij hebben recht op een behoorlijk bestaan.

Men beschuldigt ons ervan, dat wij buitenlandse opdrachtgevers hebben, maar enig bewijs daarvoor hebben zij niet. Wij hebben evenwel de bewijzen, dat juist de vakverenigingsleiders hun oren laten hangen naar buitenlandse opdrachtgevers.

Het afdelingsbestuur beweert niets te maken te hebben met de fooienbelasting, doch de leden hebben daar terdege iets mee te maken, want het gaat van onze lonen af. Het ware billijker deze fooienbelasting bij de bedrijfsonkosten onder te brengen; dit zou slechts 0,42% van deze kosten zijn. Wij hebben deze netelige kwestie, waaraan onze gezinnen ten onder gaan, aan het afdelingsbestuur voorgelegd, doch van enige activiteit in dien zin is nimmer iets gebleken.

-Vervolgens-

vervolgens uitte spreker felle critiek op het Hoofdbestuurslid DE LATER, die een persconferentie heeft belegd, om deze vergadering te doen mislukken, door daaraan het étiquette "communistisch" te hechten. Zij kunnen de pers wel een huilerig liedje voorzingen, maar wij houden vast aan onze eisen.

Daarna stelde Touw de eis om de geroyeerde leden terug te nemen. Er moet zo spoedig mogelijk een algemene ledenvergadering worden gehouden. Wij hebben om dit te kunnen bereiken reeds 1000 handtekeningen verzameld.

Hierna werden twee moties aangenomen, waarvan één gericht tot het Hoofdbestuur om terug te komen op het royement en één gericht aan het N.V.V. en de Stichting van de Arbeid, waarin wegens prijsstijging van de levensmiddelen een loonsverhoging van f.3,-- wordt geëist.

Nadat er 10 minuten was gepauseerd, werd gelegenheid gegeven tot discussie. Hieraan werd deelgenomen door:

1. De trambestuurder:

Franciscus Vincentius Benedictus SMIT, geboren 13 December 1884, Van Hoytemastraat 62, die allereerst een compliment maakt aan de stakingsleiding in de "4 daagse veldslag". De bondsbestuurders hebben hiervan kunnen leren. Zij hebben het liefst maar zo weinig mogelijk last en willen "gemainteneerd" door onze contributiegelden een gemakkelijk leventje leiden. Als oudere man met 43 dienstjaren ben ik na rijp beraad tot de conclusie gekomen, dat wij ons het best kunnen losmaken van de "Nederlandse Vereniging" (Hierop werd vanuit de zaal geroepen "Ben jij ook communist"). In deze 43 jaren was er niemand van de bestuurders der organisatie, die nu eens een zuivere belangstelling heeft getoond voor de belangen van hun leden.

Spreker oefende vervolgens felle critiek uit op het royement der leden.

De vakbondsbestuurders zullen toch ook eens in het hiernamaals ter verantwoording worden geroepen, waar zij zullen moeten antwoorden op de vraag "Hebt gij de arbeiders geleid of misleid?" Dit is toch niet communistisch, vroeg spreker sarcastisch.

2. De trambestuurder, M.W.H. VERSTEEG, geboren 14 Augustus 1910, Cilliersstraat 6, deelde mede, dat hij als lid van de "Nederlandse Vereniging" had bedankt. Hij drong er bij de vergadering op aan om "en bloc" voor het lidmaatschap van de "Nederlandse Vereniging" te bedanken. Het bestuur, aldus spreker, komt de statuten toch niet na en speelt eigen rechter. Met een dergelijke organisatie wil ik niets meer te maken hebben. Spreker drong er daarom nog eens met klem op aan om "en bloc" te bedanken en dan bij elkander te blijven en zo de strijd voort te zetten.

3. P.VAN WIJHE, geboren 9 Juli 1913, Joubertstraat 22a, die zich verzette tegen het advies om de organisatie te verlaten. Hij sloot zich aan bij de woorden van TOUW, die zei: "door de organisatie te verlaten, snijden wij in ons eigen vlees". Spreker zei, dat er volgende week waarschijnlijk een ledenvergadering door het afdelingsbestuur zal worden belegd. Daar zal het royementsbesluit ongedaan moeten worden gemaakt en een nieuw bestuur moeten worden gekozen. Wij hebben het recht om daar onze kandidaten naar voren te brengen.

Tenslotte sprak wederom TOUW. Het Hoofdbestuur, betoogt hij, zal/eigener beweging nooit terug nemen en wij moeten daarom actie voeren. Wij zijn uit concurrentienijd uit de organisatie gegooid en men betitelt ons ook nog als "schaarmakers". Wij zijn dit echter niet, maar wij eisen van onze

vakbond, dat zij onze belangen behartigt.

Het Hoofdbestuur lid, JOUSTRA, zegt "het kan ons niet schelen, dat de leden weglopen". Hij vindt het natuurlijk gemakkelijker, als hij een kern overhoudt, die hem critiekloos volgt.

Spreker zei vervolgens "Wat staat ons nu te doen?"

1. Er moet een nieuw Afdelings- en Hoofdbestuur komen;
2. Op de eerstvolgende ledenvergadering moet een punt van bespreking uitmaken "beleid bestuur". Daar moeten harde noten worden gekraakt en men moet zich niet met een kluitje in 't riet laten sturen.

Houdt er echter wel rekening mee, dat het Hoofdbestuur lid, JOUSTRA, er niet voor terugdeinst de gehele afdeling Den Haag af te snijden.

Onze actie moet daarom worden uitgebreid tot een landelijke, door o.a. Amsterdam en Rotterdam erbij te betrekken. Dit is mogelijk want ook daar heerst ontevredenheid.

Het Hoofdbestuur zal dan wel naar ons moeten luisteren.

De arbeidersklasse, aldus TOUW, eist de juiste man op de juiste plaats. Dit heeft ook de tijd van de bezetting ons geleerd. Wij hebben toen reeds geleerd, niet te bukken bij de eerste slag. Jullie taak is dan ook om uit te dragen al datgene, wat hier vanavond is besproken.

Spreker zei, dat volgende week Donderdag een ledenvergadering zal worden gehouden. Daar zullen wij "hun" onze wil moeten opleggen. Daar moet een nieuw bestuur worden gekozen, dat onze strijd steunt.

Spreker besloot zijn rede met de opmerking "met 2000 man maken en breken wij de zaak".

Op de vergadering van 10 November 1948 sprak TOUW de hiervoren vermelde rede nogmaals uit. De stemming op deze vergadering was minder goed dan op die van de vorige avond. Op deze vergadering was slechts één discussiant (naam onbekend), die de vraag stelde, wat er met het stakingsgeld gebeurt. TOUW antwoordde, dat, wanneer er een nieuw bestuur is gekozen, het geld in de afdelingskas zal worden gestort. Dit geld staat thans vast op een Bank en daar kan slechts het "stakingscomité" over beschikken.

TOUW zei, dat er reeds voorstellen waren gekomen om dit geld aan een Tuberculose-instelling te schenken, doch hij was van mening, dat dit geld was gegeven voor de strijd van de arbeiders. Daarom zal het worden gegeven aan de organisaties, die voor ons strijden, aldus spreker.

In deze vergadering werden dezelfde moties aangenomen, als tijdens de vorige vergadering (12).

Verzonden op 11 November 1948
aan: het Ministerie van Algemene Zaken.

9 NOV. 1948

AD 49241

40141
Ten vervolge op hetgeen reeds eerder werd medegedeeld omtrent de activiteit van het gewezen stakingscomité der H.T.M., wordt het navolgende medegedeeld:

Op Vrijdag, 5 November 1948, werd bij de uitbetaling aan het H.T.M.-personeel aan de verschillende remises een pamflet verspreid (zie bijgaand afschrift) waarin de leden van de Nederlandse Vereniging van Spoor- en Tramwegpersoneel afdeling Den Haag II, worden opgeroepen tot bijwoning van een vergadering in het gebouw "Amicitia" alhier, op Dinsdag, 9 en Woensdag, 10 November a.s.

In dit pamflet, hetwelk niet ondertekend is, wordt min of meer gesuggereerd als zou deze vergadering door de Nederlandse Vereniging zijn uitgeschreven. In werkelijkheid is deze vergadering uitgeschreven door het voormalig stakingscomité, o.l.v. de voormalige stakingsleider TOUW (personalia bekend).

Op 6 November 1948 ontving het Afdelingsbestuur van de "Nederlandse Vereniging" een uitnodiging van TOUW voornoemd, tot bijwoning van deze vergadering.

Het afdelingsbestuur heeft deze uitnodiging evenwel als kennisgeving naast zich neergelegd.

De Nederlandse Vereniging belegde diezelfde dag een persconferentie, om ook de pers in deze voor te lichten, terwijl bovendien aan elk lid van de "Nederlandse Vereniging" per post een schrijven zal worden toegezonden, waarin het standpunt van het Afdelingsbestuur uiteengezet zal worden.

Nog kan worden medegedeeld, dat de communist, LEEFLANG, (personalia bekend) een van de verspreiders van vorenbedoeld pamflet is.

Verzonden op 8 November 1948

aan: Ministerie van Algemene Zaken.

G R O T E V E R G A D E R I N G

voor leden der Ned.Ver. van Spoor- en Tramwegpersoneel Den Haag II
waarbij het afdelingsbestuur is uitgenodigd.

1. Opening.
2. Het woord is aan het afd.-bestuur; vrije spreektijd.
3. Discussie over punt 2.
4. Beantwoording der discussie.

Indien het afd.-bestuur niet aanwezig zal zijn, zal ter vergadering een

NIEUW VOORLOPIG AFDELINGSBESTUUR GEKOZEN WORDEN!!

dat tot taak zal hebben:

- 1e. zo spoedig mogelijk een nieuwafdelingsbestuur tot stand te doen komen;
- 2e. Afdoende maatregelen te nemen om de strijd tegen de duurte en voor loonsverhoging te organiseren;
- 3e. De strijd tegen de fooienbelasting te organiseren;
- 4e. De strijd tegen de vermindering van rij- en rusttijden op de lijnen te organiseren en tegen de verslechtering van de diensten in het algemeen, zoals dat vandaag het geval is voor het rijdend personeel

De belangrijkheid van deze vergadering is voor iedereen duidelijk.

MASSALE OPKOMST NOODZAKELIJK!!

Ook de vrouwen der leden zijn welkom.

De vergadering zal plaats vinden op

Dinsdagavond 9 November om 8 uur en
Woensdagmorgen 10 November om 10 uur
Beide vergaderingen te houden in
Gebouw AMICITIA, Westeinde 15.

K O M T A L L E N !!!

K O M T A L L E N !!!

25 OCT. 1948

ACD/40141

Hierbij worden de namen en verdere gegevens toegezonden van de personen, die deel uit hebben gemaakt van het stakingscomité, gevormd uit het H.T.M.-personeel.

1. Geurt VAN BEEK, geboren te Harderwijk, 18 Mei 1900, trambestuurder, wonende Arnhemsestraat 66;
2. Rense ZUURMOND, geboren te 's-Gravenhage, 18 September 1924, chauffeur, wonende Rabarberstraat 132;
3. Johannes VAN BENMEL, geboren te 's-Gravenhage, 1 December 1902, chauffeur, wonende Waalstraat 39;
4. Frederik Hendrik VAN BENMEL, geboren te 's-Gravenhage, 6 December 1924, trambestuurder, Tulpstraat 56, Rijswijk (Z.H.);
5. Antoon VAN CAMPEN, geboren te 's-Gravenhage, 13 December 1896, conducteur Frans Halsstraat 54;
6. Quirijn Adrianus Gerardus VAN ELK, geboren te 's-Gravenhage, 23 Juni 1893, trambestuurder, wonende Noordpolderkade 137;
7. Dirk MULDER, geboren te Waddinxveen, 31 December 1897, conducteur, Neesperstraat 47;
8. Antonius Gerardus VAN DER RIET, geboren te Veur, 10 Juli 1920, conducteur, voorheen ambtenaar Algem. Secr. Rijksvoedselvoorziening, Laakweg 210;
9. Johannes ROOS, geboren te 's-Gravenhage, 29 Augustus 1899, conducteur, Wieringsestraat 494;
10. Hermanus STOL, geboren te Leiden, 11 Augustus 1893, conducteur, wonende Noordstraat 51;
11. Leendert Laurens TOUW, geboren te 's-Gravenhage, 13 April 1922, trambestuurder, Hoefkade 1314;
12. Jacobus Johannes VERHOEF, geboren te 's-Gravenhage, 15 Augustus 1920, trambestuurder, Herman Costerstraat 343;
13. Adrianus Franciscus SMULDERS, geboren te Tilburg, 26 April 1888, conducteur, Nijkduinsestraat 135;
14. Cornelis BAL, geboren te 's-Gravenhage, 31 December 1919, conducteur, Roerstraat 110;
15. Johannes Baptiste Antonius VAN DEN BERG, geboren te 's-Gravenhage, 30 Mei 1918, conducteur, Van Mierisstraat 144;
16. Willem OVERDIJK, geboren te 's-Gravenhage, 2 December 1919, bankwerker, Marktweg 231;
17. Eldert VAN LECUWE, geboren te Zevenhuizen, 2 Juli 1894, conducteur, Indigostraat 34;
18. Lambertus Johannes KAPEL, geboren te 's-Gravenhage, 30 October 1926, van Vlotenstraat 32.

Verzonden op 19 October 1948
aan: Ministerie Algemene Zaken.

*Alleen
op PD 1784
Kaart*

UITTREKSEL

Voor ..... OD 209 - 11 ..... Naam ..... wilde stakingen .....

Origineel in ..... PD 7215 ..... Naam ..... G. van Riet .....

Volg nr. .... Ag. nr. 47514 ..... Aard van het stuk ..... tramstaking H.T.M. ....

..... Afz. I.D. den Haag ..... Datum ..... 12.10.48 .....

Naar aanleiding van de onlangs plaats gehad hebbende tramstaking bij de H.T.M. alhier, kan nog het volgende worden medegedeeld:

Zoals reeds eerder werd gemeld was één der stakingsleiders, genaamd G. van RIET, wonende Laakweg 210 te 's-Gravenhage, in verband met zijn activiteit tijdens de staking, geroyeerd als lid van de "N.V.". Direct na dit royement verscheen VAN RIET op het kantoor van de Nederlandse vereniging van Spoor- en Tramwegpersoneel aan de Prinsegracht alhier, waar hij aan het Bestuur zijn excuus maakte en mededeelde, dat hij niet had gewten, dat dit een communistische rel was.

Het Bestuur heeft daarop het royement van Van RIET ingetrokken. Toen echter later bleek, dat Van Riet ook na de staking nog actief deelnaam aan de leiding in het stakingscomité o.a. door het op zijn naam huren van een zaal in het gebouw van "Amicitia" voor het stakingscomité, heeft het bestuur van voornoemde Vereniging alsnog besloten Van RIET te royeren.

Thans is gebleken, dat Van RIET gesolliciteerd heeft voor een bezoldigde functie bij het Hoofdbestuur van het N.V.V. doch de informaties, die bij de Nederlandse Vereniging zijn ingewonnen, zijn van dien aard, dat Van RIET niet voor deze functie in aanmerking zal komen.

Zoals uit bijgaande C.P.N.-bedrijfskrant blijkt, verwacht men van die zijde zeer binnenkort een veradering van de Nederlandse Vereniging. Bij informatie is gebleken, dat hier voorlopig nog geen sprake van is. Dergelijke mededelingen geschieden uitsluitend om de actie levendig te houden, hetgeen dan ook in zeker opzicht gelukt.

Uitgetrokken door ..... GH ..... Afd./Sectie ..... acd-4 ..... Datum ..... 4.11.48 .....

- 9 OCT. 1948

AD/47242

Naar aanleiding van de staking onder het Haags Tramweg personeel, welke in Juli 1948 uitbrak en d.d. 4 Augustus 1948 werd beëindigd, kan dezerzijds nog het navolgende worden medegedeeld:

Van C.P.N.,-zijde tracht men de actie onder het personeel zoveel mogelijk levendig te houden. Dit moge blijken uit het feit, dat de stakingsleiding op 29 September j.l. in het gebouw "Amicitia" een feestavond belegde voor allen die aan de staking hadden deelgenomen. Deze feestavond werd door + 100 personen bezocht. Volgens mededeling van de voormalige stakingsleider TOUW zouden de kosten voor die feestavond niet uit de stakingskas zijn geput.

Zoals uit bijgaande bedrijfskrant blijkt, tracht men de activiteit onder het Tramwegpersoneel levendig te houden door een nieuwe actie in te zetten voor 20% loonsverhoging.

Verzonden op 7 October 1948

aan: *4* Ministerie van Algemene Zaken.

C

BEDRIJFSKRANT

H.M.M.

EEN HOGER DOEL:

VOOR 20% LOONSVERHOOGING

Tijdens de staking zijn we door de ondervinding, die we hebben opgedaan tot grote ontdekkingen gekomen.

We hebben ontdekt welk een machtige kracht er in de eenheid van de arbeiders schuilt, en hoe we die eenheid tot stand moeten brengen en gebruiken om onze rechten op een onswaardig bestaan werkelijkheid te doen worden.

We hebben echter ook ontdekt, wie er wil verhinderen dat wij een behoorlijk loon verdienen, waar we zonder zorgen van zouden kunnen leven, zodat ook wij wat geluk en vreugde in onze gezinnen zouden hebben, waarvan ons thans zo bitter weinig ten deel valt, omdat er lieden zijn die leven van onze arbeid, van ons geluk en van onze welvaart.

Deze lieden, voor wie wij moeten werken, hebben er belang bij, dat onze lonen zo laag mogelijk zijn, omdat er dan meer winst voor hen overblijft, en alleen voor die winst

laten zij ons werken. Als ons werken hen geen winst meer oplevert worden wij door hen ontslagen. Zij houden alleen met hun eigen belangen rekening, de onze laten hun koud.

Onze belangen laten hun net zo lang koud als zij aan onze arbeid verdienen. Toen wij staaktenvoor hen te werken verdienden zij niets meer aan ons, en zo hebben wij onze werkgevers gedwongen om ook eventjes aan onze belangen te danken.

We hebben echter nog meer ontdekt tijdens de staking, en dat zijn al de middelen en methoden, die de heren winst-opstrijkers er op na houden om onze lonen laag te houden. De methoden, die deze heren toepassen zijn al zo oud als het winsttoejag zelf, al. doodgewone intimidatie, bangmakerij en bedreiging met de ordinairste broodroof. Daarvoor diende o.a. de ontslagbrief die we allemaal thuisgestuurd kregen (in overeenstemming met de Uniebestuur-

ders!), en waarmee men gedacht had ons bang te kunnen maken voor ons baantje.

Dit wat de methode betreft. We hebben echter ook de middelen leren kennen, door middel waarvan onze bazen onze lonen zo laag mogelijk trachten te houden, met het doel om zo veel mogelijk van het door ons verdiende geld in hun eigen zakken te kunnen laten glijden.

Het allereerste middel dat in toepassing gebracht werd, was

de p o l i t i e m a c h t .

Deze was 's Zaterdagmorgens reeds zeer vroeg aanwezig - en trad op meerdere plaatsen hardhandig en zeer dreigend op, met het doel zoveel mogelijk trammannen te intimideren en aan het werk te krijgen, hetgeen hen echter in het geheel niet is gelukt, vooral omdat de burgemeester diezelfde ochtend nog zijn bemiddeling aan ons toezegde.

Het tweede middel, waarmede de staking gebroken en onze lonen laag gehouden moesten worden vormde het leger van controleurs, dat zich liet commanderen op de wagens te gaan, en uit te rijden - zowel als bestuurder als ook als conducteur, enkele dapperen onder hen niet te na gesproken.

Ook hiermede werd echter geen resultaat bereikt, en de controleurs moesten vrijwel alleen de wagens bedienen, zij het dan ook in gezellig samenzijn met politieagenten en een paar onderkruipers, en uitgehond en geminacht door de burgerbevolking, omdat die geheel met ons van mening was dat de lonen bij de HTM schandalig laag en de winsten nog schandaliger hoog zijn.

Het derde middel, waarop de heren uitbuiters hun hoop gevestigd hadden, om de onmenselijk lage lonen te kunnen blijven betalen en dus hun winsten hoog te houden, het der-

de en meest betrouwbare middel, waarop deze heren steunden, was:

d e l e i d i n g v a n d e v a k b o n d e n .

voor het karretje van de hoge winsten en de lage lonen te spannen. ...

Betrouwbaar was dit middel als geen ander omdat de HTM-ers vertrouwen in de door hen zelf gekozen leiding der vakorganisatie stelden. En dit middel heeft dan ook volkomen aan zijn verwachtingen beantwoord, want bijna alle vakbondsbestuurders van hoog tot laag hebben tijdens, voor en na de staking de zijde der directie gekozen, zij het dan zonder de leden - wier belangen een andere behartiging van node hadden dan die welke de directie voorstond.

De leden eisten hogere lonen, en hoe wel de gehele arbeiders-bevolking het ogenblikkelijk met de leden der organisaties eens was, moesten zij toch vier dagen van krachtige en eensgezinde strijd voeren voordat de directie en de vakbondsleiding voor de eisen van hun personeel en leden zwichtten.

Maar kameraden leer je in de strijd kennen.

We zijn er echter nog niet, en er staan ons thans twee dingen onmiddellijk te doen.

1e. De leiders die ons vertrouwen misbruikten te verwijderen, en nieuwe, frisse en moedige vakbondsbestuurders te kiezen.

2e. Met dit nieuwe bestuur de strijd voor onze belangen voort te zetten, voor een menswaardig bestaan van onze gezinnen en voor het geluk van onze kinderen, door de opheffing van de dagelijkse zorgen ontstaan door gebrek aan geld.

Het moment is aangebroken, waarop de prijsverhogingen in Nederland nog sneller hun beslag zullen krijgen

dan in het verleden (10% in één jaar over de hele linie). In de troonrede is aangekondigd, dat de subsidies op de levensmiddelen zullen vervallen. Voorts zal de distributie vrijwel verdwijnen. De prijzen zullen derhalve (door de opheffing van de prijsbeheersing) snel stijgen.

Dat moeten we vóór zijn!

Thans menen wij, dat we de eis tot een loonsverhoging over de gehele linie, voor alle personeelsleden, van 20% moeten stellen.

We hebben een tijdlang gevochten voor de gelijkschakeling met Rotterdam. Dat is goed en het heeft belangrijke vruchten afgeworpen.

Thans echter moet het vizier worden verschoven. We moeten op een meer vooruitgeschoven doel richten. De actie - vooral in de N.V. - moet worden ontplooid op grondslag van 20% loonsverhoging.

Het moet spoedig gebeuren, voordat onze uitbuiters gelegenheid hebben gehad door middel van nog verdere prijsstijgingen hun slag te slaan.

Laat ons eensgezind in dit nieuwe stuk strijd gaan. Geen Joustra kan ons tegen elkaar opzetten! Neen, dat plezier zullen we hem niet gunnen!

Hoog de eensgezinde strijdwil der trammannen.

Bestuurder L. Touw (5)

ALS EEN DIEF IN DE NACHT

Het is een ieder bekend, dat de heer Joustra, alsmede de bediende van de heer Joustra, de heer de Later, hebben gezegd: De ledenvergaderingen van de N.V. zijn "ausra-di-ert" (dat is Duits - de heer Joustra spreekt die taal goed - en betekent: vernietigd) zolang de "onrust" duurt in de N.V.

Voor mensen, wier broodwinning wordt bedreigd is dat nog zo gek niet bedacht.

Ze schermen - net als de Duitsers, wier taal de heer Joustra heel goed spreekt en wier gewoonten hij van heel dichtbij héél nauwlettend heeft gadegeslagen met veel sympathie.... - met zulke uitdrukkingen als "extremistische" actie in de N.V. en "communistisch spel" in de N.V., ook al weer precies als de Duitsers in de bezettingstijd deden. Neen, men kan niet zeggen, dat de heer Joustra niets heeft geleerd van hen, met wie hij op hetzelfde podium heeft gestaan.

Inmiddels passen de heren Joustra en de Later thans ook de intimidatietactiek van de S.D. toe.

Ze roepen telkens 40 N.V. leden in vergadering bijeen, nooit meer dan ongeveer 40 en vaak weer nieuwe mensen. In zo'n kleine vergadering, waar dan gezorgd is voor een aantal door-dik-en-dun-aanhangers van meer Joustra c.s. branden de heren Joustra en de Later los op "de Communist" Touw en op de "Communisten" in het algemeen. De heer Joustra gelooft soms, dat hij weer op een Duits podium staat, zo windt hij zich op over die vervloekte "bolsjewieken". De heer de Later neemt "wraak" voor het fluitconcert in de Dierentuin. Het is ook veel gemakkelijker 40 mensen te bedriegen dan 2.000.

Zo, als dieven in de nacht, proberen Joustra, de Later cs., ons te bekladden. Zo springen deze helden om met de "democratie" in de vakbond, waarover ze de mond vol hebben.

Telkens 40 man intimideren. Als we op die manier voor een groot deel allemaal een modderbad van Joustra hebben

gehad, op de bij hem zo vertrouwde Goebbels manier, dan "durven" de heren misschien wel een ledenvergadering te houden..... Maar wij denken, dat de wind dan nog wel eens uit de verkeerde hoek kon waaien voor beide anti-Communistische, anti-arbeiders helden!

want in de vergaderingen van ongeveer 40 man kan de critiek zelfs niet worden gesmoord.

We hebben geleerd wie onze vrienden zijn en wie onze vijanden. Die les vergeten we niet zo gauw.

GA NAAR EEN SOWJET-FILM KIJKEN

Het is de bedoeling van de Nederlandse machthebbers om de waarheid over de Sowjet-Unie zoveel mogelijk te onttrekken aan de aandacht van de Nederlandse werkers.

Zo worden bijvoorbeeld Russische films vrijwel steeds geboycot door de Nederlandse bioscoopbezitters, uit vrees, dat daardoor wel eens een ander beeld over het Rusland van heden zou kunnen ontstaan, dan hetgeen door de kapitalistische pers doorgaans wordt afgeschilderd.

Toch draait van tijd tot tijd een Russische film in onze theaters, meestal in speciale voorstellingen van ons dagblad "De Waarheid".

Ieder herinnert zich nog wel de prachtige Russische film "De Regenboog" evenals de beroemde Sportparade films.

Op Zondagmorgen 10 October vertoont de Waarheid de Sowjet-film "Wanja, de wees" in het Rembrandttheater en in het Odeontheater.

Kaarten a 95 cent (a.r.i.) zijn vanaf heden verkrijgbaar aan de loketten van de Waarheid, Prinsegracht 60. Kantooruren 8.30 tot 17.30 uur.

De voorstelling in het Odeontheater begint om half tien, die in het Rembrandttheater om 10 uur.

297/11
No. 4948c-48.

Onderwerp: Staking.

GEHEIM.

B
Amsterdam, 5 October 1948.

Vrijno.

- 8 OCT. 1948

ACD/47230

Te Uwer informatie diene, dat op 4 dezer te omstreeks 11 uur bij de N.V. GOES Kolenhandel, gevestigd Albert Cuypstraat 240, alhier, een staking onder het personeel is uitgebroken. Hieraan nemen 20 man van het uit 25 koppen bestaande personeel deel.

De oorzaak van het conflict is gelegen in de omstandigheid, dat deze Naamloze Vennootschap, met ingang van 4 October jl., het tot dusver door haar betaalde bedrag voor koffie-geld ad f 1.-, niet meer uitkeert.

F.2.

Aspeeten der Haagse

Tramstaking.

Men zal uit de pers vernomen hebben, dat de H. T. M.-mannen, eindelijk het getalm der vakbonden moede, tegen de wil van i.g.n. in, op 31 Juli een staking hebben doorgevoerd, om op korte termijn een gunstiger loonregeling, waarop men reeds 1½ jaar had aangedrongen, doorgevoerd te krijgen. 1)

Men had voor deze actie een gunstig moment uitgekozen, n.l. op de dag, dat in verband met de feestelijkheden ter gelegenheid van het 700-jarig bestaan van 's-Gravenhage, veel vreemdelingen verwacht konden worden. Zo men weet, was de staking algemeen, en was het de directie der H.T.M. niet mogelijk ook maar één lijn te laten functioneren, mede door het feit, dat de burgerij, welke reeds lang schande sprak over de slechte loonpositie van het H.T.M.-personeel, met volle daadwerkelijke sympathie achter deze staking stond.

Zelfs de burgerpers, zoals „Haagsche Courant" en „De Groene" namen het voor de stakers op. Van de zijde der vakorganisaties en het „Vrije Volk", werd onmiddellijk gepoogd, deze actie als een communistische rel te brandmerken, waar men tot op dit ogenblik nog mee doorgaat, doch de stakingleiding bleek tegen deze domperstaktek volkomen opgewassen. En aanvankelijk leek het dan ook, dat deze actie met glans zou worden gewonnen.

Helaas is men na 4 dagen in zóverre voor het geintrigeer en voor beloften gezwicht, dat men de bespreking voor een nieuwe loonregeling weer in handen der diverse vakbondleiders heeft gelegd en voorlopig op de oude voorwaarden het werk heeft hervat. We moeten erkennen, dat dit voor ons een geweldige teleurstelling was en we hebben een ogenblik de leiders van het stakingscomité verdacht, dat men zich tot duistere praktijken had laten verleiden....

Latere berichten evenwel duiden er op, dat dit niet het geval is, en in zekere zin komt dit comité een eresaant toe, dat men deze actie nog zover heeft kunnen voeren.

Thans blijkt, welk een geweldige tegenactie de vakorganisaties met steun van de directie en de overheid, hebben gevoerd, om deze spontane geest van het H.T.M.-personeel te breken en te schandaliseren.

Of men hiermede succes geboekt heeft, menen we thans, tot onze geruststelling, in twijfel te mogen trekken, ondanks het feit, dat de leiders der organisatie „de N. V. van Spoor- en Tramwegpersoneel" hoog van de toren blaast, inmiddels het stakings-

BUSS. No.: 08209¹¹
ORT.: Vrije Sol.
DATUM: 28-8-28
PAR.: .....

08209¹¹

comité heeft geroeyeerd, en de overige leden heeft te kennen gegeven, dat men voorlopig niet met hen een personeelsvergadering wil beleggen, ter bespreking van de inmiddels gereedgekomen loonvoorstellen....

Het laat zich aanzien dat de vakorganisaties dit hoge spel zeer duur te staan zal komen.

Reeds heeft het personeel gedreigd, een zelfstandige bedrijfsorganisatie te zullen oprichten en de N. V. niet langer te erkennen. Vurig hopen wij, dat men inderdaad deze consequentie zal trekken, en dat voorts over de gehele linie, in particuliere en overheidsbedrijven dezelfde lijn gevolgd zal worden.

Vurig hopen wij, dat de H.T.M.-mannen zullen doorzetten en het begin van het debacle der vakorganisaties zullen inluiden.

Deze staking biedt een zeer bemoedigend aspect.

Voor zover wij hier en daar onze oren ter luistering hebben kunnen leggen, in andere bedrijven, dan is navolging gans niet uitgesloten. Algemeen is men verontwaardigd over de rol, die de vakorganisaties in deze actie hebben gespeeld, en dringt het door, dat deze lichamen verlengstukken zijn van de Staat en dat ze de belangen van de ondernemers en van de leiders dienen.

Over het verdere verloop hopen wij te oniger tijd onze lezers nog nader in te lichten.

Tot zover.

J. B.

1) Naar onze mening zijn de eisen veel te bescheiden, doch critiek hierop past op dit ogenblik minder, gezien het aspect van deze strijd.

J. B.

UITTREKSEL

Voor ..... OD 209-11 ..... Naam ..... STAKINGEN- wilde .....

Origineel in ..... OD 244-Haag ..... Naam ..... CPN-vergaderingen .....

Volgnr. .... Ag.nr. 46812 ..... Aard van het stuk verslag CPN-congres distr. Den
Haag, 18/19 Sep'48 ..... Afz. ID Den Haag ..... Datum 28.9.48 .....

Op de eerste congres-avond bespreekt GELHOED een 18-tal punten.
Over punt 11, het werk in de Vakbeweging zegt hij o.m.:

Wij moeten de voorhoede vormen bij de actie van de arbeiders.
De Partij kern van de HTM is hierin volkomen geslaagd. Kameraad
TOUW heeft aan de CPN een openbare les gegeven.
Dit is echter niet vanzelf gegaan. Stelselmatig is er geagiteerd
en gepropageerd. Er is aangeknoopt bij de looneisen. En steeds is
er voortdurend contact gehouden met de partijleiding.
Thans wordt er een bedrijfskrant verspreid met een regelmatige oplage
van 1100 stuks.
Iedere tramman koopt hem en leest hem.
Systematisch zullen wij deze massa opvoeden.

Uitgetrokken door ..... EQ ..... Afd./Sectie ..... ACD-4b ..... Datum ..... 30.5.49 .....

Op aanwijzing van ..... B-V .....

DEN HAAG.

Doss. 25/51/19.

GEHEIM.

Vol

17 SEP. 1948

ACD/460210
25751/18.d.d. 8

Ten gevolge op het schrijven Doss. 25751/18.d.d. 8
September 1948, betreffende de H.T.M. wordt medegedeeld, dat de
aangekondigde demonstratie van de H.T.M.-mannen op 14 September
1948 niet is doorgegaan.

Omtrent deze demonstratie verscheen in "De Waarheid" van
Maandag 13 September 1948 het volgende bericht:

"DEMONSTRATIE H.T.M. AFGELAST

"Naar wij vernemen is de demonstratie van het H.T.M.-personeel,
"die voor morgenochtend was vastgesteld, afgelast.
"In een vandaag verspreid vlugschrift deelt de personeelscom-
"missie mede, dat het voornaamste doel van de demonstratie, nl.
"de goedkeuring van het college van rijksbemiddelaars op de mi-
"nimum-looneisen van het trampersoneel, reeds is bereikt.
"De demonstratie heeft dus reeds, v ó ó r ze gehouden werd,
"haar vruchten afgeworpen."

Het bewuste vlugschrift werd tot heden niet onder het
H.T.M.-personeel verspreid.

Van betrouwbare zijde werd nog vernomen dat de leider
van het voormalig stakingscomité L.L. TOUW heeft verklaard,
dat binnenkort twee feestavonden zullen worden georganiseerd,
waarbij allen, die aan de staking hebben deelgenomen, zullen
worden uitgenodigd.

Een afschrift van het verzoek van TOUW tot het houden van
voormelde demonstratie, die zoals reeds vermeld niet is doorge-
gaan, gaat hierbij. Op dit aan de Burgemeester van 's-Gravenha-
ge gerichte verzoek, werd door de Hoofdcommissaris van Politie,
alhier, afwijzend geadviseerd.

Verzonden op 14 September 1948 aan C.V.D.

af C.v.P.:

AESCHRIFT.

Den Haag, 8 September 1948.

Aan de Hoofdcommissaris van Politie,
te
's-Gravenhage.

Wel.Ed.Heer,

Hiermede verzoeken wij Uw toestemming voor het houden van een demonstratie van H.T.M. personeel op Dinsdag 14 September a.s. 's-morgens van 10 $\frac{1}{4}$ uur tot c.a. 11 uur in de gemeente 's-Gravenhage.

Wij stellen ons voor de volgende route te volgen:

10 uur opstellen Westeinde voor gebouw Amicitia
Daarna Westeinde richting Loosduinscheweg,
Lijnbaan
Prinsegracht
Grote Marktstraat
Kalvermarkt
Fluwelen Burgwal
Herengracht
Bezuidenhoutscheweg

Op de Prinsegracht zal tegenover het Volksgebouw even worden gestopt, teneinde aan een delegatie van 5 H.T.M. mannen gelegenheid te geven een verzoekschrift aan het afdelingsbestuur van de Nederlandse Vereniging van Spoor- en Tramwegpersoneel te overhandigen. Op de Bezuidenhoutscheweg zal de stoet worden ontbonden voor het kantoor van de H.T.M., alwaar een delegatie van 5 H.T.M. mannen eveneens een verzoekschrift aan de directie der H.T.M. zal overhandigen.

In de demonstratie zullen een aantal leuzen worden meegevoerd met de volgende teksten:

Weg met onze extra-belastingaanslag
Onze lonen gelijk met Amsterdam en Rotterdam
Weg met de roeyementen van de strijdbare leden.
Het H.T.M. personeel wenst hogere lonen
Voor vakbondsdemocratie - weg met de roeyementen.

Hoogachtend
Voor de pers. commissie H.T.M.

w.g. L.L. Touw

Hoefkade 1314.

I.D.
D E N H A A G.

Doss.25/51/19.

Co. 42603

G E H E I M.

Volgno.

13 SEP. 1948.

ACD/4577

OPGELEGD

45595

Ten vervolge op het schrijven Doss. 25/51/18, d.d. 8 September 1948, betreffende de H.T.M., waarin mededeling werd gedaan, dat door het gewezen stakingscomité aan alle leden, behorende tot de Nederlandse Vereniging van Spoor- en Tramwegpersoneel, een manifest zou worden gezonden, wordt dezerzijds het navolgende vermeld:

Door het voormalige stakingscomité werd in een oplage van 20.000 stuks, bijgaand manifest (zie bijlage I) aan alle leden van de "N.V." verzonden.

In de nachtvergadering van 7 op 8 September 1948 werd door het voormalig stakingscomité tevens mededeling gedaan, dat aan het einde van deze week, begin volgende week, een demonstratie zou worden gehouden.

In verband daarmee werd hedenmorgen, 10 September 1948, bij de uitbetaling der lonen aan de remises een pamflet (zie bijgaand afschrift bijlage II) verspreid, waarin de H.T.M.-mannen worden opgeroepen om op Dinsdag, 14 September a.s. aan deze demonstratie deel te nemen.

Verzonden op 10 September 1948

aan: C.V.D.

C.v.P.,
10/9
1948

DE H.T.M. STAKINGSLEIDING en de Nederlandse vereniging.

★

Aan het Nederlandse Spoor- en Tramweg- personeel, leden van de Nederlandse Verenig. van Spoor- en Tramwegpersoneel

Waarde Vrienden,

Wellicht hebt gij het geschrift van 9 Aug. j.l. over de H.T.M.-staking van het H.B. der N. V. ontvangen. Wij kregen het in ieder geval wel en we wensen daarbij enige opmerkingen te maken.

Eensdeels om een serie beweringen van dat H.B. te weerleggen, anderdeels om onze volkomen geslaagde staking te behoeden voor verdachtmakingen van de vijanden van de arbeiders.

Het H.B. vindt het een „bespottig” van de organisatie en diens staat van dienst, dat een overzicht van haar activiteit gegeven moet worden en het vergelijkt dat met een

destijds door Henri Polak ondernomen poging om de vakbeweging tegen de fascistten te verdedigen.

Deze inleiding van het H.B. is niet erg geslaagd. Het heeft met één slag de eigen positie naar twee zijden getekend.

Ten eerste behoeft de organisatie niet tegenover de H.T.M.'ers verdedigd te worden, behoudens dan, dat het H.B. de vakbond als praatinstantie beschouwt en de H.T.M.'ers de organisatie als wapen zien en hanteren willen.

Ten tweede heeft Henri Polak in elk geval de vakbond verdedigd tegen de fascistten, hetgeen van de huidige H. B.'ers (men denke aan

de rol van Joustra, Kanne c.s. in de oorlogsjaren 1940-1945) tenminste niet kan worden gezegd, om geen sterker term te gebruiken. Hoe zij de treurige moed vinden om de strijd tegen het fascisme op het toneel te brengen kan slechts worden verklaard uit een grote onbeschaamdheid, of ook uit een verbaazend grote domheid.

Gezicht redden.

Om hun verlegenheid nu goed te praten of „om hun gezicht te redden”, zoals het Algemeen Dagblad van 9 Aug. j.l. schreef, geven de H. B.'ers een valse voorstelling van zaken over de staking.

Natuurlijk was volgens deze lieden de H.T.M.-staking „wild” en degenen, die hem leidden in naam van het personeel zijn even „wild” en natuurlijk „aanranders van de organisatie” en „vijandige elementen” en meer van dit fraais.

Hoe betrouwbaar het manifest is, blijkt uit het volgende. Het H. B. van de Ned. Ver. schreef in zijn manifest:

„Wij willen niet beweren, dat lonen van het H.T.M.-personeel niet voor verbetering vatbaar zijn, doch alle praatjes over algehele achteruitstelling van dit

Stakende H.T.M. mannen hebben zojuist een stakingsvergadering bijgewoond en zijn op weg naar hun posten. Oud en jong, links en rechts stond eensgezind in de strijd.

personeel worden hiermede afdoende gelogenstraft."

Wij zullen U hiervan een voorbeeld geven.

Vóór de staking een feit was, verdiende een Haagse conducteur met 6 dienstjaren f39.84 per week. Een Rotterdamse of Amsterdamse conducteur met 6 dienstjaren verdiende toen voor hetzelfde werk f6.24 per week méér, n.l. f46.08 p. week. Daarbij komt nog, dat de Amsterdamse conducteur bovendien nog een toeslag van f 2.40 per week ontving, zodat hij in het geheel f8,64 per week meer verdiende dan zijn Haagse collega.

Maar volgens het H.B. van de Nederlandse Ver. was er van een algehele achteruitstelling geen sprake!

De Haagse tramconductor moest met deze achterstand van ruim f 8.50 per week nog gemiddeld f 80.— tot f 100.— per jaar aan fooienbelasting betalen. Minister Liefstinck had geweigerd op vragen van het Kamerlid J. Hoogcarspel in te gaan, om deze belasting ongedaan te maken. In Amsterdam en Rotterdam betalen de trammannen zeer terecht geen fooienbelasting.

Maar volgens het H.B. van de N.V. was er van een algehele achteruitstelling geen sprake!

Deze misleidende praatjes van het H.B. veranderen echter niets aan het feit, dat een Haagse conducteur met bijna 30 dienstjaren met f 33.38 netto naar huisgaat, waarvan dan nog f5.— per week afgaat omdat de belastingambtenaar daarop beslag legt. Zo schiet er aan werkelijk inkomen f28,— per week voor de conducteur en zijn gezin over. Zelfs nadat de H.T.M. directie en de bestuurders van de Uniebonden gezwicht zijn voor een deel van onze eisen, zijn onze lonen nog schreeuwend laag. Er blijft gelijkstelling van de H.T.M. mannen met hun Amsterdamse en Rotterdamse collega's op het program, als een eis van billijkheid en rechtvaardigheid.

Als ons H.B. niet begrijpt, dat een gezin niet kan leven van f 28.— per week, moeten zij het zélf maar eens proberen, maar wij zijn ervan overtuigd, en met ons de gehele Nederlandse arbeidersklasse, dat onze H.B.'ers dan niet meer met vacantie naar het buitenland kunnen gaan, zoals Joustra, de „leider" van de H.B.'ers op een persconferentie in Den Haag op 8 Aug. j.l. uit zijn mond liet vallen.

Een „motief"

Zeer terecht merkt het H.B. in zijn manifest op, dat de N.V. het overgrote deel van het H.T.M.-personeel heeft georganiseerd. Naast een zwakke St. Rafaël en een nog zwakkere P. C. B. telt de E.V.C. een twintigtal leden. De E.V.C. verantwoordelijk stellen voor de gang van zaken ging niet.

Daarom heeft het H.B. naar een ander „motief" gegrepen: „De Communisten hebben het gedaan."

Maar ook dat is niet nieuw. De verhalen van dat soort daten al uit de jaren na de eerste wereldoorlog. En het verhaal over het Communistische bestuurslid schijnt een bij de hand gehouden middel om in geval van nood gebruikt te worden!

Overigens hebben de meeste dagbladen terecht met dit zogenaamde „motief" in het openbaar de draak gestoken en het H.B. is daarover in het manifest ten zeerste gebelgd. Het is ook te doorzichtig en even grof misleidend als het naar voren gebrachte „argument" dat tijdens het conflict de N. V.-H. B.'ers óf met verlof óf ziek waren! Of hadden ze misschien „conflict-ziekte"?

Het is dezelfde onwaarachtigheid en misleiding, waartegen wij onze actie veilig willen stellen.

Waarvoor wij staakten.

Onze afdeling Den Haag II had in September 1947 een motie aangenomen, waarin de eis vervat was tot 15 pct. loonsverhoging. In het verslag van het H.B. over de onderhandelingen staat daarvan niets vermeld, waaruit wij zo vrij zijn te concluderen, dat het H.B. zich van

het verlangen der leden niets heeft aangetrokken.

Omdat het H.B. zich niets aan zijn leden gelegen liet liggen, heeft onze afdeling verleden jaar 't H.B. reglementair om een nachtvergadering verzocht. Deze vergadering werd ons geweigerd. Reglementen zijn blijkbaar voor het H.B. niet bindend.

We kregen kort daarop wel een delegatievergadering met het H. B., waarin een afvaardiging van alle aanvragers der nachtvergadering de wensen van het personeel aan het H.B. duidelijk maakte. Het H. B. beloofde, dat het een actie zou voeren voor gelijkshakeling met de grote gemeenten. Die bespreking had c.a. een jaar geleden plaats! Wie echter een actie tot gelijkshakeling zag: De leden van Den Haag II niet!

Totdat er eindelijk, in April 1948 (sic!) een commissie werd gevormd, die tot midden Juli 1948 werk had om zogenaamde „nieuwe Haagse voorstellen" te formuleren. Dus nog eens 3½ maand „werk".

Inmiddels hadden den leden nogmaals langs reglementaire weg een nachtvergadering aangevraagd krachtens artikel 17 van het reglement, bekrachtigd door 750 handtekeningen. Deze vergadering werd opnieuw geweigerd.

Er kwam een gesplitste ochtend- en avondvergadering, waar het H. B. ons de „verbeterde" Haagse regeling wilde laten aannemen. Op beide vergaderingen werd dit echter afgewezen.

Het H. B. en het afdelingsbestuur weigerde een nachtvergadering uit te schrijven teneinde alle leden zich uit te laten spreken over de voorstellen en eisen. De leden besloten daarop zelf een nachtvergadering uit te schrijven en het afdelingsbestuur uit te nodigen op deze vergadering aanwezig te zijn. De nachtvergadering had plaats in de nacht van Maandag 26 Juli j.l. Het bestuur was er niet. De leden besloten hun op die vergadering nog eens geformuleerde looneisen door middel van een delegatie aan het bestuur voor te leggen, met het verzoek die eisen aan de directie kenbaar te maken.

Het bestuur weigerde dit!

Daarom zijn wij zelf naar de directie gestapt en we hebben daar gezegd, dat als de eisen niet voor de eerstkomende Zaterdag werden ingewilligd, het bedrijf in staking zou zijn.

De directie lachte ons uit en zei, dat we dat zelf moesten weten!

Vrijdagnacht, de 30e Juli op de 31e Juli j.l., kwamen de leden opnieuw in nachtvergadering bijeen om verslag te horen uitbrengen door de in hun naam optredende delegatie. Ook toen was het bestuur niet aanwezig en het is pertinent onjuist, als zou men aan een bestuurslid hebben opgedragen daar verbeterde loonvoorstellen te doen. Integendeel: Men heeft zich van de hele nachtvergadering niets aangetrokken. Alle detectieve-verhaaltjes daaromtrent zijn van A tot Z. gelogen!

Eerst op die nachtvergadering, na een maandenlang gesukkel, werd tot staking besloten.

Dit geschiedde:

1. Omdat de directie onze loonvoorstellen niet wilde aanvaarden en
2. Omdat de vakbondsleiding de leden finaal in de steek had gelaten.

Als het waar is, wat deze heren thans beweren, n.l., dat zij al nieuwe, betere loonvoorstellen gereed hadden, dan mag men zich afvragen waarom het bestuur dan niet op een van beide nachtvergaderingen aanwezig is geweest om de leden van die nieuwe voorstellen op de hoogte te stellen!

Dan, maar ook alleen dan, had de staking wellicht voorkomen kunnen worden!

Maar de feiten zijn, dat het bestuur in de veronderstelling leefde, dat een staking toch zou mislukken. Het H.B. en het afd. bestuur wist niet, dat de nood van de leden ten top was gestegen.

Daarom wist het H.B. en het afd.-bestuur ook niet, dat de trammanen vastberaden en eensgezind wa-

ren in hun streven om het loon te verhogen.

Niet verheffend.

De wijze, waarop het H.B. onze lonen in zijn manifest belicht, is allesbehalve verheffend.

Uit vakbondspolitiek oogpunt wordt eenvoudig een blunder geslagen en men ontkomt nauwelijks aan de indruk, dat instede van een voor de leden optredend H. B., de werkgemers aan het woord zijn om maar aan te tonen, dat onze lonen zo goed zijn.

Het zal althans de H.T.M. directie niet onaangenaam in de oren klinken. Wij zijn van mening, dat soortgelijke uitspraken, als in het manifest van het H.B. voorkomen, moeilijk te overtreffen vakbondspolitieke blunders zijn. Dat neemt niet weg, dat het H.B. eenvoudig overloopt van zelfvoldaanheid met zulk een fraai geschrift voor ogen. Net als de directie, verschuilt het H.B. zich, terwijl het de loonstoppolitiek presenteert, achter de ruggen van het regerings-college van rijksbemiddelaars.

Wie zich echter in loonkwesties achter de rijksbemiddelaars verschuilt, laat de arbeiders in de steek.

Wie de kracht van de organisatie onderschat en deze niet wil gebruiken om de lonen omhoog te brengen, zoals ons H.B., speelt de rijksbemiddelaars in de kaart.

Een strijdwillende N. V. is echter in staat de kaarten uit de handen van de rijksbemiddelaars en de directie te nemen en te winnen!

Het woord aan U.

Wij willen ons niet begeven op het terrein van de partijpolitiek, die door ons H.B. binnen het vakbondsgebied wordt gesmokkeld. De partijpolitiek van het optreden tegen deze of gene politieke groep, die nu toevallig niet in de regering zetelt.

Wij willen niet in het voetspoor van het H.B. treden en ons verdiepen in de strategie en de tactiek van welke politieke partij ook.

Wij zijn van mening, dat het H.B. deze methode slechts toepast om de H.T.M. kwestie te vertroebelen.

Wij doen een beroep op al onze mede N.V. leden.

De afdeling Den Haag II, zo vaak als voorbeeld op congressen e.d. gesteld, heeft in de strijd gestaan voor betere lonen.

Kan zulk een eensgezind doorgevoerde en met succes bekroonde staking, uitgelegd worden als „wild” en „schadelijk voor de organisatie”?

Moet het dan goed gevonden worden, dat het H.B. de feiten, zó, verdraait, dat zij U durft te suggereren, de het de H.T.M.'ers zijn die zich voor een zogenaamd politiek spel hebben laten gebruiken, terwijl het H.B. nota bene zelf voortdurend een politiek spel speelt (alles heet bij die heren „een spel spelen”, ook de bittere loonstrijd van de arbeiders!), n.l. het spel van de loonstop in overeenstemming met directies en rijksbemiddelaars. Mogen wij het toestaan, dat een twaalfstal strijdbare N.V.-leden, waarlijk niet de slechtsten, buiten de organisatie worden gezet?

Onder U zijn velen, die onze strijd gesteund hebben en bij een langere staking zouden nog meerderen zich daartoe bereid hebben verklaard, evenals de hele Haagse burgerij, die ons onder bewijzen van solidariteit heeft overstelpt.

Wij hebben ons door dit alles gesterkt gevoeld.

Wij zijn ervan overtuigd, dat wij, H. T. M.'ers, in Uw geest de organisatie hebben vertegenwoordigd en verdedigd. Uw opvatting: Dat is zeker niet die van Joustra c.s., die de strijd hebben ontweken, die bogen voor directie en regeringsbemiddelaars.

In dit besef vragen wij thans Uw steun en sympathie.

Wij vragen en verlangen, dat gij met ons de organisatie maakt tot het werkelijk bezit van de leden.

Wij vragen, dat de door het H.B. geroyeerde N.V. leden, die in de

Haagse tramstaking-vooraan stonden, onmiddellijk weer in de N. V. zullen worden opgenomen.

Wij vragen daartoe Uw daad!

Gij kunt deze zaak aan de orde stellen op het werk en in Uw afdeling.

Gij kunt Uw bestuur verzoeken te protesteren tegen het roeyement. Gij

kunt op uw ledenvergadering er over spreken en een uitspraak van die vergadering verlangen.

Zonder dat zelfs maar met de geroeyerden is gesproken, hebben Joustra c.s., beangst voor hun positie, de roeyementsbijl gezwaaid.

Daartegen moet worden opgetreden.

Voegt Uw protesten bij die van honderden N.V. leden in Den Haag II.

Stuurt dat protest naar het H.B. en naar Uw afdelingsbestuur.

Leve de Nederlandse Vereniging van Spoor- en Tramwegpersoneel.

De voormalige

H.T.M.-stakingsleiding

L. TOUW, Voorzitter.

Hoefkade 1314, Den Haag.

Aan het H.T.M.-personeel.

Vrienden,

In de nachtvergadering van Dinsdag, 7 September j.l. is besloten, dat wij een demonstratie door de straten van Den Haag zullen organiseren.

Wij willen demonstrenen om aan de hele Haagse burgerij en aan ieder, die het aangaat duidelijk te maken, dat wij

z o n i e t l a n g e r v o o r t k u n n e n
g a a n.

De leuzen, die wij willen meevoeren luiden:

Weg met onze extra-belastingaanslag
Onze lonen gelijk met Amsterdam en Rotterdam
Weg met de royementen van de strijdbare leden
Het HTM-personeel wenst hogere lonen
Voor vakbondsdemocratie - weg met de royementen !

Wij hebben ons reeds met de politie in verbinding gesteld, teneinde goedkeuring op onze plannen te verkrijgen.

We verzamelen Dinsdagmorgen 14 September a.s. in het Westeinde voor gebouw Amicitia om
T I E N U U R P R E C I E S.

d a a r n a t r e k k e n w i j v i a h e t W e s t -
e i n d e n a a r d e P r i n s e g r a c h t , w a a r
w e e e n d e l e g a t i e n a a r d e v a k b o n d
z u l l e n s t u r e n.

Vervolgens trekken we door de stad naar het hoofdkantoor, waar we eveneens een delegatie met onze eisen naar de directie zullen sturen.

Het gaat om onze lonen !

Het gaat om ons aller belang !

Demonstreert met ons mee - DINSDAG 14 SEPTEMBER

| De personeelscommissie,
| L. T o u w, voorzitter.

Handwritten mark

BUSB. No.: _____
 ART.: Nw Crt
 DATUM: 8-9-'48
 PAR.: _____

BUSB. No.: _____
 ART.: Nw Crt
 DATUM: 10-9-'48
 PAR.: _____

H. T. M. personeel wil demonstreren

De voormalige stakingsleiding, thans personeelscommissie van de H.T.M., had voor vanocht een vergadering in Amicitia uitgeschreven, die door 200 à 250 mensen bezocht werd. (Het H.T.M.-personeel telt ongeveer 2400 man). Op deze vergadering besloot men toestemming aan de politie te vragen om een demonstratie te houden, die men waarschijnlijk dan Maandag om 10 uur zal laten beginnen. De demonstratie is bedoeld als protest tegen het uitblijven van een beslissing van de rijksbemiddelaars over de verbeterde loonregeling, tegen de belastingaanslag en tegen het roeyement van de 12 leden van het voormalig stakingscomité door de Ned. Ver. voor Spoor- en Tramwegpersoneel. Men wil dan ook lang de Prinsegracht, de Bezuidenhoutseweg en het belastingkantoor marcheren.

Er werd nog meegedeeld, dat een actie zal worden gevoerd om te verkrijgen dat de Ned. Vereniging een algemene vergadering houdt, teneinde een nieuw bestuur te kiezen. Stappen daarvoor zullen bij andere afdelingen worden gedaan.

De penningmeester had schriftelijk meegedeeld, dat door de stakingsleiding een bedrag van f43.500 in de stakingsdagen werd ontvangen. Daarvan werd voor f29.000 aan stakingsgelden uitbetaald, voor f4500 aan onkosten, zodat er nog een bedrag van f10.000 beschikbaar is, dat zal gebruikt worden voor de voort te zetten actie.

LOONREGELING H.T.M. GOEDGEKEURD

Pensioenpremie teruggebracht van 10 tot 7½ pct

De Rijksbemiddelaars hebben de nieuwe loonregeling voor het technisch en het rijdend personeel op de stadslijnen van de H.T.M. goedgekeurd. Zij treedt per 1 September j.l. in werking.

De directie der HTM heeft per circulaire aan het personeel medegedeeld, dat van het ministerie van Verkeer de verzekering is ontvangen, dat geen bezwaar bestaat tegen deze nieuwe loonvoorwaarden voor wat betreft het personeel van de intercommunale lijnen. De nieuwe grondlonen — zo vervolgt de circulaire — zullen dienen als basis voor de vaststelling van de lonen en salarissen, van die groepen van het personeel, welke thans nog niet in aanmerking zijn gekomen voor verhoging. Deze vaststelling zal in overleg met de vakorganisaties zo spoedig mogelijk tot stand worden gebracht. De pensioenpremie wordt teruggebracht van 10 tot 7½ procent. Het sinds Januari j.l. te veel betaalde premiegeld zal worden gerestitueerd.

Van de zijde der Bedrijfsunie Vervoer, waarin de drie vakorganisaties zijn vertegenwoordigd, vernemen wij, dat de nieuwe loonregeling voor het technisch personeel in de werkplaatsen, is aangenomen op voorwaarde, dat er door een erkend deskundig bureau (bijv. een bureau voor werkclassificatie) een onderzoek wordt ingesteld naar de deugdelijkheid van de grondslagen van het in deze categorie gebruikelijke tariefstelsel.

Stakingscomité wil toch demonstreren.

Wij vernemen, dat de personeelscommissie van de H.T.M. (d.i. het voormalige stakingscomité) heden een oproep tot de trammannen heeft gericht om deel te nemen aan een demonstratie, welke Dinsdagmorgen om 10 uur zal beginnen als de politie toestemming geeft. Het verzamelpunt is voor gebouw Amicitia in het Westeinde.

Er zullen 5 leuzen worden megevoerd: „Weg met onze extra belastingaanslag”; „Onze lonen gelijk met Amsterdam en Rotterdam”; „Weg met de roeyementen van de strijd bare leden”; „H.T.M. wenst hoger lonen” en „Voor vakbondsdemocratie! Weg met de roeyementen”.

01209

I.D.
DEN HAAG.

Doss. 25/51/17.

13
10-42603
GEHEIM.

Volg... **GEHEIM**
9 SEP. 1948
ACD/45603

798

Op Vrijdag 3 en Zaterdag 4 September 1948 werd bij de uitbetaling aan de remises van de H.T.M. een circulaire verspreid van het voormalige stakingscomité. In deze circulaire, waarvan afschrift hierbij gaat, wordt het gehele H.T.M. personeel opgeroepen om de nachtvergadering van Dinsdag 8 op Woensdag, 9 September a.s. bij te wonen.

In verband daarmee wordt nog het navolgende medegedeeld:

Alhoewel de gemoederen van het H.T.M.-personeel, na de staking, enigszins tot rust waren gekomen, heerst er thans onder een groot gedeelte van dat personeel wederom ontevredenheid over het lange uitblijven van de beslissing op de loonvoorstellen van de Rijksbemiddelaars. Van de zijde van de directie der H.T.M. werd medegedeeld, dat de beslissing van de Rijksbemiddelaars vermoedelijk deze week zal vallen.

Er heerst tevens ontevredenheid onder het personeel over een door de Directie genomen besluit om binnenkort op verschillende buslijnen de functies van chauffeur en conducteur te combineren, hetgeen gezien wordt als een begin van een aantal bezuinigingsmaatregelen.

Ondanks het feit, dat de Uniebonden hun leden hebben gewaarschuwd de komende nachtvergadering niet te bezoeken, verwacht men, dat deze vergadering toch door een groot aantal leden van het personeel zal worden bezocht.

Verzonden op 6 September 1948

aan: C.V.D.

C.V.P.,
Handwritten signature

Handwritten mark

AAN HET GEHELE H.T.M.-PERSONEEL.

VRIENDEN,

In onze vergadering op 3 Augustus j.l. in de grote zaal van de Dierentuin hebben wij elkaar beloofd:
"De strijd gaat verder. Wij hervatten de arbeid, maar we zijn nog niet klaar!"

Welnu, vandaag is het 3 September.

Een maand, nadat we ons werk weer opnamen.

Precies een maand na onze schitterende actie, die een voorbeeld was van eensgezindheid. Op deze dag zijn onze minimum-eisen, waarvoor de N.V. bestuurders toen beloofden in zee te gaan nog steeds niet door het college van rijksbemiddelaars goedgekeurd. Maar al zou dat ook vandaag nog in orde komen, dan staan wij nog altijd belangrijk ten achter bij onze Rotterdamse maar vooral bij onze Amsterdamse collega's.

Terzelfdertijd gaat minister LIEFTINCK rustig verder van onze armoede zijn belastingen te innen. Heevelen onder ons moeten f.5.-- per week betalen van een loon, dat volledig onvoldoende is?

Voor de busconducteurs dreigen donkere wolken en de Vak-bondsbesturen zwijgen, zoals ze dat steeds deden.

Wat WAS de les van de STAKING?

Eendracht maakt macht! We hebben onze vuist opgeheven en dat was voldoende om een eind op weg te geraken.

We moeten die weg thans teneinde toe bewandelen.

Opdat de rijksbemiddelaars haast maken!

Opdat de schandelijke belastingaanslag verdwijne!

Opdat de gelijkschakeling met de grote steden een feit worde en dat op korte termijn!

Om deze zaken met U te bespreken, om onze houding voor de komende weken te bepalen, om uit te maken hoelang ons geduld nog getart kan worden en ook om licht te laten schijnen over de laster van de zijde van het H.B. der N.V. roepen wij U wederom in vergadering bijeen en wel in de nacht van DINSDAG 7 op WOENSDAG 8 SEPTEMBER a.s. om 2 uur in de grote zaal van AMICITIA, Westeinde, in welke zaal wij steeds onze stakersvergaderingen hebben gehouden.

De N.V. roept geen ledenvergadering bijeen, ondanks het feit, dat bijna 1000 N.V. leden zulks vroegen. Als de N.V. bestuurders dat niet doen, dan zullen WIJ het doen!

Geen man blijve weg.
Op voor onze zegepraal.

De personeelscommissie,
L.TOUW, Voorz.

Volume 45505
9 SEP, 1948

KORT VERSLAG van de besloten vergadering, belegd door het voormalig stakingscomité, voor het H.T.M.-personeel, in de nacht van 7 op 8 September 1948, in het gebouw "Amicitia", aan het Westeinde alhier.

Aanwezig + 100 personen (trammannen).

Te omstreeks 2.00 uur opende de stakingsleider, TOUW, de vergadering en deelde mede, dat er door de activiteit van het bestuur der "Nederlandse Vereniging voor Spoor- en Tramwegpersoneel" nog niets was bereikt. Wat is er terecht gekomen van de toezeggingen van het hoofdbestuurslid, DE LATER, in de Dierentuin gedaan? De 2% "Z. en O."-fonds (zieken en ondersteuningsfonds), die door de N.V. als eis gesteld was, is door de directie van de H.T.M. afgewezen. Het uitblijven van de beslissing van de rijksbemiddelaars voorspelt ook niet veel goeds. Wij zullen daarom vasthouden aan de Rotterdamse regeling, die nog altijd inhoudt, dat een conducteur aldaar f.38,90 en hier f.32.02 per week ontvangt. Een bestuurder ontvangt aldaar f.40,56, terwijl hier een bestuurder f.35,17 ontvangt. De spreker uitte felle critiek op de z.g. fooienbelasting. Deze belasting, die bij de Rotterdamse en Amsterdamse trammensen onbekend is, omdat daar een z.g. fooienverbod bestaat, moet ook hier/spoedig mogelijk verdwijnen. Touw laakte de maatregelen van de directie betreffende het inhouden van de z.g. fooienbelasting van het salaris. (Het betreft hier fooienbelasting, die een aantal leden van het personeel weigerden te betalen. De belasting wordt nu door de directie van het loon afgehouden). Thans wordt het bedrag in 20 termijnen ad. f.2,50 en voorheen in 10 termijnen ad. f.5,-- van het salaris afgehouden. Dit neemt niet weg, dat de belasting toch betaald moet worden. Bij een bespreking tussen het hoofdbestuur en de directie is gebleken, dat De Later geen enkel begrip over de fooienbelasting heeft.

Dat in de verschillende afdelingen der N.V. begrip bestond voor de moeilijkheden van het H.T.M.-personeel, is gebleken uit de vele adhaesie betuigingen, die uit alle delen van het land zijn ontvangen. Het stakingscomité heeft daarom 20.000 circulaires laten drukken, die onder de leden van het gehele land verspreid zullen worden. Vervolgens weerlegde spreker de uitlating van De Later, dat het stakingscomité geen onderhoud met de burgemeester zou hebben gehad. Touw verklaarde uitdrukkelijk, dat de leden van dit comité een half uur met de burgemeester hadden gesproken en dat deze volkomen begrip voor de moeilijkheden had getoond. Touw ontkende ten zeerste, dat de staking een communistische actie was geweest. De enige partij, welke echter begrip toonde, was de C.P.N., hetgeen gebleken is uit de vragen, die gesteld zijn in de gemeenteraad door de afgevaardigden van de C.P.N. Een lid van de gemeenteraad was van mening, dat, wanneer het salaris voor een wethouder in Rotterdam en Den Haag gelijk is, dit toch ook voor een tramman moet gelden.

Touw weerlegde de beschuldiging van de Nederlandse Vereniging, dat kameraad MULDER als lid van het afdelingsbestuur op de nachtvergadering in "Capitol" met de nieuwe loonvoorstellen in zijn zak zou hebben gelopen. Mulder was daar niet als afdelingsbestuurslid, doch als belanghebbende. Volgens spreker had de voorzitter der N.V., NIJHUIS, de plicht gehad om op deze vergadering te verschijnen. Nijhuis had een uitnodiging voor deze vergadering ontvangen en had, toen hij

-kennis-

kennis droeg van de nieuwe loonvoorstellen, deze ter vergadering bekend kunnen maken, waardoor een staking had kunnen worden voorkomen. Niet bij ons, doch bij Nijhuis ligt dus de schuld van de staking. Felle critiek leverde spreker op het roeyement van de 13 leden van het stakingscomité door de N.V. Ondanks dit alles drong Touw er op aan om lid te blijven van de N.V., want niet de vereniging, maar het bestuur had gefaald. De eis zou daarom aan het adres van het afdelingsbestuur worden gesteld om een vergadering uit te schrijven, waarop een nieuw afdelingsbestuur zal worden gekozen. Wij zijn niet van plan om nog langer de leden van zo'n hoofdbestuur te maintaineren, riep spreker uit. Wij hebben op onze laatste vergadering besloten, dat de strijd zal worden voortgezet. Wij zullen ons dan ook, om aan onze actie kracht bij te zetten, a.s. Zaterdagmorgen om 10.00 uur voor het gebouw "Amicitia" met onze vrouwen verzamelen en onder medevoering van borden met leuzen als "Wij eisen een behoorlijk loon" en "Weg met de fooienbelasting" een demonstratie houden. Wij zullen ons dan begeven naar het "Volksgebouw" op de Prinsengracht, het hoofdkantoor der H.T.M., op het Be-zuidenhout en het belastingkantoor, alwaar wij een protest schrijven zullen overhandigen.

Hierna volgde 10 minuten pauze en werd gelegenheid gegeven voor het stellen van vragen.

Van deze gelegenheid maakte gebruik de oude trambestuurder, SMIT, die beweerde 43 dienstjaren bij de H.T.M. te hebben. Hij sprak allereerst zijn diepe bewondering uit voor de persoon Touw. Smit deelde mede, dat hij zelf Rooms Katholiek is en deze actie niet als een communistische rel beschouwt. Hij drong er op aan om de eenheid, welke tijdens de staking was ontstaan te handhaven. Volgens spreker was "God voor de ziel en Touw voor de maag".

De volgende spreker, genaamd VERSTEEG, drong aan om een z.g. personeelsvereniging op te richten, met aan het hoofd Touw, welke vereniging buiten de erkende Uniebonden om, besprekingen met de directie moet voeren.

Later kwam uit de vergadering de mening naar voren, dat wellicht Maandag een meer geschikte dag zou zijn om te demonstreren, dan de Zaterdag, hetgeen door het bestuur nog nader onder het oog zal worden gezien.

De stemming op de vergadering was niet enthousiast te noemen en ging te omstreeks 4.15 uur uiteen.

De personalia van Smit en Versteeg zullen alsnog worden vermeld.

Verzonden op 8 September 1948

aan: C.V.D.

C.V.P.,

W. J. J. J.

UITTREKSEL

Voor OD 29-II Naam Stakingen - wilde
Origineel in OD 346 Naam Maandrapporten Zuid-Holland
Volg nr. Ag, nr. 45581 Aard van het stuk
Afz. I.D. Den Haag Datum 6/9/48

Dit maandrapport handelt alleen over de op 4 Augustus 1948 geëindigde staking van het personeel van de N.V. Haagse Tramweg Maatschappij, n.l. het commentaar dat door de EVC, CPN, Spartacus en de V.S.V. op deze staking gegeven werd.

Uitgetrokken door 6 Afd./Sectie 107-4 Datum 20/9-48

Naar aanleiding van de plaats gehad hebbende ongeregelheden bij de H.T.M., kan dezerzijds nog het volgende worden medegedeeld:

Op 27 Augustus 1948 werd door de "Nederlandse Vereniging" een circulaire verspreid (zie bijgaand afschrift). In deze circulaire wordt de aandacht gevestigd op een vergadering, uitgeschreven door het "stakingscomité", die in de nacht van 30 op 31 Augustus 1948 zou worden gehouden. Men verwachtte Vrijdagmorgen, 27 Augustus 1948, bij de uitbetaling, dat er onder de leden van het personeel een oproep voor deze vergadering zou worden verspreid. Het gerucht deed evenwel de ronde dat de stakingsleider, TOUW, door ziekte verhinderd zou zijn. Bij nadere informatie bleek, dat door een lid van het "stakingscomité", genaamd G.VAN RIET, voor de nacht van 30 op 31 Augustus 1948 de grote zaal van het gebouw "Amicitia" was gehuurd.

Op Donderdag, 26 Augustus 1948, belde Touw naar de directie van het gebouw "Amicitia", dat de vergadering van 30 op 31 Augustus 1948 niet zou doorgaan, doch dat deze gehouden zou worden in de nacht van 3 op 4 September 1948.

Vrijdagmorgen, 27 Augustus 1948, verscheen Touw persoonlijk op het kantoor van het gebouw "Amicitia" en deelde mede, dat de nachtvergadering van 3 op 4 September 1948 a.s. niet kon doorgaan, doch dat deze nu in de nacht van 7 op 8 September 1948 zou worden gehouden.

Voorts kan nog worden medegedeeld, dat het lid van het "stakingscomité", Van Riet, voornoemd, door het hoofdbestuur van de "Nederlandse vereniging" over zijn houding tijdens de staking ter verantwoording is geroepen. Van Riet deelde toen mede, niet te hebben geweten, dat achter deze staking de C.P.N. stond. Hij betreurde zulks, waardoor het hoofdbestuur niet tot roeyement was overgegaan. Thans is echter gebleken, dat Van Riet, doordat hij aanvankelijk de zaal in "Amicitia" voor de nachtvergadering van 30 op 31 Augustus 1948 heeft besproken, wel terdege met deze actie uitstaande heeft.

De personen, die door de "Nederlandse Vereniging", in verband met hun houding tijdens de staking werden geroyeerd zijn: o.w.

- G.VAN BEEK, Arnhemsestraat 66;
- F.VAN BEMMEL, Tulpstraat 56, Rijswijk;
- J.VAN BEMMEL, Waalstraat 39;
- T.VAN CAMPEN, Frans Halsstraat 54;
- G.VAN ELCK, Noordpolderstraat 137;
- D.MULDER, Weesperstraat 47;
- J.ROOS, Wieringsestraat 494;
- H.STOL, Noordstraat 51;
- L.TOUW, Hoefkade 1314;
- J.VERHOEF, Herman Costerstraat 343;
- J.L.VAN d.BERG, Van Mierisstraat 144;
- J.ZUURMOND, Rabarberstraat 132;
- OVERDIJK, Marktweg 231;
- VAN LEEUWEN, Indigostraat 34;
- CAPEL, Van Vlotenstraat 42;
- A.F.VAN DER GELD, Rozenburgstraat 200, (volledige personalia volgen).

Verzonden op 28 Augustus 1948
aan: C.V.D.

C.V.P.,

*Op kaart
nagaan
de personen
niet zijn*
K. van der...

27 Augustus 1948.

Onderwerp : Indiening correctievoorstellen
bij College v. Rijksbemiddelaars.

Aan alle leden in
dienst der H.T.M.

W.M.,

Zoals afgesproken hadden onze leden de gelegenheid hun oordeel uit te spreken over het resultaat van de onderhandelingen in de Personeelraad, welk resultaat U is medegedeeld in onze circulaire die op 14 Aug. j.l. in het bezit van al onze leden kwam. Nu de termijn, waarin U kon reageren gesloten is, kunnen wij U mededelen, dat dit totale resultaat met praktisch algemene stemmen is aanvaard.

Verder kunnen wij U mededelen, dat deze voorstellen inmiddels bij het College van Rijksbemiddelaars ter goedkeuring zijn ingediend.

Vanzelfsprekend zullen en Bedrijfsleiding en Organisaties al het mogelijke doen de beslissing van het College gunstig te beïnvloeden ook wat betreft het nemen van een beslissing op korte termijn.

Weest er van overtuigd, vrienden, dat wij in dit opzicht alles zullen doen wat in ons vermogen ligt.

Vervolgens willen wij U nog op het volgende wijzen :

Ons is ter ore gekomen, dat het zgn. actie-comité (dat zijn de elementen die wij, wegens hun optreden met kwade bijbedoelingen, hebben geroyeerd) zich voorstelt in de nacht van 30 op 31 Augustus a.s. wederom een nachtvergadering te houden. Wij weten nog niet precies wat de bedoeling dazer heren is, doch hebben niet vergeten de uitspraak van de communist Touw in de vergadering in de Dierentuin "dat er nog meer feestdagen kwamen". Ieder weet, dat 31 Aug. zo'n feestdag is en het is dus niet onmogelijk, dat deze heren zullen pogen nieuwe moeilijkheden te veroorzaken.

Met de meeste nadruk adviseren wij U om niet te luisteren naar deze politieke elementen en onder geen enkele voorwaarde gehoor te geven aan oproepen hunnerzijds. Afgezien nog van het feit, dat deze heren al genoeg schade hebben toegebracht aan de werkelijke belangenbehartiging van het HTM-personeel, zal het eerste natuurlijke gevolg hiervan zijn, dat hierdoor de beslissing van het College van Rijksbemiddelaars stellig niet gunstig zal worden beïnvloed en in ieder geval zal vertragen.

Vrienden, wij allen zijn nu gewaarschuwd. Wij vertrouwen, dat de heren met politieke bijbedoelingen hun tanden zullen stukbijten op de eensgezinde wil onzer leden en niet zullen toelaten dat er opnieuw een politiek spel gespeeld zal worden met de werkelijke belangen van het HTM-personeel.

Kam, groetend

Voor het Hoofdbestuur J. de LATER
Voor het Afd. bestuur A.G. PETERSE Jr.

W/k gezonden aan :
HB, ass.best., P.D.,
best. leden Vakgr. X

8059. No.: _____
 CRT.: Vrije Volv
 DATUM: 24-8-48

Optreden van burgemeester als „burgervader” was geen succes

Moest de staking in elk geval worden doorgezet?

Aan het einde van de raadsvergadering van gistermiddag, tijdens welke de 34 punten tellende agenda in sneltreinvaart werd afgewerkt, kwamen de interpellaties van de heren G. van Praag (comm.) en H. Smitskamp (a.r.) aan de orde.

De heer Van Praag kreeg het eerst het woord. Hij toonde zich geen voorstander van een gemengd bedrijf, zoals de H.T.M. is. Spreker noemde enkele cijfers, waaruit bleek, dat ook bij de nieuwe regeling sommige Amsterdamse conducteurs nog een hoger loon verdienen dan hun Haagse collega's. Volgens spreker zou hierdoor conflictstof aanwezig blijven en moeilijkheden in de toekomst veroorzaakt kunnen worden.

Een urenlang debat

Door het beslag op de lonen in verband met de fooienbelasting gingen er trammannen met nauwelijks f 27 naar huis. Verbittering was het gevolg. Wat heeft de H.T.M.-leiding hiertegen gedaan?

Spreker heeft sterk de indruk, dat de vakorganisaties de staking hebben laten komen om de raddraaiers te kunnen wegwerken. Het verzet heeft de spoedige doorvoering van de nieuwe loonregeling mogelijk gemaakt. Het gemeentebestuur heeft zich op sleeptouw laten nemen door vakorganisatie en tramdirectie. Spr. laakte het beleid van B. en W. in deze.

De heer Van Praag had tenslotte een drietal nieuwe vragen over het in overeenstemming brengen van de lonen van A'dam en R'dam met die van de H.T.M., met behoud van de voordelen die een deel van het personeel thans geniet; over de activiteit van de Raad van Beheer, die zich meer met de arbeidsvoorwaarden moet bezighouden en over de stappen, die men in het jongste conflict heeft ondernomen.

„Ontoelaatbaar”

Voordat de heer Smitskamp ter zake kwam, wilde hij graag de mening van B. en W. horen over de morele betekenis van de staking. Volgens spreker was de staking moreel niet toelaatbaar. De H.T.M. is een vitaal bedrijf. De publieke belangen werden in ernstige mate geschaad. Bovendien had men hier met een wilde staking te doen. Spr. vond het dreigement van de stakingsleiding, dat nog grotere feestdagen op komst zijn, wel buitengewoon onsympathiek. „Is het gerucht juist, dat de burgemeester het stakingscomité heeft ontvangen? De directie van de H.T.M. stond op een ander standpunt. En m.i. volkomen juist”, aldus de heer Smitskamp.

Sprekers indruk is, dat alle direct belanghebbenden door de staking volkomen zijn verrast. Er is weinig voortvarendheid geweest. Ook de pers is niet tijdig behoorlijk ingelicht. Vijf dagen na de staking heeft de HTM-directie tenslotte 'n persconferentie belegd. De heer Smitskamp concludeerde, dat er een aantal tactische fouten zijn gemaakt.

Helder betoog

Wethouder dr. B. van de Tempel (arb.) beantwoordde vervolgens de heldere uiteenzetting, die nog een interpellant in een sobere, doch een duidelijk licht wierp op de oorzaken en het verloop der staking.

De wethouder wilde niet spreker over de houding van de H.T.M.-directie en Raad van Beheer van vóór en tijdens de oorlog. De tekortkomingen zijn genoegzaam bekend. Maar na de oorlog hebben zowel directie als Raad van Beheer hun uiterste best gedaan om een zo goed mogelijke loonregeling te verkrijgen.

De eerste indertijd ontworpen regeling was gunstiger, maar werd niet goedgekeurd door het College van Rijksbemiddelaars. Er kwam daarna een nieuwe regeling, hoewel men niet ophield verbeteringen bij de Rijksbemiddelaars te bepleiten. In 1947 werden twee weken extra-loon toegestaan, ten slotte nog een derde week.

In Januari of Februari van dit jaar heeft R'dam een nieuwe regeling gekregen.

Het uitzoeken van enkele cijfers, zoals de heer Van Praag deed, geeft een scheef beeld. Spreker heeft nagegaan, wat in R'dam gemiddeld als loonpeil wordt uitbetaald. Het blijkt, dat Den Haag daarbij 4,3% achterligt. Voor de vijf laagste loongroepen is dit 3,2%. 7 April kwam een looncommissie tot stand. Het is een legende, aldus de wethouder, dat er anderhalf jaar onderhandeld zou zijn. Men wachtte liever op de Rotterdamse regeling. De directie van de H.T.M., aldus spreker, drong op bespoediging aan. Waarom ook de organisaties geen spoed betrachtten? Wellicht omdat de organisaties de zaak te serieus hebben opgevat. Het maken van een gunstige regeling kostte veel tijd. Dat men stil heeft gezeten, is zeker niet het geval.

29 Juli kwam men tot de conclusie: een gewijzigde Haagse regeling. Deze regeling was beter dan de oorspronkelijke, dank zij een voorstel van de Raad van Beheer, die alle mogelijkheden, die het loonplafond toeliet, daarbij gebruikte. Men zal moeten afwachten, of de Rijksbemiddelaars accoord gaan met de nieuwe regeling.

De staking vond haar oorsprong bij de jonge conducteurs, die te weinig vertrouwen hadden in de vakorganisaties.

De H.T.M. wilde het loonbeslag van f 5.— op f 2.50 gebracht zien. Dit mislukte echter.

Dat er sympathie en solidariteit met de stakers bestond is vermoedelijk ook te wijten aan de moeilijke economische toestand, waaronder ons volk lijdt, aldus spreker.

Maar een klein deel van de stakers behoorde tot de communisten. De stakingsleiding evenwel was communistisch geïntendeerd. Voor de E.V.C. is in de plaats gekomen de tactiek van indringing in de vakorganisaties. Er zat een zekere communistische agitatie achter deze staking, alhoewel de oorsprong daarin niet viel te zoeken.

Spreker kwam tot de volgende conclusies: de vakorganisaties zullen hun positie en vertrouwen dienen te herwinnen; het personeel moet optreden via zijn vakorganisaties; de H.T.M. staat open voor de rechtvaardige belangen van het personeel.

Zand in de ogen

In antwoord op de nieuwe vragen van de heer Van Praag, zeide de wethouder nog, dat de Rotterdamse re-

geling met de Haagse voordelen nimmer door de Rijksbemiddelaars zal worden goedgekeurd. Het is zichzelf zand in de ogen strooien. De Raad van Beheer en de directie hebben zich geenszins op sleeptouw laten houden.

Tot de heer Smitskamp zeide spreker, dat de directie zich in verband met de onrust onder het personeel tot de vakorganisaties had gewend. Deze hadden geantwoord „geen moeilijkheden te verwachten en de zaak volkomen in handen te hebben.” Overigens zijn de besturen der vakbonden door de leden zelf gekozen.

„Burgervader”

De voorzitter, die in deze moeilijke materie een bemiddelende stap wilde doen, zeide niet als burgemeester, maar als „burgervader” te zijn opgetreden.

Op de dag van de staking vroeg de heer G. van Praag (comm.) een onderhoud. Hij was vergezeld van de heer Hovens (comm.) en zeide, dat hij de moeilijkheden in het licht van de feestdag zeer wel zag. Hij deelde mede, niet namens het stakingscomité te zijn gekomen. De heer Van Praag had de burgemeester gevraagd, of deze bereid was een bemiddelingspoging te ondernemen, op voorwaarde dat de staking dan onmiddellijk een einde zou nemen.

Na overleg met het college, aldus de voorzitter, heb ik toen de stakingsleiding ontvangen.

De heer C. P. Dammé (arb.) interrumpeerde: Was de stakingsleiding vergezeld van raadsleden?

De voorzitter: Ja, van de heer Geelhoed. De stakingsleiding vroeg mijn bemiddeling om tot de HTM-leiding te worden toegelaten. Op deze basis zag ik geen resultaat mogelijk.

Onjuist

De heer Smitskamp (a.r.) kon zich niet aansluiten bij de lof, die de heer Van Praag (comm.) de „burgervader” had toegezwaaid. Spreker vond het onderscheid, dat de voorzitter maakte van zijn functie als „burgemeester” en „burgervader” gevaarlijk terrein. De ontvangst van het stakingscomité was onjuist, omdat de burgemeester

DD 209''

daardoor slechts de indruk wekte, dat hij onderhandelde met het stakingscomité buiten de organisaties om. Dat hebben de stakers die er hun erkenning in zagen, goed aangevoeld. „U hebt te veel gewerkt met uw gevoel en te weinig met uw verstand", aldus spr. tot de voorzitter.

De heer G. Geelhoed (comm.) voorspelde nog eens, dat, wanneer er geen gelijkstelling met A'dam komt, er grote moeilijkheden in de toekomst te wachten staan.

De heer H. de Jong (k.v.p.), noemde de staking een schrijfmelijke ver-gissing van het HTM-personeel en veroordeelde haar scherp.

De heer Dammé (arb.) wees er nog eens op, dat de beslissing, gezien de huidige prijs- en loonpolitiek, niet ligt bij vakorganisatie of H.T.M., maar bij het College van Rijksbemid-delars. Spreker dankte de heer Geel-hoed voor zijn interruptie, waaruit blijkt, dat het stakingscomité opwekt lid te blijven van de vakorganisatie, om haar in een andere richting te sturen. Wij hebben daarvan acte ge-nomen, aldus spreker. De moderne vakbeweging zal er echter met alle kracht voor waken, dat de politieke strijd naar de vakbeweging wordt overgeheveld.

Er is kleinerende en onjuiste cri-tiek op de vakorganisatie geweest. Het is toch niet weinig geweest, wat zij voor dit personeel in '47 tot stand bracht! En geven negen bijeenkom-sten in de zomermaanden blijk van onvoldoende contact?

De nieuwe voorstellen van de vakbeweging waren 29 Juli be-kend. Een partijgenoot van de heer Geelhoed, de heer Mulder, toen nog bestuurder van de Ned. Vereniging, was daarbij en had deze voorstellen kunnen mee-delen op de vergadering van 31 Juli, waarop tot de staking beslo-ten werd.

Spreker besloot met een pleidooi alle krachten in te spannen om de nieuwe voorstellen bij het College van Rijksbemidelaars goedgekeurd te krijgen.

De heer D. W. Dettmeyer (v.v. en d) vond het contact, dat de burge-meester met het stakingscomité had gehad, evenmin verantwoord. De vergadering in de Dierentuin verliep volgens een te voren opgezet com-munistisch agitatieplan. De heer Touw heeft zijn scholing kennelijk bij de C.P.N. genbten. Waarom geen strengere selectie bij de aanstelling van HTM-personeel?

Recht van staken

De fractievoorzitter van de Partij van de Arbeid, de heer W. A. Ren-sen, weet de oorzaak van de sympa-thie uit het publiek voor de staking uit gebrek aan voorlichting. Men is de zaak nu wel enigszins anders gaan zien.

Spreker was het niet eens met de heer Smitskamp, waar deze het mo-rele recht van staking afkeurt. Arbe-ders, ook in de vitale bedrijven, moeten het recht van staken behou-den. Buiten de weg van het overleg is zij echter afkeurenswaard.

De burgemeester heeft overleg met zijn college gepleegd, alvorens hij het stakingscomité ontving. Hoe luidde dit advies?

Spreker meende ten slotte de indruk te hebben, dat de ervaringen, door de burgemeester als „burgervader" opgedaan, voor hem aanleiding zullen zijn, niet op deze weg voort te gaan.

De voorzitter kon evenwel niet ver-der gaan dan te verzekeren, dat hij met deze nieuw gecreëerde functie zuinig zou omspringen. „Het zou een onaangename kortwieling van mijn functie als burgemeester zijn, wan-neer er verdere concessies van mij verlangd zouden worden", aldus Mr. Vlasser.

Tot de heer Rensen zeide hij ten slotte: „Het resultaat van het ge-pleegde overleg was voor mij geen belemmering, om aan mijn plan geen gevolg te geven."

Eerst om kwart over zes was het tramstakingsdebat geëindigd en klonk de laatste slag van 's voorzitters hamer.

DOSB. No.: .....

CRT.: *Haagsch. DoarbL*

datum: *16-8-48*

PAR.: .....

Onrust in H.T.M.-gelederen nog niet verdwenen

Plannen tot stichting van eigen organisatie

De overeenstemming in de loonregeling, die bereikt is door de organisaties en de directie van de H.T.M., heeft de gemoederen van het personeel nog niet geheel tot rust kunnen brengen. Een der belangrijkste redenen is wel de circulaire, die het hoofdbestuur van de Ned. Vereniging van Spoor- en Tramwegpersoneel aan haar leden in dienst der H.T.M. verzonden heeft.

In deze circulaire wordt nog eens gewezen op het feit, dat een „stakingsdraaiers” de H.T.M.-ers in een „noodige staking durfden te grijpen. Met nadruk wordt verklaard, dat er geen bezwaar bestaat tegen afwijkende meningen, doch het doel — zo zegt men — dient zuiver te zijn. Dit was met het conflict niet het geval. De communisten trachten te slecht posities in de organisatie te bezetten om haar tot een politiek instrument te maken. De circulaire vervolgt aan woordelijk:

„Als eerste tegenmaatregel heeft het hoofdbestuur een aantal draaiers van het lidmaatschap van onze organisatie vervallen verklaard. Wij geven onze leden de verzekering dat ieder, die wil proberen het politieke spel in de organisatie voort te zetten, dezelfde weg op gaat.

Bovendien maakt de toestand, waarin wij nu verkeren, het ons tijdelijk onmogelijk om op een gebruikelijke wijze, n.l. door vergaderingen, met U in contact te treden. Het is daarom, dat ons hoofdbestuur besloten heeft tot de tijd, dat er in onze afdeling weer een normale toestand heerst, geen ledenvergaderingen te houden, doch het contact met onze leden schriftelijk en via afdelingsbestuur en vertrouwensmannen te onderhouden.

Wij doen dit zeer ongaarne en geven

de verzekering, dat deze toestand geen dag langer zal duren dan strikt noodzakelijk is”.

Vooraf de mededeling, dat geen vergaderingen belegd zullen worden, wordt door de leden als ondemocratisch gezien. Zij hadden n.l. gehoopt, dat op een ledenvergadering het gehele complex van nieuwe loonvoorstellen besproken zou worden, aangezien ieder afzonderlijk zich niet in staat acht de draagwijdte van de voorstellen te overzien. Nu kunnen bezwaren schriftelijk ingediend worden en dan nog alleen over het gehele loonvoorstel en niet over de onderdelen daarvan.

Met spanning zien de leden van de Ned. Vereniging van ook uit naar de resultaten die twee verzoekschriften zullen opleveren.

De Ned. Vereniging heeft n.l. een verzoek tot het afdelingsbestuur gericht tot het houden van een huishoudelijke vergadering om daar dan een nieuw bestuur te kiezen. Dit verzoek werd door negenhonderd handtekeningen gesteund. Een ander verzoek ging naar het hoofdbestuur, waarin met spoed op het houden van een congres, waarin het hoofdbestuur verantwoording van zijn beleid dient af te leggen, werd aangedrongen. Dit verzoek wordt eveneens door negenhonderd handtekeningen gedragen.

Nadat deze twee verzoeken waren verzonden kwam de boven reeds aangehaalde circulaire, zodat men zich afvraagt of de aangevraagde bijeenkomsten wel doorgang zullen vinden. Er gaan reeds stemmen op om bij weigering een eigen organisatie, los van de tot nu toe bestaande en alleen de personeelsleden van de H.T.M. omvattende, te stichten. Dan zou men ook aan de andere eisen, o.a. doorbetaling van het loon over de stakingsdagen, kracht bij kunnen zetten, zo zegt men. Want ook hierover schijnt het laatste woord nog niet gesproken te zijn.

ED 209

I.D.

D E N - H A A G .

Doss. 25/51/14.

G E H E I M .

co. 42603

Volgno.
13 AUG. 1948
ACD/43757

Naar aanleiding van een nader ingesteld onderzoek betreffende de staking van het H.T.M. personeel van 31 Juli tot 4 Augustus 1948, kan dezerzijds nog het volgende worden medegedeeld.

Reeds geruime tijd had in het afdelingsbestuur van de "Nederlandse Vereniging voor Spoor- en Tramweg personeel" alhier, zitting Dirk MULDER, geboren te Waddinxveen, 31 December 1897, van beroep tramconducteur en wonende Weesperstraat 47, Den Haag.

Het is bekend dat genoemde MULDER fel lid is van de "C.P.N."

Bij zijn benoeming tot bestuurslid van vorengenoemde vereniging, verklaarde hij echter, dat hij zijn politieke beginselen buiten het verenigingsleven zou houden. Hoewel dit een voorwaarde was om hem in het afdelingsbestuur te handhaven, hield MULDER zich niet aan zijn belofte.

Zo hield MULDER zich begin Mei 1948 bezig met het vormen van z.g. Welvaartscomité's binnen de "Nederlandse Vereniging voor Spoor- en Tramwegpersoneel". Toen het hoofdbestuur van genoemde vereniging MULDER waarschuwde om zijn politiek streven in de vereniging te eindigen, trok MULDER zich enigszins terug.

Eind Juli 1948, was MULDER, als bestuurslid van genoemde vereniging, ervan op de hoogte, dat de verbeterde loonvoorstellen voor het H.T.M. personeel gereed lagen en dat deze zeer binnenkort aan de directie van de H.T.M. zouden worden voorgelegd. Hij bezocht de nachtvergadering op 31 Juli 1948, gehouden door het bekende stakingscomité van de H.T.M. in het Capitol-theater alhier.

Hij deed, hoewel hij door het afdelingsbestuur daartoe gerechtigd was, geen mededeling van het gereed liggen der loonvoorstellen, doch spoorde aan een staking te beginnen, aangezien het dagelijks bestuur van de vereniging, niet van plan was om met verbeterde loonvoorstellen op de proppen te komen.

Het een en ander was voor het hoofdbestuur van vorenbedoelde vereniging aanleiding om genoemde MULDER, met nog enkele leden/net ingang van 1 Augustus 1948 te royeren als lid der vereniging.

MULDER en bedoelde leden hebben tegen dit royement beroep aangetekend.

Tenslotte kan nog worden vermeld, dat MULDER binnenkort door de C.F.N. voor enige tijd naar Tsjecho Slowakije zal worden gezonden, teneinde studie te maken van het vormen van de z.g. "Welvaartscomité's".

Verzonden op 12 Augustus 1948 aan C.V.D.

C.v.P. *[Handwritten signature]*

dit is nog niet bekend zijn,

Rec:
dit stuk noemen in d.o. 209"
en een afschrift in pol. Mulder.
 Naar:
 B XI
 B III
 PD 7784

BOSS. No.:

ORT.: Waarh. L

DATUM: 13-8-48

NR.:

H.T.M.-directie geeft toe Lonen met 13 procent omhoog

Hulpconducteurs met
conducteurs in uurloon
gelijk gesteld
Loongroepen 1 en 2 worden
verbeterd

Naar wij vernemen heeft de directie van de H.T.M. besloten aan de minimumeisen van de H.T.M.-arbeiders tegemoet te komen.

De door hun leden tot enige activiteit gedwongen Uniebestuurders hebben n.l. medegedeeld, dat er overeenstemming met de H.T.M.-directie bereikt is.

Deze overeenstemming heeft betrekking op de lonen van de conducteurs en de hulpconducteurs, die met 13 procent zullen worden verhoogd, terwijl de hulpconducteurs met de conducteurs worden gelijkgesteld in uurloon.

Voorts zullen de loongroepen 1 en 2 worden verbeterd.

Zoals wij Woensdag reeds mededeelden heeft de Ned. Vereniging van Spoor- en Tramwegpersoneel haar strijdbaarste leden, die deze verbeteringen hebben afdwongen, door een besluit van het hoofdbestuur geroyeerd.

Protest tegen roeyement

Gistermorgen heeft een delegatie van leden der Nederlandse Vereniging van Spoor- en Tramwegpersoneel zich naar het afdelingskantoor van deze vakbond te Den Haag begeven met circa 1000 handtekeningen van N.V.-leden, die een ledenvergadering van de afdeling eisen.

Tevens had deze delegatie de opdracht ten scherpste te protesteren tegen het roeyement van Touw en andere leden.

Van de zijde van het hoofdbestuur van de Trambond is inmiddels per circulaire aan de vakbondsleden medegedeeld, dat er voorlopig geen ledenvergadering van de bond zal worden gehouden.

„De toestand” aldus de circulaire, „maakt het ons tijdelijk onmogelijk op een gebruikelijke wijze, n.l. door vergaderingen met u in contact te treden. Tot de tijd, dat er in onze afdeling weer een normale toestand heerst zal er geen ledenvergadering worden gehouden. Het contact zal aldus het hoofdbestuur schriftelijk en via het afdelingsbestuur met de leden worden onderhouden.

Handwritten: ED 209

Het royement

PG. L. TOUW is geroyeerd uit de Nederlandse Vereniging van Spoor- en Tramwegpersoneel en met hem dertien man. De aangetekende brief was verzonden van het veilige Bondsbureau te Utrecht en ondertekend door zekere heer Kanne, die secretaris van de Ned. Vereniging is.

L. Touw c.s. werden geroyeerd, omdat zij „handelingen gepleegd hebben in strijd met de belangen van de vereniging” en omdat zij door „hun gedragingen de vereniging schade hebben toegebracht.” Deze woorden zijn terug te vinden in artikel 7 van de statuten van de Nederlandse Vereniging.

...

WAARUIT hebben de wandaden bestaan van Touw en de anderen? Zij bestonden hierin, dat zij opkwamen voor de belangen van de arbeiders in hun vakvereniging of met andere woorden: zij waren goede vakverenigingsmensen, die hun vakorganisatie als klasse-organisatie beschouwden en verlangden, dat de bestuurders niet praatten maar deden!

Waaruit bestonden de goede daden van Joustra en de andere hoofdbestuurders, alsmede van het afdelingsbestuur?

Zij bestonden hierin, dat zij jaar en dag de belangen van de leden hebben geschaaft door de belangen van de directie van de HTM te dienen of met andere woorden: zij hebben de organisatie der arbeiders tot een werktuig der ondernemers willen maken.

Art. 7 van de statuten is van toepassing op de hun plicht vertakende NV-bestuurders, die gehandeld hebben in strijd met de belangen der vereniging en door hun gedragingen de vereniging schade hebben toegebracht.

Waarom zijn Touw c.s. in werkelijkheid geroyeerd?

Zij zijn buiten de Vereniging gezet, omdat Joustra en de zijnen de passiviteit in de vakorganisatie willen laten voortduren en zij zijn met de royementsblijl gaan zwaaien om hun gezicht te redden.

Zelden is een staking met groter sympathie ontvangen dan de HTM-strijd door de Haagse bevolking. Niet alleen de trammannen, maar heel Den Haag veroordeelde het gedrag van het afdelingsbestuur, dat de nood in de gezinnen der bestuurders, conducteurs en bus-chauffeurs ten eeuwigden dage wilde laten voortduren.

Om het armzalige gezicht te redden hebben deze week de vertegenwoordigers van de drie vakbonden (NV, St. Raphael en de Prot. Christ. Bond) op een persconferentie de staking nu maar meteen op rekening van de Communistische Partij geschoven. Als er geen enkele verantwoordelijkheid meer aan te voeren is voor eigen laksheid, — en de slaafsheid voor de ondernemers al te duidelijk aan het daglicht is getreden, — dan is er nog altijd het „communistiche excuus.”

Met onovertroffen brutaliteit verklaarde Joustra, dat de arbeidsvoorwaarden bij het HTM-personeel niet slechter waren dan elders in soortgelijke bedrijven en dat de cijfers, die de pers over de lonen heeft gepubliceerd, misleidend waren.

De heer De Later, die hier gemakkelijker aan het woord kon komen dan op de beroemde Dinsdagavond in de Dierentuin, laakte zelfs de houding van burgemeester Visser, omdat deze op de eerste morgen van de staking het stakingscomité had ontvangen.

Maar zelfs de journalisten van de burgerlijke pers — De Waarheid was niet uitgenodigd — slikten niet alles. Zij hielden Joustra en de zijnen onder de neus, dat op de dag van de staking niemand van de bondsbesturen te spreken was of wel dat zij afgescheept werden met de minachtende opmerking: de staking was maar een relletje. Zij verweten de bestuursleden, dat zij, ondanks hun zeggen, dat hun de kwestie van de lonen der trammannen zo na aan het hart lag, blijkbaar niet eens wisten wat er onder hun leden omging.

Toen Joustra zo het vuur aan de schenen was gelegd, verklaarde deze, dat hij op de dag van de staking zo gauw niemand van de bestuursleden had kunnen bereiken, omdat de secretaris met vacantie in het buitenland vertoefde en enkele anderen of ook met vacantie of ziek waren.

De uitvluchten van de bestuurders over hun eigen gedrag en het „communistiche excuus” hebben geen nadere commentaar nodig. Maar duidelijk is, dat Touw en 13 anderen door het hoofdbestuur werden geroyeerd uit angst voor de groeiende strijdwill der leden, uit angst ook voor de baantjes, die zij tot dusver in zalige rust hadden genoten.

De grote mandtekeningen-actie van de leden der Haagse afdeling voor een nieuw bestuur is het gewogen-en-te-licht-bevonden; het royement van hun beste kameraden kan de strijd slechts op een hoger niveau brengen: de omzetting van de afdeling van een passieve organisatie tot een actieve vereniging, die slechts één belang kent: dat van de leden! En dan onder een bestuur, dat hiernaar handelt.

Het feit, dat het bestuur door de leden, onder aanvoering van hun stakingscomité, gedwongen is geworden de voornaamste eisen over te nemen, was reeds in de praktijk het toepassen van art. 7 op het bestuur.

Maar ook het feit, dat de onderhandelingen met de H. T. M.-directie gerekt worden en dat na zulk een duidelijke demonstratie als de vier dagen staking de eisen nog niet zijn ingewilligd, moet de waakzaamheid van de H. T. M.-mannen tot het uiterste gespannen houden.

Van Joustra en de zijnen is alles maar weinig goeds te verwachten; zij zijn actief in het royeren van de beste leden, maar niet minder actief om in het gevlj te blijven van de ondernemers.

De „klop op de deur” heeft haar opengestoten; de trammannen moeten er voor zorgen, dat zij niet weer wordt toegeslagen.

NO. No.:
ONT.: Waarh. L.
DATUM: 12-8-48
PAG.:

ed
209

BOTS. No :

ORT.: *ROOOL*

DATUM: *10-8-48*

NR.:

Unie-Verkeer zegt: H.T.M.-staking was communistiche rel

(Van onze Haagse redacteur.)

Het hoofdbestuur van de Unie Verkeer, waarin vertegenwoordigers van de katholieke, prot. christelijke en moderne vakbonden van spoor- en tramwegpersoneel zitting hebben, heeft op een persconferentie in Den Haag het HTM-conflict besproken, bij monde van de heren Joustra en De Later. Het zag de staking als een zuiver communistiche rel, geheel passende in het voornemen van de CPN om zich, meer dan voorheen, te concentreren op de „bona fide” vakorganisaties. Al eerder waren daartoe pogingen ondernomen, doch tot dusver zonder resultaat.

90 209

Sinds geruime tijd werkt de Unie Verkeer aan de opstelling van nieuwe looneisen, waarbij de staking wordt in acht genomen het een vergelijkbare categorieën van arbeiders in andere plaatsen verdienen. Eerst voordat deze voorstellen aan de leden zouden worden bekendgemaakt, brak de staking uit. Waarom? Omdat de CPN de voorstellen kende en haar kans om een conflict te forceren, niet wilde laten passeren. Ook het stakingscomité kende die eisen, haar overgebracht door een afdelingssecretaris van een der Uniebonden, die communist was.

Het comité onthield de voorstellen echter aan zijn volgelingen en kwam er pas mee voor de dag op het moment, dat het de staking wilde opheffen. Toen heetten zij een succes voor het stakingscomité. Het Uniebestuur noemde dit demagogie en deelde mede, dat de betrokken afdelingssecretaris en enkele andere „raddraaiers” als lid van de Unie waren geroyeerd.

Het Unie-bestuur bracht met nadruk naar voren, dat de positie van het HTM-personeel niet slechter was dan die van het trampersoneel elders. Toen de Unie vorig jaar extra salaris eiste, maakte het College van Rijksbemiddelaars aanvankelijk bezwaar, omdat daardoor het loonplafond zou worden doorbroken.

De heer De Later somde een lange lijst verbeteringen op, die in het afgelopen jaar waren verkregen. Het Uniebestuur is dan ook niet overtuigd, in zijn taak te zijn te kort geschoten. Dat de positie van de arbeiders in deze tijd niet rooskleurig is, is hem, naar zijn zeggen, beter dan iemand anders bekend. De Unie blijft onverkort streven naar verheffing van de arbeidende klasse.

Wel erkende het bestuur te kort te zijn geschoten in de voorlichting tijdens de staking. Het weet dit aan toevallige omstandigheden als afwezigheid, van bestuurders etc. De staking heeft het bestuur inderdaad verrast, maar het beloofde beterschap.

OD Log

DESS. No.: _____
 CRT.: Waark H.
 DATUM: 10-8-48
 PAR.: _____

DE LESSEN VAN DE H.T.M.-STAKING

DE 4-daagse staking van het H.T.M.-personeel is een les geweest. Een les, die niet misverstaan mag worden. Voor de bourgeoisie-regering en Unie-vakbondsbestuurders was het een les in het openbaar. Men kan nu eenmaal niet ten eeuwigden dat de arbeiders zingen genoeg te nemen met een levenspeil dat beneden het bestaansminimum ligt. Te meer een les voor hen, omdat men nu eens niet kon zeggen dat het de E.V.C. was, die de arbeiders had aangezet tot staken. In het H.T.M.-bedrijf bestaat nl. geen afdeling van de E.V.C. De arbeiders zijn georganiseerd in de Unie-bonden. Van de 2400 man personeel zijn er evenwel 2000 in de Nederlandse Vereniging van Spoor- en Tramwegpersoneel, welke is aangesloten bij het N.V.V.

Het waren dan ook de N.V.V.-ers, die de staking proclameerden. Een staking, die algemeen genoemd kon worden, aangezien er van het ruim 1600 man rijdend personeel een 52-tal onderkruipers bleven werken. Een aantal, dat in het verloop van de staking nog kleiner werd.

Strijdt voor de dagelijkse belangen der arbeiders in de vakbeweging

WAS deze staking alleen mogelijk door het aantal grieven die er onder het personeel leefden? De lonen waren inderdaad buitengewoon slecht. Na 35 jaar in vaste dienst gewerkt te hebben, stond het personeel pas op zijn maximum loon. Honderden werkten in los dienstverband, zoals als hulpconductor. In tegenstelling met andere plaatsen in ons land moest het Haags tram-personeel footen-belasting betalen, bedragen van f 100 à f 120 per jaar, wat met een bedrag van 5 à 7 gulden per week van het loon werd ingehouden.

Deze en andere feiten waren ruimschoots voldoende de staking te rechtvaardigen, maar in andere bedrijven is de toestand, waaronder de arbeiders moeten werken ook niet rooskleurig.

Hoe kon het dan plaats vinden, dat in een bedrijf waar bijna het gehele personeel in het N.V.V. is georganiseerd en waar de Uniebestuurders zoals overal elders, zich ten volle achter de directie hadden geplaatst, de arbeiders zich massaal gingen verzetten en het stakingswapen hanteerden? Als belangrijkste oorzaak hiervan moet worden gezien, dat de arbeiders in de Nederl. Ver. zich niet neerlegden bij wat de bestuurders hun beloften voor te zetten.

Reeds jaar en dag was er een voortdurende strijd zowel met het afdelings- als met 't hoofdbestuur, Joustra en andere H.B.-ers hadden reeds hun tanden stuk gebeten op de vastberaden en standvastige

houding van de leden. Nog maar enkele maanden geleden weigerde het hoofdbestuurlid De Later een voorstel in stemming te brengen, dat de gelijkstelling van loonregeling met de andere grote gemeenten inhield. Ondanks dat werd het voorstel in stemming gebracht en met bijna algemene stemmen aangenomen. Alle reglementaire mogelijkheden werden gebruikt om de leiding de wil der leden te doen uitvoeren. Petitionnementen werden verzonden, handtekeningen voor vergaderingen verzameld, delegaties naar afdeling en hoofdbestuur gezonden, steeds met de eis, de belangen van de leden, zoals zij die zelf zagen, te behartigen. In die geest werd ook in de ledenvergadering opgetreden.

Noch het negeren van hun eisen, noch dreigementen konden hen bewegen de vakbond te verlaten. Zij bleven als één man in de gelederen van hun organisatie en wekten iedereen op dit te doen. Daaraan is het te danken, dat toen de staking nodig bleek, mede om de leiding van de Unie. Ver. te overtuigen van de ernst van de eisen, het stakingsroep gegeven werd door vier N.V.V.-ers en opgevolgd werd niet alleen door de jongeren maar door het gehele rijdend personeel, waaronder in de dienst en in het N.V.V. vergruilde tram-mannen. De intensieve actie van de N.V.V.-leden had mede tot gevolg, dat ook de leden van de confessionale organisaties de eisen overnamen en op hun beurt de beloften van hun vakbond dwongen deze over te nemen.

Na 4 dagen staken gingen de leiders van de N.V. door de knieën en waren bereid voorstellen bij de directie te verdedigen, die in belangrijke mate tegemoet

kwamen aan de eisen van de leden. Hiermede is duidelijk aangetoond, dat de leden de beslissende factor zijn en niet de reformistische vakbondsbestuurders. Onder de zweesplassen van de leden zijn zij gedwongen iets te gaan doen.

Deze staking heeft meer laten zien, nl. dat met de uitslag van de verkiezingen de ontevredenheid bij de arbeiders niet is weggenomen. Onder hen, die niet op de C.F.N. hebben gestemd, neemt de ontevredenheid toe en tevens de bereidheid tot strijd. Vandaar het motto aan het hoofd van dit artikel. Het is, zoals in De Brief van het P.B. aan de partijgenoten gezegd wordt, de voorwaarden om de strijd voor de welstand der arbeiders te voeren worden steeds gunstiger, mits wij het verstaan de eenheid in de vakbeweging te bewerkstelligen. De staking van het H.T.M.-personeel heeft bewezen, dat dit mogelijk moet zijn. Arbeiders die op deze wijze de strijd aandurven, moeten voor de eenheid gewonnen kunnen worden.

Voorwaarde daarvoor is in de eerste plaats, strijd voor de dagelijkse belangen der arbeiders in de vakbeweging. Ongetwijfeld komt men daardoor in botsing met de reformistische vakbondsbestuurders, die de regeringspolitiek ten uitvoer brengen. Capitulatie daarvoor betekent echter de passiviteit in de vakbond voort te laten bestaan en het terrein aan de vijanden van de arbeidersklasse over te laten. De „vakbondleiders“ konden de H.T.M.-mannen wel vrolijk, maar niet bang maken en zij zijn doelbewust vertrouwend op hun eigen krachten de strijd ingegaan.

De volgende les die te leren valt uit het Haags conflict is het gevaar van de Publiekrechtelijke Bedrijfs Organisatie. Daarmede wil men toch het staken onmogelijk maken en strafbaar stellen. Bij de H.T.M. was een vorm van Bedrijfs Organisatie. Er bestond een personeelsraad, waarin directie en Uniebonden vertegenwoordigd waren, terwijl de Overheid, omdat het hier een semi-overheidsbedrijf betrof, ook iets te zeggen had. Ondanks dat moest er gestaakt worden om enige dringende resultaten te verkrijgen, aangezien het overleg reeds anderhalf jaar zonder enig resultaat aan de gang was.

„De Nieuwe Courant“, een Haags orgaan, moest dan ook constateren en alle andere bladen dito, dat er met de belangen van het personeel gesold was. Ondanks dat keurt zij de staking natuurlijk af, evenzo de overige burgerlijke dagbladen, maar erkent op, dat al dat ordenen op papier erg mooi lijkt, maar tenslotte toch het groepsbelangen zich met behulp van een stukje ouderwetse klassestrijd aanbreekt.

D.F.S. No.: .....
 TITEL: Waarh. H
 DATUM: 10-8-48
 No.: .....

Paul de Groot heeft reeds in een hoofdartikel in De Waarheid aange-toond, dat de oorzaken van deze staking lagen in het feit van de extreme hoge winsten en de extreme lage lonen. Zo ligt 't feit van het om de hoek kijken van groepsbelang daarin dat de aandeelhouders zolang mogelijk de arbeiders een behoorlijk loon hebben onthouden. En zo ouderwets is dat stukje klassestrijd dan toch niet, dat in 1948 het nog met succes moest worden gebruikt om de aandeelhouders te dwingen de honger buiten de gezinnen van het trampersoneel te houden.

Want goedgunstig voert de Nieuwe Courant ter verontschuldiging van de haar inziens onredelijke staking aan, dat honger in het gezin ook afwijkt van wat voor de kleine man redelijk kan worden genoemd. De Publiekrechtelijke Bedrijfs-Organisatie zal het groepsbelang niet uitsluiten. Integendeel, het behartigen van hun groepsbelang wordt door middel van de P.B.O. voor de werkgevers tot monopolie verheven. De arbeiders moeten geduldig afwachten wat hun wordt toebedacht.

De les die de Haagse trammannen ons hebben geleerd is, dat de arbeiders met een dergelijke positie geen genoegen kunnen en behoeven te nemen.

Fr. R.

HET CONFLICT BIJ DE HTM.

Actie voor nieuw bestuur

Reeds 1000 leden tekenden

Het uitbetalen van de stakingsgelden aan het personeel van de H.T.M., dat gisteren in zaal 4 van Gebouw Amicitia begon, heeft tot dusverre een vlot verloop gehad. Meer dan 1200 personeelsleden passeerden gisteren de tafels van de uitbetalingscommissie en ruim f 20.000 ging uit de stakingskas over in de zakken van de H.T.M.-mannen. Men verwacht dat nog ongeveer 500 personeelsleden vandaag hun uitkering zullen komen halen. Zeer vele H.T.M.-mannen tekenden tegelijkertijd een tweetal lijsten. Op de eerste lijst verzameit men handtekeningen om het afdelingsbestuur op reglementaire wijze te dwingen een ledenvergadering te houden, teneinde een nieuw bestuur te kiezen. Op de tweede lijst worden handtekeningen verzameld, waarmee men het Hoofdbestuur op reglementaire wijze verzoekt het afdelingsbestuur in Den Haag in zijn functie te schorsen, daar het de belangen van de vereniging ernstig heeft geschaad. Het aantal handtekeningen op deze lijsten heeft in beide gevallen de 1000 reeds verre overschreden. Wel een bewijs, dat het bestuur in geen enkel opzicht nog het vertrouwen der leden geniet.

doorgaan met... niets doen, dan zullen er ongetwijfeld nog meer dergelijke door de werkers noodgedwongen zelf georganiseerde brandjes ontstaan. Dat de Uniebesturen deze staking niet hebben voorzien, zoals zij zelf verklaren, bewijst eens te meer, dat zij niet weten, wat er in de bedrijven onder hun eigen leden leeft.

DE STAKING BIJ DE H.T.M.

Onvoldoende selectie van het jongere personeel een der oorzaken

Vorige week gaven wij een overzicht van de lonen, welke betaald worden aan het rijdende personeel van de H.T.M. In aansluiting hierop kunnen wij nog mededelen, dat de arbeidsvoorwaarden bij de H.T.M. in het algemeen een vergelijking met die van Amsterdam en Rotterdam kunnen doorstaan. Voor het vaste, oudere personeel en het technische personeel zijn die zelfs iets gunstiger, naar men ons verzekerde. Voor anderen daarentegen ongunstiger. In ieder geval staat wel vast, dat er van een grote achterstand van het H.T.M.-personeel geen sprake is, zoals in de dagen van de staking wel werd beweerd.

Bij de Nederlandse Ver. van Spoor- en Tramwegpersoneel in Den Haag schuilen verscheidene communistische elementen. De oorzaak is, dat een te grote soepelheid betracht is bij het toelaten van nieuwe leden. Men houde daarbij in het oog, dat de H.T.M. na de oorlog een groot aantal jonge mensen in dienst heeft genomen. Dat bovengenoemde vereniging geen strenge maatstaven heeft aangelegd, heeft zich bij de jongste gebeurtenissen wel heel erg gewroken. Hopenlijk zal men in de toekomst wat meer letten op de kwaliteit en wat minder op het grote getal. Het ledental van de Ned. Ver. van Spoor- en Tramwegpersoneel bedraagt 1900, van de Chr. organisatie 150 en van de R.K. organisatie 400. De E.V.C. heeft geen vaksgroep van het H.T.M.-personeel in Den Haag. Zij heeft de voorkeur gegeven aan infiltratie. Een bekend recept! Over de heer Touw, de leider van het stakingscomité, vernamen wij nog, dat hij beschouwd moet worden als een geschoold communist.

Zoals men weet, worden thans alle pogingen in het werk gesteld een bevredigende regeling te verkrijgen. Een moeilijkheid is, dat de tramconducteurs geplaatst willen worden in de groep van de meer geschoolde vakarbeiders. Men bedenke echter dat de opleiding van de conducteurs slechts 16 dagen vereist en

dat verdere scholing niet verlangd wordt. Hier kan zich weer wreken het gebrek het gebrek aan een vaste lijn bij de regeling van de arbeidsvoorwaarden. Bij het spoor- en tramwegpersoneel in den lande geldt namelijk niet „gelijke monniken gelijke kappen”. Een algemene regeling lijkt ons dan ook zeer gewenst.

BOSS. No.:
CRT.: Nw Crt
DATUM: 10-8-48
PAR.:

BOSS. No.:
CRT.: Nw Crt
DATUM: 10-8-48
PAR.:

Lichte communist H.T.M.- personeel in?

Ned. ver. royeert 13 leden

De Bedrijfsunie Vervoer — waarin de vertegenwoordigers van de mod., katholieke en christelijke vakorganisaties van spoor- en tramwegpersoneel zitting hebben — heeft gisteren een persconferentie gehouden over de staking bij de H.T.M.

Over het ontstaan zijde de de heer De Later — hoofdbestuurder van de Ned. Ver. voor Spoor- en Tramwegpersoneel — het volgende. In het Haagse afdelingsbestuur van de Ned. Ver. zat een communist. Toen nu bekend was, dat er nieuwe loonvoorstellen (resultaat der maandenlange onderhandelingen) waren geformuleerd en dat deze binnen enkele dagen aan de leden ter goedkeuring zouden worden medegedeeld zou deze communistische bestuurder verschillende leden van het H.T.M. personeel hebben gewaarschuwd en zouden deze op hun beurt de staking hebben ontketend.

Van de 24 leden van het stakingscomité zijn er 13 geroyeerd als lid van de Ned. Ver.

Handwritten notes:
Op 20/9

BOSS. No. :
GRT.: Tijd
DATUM: 12-8-48
PAR.:

Nade HTM-staking

*Signaleren communistisch gevaar
alléén onvoldoende*

Commentaar van de vakbonden

(Van onze Haagse redacteur)

Aan de Haagse tramstaking zaten en zitten minstens twee zeer belangrijke kanten. Daar is de kwestie van de communistische greep op de ontevreden trammannen, maar er is ook het psychologisch mistakten van de vakbondsbesturen. Duidelijk bleek dit op een persconferentie, welke als voorlopig laatste duikt in het conflictzakje, gistermiddag werd belegd door de „Bedrijfsunie Vervoer”, waarin de drie bonafide vakorganisaties vertegenwoordigd zijn.

Men moet punt voor punt meegaan met opmerkingen als: de loon- en prijs-politiek gedooft nu eenmaal niet de arbeiders te geven wat zij nodig hebben; de H.T.M.-loonregeling steekt niet zo ongunstig af bij die van andere bedrijven; het naar voren schuiven van, door de gevarieerde en gecompliceerde samenstelling der lonen, onvergelykbare looncijfers is daemagogie; er is reeds veel bereikt voor het trampersoneel door uitkeringen bij langdurige ziekte, verwarming van wachthuisjes, uitbetaling van vorstgratificaties, kinderbijslag tijdens de oefenperiode, faciliteiten in het dragen der uniformkleding bij hitte e.d. en het is een principiële en tactische fout van de burgemeester geweest de leiders van een wilde staking te onvangen.

Men gelooft thans ook graag, dat een communistisch bestuurslid van de N.V.V.-bond aan zijn soortgenoten heeft overgebrieft, dat er een nieuwe loonregeling voor de deur stond en er dus een pracht kans was om vlak voordien

een reë te maken teneinde de nieuwe voorstellen als vrucht van de staking te kunnen poneren. Men wil ook aannemen, dat op de nachtvergadering, tijdens welke tot staking besloten werd, mensen hebben meegestemd, die niets met de H.T.M. te maken hebben en het doet deugd te vernemen, dat een aantal wilde elementen door de Nederlandse Vereniging voor Spoor- en Tramwegpersoneel geroyveerd is.

Maar dit alles kan voor degene, die dit conflict gevolgd heeft, bij herhaling niet de indruk wegnemen, dat de besturen der erkende bonden, zich natuurlijk van hun verantwoordelijkheid bewust en zeker wel met de beste bedoelingen beziëld, gefaald hebben op de critieke Zaterdagmorgen leiding te geven — men erkende het een volgende maal anders te moeten doen; maar inmiddels blijft het zich al maar op de borst kloppen om hetgeen in voorbije decennia bereikt is en — bij alle inzicht voor de communistische tactiek — een onderschatten van de psychologische spanningen die zich bij het trampersoneel voordoen. Door een eerbiedwaardige staat van dienst hoog te paard geklommen, dreigen de, het zo goed menende, hoofdbestuurderen, al dan niet bij het uitbreken van een staking in het buitenland vertoevend, van hun ahang te vervreemden. Dit geldt ook voor de katholieke organisatie „St. Raphaël”, op welke vergadering van een week geleden de uitweidingen over de grote staking van 1914 en over de Pauselijke Encyclieken zelfs leden, die al tientallen jaren meelopen in de K.A.B., te gortig werden.

De op zichzelf genomen niet zo belangrijke staking bij de H.T.M. heeft, nu de „Bedrijfsunie Vervoer” er nog eens over aan het nakaarten is gegaan, wederom geleerd, dat het signaleren van het communistische gevaar alléén be-slist onvoldoende is.

95 209

8030. No.:
ORT.: *BRAB Nw 6L*
DATUM: *10-8-48*
* * *

Haagse tramstaking 'n communistenrel

Voorproef wat vakbonden wacht

TIJDENS een bespreking met de pers zeiden enige vertegenwoordigers van de Bedrijfsunie Vervoer te den Haag, dat de Haagse tramstaking door een communistische rel veroorzaakt werd.

Een communistisch bestuurslid van de Haagse afdeling van de Ned. Ver. van Spoor- en Tramwegpersoneel was op de hoogte van de bestaande loonvoorstellen voor het HTM-personeel. Hij heeft, vlak voordat deze eisen openbaar werden, blijkbaar in overleg met leidende communisten van de bestaande onrust gebruik gemaakt om een staking te forceren.

Indien deze poging na het bekend worden der eisen gedaan zou zijn, dan zou de staking niet gelukt zijn. De onrust werd veroorzaakt door de navordering van belasting over footen. De stakingsleiding heeft geweten hoe de loonvoorstellen luiden, zodat de staking, aldus de bestuurders, volkomen door kwade trouw veroorzaakt werd.

In de verkiezingen verklaarde de CPN, dat men teveel op het EVC-kompas gevaren heeft en dat men zich intensiever met de vakbeweging zou moeten gaan bemoeien. „Dit uitslaande brandje is een voorproefje geweest”, aldus de zegglieden en zij voegden erbij, dat zij thans gewaarschuwd zijn.

Erken werd, dat men in vakbonden deze staking niet heeft voorzien. Beklemd werd, dat de nieuwe loonregeling van de HTM niet slechts afsteekt bij overeenkomstige en dat de thans gedane voorstellen verschillende oneffenheden zullen gladstrijken.

op 209

Co. 42600
G E H E I M.

Volgno. **GELEG**
10 AUG. 1948
ACD/3444

In verband met de staking bij de H.T.M. welke o.d. 4 Augustus 1948 werd beëindigd, wordt nog het volgende medegedeeld:

Op Donderdag 5 Augustus 1948 in de namiddag kwam L. TOUW met + 50 leden van de Nederlandse Vereniging van Spoor- en Tramwegpersoneel, afdeling Den Haag, op het kantoor van die Vereniging aan de Prinsegracht 73 alhier en eiste van de Voorzitter NIJHUIS, dat deze het kantoor zou verlaten.

NIJHUIS wilde daar echter geen gehoor aan geven en nodigde TOUW met zijn aanhang uit de bespreking voort te zetten in een der zalen van het Volksgebouw (Prinsegracht 73 Den Haag)

Bij deze bespreking was tegenwoordig een ambtenaar van de "N.V.", genaamd PETERS.

Volgens TOUW stelden de leden geen vertrouwen meer in hun voorzitter en was hij door de leden aangezocht om de leiding/op zich te nemen.

TOUW eiste vervolgens dat op zeer korte termijn een vergadering zou worden uitgeschreven, in welke vergadering de leden zich zouden kunnen uitspreken.

NIJHUIS antwoordde TOUW dat hij er niet over dacht de leiding uit handen te geven en eerst dan pas een vergadering zou uitschrijven, indien hij, NIJHUIS en de overige bestuursleden zulks wenselijk achtten.

TOUW die hierop niets meer naar voren wist te brengen, verliet daarop met zijn aanhang het Volksgebouw.

Voorts kan nog worden medegedeeld, dat het Afdelingsbestuur van de Nederlandse Vereniging in overeenstemming met het Hoofdbestuur van plan is om TOUW en zijn aanhang als lid van de "N.V." te royeren.

Van de zijde der H.T.M.-mannen, die deelnamen aan de staking en van wie bij de uitbetaling, 4 dagen loon is gekort, is een zodanige druk op TOUW uitgeoefend, dat het stakingscomité besloten heeft, om Maandag a.s. (9 Augustus 1948) tot uitbetaling over te gaan.

Voorts wordt medegedeeld, dat de nachtvergadering, welke van Zondag op Maandag (8-9 Augustus 1948) belegd zou worden door het stakingscomité, in afwachting van het resultaat de besprekingen, tussen de Burgemeester, Vakorganisaties en Directie H.T.M. voorlopig is uitgesteld.

Inmiddels is gebleken, dat de Amsterdamse tramman, die in de nacht-vergadering van 30 op 31 Juli j.l. het woord heeft gevoerd (zie doss. 25/51 van 31-7-48), is genaamd W.H. OOMENS, lid van de E.V.C. en C.P.N. wonende te Amsterdam,

Voorts heeft in deze staking Hermanus Gerrit MOLENAAR, geboren te Enschedé, 3 October 1896, machinist, Nederlandse Spoorwegen, bestuurder Plaatselijke Raad E.V.C., wonende Damasstraat 207 alhier een belangrijke rol vervuld.

MOLENAAR stond tijdens de staking in nauw contact met L. TOUW en nam deel aan het verspreiden van pamfletten.

5095.
W.H. Oomen.
Aaam, 25.7.17.
ed: aant. maken in
Zinn p. a.
p. a. van
Moleenaar aemblyer
p. 7703 18

Verzonden op 9 Augustus 1948.
aan: C.V.D.

C.v.P. M. J. J. van S.

Reo
dit stuk moeten in de 209 "
in een afschrift in pd. Lk. Toms

Naar: B XI
B III

10 AUG 1948

ACD/43398
Wassenaar

Onderwerp: Het verloop van de H.T.M. staking te Wassenaar.

De op Zaterdag, 31 Juli 1948, te 's-Gravenhage uitgebroken staking onder het H.T.M.-personeel heeft ook haar uitwerking gehad onder de leden van het personeel van de lijn I² (den Haag - Wassenaar - Leiden)

Aanvankelijk vond op Zaterdag het tramverkeer in deze gemeente - hoewel met enige vertraging - normaal voortgang. Zaterdagavond te plm. 23.00 uur werd door het personeel van de lijn I² met goedvinden van de H.T.M.-directie een vergadering belegd in de H.T.M.-remise alhier, alwaar het toekomstige standpunt werd bepaald.

Deze vergadering werd door plm. 50 mensen bezocht. Op voornoemde bijeenkomst werd o.m. het woord gevoerd door de onderdirecteur van de H.T.M., de Heer PIJL.

Het Wassenaarse personeel van de H.T.M. toonde zich toen weinig enthousiast voor deze staking.

Het overgrote gedeelte van het personeel wenste zijn arbeid voort te zetten. De betrokkenen stelden hierbij voor het eindpunt van de Lijn I² van de Turfmarkt (centrum) naar de halte " Het Wachtje " (aan de rand van de gemeente den Haag) te verleggen, omdat in de binnenstad moeilijkheden zouden kunnen worden ondervonden.

De Heer Pijl bleef echter aandringen op het rijden van het gehele traject. Het merendeel der aanwezigen voelde hier echter niets voor.

Nadat de Heer Pijl had medegedeeld, dat de werkwilligen op krachtdadige wijze door de politie beschermd zouden worden, verliet hy de vergadering, opdat tot een stemming kon worden overgegaan.

Na enige discussie werd toen besloten op Zondag, 1 Augustus 1948, de dienst zoveel mogelijk normaal doorgang te doen vinden.

Onder de aanwezigen waren slechts 2 personen, die voor staking stemden. Dit waren HENDRIK VAN DER HORST, geboren 31 Augustus 1896 te den Haag, wonende Weyermanstraat No.5 te Wassenaar en een zekere SAKKE (de juiste schrijfwijze van de naam is alhier niet bekend) uit den Haag.

VAN DER HORST voornoemd staat alhier als communist bekend. Om omstreeks 0.45 uur in diezelfde nacht vervoegde zich een groepje stakende H.T.M.-leden uit den Haag aan de remise te Wassenaar met het doel om aan de vergadering deel te nemen en de alhier gestationeerde personeelbezetting te bewegen het werk neer te leggen.

Namens dit groepje werd het woord gevoerd door JACOBUS JANSSEN, geboren 12 Maart 1923 te den Hoek, buschauffeur, wonende van Gaalenstraat No.50 te den Haag. Aan voornoemde personen werd de toegang tot de Remise ontzegd, aangezien zij geen dienst deden op de z.g. Wassenaarse lijn.

JANSSEN was de enige van de Haagse stakers, die in zekere mate aanmatigend optrad.

Op Zondag, 1 Augustus 1948 werd om plm. 8.00 uur een aanvang gemaakt met de tramdienst. Als gevolg van de bedreigingen en intimidaties van de stakers langs de route van de tramlijn

10 Haagse stakers
voornamelijk
personeel van
alle stakers

pd

in den Haag werd des middags de tramdienst stilgelegd, aangezien het merendeel der werkwilligen onder deze omstandigheden niet durfden of wilden werken.

Op Maandag, 2 Augustus 1948, werd het werk slechts door enkelen hervat.

Het schijnt niet in de bedoeling van het Wassenaarse personeel te hebben gelegen om officieel aan de staking deel te nemen. Men wilde echter gedurende 24 uur het verloop van de gebeurtenissen in den Haag afwachten.

Op Maandag, 2 Augustus 1948, werd in deze gemeente in het café "FLORA" weder een vergadering gehouden van het gezamenlijke personeel van de Lijn I². Deze vergadering, welke druk werd bezocht, had een rustig verloop. Door de politie alhier werd hierbij toezicht uitgeoefend om een eventuele inmenging van Haagse stakers te voorkomen.

Wederom bleek, dat een groot deel van het personeel gaarne zo spoedig mogelijk weer aan het werk zou willen gaan. De stemming ten opzichte van de diverse vakbonden was groot.

Op deze dag werd door werkwilligen met ~~er~~ drie trams - voornamelijk bestuurd door controleurs van de H.T.M. - een halfuur dienst onderhouden tussen de Jos. Israëllaan te den Haag het Posthof te Leiden. Deze dienst duurde tot plm. 18.00 uur. De trams in deze gemeente stonden onder voortdurende politie toezicht. Tevens werd gedurende de nacht langs de tram-route gesurveilleerd om eventuele sabotagedaden te voorkomen.

In Wassenaar deed zich echter geen enkel incident voor.

Als gevolg van het besluit, hetwelk genomen werd op de op Dinsdag, 3 Augustus 1948, gehouden vergadering van de Nederlandse Vereniging van Spoor- en Tram personeel te den Haag, werd op Woensdag, 5 Augustus 1948 het tramverkeer in deze gemeente weer hervat.

Omstreeks 11.00 uur functioneerde de dienst weer normaal.

Tenslotte merk ik op, dat de op Zondag, 1 Augustus 1948, op het landgoed "Duihrell" te Wassenaar te houden bijeenkomst van "RADIO WERKEND NEDERLAND" uit solidariteit ten opzichte van de tramstaking geen voortgang vond.

Wassenaar, 6/8.1948

Tevens gelieve U hierbij een exemplaar aan te treffen van het Wassenaars Nieuwsblad dd. 7 Augustus 1948, waarin uitvoerig op de H.T.M. staking wordt ingegaan.

*Bechluft
nod.
383*

DUSS. No.:
ORT.: Volkstirant
DATUM: 9-8-48
R.R.:

H.T.M. en vakorganisaties verwachten:
**Loongeschil Haagse tram
deze week bijgelegd**

**Burgemeester wil
bemiddelen**

(Van onze correspondent)

DEN HAAG, 8 Aug. — Burgemeester Visser heeft Zaterdag met de drie vakorganisaties, die zijn betrokken bij het overleg over de loonregeling bij de Haagse Tramwegmaatschappij en de wethouder van Economische Zaken, de heer Van den Tempel, de bestaande moeilijkheden besproken. Zowel de directie der H.T.M. als de vakorganisaties hebben goede hoop, dat in de loop van deze week overeenstemming over de loonvoorwaarden van het tramper-
sooneel zal worden bereikt.

In een circulaire aan het personeel heeft de directie der Haagse tram medegedeeld, dat alleen degenen, die tijdens de staking hebben gewerkt of zich bij het begin der staking aan de remises hebben gemeld, maar wegens overmacht niet aan de slag konden gaan, vandaag het gehele weekloon hebben ontvangen. Het is begrijpelijk, dat er onder de trammannen, op wier lonen de vier fatale dagen in mindering zijn gebracht, enige beroering is geweest... De voormalige stakingsleiding heeft laten weten, dat zij Maandag zal beginnen met het aanzuiveren van de tekorten uit de stakingskas. Een aantal gedupeerde trammannen, vooral die van de protestantse en katholieke bond, weigeren echter hiervan

gebruik te maken en zullen, voor zover hun bonden er niet in slagen voor hen te bemiddelen, deze week een strop hebben. De directie van de H.T.M. heeft ook nog eens verklaard, dat er tegen de stakers geen rancunemaatregelen zullen worden genomen.

Onderbetaling

Vrijdag heeft de Algemene Bond van Arbeidscontractanten in Overheids- en Semi-overheidsdienst een brief gezonden aan de directie van de H.T.M., waarin het bestuur, mede namens zijn 700 Haagse leden, de directie verzoekt, met alle kracht te bevorderen, dat aan de verlangens van het H.T.M.-personeel, die naar het inzicht van de bond gerechtvaardigd zijn, tegemoet wordt gekomen. Het bestuur spreekt zelfs van een beduidende onderbetaling van het ambtelijke apparaat en merkt op, dat de bezoldigingen, die bij de H.T.M. van kracht zijn, in vele gevallen nog onder de laagste salarissen moeten worden gerangschikt.

209

DUSS. No.:

DRT.: *Vrije Volk*

DATUM: *7-8-48*

AR.:

De directie van de H.T.M. over de tramstaking *Waarom de Haagse regeling?*

Eerst Vrijdagavond heeft de directie van de H.T.M. gemeend een persconferentie te moeten beleggen, waarin mededelingen gedaan werden over de nu opgeheven staking onder haar personeel. Het voornaamste punt in deze bespreking betrof de huidige loonschaal en de stand van de loononderhandelingen met de vakorganisaties. De nadruk werd gelegd op het feit, dat de leden van deze organisaties volkomen op de hoogte waren van de gang van zaken en wisten, dat binnen zeer korte termijn de loonvoorwaarden geformuleerd zouden worden.

Het verzet rees, althans de directie van de H.T.M., vooral in de kring van 't jongere personeel van de vervoersdienst, dat bemerkte, dat het meer gebaat zou zijn bij een doorgevoerde rijksregeling waarbij men niet de omstandigheid, dat het oudere personeel en het technische personeel hierdoor zou worden geduceerd geen rekening hield. De vakorganisaties stelden zich op het standpunt dat men niet zou dulden, dat om het voordeel van één groep van het personeel een andere groep in inkomsten achteruitging en zette zich aan het werk voor een verbeterde Haagse regeling. Daarom begon genoemde groep een actie tegen de wil van de besturen in, die op 31 Juli in een wilde staking resulteerde.

Het feit van de belastingaanslag, die betekende, dat van velen soms zeven tot negen gulden van het loon per week werd ingehouden, werkte de ontevredenheid aanzienlijk in de hand.

Het pogen van de directie en vakbonden, naar men ons meedeelde, om deze looninhouding verminderd te krijgen, had tot resultaat, dat men het nog zeer hoge bedrag van vijf gulden per week te betalen had.

De directie stelde vast, dat reeds voor de staking onderhandelingen over eventueel aan te brengen wijzigingen in de arbeidsvoorwaarden door een looncommissie in behandeling waren, waarvan een rapport op 22 Juli gereed was gekomen.

(Wij tekenen hierbij aan, dat men met de formulering van de looneisen, welke wij reeds publiceerden, juist op Donderdag 29 Juli klaar was, en dat de vergadering waarop de staking werd uitgeroepen, in hoofdzaak door dit jongere personeel bezocht, op Vrijdagavond daaropvolgend viel. Red.)

De directie van de H.T.M., die in overleg was met de vakorganisaties, wilde niet onderhandelen met een deel van het personeel, dat, zelf lid van de organisaties, deze tegelijkertijd desavoueerde en zowel de bonden als de directie stelden zich op het standpunt, dat er geen onderhandelingen gevoerd zouden worden tijdens deze staking.

Verder toonde men op deze conferentie aan de hand van een loon-

schema aan, dat een conducteur in vaste dienst een maximum van f 42.12 per week geniet, welk bedrag na 20-, 30- en 35-jarig dienstverband verhoogd wordt tot respectievelijk f 43.15, f 44.16 en f 45.18; dat 78 % van het vaste conducteurspersoneel (785 man) staat op het maximumloon.

En ten slotte, dat de 600 hulpconducteurs over het algemeen het jongere personeel uitmakend, met inbegrip van de vaste gratificaties en verdere toelagen een minimumloon heeft van f 38.28 per week, ongeacht of hier 20, 30, 40 of 46 2/3 uur voor wordt gewerkt.

Indien meer dan 46 2/3 uur wordt gearbeid, wordt een praktisch evenredig deel van bovengenoemd weekloon bijbetaald.

Betreurenswaardig blijft het echter, dat men klaarblijkelijk vóór het uitbreken van de staking deze ontevredenheid bij het personeel, die er toch in sterke mate geheerst moet hebben, niet voldoende gepeld heeft. Even betreurenswaardig, dat het personeel ongetwijfeld niet duidelijk genoeg was, hoe de zaak er voor stond. Had men dit wel geweten, dan zou de staking althans deze omvang niet hebben aangenomen.

Weer moeilijkheden bij de H.T.M.

De Bedrijfsunie Vervoer, omvattende de Ned. Vereniging van Spoor- en Tramwegpersoneel, de Ned. F.K. Bond van spoor- en tramwegpersoneel „St. Raphaël” en de Prof. Chr. Bond van Spoor- en Tram- en ander Vervoerspersoneel deelt mede, dat zij betrouwbare informatie heeft ontvangen, waaruit blijkt, dat het communistische raadslid Geelhoed tegenover de burgemeester zich heeft uitgelaten in deze zin, dat nieuwe moeilijkheden bij de H.T.M. te verwachten zijn, welke dan vanzelfsprekend weer onder communistische invloed zouden staan. Een bepaalde oorzaak voor deze nieuwe moeilijkheden is niet bekend en acht de Bedrijfsunie, gezien de stand der onderhandelingen tussen de bedrijfsleiding en de organisaties, ook niet aanwezig. De Bedrijfsunie spreekt als haar mening uit, dat hierdoor weer eens te meer wordt aangetoond, dat het in de eerste plaats gaat om politieke agitatie en wekt haar leden op zich niet voor dit politieke spel te lenen.

209

BOSS. No.: _____
ORT.: Waarh. H.
DATUM: 9-8-48
NR.: _____

**Strijdgroeten uit
Hongarije voor
H.T.M.-ers**

De Hongaarse transportarbeidersbond heeft in een telegram namens alle georganiseerden zijn warme stridgroeten overgebracht aan de Haagse trammannen, die voor hun rechten strijden.

OS 209''

Korte, moedige staking bij H.T.M.

Zaterdag is eindelijk de bom gebarsten. Drie jaar werd het H.T.M.-personeel door de directie en de vakbondsfunctionarissen aan het lijntje gehouden zonder dat er andere resultaten kwamen dan beloften.

Al in 1946 zetten de H.T.M.-arbeiders door een één-dags-staking op enkele lijnen kracht bij hun eisen, maar de directie scheen niet te geloven, dat bij de H.T.M. een staking mogelijk was. Er was immers sinds omstreeks 1914 geen staking voorgekomen en het oudere personeel zou zich immers nog wel eens bedenken om door een staking-werk en pensioen te riskeren?

Die redenering van de H.T.M.-directie is lang opgegaan, maar hij faalde nu op de steeds hoger wordende prijzen en de steeds groter wordende nood in de gezinnen. En nu sinds enkele weken de belastingen tot de ontdekking waren gekomen, dat er nog wat uit het H.T.M.-personeel te persen was, omdat immers geen belasting op de foien werd betaald — en daardoor met terugwerkende kracht over 1946 en 1947 belasting wordt afgetrokken, bij sommigen van f.7.— per week — moest de maat wel overlopen.

Onder groot enthousiasme had het H.T.M.-personeel een week tevoren het ultimatum gesteld: binnen een week de Rotterdamse loonregeling invoeren of het werk gaat plat. De directie nam het *nog* niet ernstig en Zaterdagmorgen werd de staking een feit, onder een ongekende sympathie van de bevolking.

Al te zeer is de winsthonger, van de Haagse Tramweg Maatschappij bekend. Al te lang is duidelijk de kwade trouw gebleken van de samenzwering van H.T.M.-directie, Vakbondsbestuurders, Rijksbemiddelaars en Gemeenteraad, die de goede wil en goede trouw van de H.T.M.-jongens tot de bodem uitgeput hebben om het tijdstip, dat meer loon betaald zou moeten worden en daardoor de winst wat omlaag zou gaan, steeds langer uit te stellen.

Winsthonger zonder meer, want betaald kon er gemakkelijk worden. Zeven miljoen winst

Drie jaar onderhandelen: LEGE HANDEN Vier dagen strijd: RESULTAAT ZEKER

maakte de H.T.M. in 1947. Ondanks deze enorme winst, waarvan 1¼ miljoen aan de aandeelhouders werd uitbetaald, zijn de tarieven hoger dan in Amsterdam en Rotterdam en misschien wel de hoogste van enige stadstram in het land.

Voor zijn geringe loon — lager dan in Amsterdam of Rotterdam — staat de conducteur 's winters op de beruchte open wagen of 's zomers in de stinkende zweet-bedompte bus.

Zo kreeg de H.T.M.-leiding met het Vakbondsbestuur dan eindelijk haar trekken thuis en van de eerste dag af aan was het duidelijk, dat hier een strijd geleverd werd, die gewonnen zou kunnen worden. Het moment was goed gekozen, ondanks het jammer van de burgerlijke pers over de „feestdagen” en juist daarom. De pers draaide trouwens al gauw bij toen de vastberadenheid en eensgezindheid duidelijk werden. De Roomse krant, die eerst over „enkele heethoofden” sprak, moest al heel snel erkennen, dat er slechts „enkele trams” en „geen enkele” bus reden. En die enkele tram nog met controleurs als bestuurder.

Na vier dagen staking is het N.V.V.-bestuur bij de arbeiders gekomen met de mededeling, dat het bereid was de eisen over te nemen. De eensgezinde houding der stakers verplichtte het wel daartoe.

Op voorstel van de voorzitter van het stakingscomité hebben de arbeiders dit geaccepteerd en zijn ze weer aan het werk gegaan. De toezegging van het N.V.V.-bestuur is echter nog geen contract van de directie van de maatschappij en wat de N.V.V.-leiding waard is, weten de H.T.M.-arbeiders wel zo langzamerhand. Het gevaar is dan ook niet uitgesloten, dat, nu het werk hervat is, de chicanes opnieuw beginnen.

Door het aannemen van het voorstel van het N.V.V.-bestuur en het tegelijk van het po-

dium afhouden van deze arbeiders-„vertegenwoordigers” gaven de stakers wel duidelijk te kennen, dat ze de N.V.V.-leiding als een verlengstuk van de directie zagen. De toezegging dat dit bestuur hun eisen zou overnemen, was hun immers evengoed als een toezegging van de „baas” zelf.

Met dat al: Deze staking zal in klinkende munt uitbetalen. Dat staat vast! De arbeiders zijn in een overwinningstemming. Dat bewijzen wel voorwaarden bij het beëindigen van de strijd als: 13% loonsverhoging. Doorbetaling van de stakingsdagen. Opneming van het stakingscomité bij de onderhandelingen. (Waarmee gezegd wordt: we vertrouwen noch de directie noch de huidige vakbondsbestuurders.)

De conducteurs spreken over overeenstemming binnen drie dagen of opnieuw de tram plat.

Het staat nu vast: Staken is mogelijk, zelfs bij de H.T.M. Dat is een feit van doorslaggevende betekenis, dat een nieuwe periode bij de H.T.M. inluidt.

Wat het N.V.V. betreft: De strijdbaarheid van het H.T.M.-personeel heeft de mogelijkheid geopend het bestuur te vervangen door de beste stakers van vandaag. In de vervanging van dit soort besturen door de leiders der staking ligt de voorwaarde voor de gezondmaking van de vakbeweging.

En die gezondmaking en deze actie kunnen de stoot geven voor de zo noodzakelijke strijd voor de verbetering van het levenspeil der Nederlandse arbeiders, een levenspeil, dat onder de zegeningen van het Rooms-rossige regiem, ondanks alle andersluidende propaganda van de coalitie P.v.d.A.-K.V.P., thans het laagste is van geheel West-Europa.

De H.T.M.-staking opent wijde perspectieven. Wt.

ps. 209

oost. no.:	
oort: <i>Taibane</i>	
nr.:	<i>7-8-48</i>
ad.:	

DOSS. No.:

GRT.: *Voorh. H*

DATUM: *6-8-48*

PAR.:

Het H.T.M.-conflict

Ontevredenheid over uitstel bespreking

Gistermiddag tegen half vijf ver-
voegde zich een ongeveer 40 man
sterke delegatie van leden van
het H.T.M.-personeel bij het af-
delingsbestuur van de Ned. Veren.
voor Spoor- en Tramwegperso-
neel, in het Volksgebouw in Den
Haag.

De delegatie stond onder leiding
van L. Touw.

In een bespreking met het afde-
lingsbestuur werd verlangd dat
op korte termijn een ledenvergade-
ring van de Ned. Veren. zou wor-
den gehouden, teneinde het beleid
van het bestuur te kunnen be-
spreken.

De voorzitter van het afdelings-
bestuur weigerde een ledenverga-
dering. De bespreking duurde vier
uur.

De delegatie deelde mede, dat
men op reglementaire wijze thans
een ledenvergadering zou aan-
vragen. Ze sprak er haar mis-
noegen over uit, dat de bespre-
kingen tussen N.V.-bestuur en
Directie van de H.T.M. totaal
onnodig van Woensdag naar
Zaterdag a.s. waren verschoven.
In een schrijven aan de Directie
van de H.T.M. zoekt de Alge-
mene Bond van Arbeidscontract-
anten mede namens zijn 700
Haagse leden te voldoen aan de
gerechtvaardigde verlangens van
het H.T.M.-personeel.

De burgemeester heeft de drie
vakorganisaties, die bij het con-
flict betrokken zijn, uitgenodigd
om Zaterdag 7 Augustus een be-
spreking met hem te voeren.

Het overgrote deel van het per-
soneel der Nederlandse Spoor-
wegen, tractie Leidsendam, heeft
in een telegram aan de H.T.M.-
directie aangedrongen op onmid-
dellijke inwilliging van de bilijke
en gerechtvaardigde looneisen van
het H.T.M.-personeel.

Het personeel van de firma Pen-
nock, carrosseriefabriek te Den
Haag, heeft een dergelijk tele-
gram verzonden.

In de loonkwestie wordt zeer
spoedig, namelijk in de loop van
de volgende week, overeenstem-
ming verwacht. Dit is de mening
van de drie vakbondbesturen
en van de H.T.M.-directie. Ran-
cune-maatregelen tegen de sta-
kers zullen niet worden genomen.

W. v. d. ...

05209

7 AUG 1948

ACD/43257

Na de - voorlopige - beëindiging van de staking bij de H.T.M., d.d. 4 Augustus 1948, kwamen berichten binnen, die er op wijzen, dat Zaterdag a.s., althans dezer dagen opnieuw een staking in dat bedrijf zal kunnen uitbreken.

Op Donderdag, 5 Augustus 1948, in de namiddag was n.l. onder het personeel uitgelekt, dat de directie van de H.T.M. heeft besloten de 4 stakingsdagen alleen uit te betalen aan hen, die zich op 31 Juli 1948, bij de aanvang van de staking hadden gemeld, ook al hadden zij hun dienst niet aangevangen.

Vervolgens zou de directie hebben besloten om hen, die na beëindiging van de staking op aansporing van de stakingsleiding eerst de volgende morgen om 11.00 uur het werk hebben hervat, eveneens te korten. Deze berichten werden van de zijde van de H.T.M. bevestigd.

Een en ander bracht de gemoederen der H.T.M.-mannen wederom in beweging, met het gevolg, dat op vergadering van het stakingscomité werd aangedrongen.

Inmiddels werd door het Hoofdbestuur van de N.V. een pamflet uitgegeven, waarin de werkzaamheden van de N.V. nog eens in uiteengezet werden (zie bijgaand pamflet - bijlage I).

Hedenmorgen, 6 Augustus 1948, bij de aanvang van de uitbetaling, waren de 4 stakingsdagen en eveneens de uren, welke de stakers d.d. 4 Augustus 1948 hadden verzuimd, inderdaad van het loon afgetrokken, waarover bij de verschillende remises, waar die uitbetalingen plaats vonden, druk werd gedebatteerd.

De meningen daaromtrent liepen nogal uiteen. Er waren H.T.M.-mannen, die de stakingskas wilden aanspreken, terwijl anderen meenden, dat zij zich moesten houden aan de eis, zoals door TOUW is gesteld, n.l. uitbetaling van de 4 stakingsdagen door de directie.

Vooraf de oudere onder de H.T.M.-mannen beseffen thans, dat deze gehele staking een politieke stunt is geweest. Dit gedeelte is van plan, wanneer het parool van staking door Touw opnieuw zou worden gegeven, het werk niet neer te leggen.

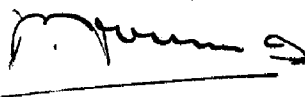
Bij de remise aan de Frans Halsstraat alhier, werd een pamflet verspreid, uitgegeven door het stakingscomité en ondertekend door de voorzitter, TOUW (zie bijgaand pamflet - bijlage II).

Ondanks het feit, dat de gemoederen wel verontsteld zijn, is men van mening, dat de besprekingen met de directie, die Zaterdag a.s., 7 Augustus 1948, zullen worden voortgezet, afgewacht moeten worden, waarna men wederom een avond- of nachtvergadering op Zondag a.s., 8 Augustus 1948, wil beleggen.

Er waren er onder de H.T.M.-mannen, die hedenmorgen met 6 à 9 gulden naar huisgingen.

Verzonden op 6 Augustus 1948
aan: C.V.D.

C.V.P.

een

L.Touw

NEDERLANDSE VERENIGING VAN SPOOR- EN TRAMWEGPERSONEEL

Oudegracht 245 - Utrecht

HOOFDBESTUUR

Utrecht, 2 Augustus 1948.

Aan onze leden in dienst van de H.T.M.

HET CONFLICT BIJ DE H.T.M.

W.M.,

De situatie, waarin wij thans bij de H.T.M. verkeren, geeft ons aanleiding ons rechtstreeks tot elk onzer leden afzonderlijk te wenden, om de ernstige omstandigheden, waarin wij nu verkeren ook ernstig met U te bespreken.

Wij mogen beginnen met U eraan te herinneren, dat de door ons gevoerde actie in het jaar 1947 tot belangrijke resultaten heeft geleid. De voornaamste hiervan willen wij nog even herhalen.

1. 26% toeslag, afgezet in loon. Dit was voor allen van grote betekenis, vooral in verband met de pensioengrondslag.
2. Uitkering van de vacantietoeslag.
3. Verbetering ziekteuitkering (van 183 op 365 dagen)
4. Vergoeding nachtdienst (0,96 gulden per nacht).
5. Verhoging garantieloon hulppersoneel.
6. Vergoeding africhting conducteurs en bestuurders.
7. Roulering diensten hulppersoneel (vroegere en late dienst en gunstiger regeling).
8. Uitkering vorstgratificatie in natura.
9. Niet te vergeten: uitkering 3 weken extra loon.
10. Een uitkering van 25% aan onze gepensioneerden.

Verder wordt er een bedrag van ruim 1 1/2 miljoen gulden in het pensioenfonds gestort, welk bedrag dus ook ten goede komt aan het personeel.

Het jaar 1947 is dus wel een jaar geweest, waarin wij behoorlijke resultaten hebben bereikt.

In 1948 werd als vervolg op deze actie aan de orde gesteld het nagaan van de mogelijkheid tot gelijkstelling van het H.T.M.-personeel met het Rijkspersoneel.

In de vergadering van de Personeelraad van 7 April j.l. werd dit punt aan de orde gesteld en werd besloten een kleine commissie in te stellen, met de taak na te gaan, op welke wijze dit mogelijk zou zijn.

Deze commissie kwam in korte tijd met haar werk gereed en kon het resultaat hiervan aan de besturen en de leden worden voorgelegd.

Wat bleek nu uit dit onderzoek? Gelijkstelling zonder meer zou betekenen, dat een deel van het personeel vooruit zou gaan, doch een ander deel achteruit.

Natuurlijk is het voor een vakorganisatie onmogelijk om voor te stellen, dat een deel der leden in loon zou achteruitgaan.

Gezocht is daarom naar een vorm, waardoor alle leden zouden vooruitgaan en niemand achteruit.

Wij menen deze vorm gevonden te hebben in de volgende door ons in te dienen voorstellen:

1. de uitkering van drie weken loon, welke wij in 1947 hebben gehad en welke ook dit jaar wordt gegeven, wordt opgenomen in de vaste lonen en dus automatisch in de pensioengrondslag;
2. de vaste en daarmee gelijk te stellen conducteurs worden van loonschaal 2 naar loonschaal 3 overgebracht;
3. de hulpconducteurs krijgen hetzelfde uurloon als de vaste conducteurs en ook dezelfde jaarlijkse verhogingen;
4. het aantal vaste conducteurs, bestuurders en chauffeurs moet worden uitgebreid door meer hulppersoneel in vaste dienst aan te stellen;
5. de dienstjaren voor het berekenen van de extra verhogingen bij 20, 30 en 35 jaren dienst beginnen te tellen vanaf het moment, waarop men als hulpconductor (resp. hulpbestuurder of hulpchauffeur) in dienst is getreden;
6. de bijdrage van het personeel voor de huidige betaling van loon bij ziekte, wordt voor rekening van de H.T.M. genomen (de z.g. 2% voor Z. en O.-fonds);
7. afgezien en met inachtneming van het hiervoren bepaalde, worden de lonen van de loonschalen 1 en 2 in gunstige zin gewijzigd.

De betekenis van deze voorstellen is dus praktisch, dat alle redelijke wensen, die er onder onze leden leven, erin zijn vervat.

Wat er nu nog gebeuren moet, is de goedkeuring van onze leden hierop te vragen.

Tot zover waren wij op Donderdag 29 Juli j.l. Door onze besturen was reeds besloten deze week weer een vergadering met onze leden te houden en de hiervoren genoemde voorstellen aan het oordeel van al onze leden te onderwerpen.

Zodra wij Uw instemming met deze voorstellen zouden hebben ontvangen, konden wij worden ingediend bij de Personeelraad en direct een vergadering van deze Raad worden aangevraagd.

Wij hadden reeds de zekerheid gekregen, dat dit zo spoedig mogelijk zou gebeuren.

Intussen hebben wij ook in 1948 op het gebied van de inkomstenvermeerdering voor het H.T.M.-personeel reeds belangrijke resultaten bereikt. Zo werd over de eerste vier maanden van dit jaar reeds een extra uitkering van een week loon bereikt, terwijl de door het personeel te betalen pensioenpremie met 2 1/2 % werd verlaagd.

Zelfs gold deze laatste maatregel met terugwerkende kracht vanaf 1 Januari 1947 !

ALLES BIJEEEN DUS EEN VERBETERING VOOR 1948 VAN RUIM 8% !

En weer waren wij, zoals reeds opgemerkt, klaar om nieuwe voorstellen, welke weer een verbetering voor het H.T.M.-personeel inhielden, in te dienen.

Het mocht echter niet zo zijn.

In de nacht van 30 op 31 Juli werd door een of ander comité een nachtvergadering uitgeschreven, welke door nog niet 1/3 van het totale personeel was bezocht en waar werd besloten te gaan staken ! Hierdoor werd de verdere afwerking onzer actie en het overleg plegen met onze leden onmogelijk.

En nu een ernstig woord over het ontstane conflict bij de H.T.M. Wij stelden zoeven reeds vast, dat onze voorstellen nog niet bij de Personeelraad zijn ingediend en zelfs nog niet aan het oordeel van onze leden zijn onderworpen !

Wij zijn een democratische organisatie en wensen eerst overleg met onze leden.

Hoe is het nu mogelijk, dat er toch een staking uitgebroken is? De oorzaak kan niet zijn de gevolgde werkmethode van de organisatie. Evenmin de mogelijkheden, waarover wij bij de H.T.M. inzake de belangenbehartiging beschikken.

Hier moet dus wel een bijzondere oorzaak zijn.

Inderdaad vrienden en wij zullen U zeggen welke.

Het is ons allen natuurlijk bekend, dat er in Nederland een politieke partij is, die op het standpunt staat van de dictatuur, zijn opdrachten van uit het buitenland ontvangt en tot taak heeft overal onrust te zaaien en stakingen te forceren.

Ook zijn er in het buitenland voorbeelden aan te wijzen, waaruit blijkt, dat men er niet voor terugschrikt door middel van geweld als minderheid naar de macht te grijpen.

De leden dezer partij hebben opdracht onze organisaties binnen te dringen en te trachten deze van binnenuit kapot te maken door het zaaien van wantrouwen en het forceren van stakingen, die tot geen enkel resultaat kunnen leiden.

Het personeelbelang speelt hierbij geen rol, de politieke agitatie is het doel.

Een aantal dezer lieden heeft kans gezien onze organisatie binnen te dringen en ontevredenheid onder onze leden te zaaien en aan te wakkeren. Dit wordt bewezen door hun optreden !

Eerst hebben zij handtekeningen verzameld voor het krijgen van een nachtvergadering. Binnen een paar weken (om precies te zijn 15 dagen) werd er door ons een echtend- en avondvergadering gehouden, waar alle leden aanwezig konden zijn.

Deze vergadering was bedoeld als te zijn van informatieve aard, om bij de samenstelling van onze voorstellen rekening te kunnen houden met de mening van de leden.

Doch dit was niet de bedoeling van deze politieke elementen! Er moest een nachtvergadering komen om het personeel in staking te drijven.

Toen wij niet bereid waren deze nachtvergadering te beleggen (wij hadden immers pas twee vergaderingen gehouden), hebben zij het zelf gedaan, natuurlijk weer door middel van een comité, een taktiek, die wij regelmatig van die kant hebben zien toepassen. Dit moest echter vlug gebeuren ~~wel~~ en wel vóórdat onze leden kennis konden nemen van de door ons in te dienen voorstellen!

Onze leden mochten van deze voorstellen niet eerst kennis nemen, want dan was hun kans verkeken. Immers zouden onze leden dan zelf zien, dat alle redelijke verlangens in onze voorstellen waren verwerkt.

En nu beleven wij de fraaie toestand, dat een deel van het H.T.M. personeel staakt voor eisen, die nog niet eens zijn ingediend en liggen te wachten op hun eigen goedkeuring.

Maar het is nog erger !

Zolang de staking duurt wordt er niet onderhandeld; dit algemene standpunt der regering is bekend.

Voordat men iets kan doen, moet dus eerst de staking worden opgeheven. En wat nu, indien straks zou blijken, dat de organisatie het nodig vindt om scherpe maatregelen te nemen?

Dan heeft men een verloren- en nutteloze staking achter de rug en is de weerstand van het personeel gebroken.

Want onze organisatie heeft, indien dit nodig is, het stakingsmiddel niet prijsgegeven!

Nog op Vrijdag 30 Juli j.l. is dit duidelijk gezegd op het congres, dat gehouden is voor het Beroepsgoederen- en personenvervoer te Utrecht. Maar dan zal het een staking zijn voor eisen, die wél door de organisatie zijn ingediend en door onze leden goedgekeurd.

Vrienden van de H.T.M., in Uw eigen belang adviseren wij U:

LAAT U NIET LANGER VOOR HET POLITIEKE KARRETJE SPANNEN VAN EEN PARTIJ, DIE U - ALS ZE ZELF DE MACHT ZOU DEN HEBBEN - HET STAKEN WEL ZOU AFLEREN.

Beoordeelt de voorstellen, die U hierbij worden medegedeeld objectief en U zult zelf constateren, dat alle redelijke verlangens hierin zijn verwerkt.

Maakt een einde aan deze nutteloze en schadelijke staking.

Laat U niet langer misbruiken voor een politiek spel, dat alleen tot doel heeft onze eigen vrijheid en democratische instellingen te vernietigen.

Stelt ons in staat zo spoedig mogelijk weer de werkelijke belangenbehartiging voort te zetten om voor U allen te bereiken, dat Uw arbeidsvoorwaarden aan de hoogste redelijke verlangens zullen voldoen.

GAAT AAN HET WERK.

Voor het Hoofdbestuur:

G. JOUSTRA, Voorzitter.

H. J. KANNE, Secretaris.

Aan het H.T.M.-personeel.

Wij hebben vier dagen van staking achter de rug.

Gedurende die staking hebben wij de bewondering van werkend Nederland gewekt. Wij hebben ongetwijfeld belangrijke resultaten behaald. Wij hebben onze eenheid op een voortreffelijke manier van het begin tot het einde van de staking gehandhaafd en versterkt.-

We hebben de eerste grote stap gedaan op weg naar de Rotterdamse regeling plus tarief voor het technisch personeel.

De strijd is niet geëindigd. Ze gaat door!!

Door na het behalen van grote voordelen de staking af te breken, hebben wij de grote sympathie van de Haagse bevolking behouden.

Vele dagbladen hebben reeds geschreven over de nonchalante, slechte wijze, waarop de Unie-bestuurders onze belangen hebben behartigd en over de slechte levensomstandigheden van het H.T.M.-personeel.

Onze zaak is met een slag in het middelpunt van de belangstelling van de Haagse bevolking komen te staan, ja, niet alleen van de Haagse bevolking, doch van de Nederlandse arbeidersklasse.-

Wij hebben voorgoed afgedaan van het N.V.bestuur om alles op de lange baan te schuiven.

Wij garanderen allen, die het aangaat, dat wij ook nooit meer zullen toestaan, dat men ons geduld eindeloos tart.

Wij moeten op zeer korte termijn een ledenvergadering hebben, waar we een bestuur kunnen kiezen wat het vertrouwen der leden geniet. De voorzitter van de afdeling heeft tegenover een personeeldelegatie van 40 man op Donderdagmiddag j.l. verklaard, dat er geen ledenvergadering komt. We zullen nu opnieuw, op reglementaire wijze een ledenvergadering aanvragen. Hierover bereken u binnenkort nadere mededelingen.

Vóór alles gaat het er thans om b i n n e n de N.V. onze zaak te klaren.

Wij moeten allen lid blijven van de Nederlandse Vereniging.

Deze bond is niet verkeerd, want dan zouden wij, de leden van de bond, verkeerd moeten zijn. Wij vormen immers de Ned.Vereniging.

x x x x x

Allereerst zullen wij ons bezighouden met de afwikkeling van de financiën. Hiertoe is een commissie benoemd uit het comité van 22. Mededelingen over de uitbetaling van de stakingsdagen worden zo spoedig mogelijk verstrekt. Wees er van verzekerd, dat dit snel in orde komt.

Aan de eindafrekening van de solidariteitsactie wordt hard gewerkt. Voorlopig is de financiële afrekenpost nog steeds gevestigd in Gebouw Amicitia, Westeinde 15, zaal 4.

x x x x x

Wij roepen u op om de strijd in de vakorganisatie met kracht voort te zetten. Als we zorgen onze eigen mensen onze belangen te laten behartigen, zal het niet meer voorkomen, dat zekere vakbondsfunctionarissen door hun optreden de organisatie in gevaar kunnen brengen.

Wij hebben dit thans, doordat wij daartegen vast beraden stelling hebben genomen, kunnen voorkomen.

Onze vakbond is groot, maar dat ze groot is gebleven, is uitsluitend te danken aan ons optreden. Wij hebben de eenheid versterkt. Wij hebben gedurende de gehele actie, met kracht de stelling verdedigd, dat iedereen in de vakorganisatie moest blijven en wij hebben steeds gewezen op de enorme kracht, die de eenheid brengt.

Het zal ook in de toekomst onmogelijk gemaakt moeten worden, dat bestuursleden tegenover de leden komen te staan inplaats van achter hen.

Wij danken alle personeelsleden voor het grote vertrouwen, dat zij in ons hebben gesteld. Wij hopen, dat wij getoond hebben dit vertrouwen waardig te zijn.

Mocht het onverhoopt nodig zijn, dan zullen wij niet aarzelen opnieuw een beroep op u te doen.

De voormalige stakingsleiding,

Bestuurder L. T o u w 5,
Voorzitter.

UITTREKSEL

Voor OD 209-11 Naam STAKINGEN -Wilde
Origineel in OD 244-aag Naam C.P.N. Vergaderingen
Volgnr. Ag.nr. 43256 Aard van het stuk kort verslag doss.6/668
Afz. II Den Haag Datum 6.8.48

Op 4 Augustus 1948 werd door de CPN afd. 8 van Den Haag een afdelingsvergadering belegd. Incl. het bestuur waren er 10 personen aanwezig.

De voorzitter van de vergadering was W.J. BREEKHUIZEN (personalia bekend). Spreker De Louw deelde mede, dat voortaan ieder half jaar het afdelingsbestuur opnieuw zal worden gekozen. Aanvankelijk werd door De Louw de mening gewekt, dat de H.T.M.-staking niet door de C.P.N. was beïnvloed, doch toen de discussie over dat onderwerp loskwam, bleek dat TOUW plus nog vier andere H.T.M.'ers, vorige leden van de C.P.N., reeds weken vóór de staking waren geïntroduceerd door de C.P.N.

De Louw deelde daarna mede, dat deze staking hun zeer veel had geleerd en daarom was besloten om leden van de partij, die hetzij R.K. of Christelijk staan ingeschreven, zich als lid te laten opgeven voor de R.K., Chr.- of "neutrale" vakorganisaties.

Volgens spreker had men van de staking bij de H.T.M. wel zoveel geleerd, dat het noodzakelijk blijkt, dat C.P.N.-leden zich leenzodanige positie in de organisaties zien te verwerven, dat zij een grote invloed op de massa krijgen. Volgens spreker was het tevens van het grootste belang, dat de leden van de CPN ook in de bedrijven een voor-aanstaande plaats in trachten te nemen. Spreker was van mening, dat tegenover de EVC een min of meer afwijzende houding moet worden aangenomen. De indruk moet langzamerhand worden gewekt, dat de CPN afwijzen staat tegenover de EVC. Dit zou ook in de communistische pers tot uitdrukking moeten worden gebracht, terwijl tegenover het N.V.V. meer een houding van sympathie moet worden aangenomen.

Uitgetrokken door EQ Afd./Sectie AC-4b Datum 14.4.48
Op aanwijzing van B-V

POLITIE TE AMSTERDAM

Bureau HOOFDCOMMISSARIS

INLICHTINGDIENST

Nr. I.D. 252j-4-48

Uw brief:

Onderwerp: Circulaire B.N.O.P.

Bijlagen:

GEHEIM

Amsterdam, 3 Augustus 1948

209 71

Volgno.
5 AUG. 1948
ACD/42972

B

Door het bestuur van de B.N.O.P., Afdeling Amsterdam, werd aan het kader van de afdeling een circulaire toegezonden van de volgende inhoud:

2 0 0 0

H A A G S E T R A M -

M A N N E N S T A K E N I

AAN HET KADER.

Waarde Kameraad,

Zoals U ongetwijfeld reeds heeft vernomen, is het personeel van de Haagse Tram in staking gegaan.

Zij eisen 13% loonsverhoging. Hierdoor komen zij dan op het loonpeil van het personeel der Rotterdamse Tram.

Reeds meer dan een jaar voeren zij hiervoor een strijd, doch van de zijde der Directie der H.T.M. en ook van de Unie-organisaties worden zij steeds met een kluitje het riet ingestuurd.

Wie weten beter dan wij zelf, wat het zeggen wil, als een voor ons urgente zaak slepende wordt gehouden? Hoe wij onze nagels in het vlees drukten als wij steeds weer te horen kregen, dat de zaak "de volle aandacht" had.....

De Haagse trammannen hebben er eindelijk genoeg van gekregen. Zij grepen naar het uiterste wapen, omdat voor hun geen andere weg meer openstond. Zij doen een beroep op ons om hen in deze strijd te ondersteunen, en hun beroep is niet tevergeefs gebleken! Reeds zijn Zondag bij verschillende kaderleden steunlijsten uitgezet, maar velen waren nog niet bereikbaar. Vandaag gaan wij hiermede door. Mocht U nog geen lijsten hebben ontvangen, dan kunt U deze hedenavond tussen 7 en 8 uur op ons kantoor Kloveniersburgwal 139 verkrijgen.

Aan

Zij

Zij die reeds lijsten in hun bezit hebben, behoeven dus niet te komen, doch moeten hun lijsten reeds hedenavond in de Vondelstraat 54 afrekenen. In de loop van deze week kan dit iedere avond aldaar geschieden van 5 uur 's middags tot 11 uur 's avonds en natuurlijk ook overdag.

Kameraden, laten wij snel werken! Wij moeten als EVC-ers laten zien, dat het begrip solidariteit voor ons een ernstig begrip is. Iedere dag moet het geld binnenstromen!

Wij verwachten U dus hedenavond op ons kantoor. Daar kunt U tevens nadere inlichtingen krijgen.

Met kam. groeten,

! W.v. Es, voorz.
! G. Groot Roessink, secr.

Verzonden aan: Hfd. C.V.D. te 's-Gravenhage   Q.3
                  I.D.   te 's-Gravenhage

NO. 1234
TITEL: *Alg. Dagbl.*
DATUM: *7-8-48*
NR.: _____

Touw probeerde de touwtjes in handen te krijgen

Bestuur van de Nederlandse Vereniging in Den Haag zette hem echter weer op straat

Van onze verslaggever.

De staking bij de Haagse Tramweg Maatschappij heeft nog een merkwaardige nasleep gehad. De heer L. Touw, de communistische leider van het stakingscomité, is met enige tientallen volgelingen het gebouw van de Nederlandse Vereniging aan de Prinsegracht binnengedrongen en heeft daar à la Mussolini voorgesteld, de leiding over te nemen. Het is echter bij voorstellen gebleven, want hij en zijn getrouwen zijn na enig heftig maar vruchteloos gedebatteer het gebouw uitgezet.

Aan zijn handelwijze ging een verspreiding van een lang manifest vooraf, waarin de heer Touw de staking zonder meer als gewonnen en de eisen reeds als ingewilligd scheen te beschouwen.

Ten aanzien van de eisen van de stakers, heeft de directie van de H.T.M. te kennen gegeven, dat alleen zij in aanmerking komen voor uitkering van een volledig weekloon, die zich Zaterdag, de eerste dag van de staking, aan de remissie hebben gemeld en direct of later zijn gezwicht voor de aandrang van de stakers.

De lonen van de andere categoriën zullen moeten worden aangezuiverd uit de stakingskas, die volgens het stakingscomité meer dan 30,000 gulden bevatte.

De directie van de H.T.M. heeft in de gang van zaken bij de staking aanleiding menen te mogen zien om deze als een vorm van communistische agitatie te kenmerken. Volgens haar zijn deskundigen op sociaal terrein van mening, dat pogingen worden aangewend om de besturen van de Nederlandse Vereniging van communistische zijde te infiltreren. Het aantal personeelsleden van de H.T.M., dat in de Nederlandse Vereniging obstructie voert, wordt op ongeveer 600 man geschat.

NOOS. 22.

ONT.: Haagsch Dagbl

NUMMER: 7-8-48

Communistische „uitlating” over de H.T.M.

De Bedrijfsunie Vervoer, omvattende de Nederlandse Vereniging van Spoor- en Tramwegpersoneel, de Ned. R.K. Bond van Spoor- en Tramwegpersoneel St. Rafaël en de Prot. Christelijke Bond van Spoor-, Tramweg- en ander Vervoerspersoneel, deelt mede, dat zij betrouwbare informatie heeft, waaruit blijkt, dat het communistische raadslid van Den Haag, de heer Geelhoed, tegenover de burgermeester zich heeft uitgelaten in deze zin, dat nieuwe moeilijkheden bij de H.T.M. te verwachten zijn, welke dan vanzelfsprekend weer onder communistische invloed zullen staan.

Een bepaalde oorzaak voor deze nieuwe moeilijkheden is niet bekend, en acht de Bedrijfsunie gezien de stand der onderhandelingen tusschen bedrijfsleven en organisaties, ook niet aanwezig. De Bedrijfsunie spreekt als haar mening uit, dat hierdoor weer eens te meer wordt aangetoond, dat het in de eerste plaats gaat om politieke agitatie en wekt haar leden op, zich niet voor dit politieke spel te lenen.

Tot zover het ons hedenmiddag verstrekte communiqué.

Wij vragen ons af, in hoeverre een uitlating van de heer Geelhoed, waarover men verder het stilzwijgen bewaart, voldoende aanleiding is om een dergelijk communiqué te verspreiden, en wij kunnen ons niet onttrekken aan de indruk, dat wij hier te maken hebben met een enigszins nerveuze overschatting van het „communistisch gevaar.” De laatste verkiezingen hebben duidelijk genoeg aangetoond, dat deze invloed sterk achteruitgegaan is, en het personeel van de H.T.M. zal zeker niet achter de communisten aanlopen, wanneer hun financiële en rechtspositie duidelijk wordt gewaarborgd. Wanneer H.T.M. en vakorganisaties met spoed zorgen voor een behoorlijke regeling, kan men de communisten gevoegelijk buiten de discussie laten.

DD 209

RECE. No.: _____
 DIT.: *Nieuw Act*
 DATUM: *6-10-40*
 N.R.: _____

Tramstaking was communistische actie

De tramstaking is achter de rug, maar de lieden, die haar veroorzaakt hebben, zijn niet tevreden en zullen trachten te eniger tijd opnieuw het personeel voor het communistische wagentje te spannen. Daarom lijkt het ons juist, duidelijk uiteen te zetten wat de combinatie van deze zaken is, welke tot het uitbreken van de wilde staking heeft geleid.

Door de fiscus werd de voedingsbodem voor de actie gelegd, omdat hij de conducteurs een navordering deed toekomen over de laatste jaren, berekend naar 7 à 9 gulden per week aan fooien. De directie der H.T.M. heeft daartegen ge protesteerd en gevraagd, dat bedrag niet hoger te stellen dan f 2.50. De fiscus wilde slechts een verlaging tot f 5 toestaan. Dit hebben de communisten aangegrepen als een welkome gelegenheid, het personeel op te zetten tot een staking, die het begin zou kunnen worden voor een landelijke actie. Deze communisten hebben zich niet, als elders, verenigd in een organisatie, doch vormen een groep in de Ned. Ver. voor Spoor- en Tramwegpersoneel, welke vereniging zich evenwel tegen deze staking heeft gekeerd, evenals de andere vakbonden. De besturen daarvan stonden, evenals de directie van de Tram, op het standpunt, dat geen onderhandelingen gevoerd konden worden, zolang de wilde staking duurde. De looncommissie, samengesteld uit de besturen van de vakbonden en uit het personeel van de Tram, was op 22 Juli met haar taak gereed en zou op 9 Augustus met definitieve voorstellen komen. De directie van de H.T.M. had een gunstiger regeling willen invoeren, doch deze is door het College van Rijksbemiddelaars verworpen. De Rijksregeling had de Directie direct willen invoeren; die betekende echter slechts een vooruitgang voor de conducteurs, niet voor het technische personeel. De eerste vormen de grootste groep, die toch al bevoordeeld is, omdat zij de fooien krijgt, waarmee echter bij de vaststelling van de lonen geen rekening mag worden gehouden — het geen wel plaats heeft bij de taxi-chauffeurs.

De besturen der organisaties hebben de beweging onderschat, de leiding werd hun door de massa-psychose van de communisten volkomen uit de hand geslagen. Thans komt er echter overeenstemming, waarschijnlijk reeds de volgende week.

Er worden geen rancunemaatregelen genomen tegen de stakers, met als tegenprestatie dat deze geen rancunemaatregelen tegen de werkwilligen zullen nemen. De drie stakingsdagen worden slechts uitbetaald aan hen, die zich Zaterdag gemeld hebben, en aan het personeel van de Wassenaarse lijn.

Wat de lonen — zonder fooien — be-

treft deelde de directie van de H.T.M. ons het volgende mede:

Een conducteur in vaste dienst — dit zijn er 185 — geniet een maximumloon van f 42,12 per week, welk bedrag na 20-, 30- of 35-jarig dienstverband verhoogd wordt tot respectievelijk f 43,15, f 44,16 en f 45,18.

48 % van dit conducteurspersoneel staat op het maximumloon en geniet nog één of meer veeljarige diensttoelagen.

De hulpconducteurs — ongeveer 600 — over het algemeen het jongere personeel uitmakend (sedert 1945 werden er 567 aangenomen, wat praktisch het gehele corps omvat), heeft met inbegrip van de vaste gratificaties en verdere toelagen een minimumloon van f 38,28 per week, ongeacht of hier 20, 30, 40 of 48 $\frac{2}{3}$ uur voor wordt gewerkt.

Indien meer dan 48 $\frac{2}{3}$ uur wordt gearbeid wordt een praktisch evenredig deel van bovengenoemd weekloon bijbetaald.

De drie vakorganisaties, welke bij het overleg zijn betrokken, zijn door de burgemeester uitgenodigd om morgenmiddag om 4 uur ter stadhuis met de burgemeester en wethouder dr. v. d. Tempel de bestaande moeilijkheden te bespreken.

WAARHEID-BULLETTIN

(Uitgave van de Waarheid, Prinsegracht 60)

Maandagmorgen 2 Augustus

3e dag van de tramstaking

H. T. M. STAKING

Zolang de tramstaking duurt zal de Waarheid een speciaal bulletin uitgeven met de laatste berichten van het stakingsfront der H.T.M.'ers. De netto-opbrengst van dit bulletin zal op een steunlijst van de stakingscommissie worden bijgeschreven.

LAATSTE NIEUWS

Hedenmorgen duurde de tramstaking nog onverminderd voort. De geestdrift en strijdcraft van het personeel is voorbeeldig.

DE TOESTAND

Zondagmorgen tegen 12 uur had een tweede stakersvergadering van het H.T.M. personeel plaats in Amicitia. De zaal was stampvol. Onder grote bijval deelde de voorzitter van de stakingscommissie, L. TOUW mede, dat een telegram met een gift van duizend gulden was binnengekomen uit Amsterdam, van het Solidariteitsfonds.

Voorts deelde hij mede, dat naar alle waarschijnlijkheid (heden) Maandag, door bemiddeling van de burgemeester een bespreking met de directie van de H.T.M. zal plaats hebben. TOUW maakte bekend, dat de stakingscommissie een onderhoud heeft gehad met het afdelingsbestuur van de Ned. Ver. van Spoor- en Tramwegpersoneel en dat er tekenen waren, die er op wezen, dat dit bestuur eindelijk gaat begrijpen dat het het H.T.M. personeel ernst is met zijn strijd. De vergadering ademde een bijzonder vastberaden en strijdvaardige geest.

ONRUST

Op enkele lijnen, zoals b.v. lijn 12, rijden nog wat trams. Enkele losse motorwagens, bemand met onderkruipers wekken de schijnen alsof de tram „heus” nog rijdt. De bewoners van onze stad hebben diepe minachting voor de onderkruipersactie, die overigens geen noemenswaardige omvang heeft. Vele mensen gaven gisteren langs de Vaillantlaan van hun ongenoegen blijk.

De directie van de H.T.M. is hiervoor verantwoordelijk.

Met de enkele wagen, die rijdt kan onmogelijk een dienst worden gereden. De wagens dienen uitsluitend als provocatiemiddel. Ze moeten dienen de indruk te vestigen, dat de H.T.M. directie toch de sterkste is. Als die wagens naar binnen worden gereden zal geen enkele Hagenaar aanleiding geven tot politioptreden.

STAKING ALGEMEEN

Ieder heeft reeds kunnen constateren, dat de staking praktisch algemeen is. Ongeveer 95 % van het materiaal staat in garage en remise. Gisteren, Zondag, reed minder materiaal dan Zaterdag.

GEESTELIJKE ADVISEUR

Een Rooms Katholiek geestelijke mengde zich gisteren in de stakersvergadering in Amicitia. Hij wenste tijdens de redevoering van L. TOUW deze laatste iets te zeggen. Naar men ons mededeelt, zou dit de geestelijk adviseur van de R.K. trambond „St. Rafaël“ zijn.

Hij kwam „de steun van pater de Greeve aanbieden. Pater de Greeve moest Zaterdagavond maar eens over de tramstaking spreken. De trammannen waren niet de enigen die lage lonen hadden en daarom moesten ze de zaak meer „algemeen“ bekijken.“

Juist - zei een staker. Gaat U nu maar naar pater de Greeve en zeg hem, dat hij heel Nederland opwekt om gelden in te zamelen om de staking te steunen.

Toen men de geestelijke een steunlijst aanbood van de staking deelde hij mede „geen geld bij zich te hebben“. De voorzitter van het stakingscomité dankte de geestelijke voor zijn eventuele steun aan de staking.

C.P.N. raadsfractie interpelleert hedenmiddag in de gemeenteraad.

Wij vernemen, dat de Communistische raadsfractie hedenmiddag een verzoek zal indienen om te mogen interpellieren over de tramstaking. De fractievoorzitter van de C.P.N. fractie, G. van PRAAG zal spreken. De zitting begint om half 2, stadhuis, Javastraat 26.

Wij wekken allen op de staking te
steunen door financiële bijdragen

Maakt geen gebruik van de tram.

Toont U solidair met de stakende

H.T.M.'ers

Voor de laatste berichten over de Tramstaking.

Voor het beste Sport- en Wereldnieuws:

Koopt hedenavond het avondblad van de Waarheid.

Abonnementen ad. 32 ct. worden aangenomen

Prinsegracht 60.

Alle stakers, en zelfs H.T.M.-personeel dat momenteel in het ziekenhuis ligt, ontvangen van de directie een ontslagbriefje. De directie meent klaarblijkelijk, dat trams ook zonder bestuurders en conducteurs kunnen rijden. De twee eerste dagen van de staking hebben het tegendeel bewezen.

5 AUG. 1948

AD 42963

VERSLAG van de op 3 Augustus 1948 gehouden vergadering, belegd door de "Nederlandse Vereniging voor Spoor- en Tramwegpersoneel", in de grote zaal van de Dierentuin alhier, Aanwezig + 2000 personen.

Te omstreeks 20.00 uur opende de voorzitter van de plaatselijk afdeling, genaamd NIJHUIS, de vergadering. Hij deelde mede, dat het bestuur van de "N.V." deze vergadering had uitgeschreven in verband met de ernstige situatie, waarin het Haagse Tramwegpersoneel was komen te verkeren. Hij gaf onmiddellijk het woord aan een zekere DE LATER, lid van het hoofdbestuur der "N.V."

De Later maakte direct een aanvang met in korte trekken een overzicht te geven van datgene, wat door het bestuur der "N.V." in het afgelopen jaar was verricht. De zes en twintig procent tijdelijke toelage is omgezet in vast loon. Iets waarover men zo licht heenloopt. Vervolgens gaf spreker een overzicht van wat door het bestuur der "N.V." sedert 8 April 1948 t.a.v. de loonregeling was ondernomen. Er was n.l. een commissie benoemd, bestaande uit vier personen, te weten 2 van de vakorganisaties en 2 van de bedrijven. Deze commissie was opzettelijk zo klein gehouden, om zo snel mogelijk te kunnen werken. Dit was toch aan de ledenvergadering voorgelegd en door de leden goed gekeurd, aldus de spreker. Daarna somde de spreker de data op, waarop de verschillende besprekingen hadden plaatsgevonden. Zelfs in een ochtend- en een avondvergadering op 12 Juli 1948 j.l. hebben de leden zich vóór het standpunt van het bestuur uitgesproken. Op 29 Juli 1948 j.l. lag het in de bedoeling van het bestuur om de looneisen, zoals deze hedenavond onder de leden zijn verspreid, voor te leggen (zie bijgaand afschrift) en daarop hun sanctie te verkrijgen. Doch wat is er gebeurd, aldus spreker, in de nacht van 30 op 31 Juli 1948, werd een vergadering voor het H.T.M.-personeel belegd, waaraan slechts één derde van het H.T.M.-personeel heeft deelgenomen, d.w.z. 700 man van de 2300 man personeel. Op deze vergadering werd het besluit tot staken genomen, doch zolang er gestaakt wordt, zal er niet onderhandeld worden. Dit is niet alleen het standpunt van de directie van de H.T.M., maar een uitgesproken standpunt van de gehele Nederlandse Overheid (gejoel - gefluit). De Later waarschuwde de aanwezigen deze staking niet voort te zetten, daar de gevolgen daarvan niet te overzien zijn en de mogelijkheid niet is uitgesloten, dat men om het uitschrijven van een vergadering van de "N.V." zou ~~maaken~~. (Er wordt geroepen "eigen belang", "zwendel".).

Spreker betoogde, dat door de organisaties was bereikt, dat over de eerste vier maanden van dit jaar een extra weekloon was verkregen, hetgeen betekent een salarisverhoging van 10% (gejoel).

Spreker zei: "Wanneer deze staking wordt opgeheven, kunnen we gaan overleggen. Mij persoonlijk kan het niets schelen, doch wanneer wij vanavond het besluit nemen om weer aan het werk te gaan, kunnen wij morgenochtend Uw belangen behandelen. In verband hiermede zou dan morgenochtend om 11.00 uur een bespreking zijn met de personeelsraad. Spreker besloot zijn rede met de woorden: "Deze staking was niet nodig geweest." (waarop wederom gejoel, geschreeuw en gefluit).

De voorzitter deelde vervolgens mede, dat er gelegenheid was tot discussie, waarvoor zich een vijftal personen, waaronder ook de bekende L.TOUW, zich opgaf. Ondanks het feit, dat

Touw zich als eerste spreker opgaf, zou de voorzitter hem als tweede het woord verlenen. Hierop volgde een algemeen protest van de vergadering, waarop de voorzitter Touw het eerst aan het woord liet. Er volgde een luid applaus, toen Touw het spreekgestoelte betrad. Strak en onbeweeglijk nam Touw deze ovatie in ontvangst. Hij wachtte tot een algehele stilte was ingetreden. Touw begon met "kameraden, het bestuur van de "N.V." heeft anderhalf jaar nodig gehad om de looneisen te formuleren. In al die tijd hebben zij anders niet gedaan, dan politiek gepraat. Wij hebben hen nu geleerd, hoe we zaken moeten doen. Hierop werd vanachter de bestuurstafel geïnterrupeerd, waarop Touw zei: "Ik heb mij tijdens de rede van De Later van elke interruptie onthouden. Ik verwacht van de leden van het bestuur hetzelfde. Ik zal mij er nu toe bepalen te zeggen, hoe de loonvoorstellen tot stand zijn gekomen. Indien het bestuur gehoor had gegeven aan de oproep van de leden om een vergadering uit te schrijven, was deze staking overbodig geweest. Het bestuur heeft tot voor kort niet meer kunnen bereiken, dan uitkering van drie weken loon, hetgeen betekent een loonsverhoging van 6%. Reeds toen hebben wij op reglementaire wijze een vergadering aangevraagd, doch niet gekregen. Het bestuur trok zich van de leden niets aan. Deze nieuwe voorstellen zijn dus tot stand gekomen onder druk van de staking, hetgeen betekent een belangrijke stap in de richting van de z.g. "Rotterdamse loonregeling", aldus een loonsverhoging van 13%. Dat betekent in vier dagen tijd een loonsverbetering van 6 op 13%. Ik heb reeds gezegd, wij zullen geen moment te lang, of te kort staken. Al hebben we niet bereikt datgene, wat we ons tot doel hadden gesteld, toch acht ik dat het moment thans is aangebroken om de staking op te heffen. Thans hebben we in 3 dagen strijd meer bereikt, dan de vakbondbesturen in 3 jaar. Wij zetten de strijd voort in de "N.V.". Ik raad jullie aan daarvan lid te blijven. We eisen echter, dat de stakingsleiding in de looncommissie wordt opgenomen. Wij beloven jullie, dat we de strijd, al is het met andere middelen, zullen voortzetten. Wij hopen, dat de leiding van de afdeling der "N.V." en het hoofdbestuur een gevoelig lesje hebben gehad. Hoe is deze staking eigenlijk een feit geworden? Omdat de arbeiders geen vertrouwen meer stelden in dit bestuur! (gefluit en geroep). Wij willen ons aan de reglementen houden en zullen daartoe uit schrijven een vergadering, waar wij een nieuw bestuur zullen kiezen. Wij zijn ervan overtuigd, dat het bestuur dan wel van onze eisen nota zal nemen. Spreker gaf als zijn mening te kennen, dat de band tussen R.K., Christelijk en Neutraal, die in deze dagen tot stand is gekomen, nimmer meer zal worden verbroken. Wij stellen dus voor morgen weer aan het werk te gaan en houden het bestuur aan de toezeggingen, die zij ons hedenavond hebben gedaan. Indien het zich daar niet aan houdt, zullen we ogenblikkelijk de strijd weer aanbinden. Dit is ons mogelijk, omdat wij reeds een behoorlijke stakingskas gevormd hebben, die voor dit doel ter beschikking blijft. Wij kunnen de toekomst rustig tegemoet zien. Wij hadden de sympathie van het gehele Nederlandse volk en zijn een voorbeeld geweest voor de Nederlandse arbeiders, hoe de strijd moet worden gevoerd. Wij zullen in de toekomst niet meer voor honderloontjes werken".

Hierna wil het hoofdbestuurslid, De Later, het spreekgestoelte beklimmen om Touw te antwoorden. De Later kon zich door het geschreeuw van de menigte, dat daarop volgde, niet verstaanbaar maken. Er werd in de zaal onophoudelijk geroepen "Touw, Touw, Touw". Toen Touw daarop wederom het spreekgestoelte wilde betreden, weigerde De Later dit te verlaten.

Hierop ontstond zodanig gedrag rond het spreekgestoelte, dat De Later zich verwijderde. Hierna verliet het voltallig bestuur de bestuurstafel, terwijl De Later zelfs de zaal verliet. Touw nam daarop de leiding van de vergadering over en deelde mede, dat er hedenavond om 24.00 uur nog een nachtvergadering in het gebouw "Amicitia" zal worden belegd door het "stakingscomité". Toen Touw de vergadering de vraag stelde, of zij prijs stelde op deze vergadering, werd deze vraag met algemeen "neen" beantwoord. Spreker deelde daarop mede, dat hij de mededeling, die hij aan de aanwezigen had te doen, ook thans wel bekend kon maken, daar hij achtte, dat het afdelingsbestuur de leiding niet meer had.

Touw deelde daarop mede, dat het "stakingscomité" had besloten, dat het werk morgenochtend om 11.00 uur zal worden hervat. Na deze dagen van spanning moet een behoorlijke rusttijd gewaarborgd zijn.

Dezerzijds is geconstateerd, dat vooraanstaande communistische figuren, als GEELHOED en VAN LOON, regelmatig contact onderhielden met Touw gedurende de stakingsdagen. Onomstotelijk staat vast, dat Touw tijdens deze staking de spreekbuis was van G. GEELHOED.

Verzonden op 4 Augustus 1948
aan: C.V.D.

C.V.P. *W. A. A. A.*

Nederlandse Vereniging van
Spoor- en Tramwegpersoneel
Afdeling Den Haag II-Tram.
Prinsegracht 73, Kamer 7
Telefoon 399353.

Den Haag, 3 Augustus 1948.

Aan onze leden bij de H.T.M.

W.Vr.,

Het Hoofd- en Afdelingsbestuur achten het gewenst, zich schriftelijk tot alle leden te wenden.

Zoals U bekend is, worden er op het ogenblik besprekingen gevoerd om te komen tot verbetering der bestaande loonregeling. Wij zijn nu in het stadium gekomen, dat de voorlopige besprekingen als geëindigd kunnen worden beschouwd en wij definitieve voorstellen bij de Personeelraad moeten indienen.

Namens Hoofd- en Afdelingsbestuur stellen wij U voor, de volgende voorstellen in te dienen:

1. de uitkering van drie weken loon, welke wij in 1947 hebben gehad en welke ook dit jaar wordt gegeven, wordt opgenomen in de vaste lonen en dus automatisch in de pensioengrondslag;
  2. de vaste- en daarmee gelijk te stellen conducteurs - worden van loonschaal 2 naar loonschaal 3 overgebracht;
  3. de hulpconducteurs krijgen hetzelfde uurloon als de vaste conducteurs en ook dezelfde periodieke verhogingen;
  4. het aantal vaste conducteurs, bestuurders en chauffeurs moet worden uitgebreid, door meer hulppersoneel in vaste dienst aan te stellen;
  5. de dienstjaren voor het berekenen van de extra verhogingen bij 20,30 en 35 jaren dienst beginnen te tellen vanaf het moment, waarop men als hulpconductor (respectievelijk hulpbestuurder of hulpchauffeur) in dienst is getreden;
  6. de bijdrage van het personeel voor de huidige betaling van loon bij ziekte, wordt voor rekening der H.T.M. genomen; (de z.g. 2% voor Z. en O. fonds)
  7. afgezien - en met in achtneming van het hiervoren bepaalde, worden de lonen van de loonschalen 1 en 2 in gunstige zin gewijzigd.
- Vrienden, wij geloven, dat wij hiermede alle redelijke wensen, welke er onder U leven, in deze punten hebben samengevat.

HET BESTUUR.

=====

Hierbij wordt toegezonden:

1. een verslag van een vergadering van stakend H.T.M.-personeel in "Amicitia";
2. een verslag van een vergadering van de "Nederlandse Vereniging voor Spoor- en Tramwegpersoneel" in de Dierentuin alhier. Beide vergaderingen werden gehouden d.d. 3 Augustus 1948.

De laatstgenoemde vergadering betekende, zoals uit het verslag blijkt, tevens het einde van de staking.

De vierde dag van de H.T.M.-staking - 3 Augustus 1948 - verliep vrij rustig. Samenscholingen, opstootjes en sabotage-daden kwamen, in tegenstelling tot de overige dagen, niet meer voor. Voorzover gebleken is, hadden de wanordelijkheden ook niet plaats op initiatief van de stakers.

Wel werd, voornamelijk in de omgeving van de Lijsterbesstraat, nog met steunlijsten gewerkt.

De I.D. te Rotterdam, deelde mede, dat aldaar eveneens door H.T.M.-mannen geldinzamelingen werden gehouden.

Zoals bijgaand verslag van de vergadering in de Dierentuin te zien geeft, achtte Touw, toen hij feitelijk de leiding van de vergadering in handen had weten te krijgen, het moment gekomen om een eind aan de staking te maken. Hij dicteerde, wat moest gebeuren. Nog des morgens had hij in de vergadering in "Amicitia" als enige eis gesteld: aanvaarding van de Rotterdamse loonnormen. Blijkbaar was het hem niet zozeer te doen om dit ideaal te bereiken, als wel om zijn gezag in een vergadering, uitgeschreven en geleid door het Bestuur van de "Ned.Ver.", te laten zegevieren.

Het resultaat, dat het "stakingscomité" met deze staking heeft geboekt, is echter voorlopig volkomen fictief. Als Touw zegt de "de nieuwe voorstellen zijn dus tot stand gekomen onder druk van de staking, hetgeen betekent een belangrijke stap in de richting van de z.g.n. Rotterdamse loonregeling, aldus een verhoging van 13%", dringt het niet tot de vergadering door, dat hij slechts spreekt van voorstellen en dat uit niets blijkt, dat het "stakingscomité" contact heeft met de H.T.M.-directie, laat staan vertegenwoordigd zal worden in de looncommissie. De H.T.M.-directie is hiertoe althans niet genegen en blijft - naar van die zijde werd medegedeeld - uitsluitend onderhandelen met de besturen van de Bonden.

Afgewacht dient te worden of het H.T.M.-personeel er nogmaals een staking voor over heeft om het verlangen van het stakingscomité (en blijkens het applaus van de vergadering) ingewilligd te zien, dat dit comité in de looncommissie vertegenwoordigd wordt. Touw kan echter, als stakingsleider, een geslaagde figuur worden genoemd. Ongetwijfeld heeft hij al een behoorlijke scholing doorgemaakt en heeft hij kans gezien onder de H.T.M.-mannen een populaire figuur te worden. Dezerzijds bestaat de indruk, dat de door Touw gevolgde tactiek door het grootste deel van het H.T.M.-personeel niet is doorzien.

Ten slotte wordt hierbij nog de aandacht gevestigd op het manifest van de "Perkoempoelan Islam" en de Coöp.Ver. "Setia", dat onder het publiek werd verspreid. De inhoud werd door Touw voorgelezen tijdens de vergadering in "Amicitia", d.d. 3 Augustus 1948 (zie bijlage van Doss.25/51/7).

Verzonden op 4 Augustus 1948
aan: C.V.D.

C.V.P.

5 AUG. 1948

Doss. 25/51/7.

G E H E I M.

AD/42961

VERSLAG van de vergadering, belegd door het "Stakingscomité" van Trampersoneel" op 3 Augustus 1948 in het gebouw "Amicitia" aan het Westeinde alhier.

Aanwezig waren + 500 personen.

Te omstreeks half twaalf opende de voorzitter, L. TOUW, van het comité de vergadering en deelde mede, dat men van de zijde van de "Nederlandse Volks Unie" getracht had de staking te dwarsbomen. Een zekere mijnheer BOELHOUWER had voor dit doel reeds hun zaal gehuurd. Spreker zeide: "Ik heb daar geen genoeg meegenomen en ik heb die vent eruit gedonderd." Hij las daarop een brief voor van de "Nederlandse Volks Unie" (Een afschrift van deze brief gaat hierbij als bijlage I). Vervolgens stelde Touw aan de aanwezigen de vraag, of de noodzaak van het ingaan op deze brief door de vergadering werd ingezien, waarop een luid "neen" uit de vergadering werd geroepen. Vervolgens las spreker een telegram voor van het "Amsterdams Trampersoneel", waarin dit personeel nogmaals sympathie betuigt en financiële steun toezegt. Hij las ook nog een manifest voor, gericht aan de "Haagse Burgerij", ondertekend door de "Perkoempoelan Islam", Obrechtstraat alhier (zie bijlage II).

Daarna deelde spreker mede, dat door het "Delftsjubileumcomité f.200.-- was toegezegd, ten gunste van de stakingskas. Spreker las vervolgens nog een schrijven voor van het "Haags Jubileumcomité", ondertekend door WIJHE, DE JONG en DRESMÉ, dat eveneens een bedrag van f.200.-- ter beschikking had gesteld. De monteurs van de garage "Fruitweg" verklaarden in een schrijven f.10.-- van hun salaris te willen afstaan voor de stakingskas, terwijl het technisch personeel van de Lijs-terbesstraat een dagloon ter beschikking stelde en daarbij tevens sympathie betuigden. De vergadering was echter van mening, dat vorenbedoelde bedragen niet moesten worden aanvaard, doch eiste, dat ook zij (genoemde monteurs en technisch personeel) in staking zouden gaan. Touw betuigde vervolgens zijn warme sympathie voor de houding van de P.C.B.'ers en St. Raphael-mannen, die op de gisteren gehouden vergaderingen hun eenheid hadden bewaard. De loonvoorstellen, zoals deze door de directie van de H.T.M. waren gesteld, bewezen, dat deze staking voor reeds meer dan de helft was gewonnen, doch deze voorstellen waren niet aanvaardbaar. Men zal vasthouden aan de door het stakingscomité gestelde eisen. Touw deelde nog mede, dat enige groentehandelaren en broodbakkers hadden medegedeeld, dat zij tegen halve prijzen aardappelen, groenten en brood ter beschikking zouden stellen, o.m. de firma STEEN-BEEK (broodbakkerij) en VAN GALEN (groentehandelaar op de Hoefkade alhier). Touw weerlegde vervolgens datgene, wat gisterenavond (2 Augustus 1948) op de vergadering van "St. Raphael" naar voren werd gebracht t.a.v. de bespreking met de burgemeester en het bezoek van de geestelijke aan de, op Zondagmorgen gehouden, vergadering. Hij beweerde, dat wel degelijk een onderhoud met de burgemeester had plaatsgevonden, hetwelk hij persoonlijk had bijgewoond; bovendien dat hij foto's kon tonen en zonodig naam en woonplaats van die geestelijke kon noemen.

Touw stelde voor om na beëindiging van deze strijd insignes te verspreiden onder de mensen, die deze strijd hadden gevoerd; teneinde hen, die tijdens de staking hebben doorge- werkt, te doodverven. Dit laatste werd met een daverend ap-
-plaus-

afschrijft = 0.12
9/7

VII

VIII

plaus begroet.

Spreker herhaalde tot in de treure, dat de discipline op de vergadering, belegd in de Dierentuin alhier, door de Nederlandse Vereniging, moet worden bewaard. Hij was hedenavond niet met de leiding belast, doch als er een voorzitter gekozen moet worden, dan moet de vergadering maar uitmaken wie de voorzitter zal worden, waarop in koor luid geroepen werd "Touw"!

Tenslotte werd nog het woord gevoerd door MEIJER 15, die een artikel, betreffende de H.T.M.-staking voorlas uit het "Algemeen Dagblad", waarin hetze werd gevoerd tegen deze actie. Touw deelde toen nog mede, dat hij gisteren een conferentie had belegd met de pers en op dergelijke uitwassen had gewezen. Hij had de indruk gekregen, dat zij nu volkomen waren ingelicht over de actie.

Tot slot riep hij alle aanwezigen op om de vergadering van hedenavond te bezoeken en eiste dat deze ook door de mannen van de "P.C.B." en "St. Raphael" zou kunnen worden bezocht.

De aanwezigen waren zeer opgewonden en de stemming onder het stakend H.T.M.-personeel was feller dan gisteren (2 Augustus 1948).

Verzonden op 4 Augustus 1948
aan: C.V.D.

C.V.P. *M. Koenig*

De staking van het Haagse trampersoneel betreft niet alleen de direct belanghebbenden in de actie maar ook de Haagse bevolking.

Daarom kan het nuttig zijn om de rechtvaardigheid van deze staking in een openbare vergadering te beklemtonen of te bestrijden. Het algemeen belang maakt een duidelijke uiteenzetting van de gronden, waarop deze staking kan en moet berusten tot een dwingende noodzaak. Tot dit doel nodigen wij U, of een van Uw comité-leden uit tot de openbare behandeling van alles wat direct of indirect op deze staking betrekking heeft.

Wij stellen U voor, dat U of een van Uw comité-leden met gelijke spreektijden met onze voorzitter, de Heer B.Boelhouwer, zal debatteren over een antwoord op de vraag, die ongetwijfeld door de Haagse bevolking gesteld wordt, n.l. is de Haagse tramstaking noodzakelijk?

Ter informatie delen wij U mede, dat onze organisatie geen partij politieke oogmerken dient, maar uitsluitend het algemeen belang.

De vergadering zal plaatsvinden a.s. Dinsdag, 3 Augustus te 12.00 uur in de grote zaal van "Amicitia".

Vertrouwende, dat U de rechtvaardigheid van de staking in een openbaar debat zult kunnen en willen verdedigen, verblijven wij,

Hoogachtend,

namens het bestuur
van de Nederlandse Volks Unie

w.g. B.Boelhouwer, voorzitter.

M A N I F E S T.

AAN: de Stakers van de H.T.M.
en de Haagse burgerij.

Wij, bestuursleden van ondergenoemde verenigingen als organisaties van in Holland verblijvende Indonesiërs, maken U er op attent, ter voorkoming van eventueel misverstand,

dat wij, namens de Indonesiërs sprekende, gezien de rechtvaardigheid van de eisen der H.T.M.-ers en gezien de politieke neutraliteit der staking, ons volledig solidair weten met de strijd der H.T.M.-arbeiders.

dat wij, nogmaals sprekende namens onze mensen, ons hierbij nadrukkelijk wensen te distanciëren van diegenen, wier houding van weinig begrip voor bovengenoemde staking getuigt of kennelijk tegen de belangen der stakers spreekt.

B VIII

De "Perkoempoelan Islam"

Secretariaat: Obrechtstraat 223

Den Haag.

De Coöp. Ver. "Setia"

Secretariaat: Bezuidenhoutseweg 17

Den Haag.

5 AUG. 1948

ACD/42960

Hierbij gaat:

1. een verslag van de stakersvergadering in "Amicitia";
2. een verslag van de R.K.Bond van Spoor- en Tramwegpersoneel "St. Rafael" in het gebouw van de K.A.B., Houtmarkt 13 alhier, beide gehouden d.d. 2 Augustus 1948.

De 3e. stakingsdag, 2 Augustus 1948, verliep over het algemeen rustiger, dan de voorafgaande dag. Des morgens werd onder het publiek een pamflet van "De Waarheid" verspreid, waarbij tevens geld ten behoeve van de staking werd ingezameld (zie bijlage I). Dit bewijs van medeleven van "De Waarheid" werd bij de stakers niet met algemene instemming begroet. In stakerskringen werd de vrees geuit, dat zodoende van de staking een politieke kwestie zou worden gemaakt. Een der stakers zou zelfs naar het kantoor van "De Waarheid", Prinsegracht 60 zijn gegaan en hebben gedreigd, dat de ruiten van dit gebouw zouden worden ingeslagen, als "De Waarheid" deze actie niet stopzette.

Te + 11.00 uur verschenen enkele stakers aan het redactie-bureau van de "Haagsche Courant" en vroegen de redactie, namens de stakers, een artikel te willen plaatsen, waarin tot uitdrukking gebracht wordt, dat de steunactie en berichtgeving van "De Waarheid" niet naar de zin is van de stakers. De redactie weigerde dit, doch zegde toe 100.000 pamfletten te zullen drukken, waarop zou worden vermeld, wat de stakers wensten te publiceren. Te 16.00 uur waren de pamfletten gereed (zie bijgaand exemplaar - bijlage II). Reeds dezelfde middag werden deze pamfletten door H.T.M.-mannen huis aan huis aangeboden en werd daarbij tevens geld ingezameld. Dit pamflet blijkt niet hetzelfde te zijn, als dat waarover door L.TOUW gesproken werd in de vergadering in "Amicitia" (zie bijgaand verslag Doss.25/51/4).

Het standpunt van de besturen van de Bonden blijft nog steeds, dat zij niet wensen te onderhandelen met het stakingscomité en dat zij zullen trachten de leden te bewegen aan het werk te gaan.

Van de zijde van de directie van de H.T.M. werd vernomen, dat Minister DREES wenst, dat de directie geen besprekingen, betreffende het loon aanvangt, alvorens de H.T.M.-mannen aan het werk zijn gegaan.

De I.D. te Rotterdam, deelde mede, dat Zondag j.l. 20 stakers in Rotterdam zijn geweest om contact te krijgen met personeel van de Rotterdamse Tramweg Maatschappij. Dit is hun evenwel niet gelukt.

In stakerskringen ging het gerucht, dat het personeel van de trammaatschappijen van Rotterdam en Amsterdam, in sympathie-staking zal gaan, als het conflict niet binnen 2 x 24 uur is beëindigd.

Op deze dag werden eveneens pogingen gedaan om sabotage te plegen. Tot tweemaal toe werden op het Rijswijkseplein enkele revolverpatronen op de rails en in de wissels gedeponeerd. Deze werden tijdig verwijderd. Op de Vaillantlaan en Parallelweg hadden samenscholingen plaats. In de Bragastraat werd een oploop uiteengedreven. Enkele bedreigingen werden geuit tegen werkwilligen en een vrouw van een der werkwilligen.

Aan het bureau Archimedesstraat werd een muziekgezelschap aangebracht, dat ingezamelde gelden ter beschikking stelde van de stakers (personalia volgen). Twee conducteurs in uniform hielpen bij het inzamelen.

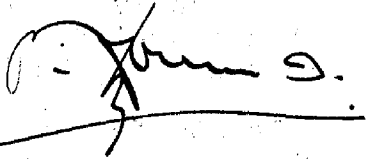
De stemming onder de stakers is over het algemeen fel. Tenslotte wordt vermeld, dat ook de Prot. Chr. Bond een vergadering voor de stakende leden hield, waar de stemming, evenals bij "St. Raphael" fel was en besloten werd de uitslag van de vergadering van de "Ned. Vereniging", d.d. 3 Augustus 1948 af te wachten. Ook in deze vergadering heerste ontstemming over de houding van de voorzitter.

Dit is de stand van zaken d.d. 2 Augustus 1948.

Verzonden op 3 Augustus 1948.

aan: C.V.D.

C.v.P.

A handwritten signature in dark ink, appearing to be 'J. van S.', written over a horizontal line.

KORT VERSLAG van de besloten vergadering, belegd voor de leden van de R.K. Bond van Spoor- en Tramwegpersoneel "St. Raphael", op 2 Augustus 1948 te 19.00 uur in de bovenzaal van het K.A.B. aan de Houtmarkt 13 alhier.

De zaal biedt + 100 zitplaatsen, terwijl de vergadering door + 400 personen werd bezocht.

Te + 19.15 uur opende de voorzitter van de afdeling Den Haag, P. BONT, de vergadering en heette de voorzitter van de Landelijke Afdeling, BLOMMERS uit Utrecht en het Hoofdbestuurslid, KOSTER, welkom.

Bont, die met een hoogdravende speech de vergadering opende, werd al dadelijk door de aanwezigen duidelijk gemaakt, dat zij niet gekomen waren om "lulsmoesjes" aan te horen, maar op een duidelijke wijze verantwoording eisten van de houding van de voorzitter.

Bont antwoordde de aanwezigen, dat hij niet anders van de leden had verwacht dan dat zij de richtlijnen van het Bestuur zouden hebben gevolgd en evenals hij (Bont) hun werk hadden blijven verrichten en zich niet geschaard hadden achter een beweging, waarvan de leiding zich in communistische handen bevindt. De vergadering weigerde dit te geloven en gaf als haar mening te kennen, dat dit slechts een poging was om de staking te breken.

Voorts deelde Bont mede, dat het standpunt van de bonden ongewijzigd was en dat zij de leden adviseerden om alsnog het werk te hervatten.

De directie van de H.T.M. was, volgens Bont, reeds aanmerkelijk aan de eisen van het personeel tegemoetgekomen, hetgeen kon blijken uit de pamfletten, waarop de Rijksregeling en de loonvoorstellen van de H.T.M. voorkomen (opgemerkt wordt, dat deze pamfletten pas ter vergadering zijn verspreid). De vergadering was van mening, dat deze voorstellen in zoverre aanvaardbaar waren, dat daarnaast een aparte regeling getroffen zou moeten worden voor het technisch personeel, waarbij de tarieflozen voor deze categorie van mensen gehandhaafd dienen te blijven.

Vervolgens deelde spreker nog mede, dat de directie had toegezegd, dat, indien de stakers het werk zouden hervatten, de stakingsdagen zouden worden uitbetaald. Spreker drong er bij de aanwezigen op aan om zo spoedig mogelijk het werk te hervatten en zeide, dat daarna zo spoedig mogelijk een referendum onder het personeel zal worden gehouden (betreffende speciale wensen, o.a. voorzieningen t.a.v. pensioen).

Direct daarna zou opnieuw een vergadering worden uitgeschreven, waarbij dan de wensen van het personeel naar voren gebracht kunnen worden.

Hierna ontspoon er zich een heftig dispuut tussen voorzitter en de aanwezigen, waarbij de voorzitter werd verweten, dat hij de leden in de steek had gelaten en voor hen in deze spannende dagen onbereikbaar was geweest. De vergadering had zeer zeker van hem verwacht, dat hij, toen hem bekend was geworden van de nachtvergadering van 30 op 31 Juli, direct een vergadering voor de leden had uitgeschreven. De voorzitter gaf daarop uiteindelijk toe, dat hij niet had voorzien, dat deze staking een dergelijke vorm zou hebben aangenomen, doch legde er nogmaals de nadruk op, dat deze beweging onder communistische invloed stond. Het stakingscomité, aldus spreker, beweert wel op zijn vergaderingen, dat het j.l. Zaterdag een onderhoud met de Burgemeester heeft gehad, doch ik verklaar uitdrukkelijk, dat dit tot op heden nog niet is gebeurd. Bont
-weerlegde-

weerlegde vervolgens het verwijt aan hem gericht, als zou hij onbereikbaar zijn geweest. Hij verklaarde, dat hij Zaterdagmorgen j.l., zonder politie-assistentie, de remise was uitgereden en vervolgens dag en nacht besprekingen had moeten voeren.

Voorts wees spreker nog op het leugenachtige bericht in het pamflet van "De Waarheid" (onder het publiek verspreid d.d. 2 Augustus 1948), waarin stond, dat de Geestelijke Adviseur van de Bond Zondagmorgen op de vergadering van het stakingscomité zou zijn geweest, om zijn bemiddeling in het conflict aan te bieden. Dit is evenwel een pertinente leugen, hetgeen door de Geestelijke Adviseur, Pater Dr. VRIJMOED, die ter vergadering aanwezig was, werd bevestigd.

De vergadering was zeer rumoerig, zó zelfs, dat op een gegeven moment de voorzitter de leiding niet meer in handen had en deze werd overgenomen door de Landelijke voorzitter, BLOMMERS voornoemd.

Blommers huldigde dezelfde mening, als de plaatselijke voorzitter, wees erop, dat de gehele stakingsactie een communistische rel is en drong er bij de aanwezigen op aan het werk te hervatten en de richtlijnen van het bestuur te volgen. De vergadering was echter niet van plan het werk te hervatten, vóórdat de houding van de andere bonden bekend zal zijn, zodat later niet zou kunnen worden gezegd, dat de mannen van "St. Raphael" het eerst als onderkruipers aan het werk zijn gegaan. Men was algemeen van mening, dat de houding van de Nederlandse Vereniging zou moeten worden afgewacht.

Een der leden, genaamd LEYENHORST, die dienst doet op de lijn Wassenaar, veroordeelde in felle bewoordingen de slappe houding van de voorzitter. Hij schetste vervolgens de goede verstandhouding van het personeel in de remise Wassenaar en wees erop, dat hij de voorzitter had uitgenodigd om aan de nachtvergadering, die Zaterdagnacht te Wassenaar was belegd, deel te nemen. In plaats van de voorzitter verscheen op die vergadering de Onder Directeur van de H.T.M., de heer PIJL, geflankeerd door drie politie-agenten. Het personeel had daarop van de heer Pijl geëist, dat de drie politiemannen zouden vertrekken, waarna de heer Pijl aan de bespreking zou kunnen deelnemen.

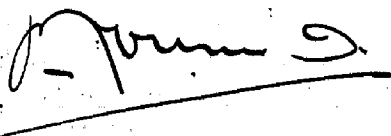
Het was een zeer rumoerige vergadering, die te + 23.00 uur werd gesloten.

Buiten het gebouw was veel belangstelling van de zijde van leden van de Ned. Ver. van Spoor- en Tramwegpersoneel, die benieuwd waren naar het standpunt van hun katholieke collega's.

Vernomen werd, dat de dagelijkse besturen van "St. Rafael" de Prot. Chr. Bond en van de Ned. Vereniging des nachts een gecombineerde vergadering zouden houden om nader te onderhandelen over de staking en de loonkwesties.

Verzonden op 3 Augustus 1948
aan: C.V.D.

C.V.P.

Verslag van de vergadering, belegd door het "Stakingscomité" voor het H.T.M.-personeel, op Maandag, 2 Augustus 1948, gehouden in het gebouw "Amicitia" aan het Westeinde alhier.

Aanwezig + 600 personen.

De vergadering werd te omstreeks 12.00 uur geopend door de trambestuurder SMIT, die, aangezien het "stakingscomité" nog niet aanwezig was, de vergadering toespraak, Hij begon met mede te delen, dat de H.T.M.-mannen zich eensgezind achter het "stakingscomité" moeten scharen, want dat de leiding in deze niet bij de directie van de H.T.M., doch in hun handen (het stakingscomité) berust. De H.T.M.-mannen zijn het, die thans eisen kunnen stellen, doch zij moeten begrijpen, dat het geheel een gediciplineerd verloop moet hebben. Spreker verzocht de aanwezigen tijdens de vergadering niet door te schreeuwen, doch zich rustig te gedragen.

Inmiddels had het "stakingscomité" achter de bestuurs-tafel plaatsgenomen, waarop de bekende L.TOUW de navolgende mededelingen deed:

1. dat het onderhoud met de Burgemeester geen doorgang heeft gevonden, aangezien deze verhinderd was, doch dat er hedenmiddag een interpellatie in de gemeenteraadszitting zal zijn en daarna nog wel een onderhoud met de Burgemeester zal kunnen plaatsvinden.

Vervolgens deelde spreker mede, dat het pamflet, hetwelk door "De Waarheid" was verspreid (zie bijgaand afschrift van bedoeld pamflet) geenszins zijn goedkeuring wegdroeg. Hedenmorgen waren de verspreiders van bedoelde pamfletten door H.T.M.-personeel gemolesteerd. Touw had - volgens zijn eigen mededeling - de redactie van "De Waarheid" verboden met de verspreiding van de pamfletten door te gaan. Hij zou de reeds verspreide pamfletten zoveel mogelijk ingenomen hebben.

Touw richtte zich vervolgens tegen een artikel in de "Volkskrant" van hedenmorgen, waarin allerlei onwaarheden zouden staan over de staking van het H.T.M.-personeel. In dit artikel, hetwelk gedeeltelijk door Touw werd voorgelezen, werd o.m. gezegd, dat het H.T.M.-personeel een salaris zou ontvangen van f.42.-- à f.48.-- per week en voorts, dat de gehele staking op initiatief van de C.P.N. zou berusten. Het een en ander verwekt uitroepen van misnoegen onder de aanwezigen. Touw betreurde het, dat er gisteren 2 leden van het personeel in uniform in beschonken toestand op straat hadden gecollecteerd, hetgeen door verschillende aanwezigen in de zaal werd bevestigd. Hij wees er op, dat door dergelijke dingen de sympathie van de Haagse burgerij voor het H.T.M.-personeel wordt geschokt. "Dit moet niet meer voorkomen", riep spreker. Hij nodigde alle aanwezigen uit om feiten, als hiervoren bedoeld, aan hem te rapporteren.

Daarna deelde spreker mede, dat het zijns inziens noodzakelijk is, dat er een z.g. kascontrole zal komen.

Volgens spreker was er reeds een bedrag bij elkaar van ruim f.10.000.--. Er werden door Touw vrijwilligers gevraagd voor het collecteren in Rotterdam, in verschillende cantines, o.a. in die der zeeleden. (Volgens informatie zullen zich op 3 Augustus 1948 vóór het gebouw "Amicitia" 60 man verzamelen om te gaan collecteren in Rotterdam). Tevens werden er vrijwilligers gevraagd voor het collecteren met een muziekgezelschap, dat zich gratis ter beschikking heeft gesteld. Dit muziekgezelschap zou zich ophouden in de omgeving van de Teijlerstraat-

lerstraat. Vervolgens gaf spreker een overzicht van de stand der staking. Reeds enige werkwilligen hadden zich vandaag aan hun zijde geschaard, o.a. het gehele personeel van de lijn Wassenaar, alsmede een vijftal controleurs. Toen uit de vergadering de vraag werd gesteld, wat het stakingscomité dacht te doen, indien tegen deze mensen represaillemaatregelen zouden worden genomen, antwoordde Touw, dat na beëindiging van de staking geëist zal worden, dat een ieder op zijn ouder plaats zal kunnen terugkeren.

Voorts deelde Touw mede, dat de groentehandelaar VAN HOUWELINGEN uit de Scheeperstraat, tegen inkoopsprijs aardappelen voor het stakend personeel beschikbaar wil stellen en dat de A.B.C.-drukkerij, Hugo de Grootstraat alhier, gratis drukwerk voor deze actie zal leveren.

Touw zei voorts, dat morgen (3 Augustus 1948) een vergadering zal worden belegd door het bestuur van de "Nederlandse Vereniging" (tijd en plaats waren nog onbekend). Hij verzocht alle aanwezigen daar heen te gaan. Hij zou daar evenwel namens allen de discussie voeren en vasthouden aan de eisen, die door de stakers zijn gesteld.

Vervolgens kreeg een andere spreker, die zich MEIJER 15 noemde, het woord. Deze spreker richtte zich vooral tot de z.g. confessionelen en wel in het bijzonder tot de leden van de R.K.-Bond "St. Raphael", die tot op heden zich volledig achter deze actie hebben gesteld. Hij wekte deze mensen op om op de vergadering, welke voor hen vanavond is belegd, voët bij stuk te houden t.a.v. de eisen. Spreker waarschuwde nog, dat er bij het collecteren de nodige voorzichtigheid moet worden betracht, daar de Politie hele beste mensen zijn, maar je ze toch in de gaten moet houden. Hierop trokken Touw en nog een der bestuursleden vanachter de bestuurstafl aan de mouw van de spreker, teneinde hem te beduiden, dat hij de Politie niet moest noemen.

Touw las daarop een manifest voor, gericht aan de Haagse burgerij, waarin het standpunt van de stakers wordt uiteengezet. In dit manifest komt ook tot uitdrukking, dat geen enkele politieke invloed bij deze actie is betrokken. Enkele aanwezigen stelden er prijs op, dat speciaal in dit manifest tot uitdrukking zou komen, dat de C.P.N. hier niet bij betrokken is. Touw antwoordde daarop, dat hij hiertoe geen aanleiding vond, aangezien men dan ook de overige politieke partijen name zou moeten noemen.

De vergadering had een vrij rustig verloop en was te omstreeks 13.45 uur geëindigd.

Verzonden op 3 Augustus 1948
aan: C.V.D.

C.V.P.

[Handwritten signature]

op kaart

W A A R H E I D - B U L L E T I N

(Uitgave van de Waarheid, Prinsegracht 60)

Maandagmorgen 2 Augustus

3e dag van de tramstaking

H.T.M.

S T A K I N G

Zolang de tramstaking duurt zal de Waarheid een speciaal bulletin uitgeven met de laatste berichten van het stakingsfront der H.T.M.-ers. De netto-opbrengst van d i t bulletin zal op een steunlijst van de stakingscommissie worden bijgeschreven.

LAATSTE NIEUWS

Hedenmorgen duurde de tramstaking nog onverminderd voort. De geestdrift en strijdkracht van het personeel is voorbeeldig.

D E T O E S T A N D

Zondagmorgen tegen 12 uur had een tweede stakingsvergadering van het H.T.M.-personeel plaats in Amicitia. De zaal was stampvol. Onder grote bijvaal deelde de voorzitter van de stakingscommissie, L.TOUW, mede, dat een telegram met een gift van duizend gulden was binnengekomen uit Amsterdam, van het Solidairiteitsfonds. Voorts deelde hij mede, dat naar alle waarschijnlijkheid (heden) Maandag, door bemiddeling van de burgemeester een bespreking met de directie van de H.T.M. zal plaats hebben. TOUW maakte bekend, dat de stakingscommissie een onderhoud heeft gehad met het afdelingsbestuur van de Ned.Ver. van Spoor- en Tramwegpersoneel en dat er tekenen waren, die er op wezen, dat dit bestuur eindelijk gaat begrijpen, dat het het H.T.M.-personeel ernst is met zijn strijd. De vergadering ademde een bijzonder vastberaden en strijdvaardige geest.

O N R U S T

Op enkele lijnen, zoals b.v. lijn 12 rijden nog wat trams. Enkele losse motorwagens, bemand met onderkruipers wekken de schijnen alsof de tram "heus" nog rijdt. De bewoners van onze stad hebben diepe minachting voor de onderkruipersactie, die overigens geen noemenswaardige omvang heeft. Vele mensen gaven gisteren langs de Vaillantlaan van hun ongenoegen blijk.

De directie van de H.T.M. is hiervoor verantwoordelijk. Met de enkele wagen, die rijdt kan onmogelijk een dienst worden gereden. De wagens dienen uitsluitend als provocatiemiddel. Ze moeten dienen de indruk te vestigen, dat de H.T.M.-directie toch de sterkste is. Als die wagens naar binnen worden gereden, zal geen enkele Hagenaar aanleiding geven tot politieoptreden.

STAKING ALGEMEEN

Ieder heeft reeds kunnen constateren, dat de staking practisch algemeen is. Ongeveer 95% van het materiaal staat in garage en remise. Gisteren, Zondag, reed minder materiaal dan Zaterdag.

GEESTELIJKE ADVISEUR

Een Rooms Katholiek geestelijke mengde zich gisteren in de stakersvergadering in Amicitia. Hij wenste tijdens de redevoering van L.TOUW deze laatste iets te zeggen. Naar men ons mededeelt, zou dit de geestelijk adviseur van de R.K. trambond "St.Rafaël" zijn

-Hij-

Hij kwam "de steun van pater De Greeve aanbieden. Pater de Greeve moest Zaterdagavond maar eens over de tramstaking spreken. De trammannen waren niet de enigen, die lage lonen hadden en daarom moesten ze de zaak meer "algemeen" bekijken.

Juist - zei een staker. Gaat U nu maar naar pater De Greeve en zeg hem, dat hij heel Nederland opwekt om gelden in te zamelen om de staking te steunen.

Toen men de geestelijke een steunlijst aanbood van de staking deelde hij mede "geen geld bij zich te hebben". De voorzitter van het stakingscomité dankte de geestelijke voor zijn eventuele steun aan de staking.

C.P.N. raadsfractie interpelleert hedenmiddag in de gemeenteraad.

Wij vernemen, dat de Communistische raadsfractie hedenmiddag een verzoek zal indienen om te mogen interpellieren over de tramstaking. De fractievoorzitter van de C.P.N.-fractie, G.VAN PRAAG, zal spreken. De zitting begint om half 2, stadhuis, Javastraat 26.

WIJ WEKKEN ALLEN OP DE STAKING TE STEUNEN DOOR
FINANCIELE BIJDAGEN

Maakt geen gebruik van de tram.

Toont U solidair met de stakende H.T.M.-ers.

Voor de laatste berichten over de Tramstaking.
Voor het beste Sport- en Wereldnieuws:

Koopt hedenavond het avondblad van De Waarheid
Abonnementen ad. 32 ct. worden aangenomen
Prinsegracht 60.

Alle stakers en zelfs H.T.M.-personeel, dat momenteel in het ziekenhuis ligt, ontvangen van de directie een ontslagbriefje:
De directie meent klaarblijkelijk, dat trams ook zonder bestuurders en conducteurs kunnen rijden. De twee eerste dagen van de staking hebben het tegendeel bewezen.

Volgno.
5 AUG. 1948
ACDI 42959

Staking N.V. Haagse Tramweg Maatschappij (H.T.M.).

Aan diverse politie-bureaux hier ter stede zijn de hieronder vermelde personen aangebracht terzake van het ophalen van geld voor de stakende personeelsleden der H.T.M.

Op 31 Juli 1948:

- x 1. Arie PRONK, geboren te 's-Gravenhage, 20 September 1923, conducteur H.T.M., wonende Kolenwagenslag 102 alhier. Inbeslaggenomen: f.3.--
- 2. Theodoor MAIBAUM, geboren te Groningen, 22 Februari 1916, conducteur H.T.M., wonende Rembrandtstraat 91, alhier. Inbeslaggenomen: f.20.61.

Op 2 Augustus 1948:

- 3. Adrianus Karel KÖNIG, geboren te Bergen op Zoom, 15 Mei 1922, conducteur H.T.M., wonende Laakweg 211 alhier. Inbeslaggenomen f.17,85.
- 4. Adrianus Johannes GERRITSEN, geboren te Druten, 20 Februari 1896, conducteur-bestuurder H.T.M., wonende Kokosnootstraat 6 alhier. Inbeslaggenomen: f.10.90.
- 5. Michiel RIETBROEK, geboren te 's-Gravenhage, 31 Juli 1909, conducteur H.T.M., wonende Harstenhoekweg 58 alhier. Inbeslaggenomen: f.15.--.

Tevens werden op 1 Augustus 1948 aangehouden door de Politie terzake van het opzettelijk aanbrenge van zand in de wissels van de tramrails (art.161 Wetboek van Strafrecht):

- x 1. Leonardus Hendricus RAVESTEIN, geboren te 's-Gravenhage, 27 Januari 1920, los werkmán, wonende Naaldwijksestraat 28 alhier en
- 2. Anthonius Cornelis Albertus BUURMANS, geboren te 's-Gravenhage, 28 November 1929, metaalslijper, wonende Naaldwijksestraat 8 alhier.
Beiden zijn in verzekering gesteld.

Verzonden op 3 Augustus 1948.
aan: C.V.D.

C.V.P.

[Handwritten signature]

alle op kaart

De staking en de pers

DE bourgeoisie is geschrokken, maar ook, zij heeft weer eens bewezen niets af te weten van de gevoelens van strijd en kameradschap die de arbeiders eigen zijn en van hun liefde voor eerlijke aanvoerders.

Haar perscommentaren over de staking der Haagse trammannen zijn er het bewijs voor.

Als een nationale held...

HET a.r. Trouw luchtte zijn verbaasd olie-gemoed met de volgende woorden:

„De heer Touw werd, voordat de vergadering begon, als een nationale held de vergadering binnengedragen...”

De vergelijking is nog zo gek niet. De communist Touw deed in vier dagen meer voor het welzijn van Nederland en zijn werkers, dan de anti-revolutionaire partij in haar hele bestaan. Per slot van rekening is olie een vieze buitenlandse bedoening.

Verder schrijft het blad:

„Overduidelijk is gebleken, dat er een grote tegenstelling bestaat tussen de besturen der vakverenigingen en de leden. Doch eveneens is het duidelijk geworden, dat het niet mogelijk was de staking door te zetten zonder de hulp van de vakverenigingen.”

De Nederlandse arbeiders kunnen Trouw haarfijn uiteenzetten hoe altijd weer de besturen hun strijd proberen te verlammen. Maar ook is geen georganiseerde arbeider uit het hoofd te praten, dat de vakvereniging eigendom van de leden tezamen is; zij zijn er een keer gekomen, omdat zonder georganiseerde strijd niets te bereiken valt. De staking van de Haagse trammannen was tegelijkertijd een zuiveringsactie: met bestuurders, die de organisaties als hun bezit beschouwen, kom je altijd op de koffie (of op de olie; Trouw mag kiezen).

Kalme toehoorders

DERK. Maaabode, die van kapitaalsittich wangen weet, haalt het formidabele stukje uit slechts van een zeer rustige bijeenkomst af te weten. Volgens het blad werd, nadat het personeel kalme de loonvoorstellen van het hoofd- en het afdelingsbestuur had aangehoord, „na enige discussie” het voorstel van het stakingscomité, om de staking op te heffen, tot algemeen besluit verheven. Voor de rest punt, basta. Enfin, het liberale Handelsblad is er wat dichter bij door te schrijven van „enige zeer felte discussie”.

Het katholieke Parool, De Tijd, vergeleek de vergadering der moedige trammannen met een kinderkoor en met de minnahting, aan klemburgers eigen, de ordecommissarissen met lieken, die alsmaar tramdeuren openen. De Nieuwe Dag, de uitgave van De Tijd voor de mensen met de smalle beurs bracht precies dezelfde beledigingen.

Parool kweekt een legende

HET Parool neemt zijn gebruikelijke Inkse schuiver. Het blad strijkt de stakers stevig onder de kin, spreekt van hun grote zelfbeheersing en van besturen, die volkomen hun gezag verloren bleken te hebben, maar... het onvermijdelijke rechtse staarje is aanwezig.

Eerst de strek onder de kin: „Ofschoon lid van de Nederlandse Vereniging is Touw aangesloten bij de C.P.N.-De Waarheid. Dit geeft op zichzelf niemand het recht de wilde staking een communistische rei te noemen. De stakers zijn ook niet door communisten opgezweept, zij zijn uit wanhoop over de trage gang van zaken en de ergerlijk lage lonen vrijwel eensgezind tot hun daad gekomen. Overigens bestond de stakingsleiding slechts ten dele uit communisten, er waren ook socialist en confessionelen onder.”*)

En dan komt het:

„Bovendien heeft Touw het spel fatsoenlijk gespeeld. Hij is de man geweest, die een einde heeft gemaakt aan de poging tot inmenging van de C.P.N. en het dagblad „De Waarheid”.

Het Parool probeert een legende ingang te doen vinden, die reeds bij haar ontstaan als een leugen is gebrandmerkt, nl. door Touw zelf in een stakersvergadering.

Het lid van de C.P.N., pg. L. Touw, heeft nooit een poging tot inmenging van de C.P.N. ongedaan behoeven te maken, omdat er zulk een inmenging niet heeft bestaan. Touw heeft bij voortdurende gewaarschuwd tegen een inmenging à la Parool, die de eenheid van de trammannen wilde ondermijnen, zoals het dat thans doet en zoals direct uit een ander citaat nog zal blijken. De waarheid is, dat het Haagse district van de C.P.N. alles heeft gedaan om de Haagse bevolking over de staking op de juiste wijze en in het belang van de stakers voor te lichten. Dat was haar plicht als arbeiders, als communistische partij. Parool is zelfs nog niet aan een objectief verslag toegekomen. Om die reden heeft het districtsbestuur een bulletin van „De Waarheid” uitgegeven, zodat de bevolking à la minute op de hoogte gehouden kon worden. Elke cent, die dit bulletin zou opbrengen, zou in de stakingskas gestort worden. Wij zijn er zeker van, dat niet één redacteur van Parool één cent ter ondersteuning van de strijd der trammannen heeft gegeven.

Toen echter geconstateerd werd, dat de uitgifte van dit bulletin verkeerd door de stakers werd begrepen, omdat de witte cel laster ging verspreiden, werd de uitgave direct gestopt. En Touw heeft toen gesproken, op een stakersvergadering. Het had hem gespeten, dat... de strijdende trammannen de uitgifte van het bulletin verkeerd hadden beoordeeld en hij voegde er eerlijk en openlijk aan toe, dat de houding van een aantal stakers in verband hiermede, onjuist was geweest.

Maar Parool wil met zijn berfchtgeving juist daar naar toe, waartegen Touw onophoudelijk heeft gewaarschuwd, nl. het verbreken van de eenheid, de grootste winst uit dit stuk moedige strijd.

Parool probeert als volgt het vuurtje aan te steken: er zal straks strijd ontbranden tussen de communisten en niet-communisten. „De eerste tekenen van dit conflict waren op de rumoerige vergaderingen van gisteravond reeds te bespeuren”, insinueert het. Grover had het Parool zijn bestaansrecht voor de bezittende klasse niet kunnen demonstrenen.

De beste commentaar

TEN slotte het laatste blad van de bourgeoisie, dat helaas nog al te veel door arbeiders gelezen wordt, Het Vrije Volk. Ruim dertig regels waarin niets gezegd wordt, wijdt het blad aan de staking. En daarmee zegt Het Vrije Volk meer dan de grootste scheldkanonade had kunnen doen: het zit danig in de maag met dit stuk Haagse strijd, dat de algemene secretaris van de C.P.N., Paul de Groot, elders in dit blad, „de klop op de deur” noemt.

*) De brutalen hebben de halve wereld. Precies een dag eerder schreef het Parool: „Bovendien wordt het steeds duidelijker, dat de communisten zich van de leiding zullen meester maken...”

WETS. No.:

ART.: Waarh. H

DATUM: 5-8-48

18:

De klop op de deur

Het is nuttig, enige gevolg-trekkingen van algemene aard uit de succesvolle strijd van de Haagse tram-mannen te maken. Kort geleden nog waren het de mijnwerkers in Limburg, die, zij het op al te beperkte schaal, in beweging kwamen tegen het aandraaien van de uitbuitings-schroef.

Nu waren het de Haagse tram-mannen, die met een ongeken-d élan in de strijd trokken om een einde te maken aan de onhou-dbare toestand waarin hun gezin-nen verkeren.

De felheid van optreden der sta-kers, de sterke eenheid die zij ten toon spreidden, en meer nog, de uitgesproken sympathie waar-mede hun actie door de grote meerderheid van de Haagse be-voelking als het ware werd toege-luicht, zijn van een betekenis die verder strekt dan het conflict op zichzelf.

Te meer omdat het Haagse tram-personeel niet tot de beweeglijk-ste categorieën van de arbeiders-klasse behoort.

De laatste maal, dat er aan het Haagse trambedrijf gestraakt werd, was... in 1914. Vier-en-dertig jaren waren er verlopen, waarin de trammannen, hoe groot hun grieven ook waren, niet de kracht tot een openlijke strijd hadden opgebracht.

Nu de strijd er was brak zij met vulkanische kracht los, tot ver-bazing en ontzetting van de ge-goede burgerij en de „erkende“ vakbondsbestuurders, die sinds anderhalf jaar aan de conferen-tie-tafel waren vastgekleefd.

Natuurlijk zoeken deze de staking op de gebruikelijke wijze te ver-klaren: de communisten hebben met „extremistisch-politieke“ be-doelingen een rel op touw gezet. Volgens hen zouden de arbeiders, tevreden met zichzelf en met de gehele wereld, eeuwig bukkend blijven zwoegen, indien die ver-vloekte communisten er niet waren.

Maar de verklaring moet elders gezocht worden. Juist het feit dat, na de mijnwerkers, een groep als de Haagse tramman-nen met zulk een kracht uit de slof schiet, duidt aan dat de grens van het geduld is bereikt waarmee de grote massa van de arbeiders tot nu toe de loonstop-politiek heeft verdragen.

Het conflict aan de Haagse tram had, in die zin, inderdaad iets met „extremistisch-politieke“ be-doelingen te maken.

Wij bedoelen de extreem-po-litieke bedoelingen van Drees en zijn opdrachtgevers, die sinds het einde van de oorlog de aandeelhouders extreme win-sten in de zak hebben geworpen en de werkende bevolking een ex-treem laag levenspeil opleggen, ten einde de extremistische koloniale avonturen in Indonesië mogelijk te maken.

De gevolgen daarvan waren aan de Haagse tram wel zeer schrill tot uiting gekomen: miljoenen winsten voor de aandeelhouders en een schijntje loon voor het personeel, waarvan men zich af-vraagt hoe die twee duizend mensen het hebben klaar ge-speeld om daarvan de eindjes aan elkaar te knopen.

Zij hebben het echter klaar ge-speeld, net zo lang tot de grens was bereikt.

Millioenen arbeiders in Neder-land verkeren in een overeen-komstige positie.

Niet alleen bij het Overheids-per-soneel in het algemeen, maar in tal van andere bedrijven is het inkomen der arbeiders niet beter dan in het Haagse trambedrijf. De Haagse trammannen hebben getoond hoe daarin verandering is te brengen, nl. door moed en eenheid!

Moed, om het warnet van leu-gen en bedrog te verscheuren, van de „gedeelde armoede“ en het „bui kriem dichtsnoeren“, waarvan een grenzenloos egois-tisch groot-kapitaal zich bedient om de arbeiders als citroenen uit te knippen. Moed, om scherp en duidelijk te besluiten niet lang met een leven van ontbering, te gunste van een kleine kliek winstmakers genoeg te ne-men.

Eenheid, zoals de Haagse tram-mannen die gesmeed heb-ben, van communist tot katho-lic, van P.v.d.A.-aanhanger tot Christelijke, een eenheid waar noch het „Vrije Volk“, noch de misselijke leugens van de „Volks-krant“ een speld hebben kunnen tussen wringen.

De staking aan de Haagse tram was een klop op de deur van een groep arbeiders, die het dulden moe zijn.

Moeë hij door de gehele Neder-landse arbeidersklasse gehoord en begrepen worden.

P. de Gr.

BOES, No.:
CRT.: Waark H.
DATUM: 5-8-'48
AAR:

Handwritten scribbles or signatures.

Een staking

O vereenkomstig de aankondiging hield het Haagse afdelingsbestuur van de Ned. Ver. voor Spoor- en Trampersoneel Dinsdagavond een vergadering in de Dierentuin, die zeer druk bezocht bleek.

Het bestuur der afdeling gaf de stakers het parool met ingang van Woensdag het werk te hervatten en besloot de eisen ten aanzien der loonswijziging aan de Directie van de H.T.M. voor te leggen.

De Haagse tram gaat weer rijden, doch het conflict is nog niet opgelost. Daarentegen kwam een andere moeilijkheid de situatie verzwaren.

Wie deze vergadering bijwoonde en tot een rustige terugblik in staat is, zal tot de overtuiging zijn gekomen, dat er, blijkens hetgeen zich hier heeft afgespeeld, reden bestaat tot grote waakzaamheid.

Het feitelijk verloop dezer slotbijeenkomst der stakende H.T.M.-mannen heeft onomstotelijk een aanduiding gegeven in de richting van wat door de Bedrijfsunie Vervoer als diepere oorzaak van het conflict is genoemd, met name de politieke agitatie van een groep.

De hangende kwestie tussen Directie en H.T.M.-personeel, ten aanzien van verbetering der loonpositie, bleek slechts aanleiding tot dit conflict, waaruit een minderheid munt sloeg tot verwezenlijking van haar politieke doeleinden. Indien er van een „wilde staking“ sprake mag zijn geweest — ofschoon het merendeel der trammannen zich door een disciplinaire en collegiale houding heeft onderscheiden —, deze vergadering droeg al een uitgesproken „wild“ karakter.

Hier werden de achtergronden van dit conflict zichtbaar en tastbaar, en werd een revolutionair geluid gehoord, dat zeker de aandacht zal hebben van allen, wie iets gelegen is aan orde, recht en democratie binnen de Staat der Nederlanden.

Het werd een tumultueuze bijeenkomst, zonder een zweem van orde en eerbiediging van de eerlijke persoonlijke mening der sprekers, zodat de belangstellende toeschouwer zich wel moet hebben afgevraagd in welk gezelschap hij zich hier bevond. Van onze democratische vrijheden en zekerheden bleek hier letterlijk niets, zoverf te meer echter van een oproefig streven van de zijde van hem die de leiding der staking op zich had genomen. Was het te verwachten dat het, gezien de nerveuze spanning en de verhitte der gemoederen, te deze vergadering heet zou toegaan, het ontbreken van iedere elementaire tuchtheft ongetwijfeld bevreemding en bezorgdheid gewekt bij hen, die gedurende jaren voor de verwerving der democratische vrijheden op de bredestonden.

Deze bijeenkomst stond in het teken van het oproer, van de wanorde. De sprekers werd geen gelegenheid gegeven hun mening uit te spreken, overstelpt als zij werden door interrupties en door gejoel. Het kan niet aan twijfel onderhevig worden geacht, dat hier een parool was gegeven en werd opgevolgd, om af te breken hetgeen niet in de kraam te pas zou komen.

De vele jongeren, te dezer vergadering, bleken in hoge mate van de kook en belust op het relletje. Deze jongeren vooral, opgegroeid in een tijd waarin afbraak en obstructie tot de heldenfeiten tegen de bezetter werden gerekend, toonden zich besmet met een negativistische geest en gewillige instrumenten in de hand van hem, die als eerste voor hen de kastanjes uit het vuur haalde en voor deze daad blinde volgzzaamheid kwam opeisen, zulks tot schade van hun eigen belangen alsook van die hunner, tot redelijkheid gestemde, collega's.

Het ligt niet in de bedoeling hier een oordeel uit te spreken over het al dan niet gerechtvaardigd karakter van de eisen der H.T.M.-mannen.

Dit oordeel immers komt toe aan hen, die volgens de geldende rechtsorde geroepen zijn dit conflict te beslechten op waarlijk eerlijke en democratische wijze. Wel willen wij wijzen op enkele conclusies, die naar onze mening uit het verloop dezer demonstratieve bijeenkomst kunnen worden getrokken, en die zowel lezer als betrokkene tot nadenken moeten stemmen.

1e. Het hoofdbestuur van het N.V.V. evenals het hoofdbestuur der Transportunie, en niet het bestuur der plaatselijke afdeling, treft hier het verwijt van schuldige nalatigheid. Zij bleken de tekenen des tijds slecht te verstaan en verzuimden te handelen vanuit de verantwoordelijkheden die hun, krachtens delegatie, door de aangesloten leden op de schouders zijn gelegd.

In gelijke mate treft dit verwijt ook de hoofdbesturen van de onderscheiden bonden, die door hun gebrekkig optreden verzuimden te doen, wat tot hun plicht mocht worden gerekend. Dientengevolge bleek de band, die organisatie en georganiseerden samen houdt, tijdens dit conflict in de lucht te hangen. Het mag dan ook geen verwondering wekken, dat vele rechtshapen trammannen zich aan hun eigen lot wisten overgelaten en vandaar uit handelden zoals hun gevoel het ingaf. Dat zij in deze omstandigheden, bij gebrek aan een duidelijke leiding, verkozen solidair te blijven met hun collega's, kan niet anders dan begrijpelijk worden geacht, mede gezien overwegingen, hun eigen veiligheid betreffende.

Doch ook hen, die meenden de instructies van de bond te moeten afwachten en aan de oproep tot staking geen gehoor gaven, treft geen blaam, noch enig verwijt van onderkruiperij. Het is te hopen dat de oudere stakende collega's hen in bescherming zullen nemen tegen de ongemotiveerde aanvallen en verwijten van het stakingscomité.

2e. Al genoot de staking ook de sympathie van een deel der Haagse burgerbevolking, gezien de vrijwillige bijdragen tot ondersteuning in de eerste nood, dan is thans toch wel duidelijk gebleken hoe gemakkelijk deze houding en geste verkeerdelijk kan worden geïnterpreteerd en uitgebuit voor doeleinden, die met de staking zelf niets meer te maken hadden.

Zich sterk voelende met deze machtsmiddelen in de hand, uitte de voorzitter van het stakingscomité op deze vergadering een serie dreigementen, riep hij op tot voortzetting van de strijd, hierbij kennelijk geïnspireerd van een verdachte bron uit, en liet hij, ter ondersteuning van deze dreigementen, onder applaus, de gelden der stakingskas triomphantelijk rammen.

Publ. No.:
ORT.: Iya
DATUM: 5-8-48
P.A.S.:

Dit moge een waarschuwing inhouden voor de toekomst.

3e. Hoe gemakkelijk een anarchistische en revolutionaire geest vaardig kan worden over de verzamelden, in een land, dat om zijn weldenkende en nuchtere bevolking achtung geniet, bleek bij deze gelegenheid onomstotelijk. Doch ook de oorzaak hiervan kwam aan het licht. Immers, toen de voorzitter der plaatselijke afdeling van het N.V.V. en leider der vergadering, door het tumult overmeesterd, de teugels uit handen gaf en bij wijze van protest de zaal verliet, was de schuilt daar, waar de voorzitter van het stakingscomité, welke met voortzetting der bijeenkomst in een nachtvergadering had bedreigd, deze wilde hebben.

De heer Touw had toen de macht en de stakers op zijn hand en kon alle middelen der massa-suggestie vrijelijk aanwenden om zijn doeleinden te verwezenlijken. En deze bleken, bij eigen uitspraak, mede gericht op zijn streven, zitting te krijgen in het bestuur van de plaatselijke afdeling van de bond, hetgeen onder applaus door de vergadering werd goedgekeurd.

Zo kwam de aap hier uit de mouw op een wijze die aan duidelijkheid niets te wensen overliet. De heer Touw wees op de belangstelling die in het buitenland voor de staking zou bestaan, ging heftig te keer tegen het kapitalisme als blijvend gevaar voor de belangen van de arbeiders, wekte op tot de klassenstrijd en ging prat op de behaalde (?) overwinning.

Kortom, hier stond een volgzzaam discipel van Moskou zijn vangarmen uit te strekken.

Men mag aannemen dat een goed deel der aanwezige stakers, in het bijzonder de ouderen onder hen, door deze stunt niet van de wijs zal zijn gebracht. Voor hen, die hun verstand gebruikten, moet het geheel van de opzet al te doorzichtig zijn gebleken.

Van de zijde der jongeren echter, bij wie gebrek aan inzicht en aan ruggegraat mag worden verondersteld en die zich al te gemakkelijk lieten opzweepen, valt het gevaar voor overstapgaan niet te onderschatten, zolang althans een deugdelijke leiding ontbreekt. Grote waakzaamheid blijft daarom geboden.

De conclusie kan eenvoudig zijn:

De besturen der bonden zullen zich snel en grondig hebben te bezinnen op hun plicht van het ogenblik. Het geschokte vertrouwen in hun verantwoordelijkheid, doortastendheid en competentie moet spoedig worden hersteld. Zo niet, dan blijven de gevolgen zeker niet tot dit conflict beperkt.

Nederland let op Uw saeck!

O. D. 209

BOSS. No.: _____
 CRT.: Haags Begehl
 DATUM: 4-8-48
 No.: _____

Emotionele vergadering bracht einde van de tramstaking

Bestuur van Ned. Vereniging werd uitgejouwd

(Van een onzer verslaggevers)

De beslissing is gisteravond gevallen. Met ingang van morgen elf uur was de staking, die Zaterdag onder het personeel van de H.T.M. uitbrak, ten einde en verlieten de trams en bussen de remises weer. Inmiddels zullen door de Nederlandse Vereniging van Spoor- en Tramwegpersoneel besprekingen worden gevoerd over een nieuwe loonregeling. Voordat men gisteravond in de Dierentuin tot deze beslissing kwam hadden zich dramatische tonelen afgespeeld, die haar hoogtepunt vonden in een algemeen gejoel, toen het bestuur van de vereniging een uiteenzetting wilde geven.

Vandaag onderhandelingen over nieuwe loonregelingen

Uitpuilend vol was de grote zaal van de Dierentuin gisteravond. Alle H.T.M.-ers moesten op deze vergadering, die uitgeschreven was door de Ned. Ver. van Spoor- en Tramwegpersoneel met een staanplaats genoegen nemen. De stakingsleiding had een speciale ordedienst in het leven geroepen om oproerige stakers het zwijgen op te leggen, doch deze dienst valde, moest falen, omdat de agitatie zo algemeen was, dat het geroep in de zaal van de ene helft, het gebrul om stilte van de andere helft en het vernemen van de hamer van de voorzitter achter de bestuurstafel, bijna gedurende de gehele bijeenkomst de sprekers overstemden.

Het bestuurslid van de Ned. Vereniging, de heer J. de Later, kreeg het eerst het woord. Hij zette uiteen, welk een moeite het gekost heeft om een aanvaardbare loonregeling op te stellen. Een looncommissie onderzocht de wijze, waarop de lonen konden worden verbeterd en na tal van besprekingen was men zo ver, dat de uiteindelijke voorstellen door het hoofdbestuur van de organisatie konden worden aangenomen.

Dit was op 29 Juli. Daarna zouden deze voorstellen aan de leden ter goedkeuring worden voorgelegd, doch die nacht brak de staking uit. De heer De Later beklemtoonde in zijn toespraak, dat de onderhandelingen hierdoor op een dood spoor gebracht werden, want in het huidige Nederland wordt niet onderhandeld, zolang er niet gewerkt wordt. Spr. somde hierna de voorstellen op, t.w.

1. de uitkering van drie weken loon, welke het personeel in 1947 heeft gehad en welke ook dit jaar wordt gegeven, wordt opgenomen in de vaste lonen en dus automatisch in de pensioengrondslag;
2. de vaste — en daarmee gelijk te stellen conducteurs — worden een loonschaal hoger gebracht;
3. de hulpconducteurs krijgen hetzelfde uurloon als de vaste conducteurs en ook dezelfde periodieke verhogingen;
4. het aantal vaste conducteurs, bestuurders en chauffeurs moet worden uitge-

Stakingsleider Touw: spoedig in het bestuur.....

- breid, door meer hulppersoneel in vaste dienst aan te stellen;
  5. de dienstjaren voor het berekenen van de extra verhogingen bij 20, 30 en 35 jaren dienst beginnen te tellen vanaf het moment, waarop men als hulpconductor (respectievelijk hulp-bestuurder of hulp-chauffeur) in dienst is getreden;
  6. de bijdrage van het personeel voor de huidige betaling van loon bij ziekte, wordt voor rekening der H.T.M. genomen;
  7. afgezien — en met inachtneming van het hiervoren bepaalde, worden de lonen van de loonschalen 1 en 2 in gunstige zin gewijzigd.
- Het bestuurslid adviseerde tenslotte, het werk te hervatten, waarna de organisatie onmiddellijk een onderhoud met de personeelsraad en de directie van de H.T.M.

zou hebben. Hij zegde verder toe, dat geen vergeldingsmaatregelen tegen stakers genomen zullen worden. Voorwaarde voor onderhandelen was echter: hervatten van het werk.

Moest deze eerste spreker regelmatig zijn toespraak onderbreken wegens interrupties van de stakers, de voorzitter van het stakingscomité kon zijn woorden ongestoord uitspreken, nadat hij met stormachtige toejuichingen het podium was opgegaan.

De heer Touw zette uiteen, welk een lange tijd nodig was geweest, voordat de vereniging met de voorstellen uit de bus kwam. Het bestuur heeft, aldus deze spreker de wensen van de leden genegeerd, doch is nu, onder druk van de staking, met de voorstellen gekomen. Deze zijn een belangrijke stap in de richting van de Rotterdamse regeling. Ofschoon wij naar gelijkenschakeling met de Rotterdammers moeten streven, moeten wij deze eerste overwinning, die een totale verhoging van 13 pCt. brengt, toch accepteren, zo adviseerde hij de stakers, waaraan hij toevoegde, dat de stakers in vier dagen meer hebben bereikt dan de vakorganisaties in drie jaar.

Van de zijde van de stakers bracht hij vervolgens drie voorwaarden voor werkhervatting naar voren: de directie van de H.T.M. moet over de stakingsdagen loon uitbetalen; de stakingsleiding moet in de looncommissie worden opgenomen; er mogen geen vergeldingsmaatregelen tegen personeelsleden genomen worden.

De ingezamelde gelden zullen als „een troetelkind” bewaard worden om gebruikt te worden als een niet inwilliging van de eisen een nieuwe actie noodzakelijk zou maken. De heer Touw besloot zijn rede met de mededeling, dat de leden van de Haagse afdeling van de Ned. Vereniging geen vertrouwen hebben in hun bestuur en dat zij in een huishoudelijke vergadering een nieuwe leiding zullen kiezen.

Deze woorden veroorzaakten een ontzettend tumult, dat bleef aanhouden, toen enkele andere sprekers uit de zaal het woord kregen. Toen het organisatie-bestuurslid De Later wilde antwoorden op de door de stakers naar voren gebrachte argumenten ontstond er een geweldige lawaai in de zaal. Hij en de andere bestuursleden werden uitgefloten en uitgejouwd, zodat het hem niet mogelijk was uit te spreken, waarop de heer De Later (en niet de voorzitter) met een hamerslag de vergadering sloot.

De meeste bestuursleden verwijderden zich hierop, doch na enige verwarring, waarbij de ordedienst een cordon vormde rond de voorzitter van het stakingscomité, werd de bijeenkomst door de stakers voortgezet. De heer Touw zette toen nog eens de eisen van de stakers uiteen, waarbij hij nogmaals uitdrukkelijk naar voren bracht, dat opnieuw gestaakt zal worden als deze eisen niet ingewilligd worden.

Deze dreiging werd met luide bijvalsbetuigingen begroet. Minder groot waren de toejuichingen, toen de heer Touw zeide te vertrouwen, dat hij en de andere leden van het stakingscomité binnenkort in het afdelingsbestuur van de Nederlandse Vereniging gekozen zullen worden. Tenslotte adviseerde hij de stakers ook in de komende tijd te blijven „gehoorzamen” aan de stakingsleiding en Woensdagmorgen om elf uur het werk te hervatten.

4055
POLITIE RIJSWIJK Z.H.

No. 2610/40

RIJSWIJK Z.H. 3 Augustus 1948

Bericht op schrijven van Co. 42555

Onderwerp: Staking H.T.M.

U. geen.

V:
4 AUG. 1948.
ACD/ 42555

In aansluiting op mijn schrijven No. 2601/48 dd. 31 Juli 1948 betreffende de onder het rijdend personeel van de H.T.M. uitgebroken wilde staking, bericht ik U, dat zich tot op heden in deze gemeente geen ongeregelheden hebben voorgedaan.

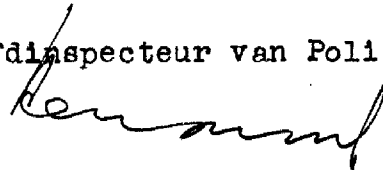
Door het tot de remise 's-Gravenmade alhier behorende personeel wordt niet agressief opgetreden.

Op de Haagweg werd door een onbevoegde de stroom uitgeschakeld.

Voor wat de gemeente Rijswijk(ZH) betreft, heeft deze staking een volkomen rustig verloop.

type:S.

De Hoofdinspecteur van Politie,

AAN: de Heer Hoofd van de
Centrale Veiligheidsdienst.
Javastraat 68.
's-G R A V E N H A G E.

Grandioze strijd met overwinning bekroond

Vakbondsbestuurders gedwongen eisen over te nemen

No. :
 Naam : *Waarh. H.*
 Datum : *4-8-38*
 P. :

De Haagse tram gaat vandaag weer rijden. De trammannen hebben de staking tot een zevendievierend einde gebracht. De conducteurs krijgen gemiddeld 13 procent loonsverhoging. De grote groep van hulpconducteurs in vele gevallen nog meer, omdat deze groep thans hetzelfde uurloon als de vaste conducteurs krijgt.

Het overige personeel krijgt gemiddeld 8 procent loonsverhoging, waarbij de laagst bezoldigden, als poetsers en railvegers, nog verdere belangrijke verbeteringen in hun lonen kunnen verwachten.

In de ledenvergadering van de Nederlandse Vereniging van Spoor- en Tram personeel, die gisteren werd gehouden, werd bij monde van De Later, hoofdbestuurder van de Bond, bovengenoemde nieuwe loonvoorstellen gedaan. Deze betekenen, dat de wezenlijke eisen van de stakers zijn ingewilligd.

LANGDURIGE OVATIE VOOR TOUW

De bekroning van de schitterende vierdaagse actie van het H.T.M.-personeel kwam tot stand in een door twee duizend leden bezochte vergadering van de Nederlandse Vereniging van Spoor- en Tramwegpersoneel, die gisteravond in de Haagse Dierentuin werd gehouden. De hoofdbestuurder De Later van deze N.V.V.-bond werd aan het eind van de vergadering weggehoond en verdween spoorloos. Het afdelingsbestuur verdween van het toneel en de voorzitter van de Ingscommissie, Touw, zette de vergadering onder ovaties van de leden om in een vergadering van deze commissie. Nogmaals gaf hij het parool om, na het succes, het werk weer te hervatten.

„De huidige voorstellen”, aldus Touw die wij na vier dagen harde strijd hebben weten af te dwingen, brengen ons in plaats van 6% meer dan het dubbele nl. 13% loonsverhoging. Wij hebben van het begin af gezegd, dat wij geen uur langer zullen staken dan nodig is. Twee duizend man, die door hun vakbondsbesturen in de steek waren gelaten gingen aaneengesloten in actie en bereikten na vier dagen staking meer dan de Uniebesturen na drie jaar. Wij willen daarom nu met efe, ongebroken deze actie eindigen.

Eenheid leidt tot zege

In wel zeer schrille tegenstelling tot dit huldebetoon stond de ijzige vijandige stilte, waarmee de heer De Later door zijn leden werd begroet, toen hij het spreekgestoeite betrad.

Het was de stilte voor de storm. Want een storm van protesten, gefluit en gejoel brak herhaaldelijk los tijdens het onzakelijk betoog van de heer De Later, die het in gebreke blijven van de N.V.V.-leiding trachtte goed te praten. Hoe weinig zijn lofuitingen aan eigen adres overeenstemden met de werkelijke houding door dit bestuur aangenomen, bleek o.a. uit zijn eigen woorden: „Het kan me niet schelen of jullie de voorstellen aanvaarden.”

Toen hij als voorwaarde aan de verdere bespreking van deze voorstellen verbond dat allereerst het werk moest worden hervat klonk een donderend „noot” hem uit de zaal tegemoet.

Dit begreep De Later niet, want toen Touw voorstelde het werk te hervatten, kreeg hij een ovatie. De Later zelde in tweede aanleg, dat hem niet duidelijk was waarom het voorstel-Touw wel werd aanvaard en het zijne niet. Het antwoord der leden was: Touw vertrouwen wij en jou niet!

Huidig bestuur moet verdwijnen

Uit tweeduizend kelen klonk op verzoek van voorzitter Nijhuis „wie wil er discussiëren?” eenstemmig het antwoord „Touw, Touw”.

Rustig, zakelijk en beheerst belichtte deze het volkomen in gebreke blijven van het N.V.V.-bestuur. In een half uur tijds brak de vergadering in 15 ovaties los. Zij lieten aan duidelijkheid niets te wensen over.

Als één man stond de vergadering achter het stakingscomité. Daarom klonk, toen hij het parool gaf het werk weer te hervatten, omdat nu het belangrijkste deel van de eisen was ingewilligd, een daverend applaus.

Langdurig gejuich onderstreepte deze verklaring.

Touw ging voort: „Nodig is, dat wij allen lid blijven van de Vereniging. Niet de vakbond, dat zijn wij, heeft gefaald, maar het bestuur, dat daar achter de tafel zit. Maar daarop komen wij nog terug. Ten slotte sprak Touw de hoop uit dat de band, die nu onder het H.T.M.-personeel tussen katholieke, modern georganiseerden en Christelijke arbeiders was ontstaan, zal blijven bestaan. Vooral het afgelopen met succes geëindigde conflict heeft toch wel over-

duidelijk aangetoond, dat het aangesloten front van de werkers, onoverwinnelijk is. Deze eenheid zal het ons ook mogelijk maken in de toekomst nog verdere overwinningen te behalen". Een langdurig applaus, dat overging in een ovatie, betuigde de instemming van de vergadering.

Provocatie mislukte

In zijn beantwoording van de discussie trachtte de heer De Later op provocerende wijze een aanval te doen op L. Touw. Hiermee tekende hij zijn vonnis. De vergadering, die zijn misnoegen over zijn optreden in eerste instantie niet onder stoelen of banken stak, hoonde deze N.V. hoofdbestuurder eenvoudig van het podium af. Zonder verder nog een woord te zeggen verdween de heer De Later.

Daar ook het N.V.-afdelingsbestuur er niet in slaagde de door haar hoofdbestuurder verwekte onrust tot bedaren te brengen, nam L. Touw de leiding van de vergadering in handen. Hierna werd het onmiddellijk muksstil. Deze stelde in zijn slotwoord als eis van het stakingscomité, dat geen rauncunemaatregelen zouden worden genomen en dat de vier stakingsdagen zouden worden doorbetaald. Verder de opname van vertegenwoordigers van het stakingscomité in de commissie, die de loonvoorstellen moet behandelen.

Met een dankwoord aan het publiek voor de steun, die het aan het H.T.M.-personeel tijdens de actie had verleend, sloot hij de vergadering.

Treedt bestuur af?

Hiermede was deze merkwaardige bijeenkomst afgelopen. Een bijeenkomst, die een zeer harde les werd voor de weggehoonde hoofdbestuurder en het uitgelopen afdelingsbestuur. Een ledenvergadering, die duidelijk aantoonde, dat de Haagse trammannen onderscheid weten te maken tussen hen, die steeds maar praten en hen, die voorgaand in de strijd, successen voor allen weten te bereiken. Een avond, die het nog zittende bestuur lang zal heugen. Het verwondert ons daarom niet, dat de heer Nijhuis, afd. voorzitter van de N.V.-bond, na afloop van de vergadering moet hebben medegedeeld, dat het huidige bestuur in zijn geheel de functies ter beschikking zou stellen.

Bespreking Personeelsraad

De bespreking in de Personeelsraad van de H.T.M., heeft niet hedenochtend om 11 uur, maar vanmiddag om 2 uur plaats gevonden.

Trams en bussen in Den Haag vanmorgen weer uitgereden

(Van onze Haagse redacteur.)

De Haagse tramstaking is hedenmorgen om elf uur geëindigd. In de loop van de ochtend heeft het personeel zich in de remises gemeld en langzamerhand kwam er weer een geregelde dienst tot stand. De stakingsleiding zelf heeft gisteravond de staking opgeheven, nadat van de zijde van het bestuur van de (moderne) Nederlandse Vereniging van Spoor- en Tramwegpersoneel de voorstellen bekend waren gemaakt, die zullen worden ingediend. Dit geschiedde op een massale vergadering in de grote zaal van de Dierentuin, die wel is waar door de Nederlandse Vereniging was uitgeschreven, doch waar de besturen, althans voor het ogenblik, volkomen hun gezag verloren bleken te hebben.

De duizenden trammensen hadden het parool gekregen zich op de vergadering rustig te gedragen en het bondsbestuur aan het woord te laten. Daaraan is aanvankelijk voldaan, een staaltje van grote zelfbeheersing van deze opgewonden, strijdustige mannen. De bondsbestuurder, de heer De Later, heeft het hun niet gemakkelijk gemaakt. Met waarschuwingen, verwijten en dreigementen probeerde hij de stakers te bewegen, zich weer onder de leiding van het bestuur te stellen en aan het werk te gaan. Hij beloofde, dat er gezorgd zou worden dat er geen slachtoffers zouden vallen. De rede van de heer De Later had weinig ander effect, dan dat de stakers geprikkeld werden om bij hun houding te blijven.

Het kostte evenwel de voorzitter van het stakingscomité, de heer L. Touw, weinig moeite om aan de staking een einde te maken. Onder dondersde ovaties wees de vergadering hem als haar woordvoerder aan. Zijn woord had gezag en werd onder grote stilte aan-gehoord.

In vier dagen

„Wat het Bondsbestuur in anderhalf jaar niet heeft kunnen bereiken”, aldus deze aanvoerder, „hebben wij in vier dagen afgedwongen. Wij hebben aanvaardbare voorstellen voor ons liggen. De staking is een volkomen overwinning geworden. Dit is het moment om haar op te heffen. Er komen nog mooiere feestdagen dan achter de rug liggen en de verzuimde dagen moeten worden

doorbetaald. Op deze wijze beschikken wij over een stakingskas, die het ons mogelijk maakt kracht achter onze eisen tot inwilliging van de voorstellen te zetten. In vier dagen harde strijd hebben wij een loonsverhoging bereikt van 13% voor de grootste groep van onze mensen. Onze eensgezindheid is gebleken, deze voorstellen hebben wij in onze zak.”

De heer Touw deed vervolgens heftige aanvallen op het bestuur, dat hij verweet in gebreke te zijn gebleven. Hij drong er op aan in een volgende vergadering een nieuw bestuur te kiezen en te zorgen dat de stakingsleiders van thans er geen plaats in krijgen.

Toen daarna de heer De Later op nieuw de vergadering verwijten begon te maken, werd hem het spreken onmogelijk gemaakt. De vergadering eindigde in groot tumult, waaraan echter door de heer Touw een einde werd gemaakt. Hij kalmeerde de leden en gaf consignes voor de volgende dag.

De voorstellen, die nog vandaag bij de personeelsraad zijn ingediend en die een grote kans van slagen hebben, luiden:

De uitkering van drie weken loon, welke in 1947 en 1948 is gegeven, wordt opgenomen in de vaste lonen en dus automatisch in de pensioengrondslag;

De vaste — en daarmee gelijk te stellen conducteurs — worden van loonschaal 2 naar loonschaal 3 overgebracht;

De hulpconducteurs krijgen hetzelfde uurloon als de vaste conducteurs en ook dezelfde jaarlijkse verhogingen;

Het aantal vaste conducteurs, bestuurders en chauffeurs wordt uitgebreid, door meer hulppersoneel in vaste dienst aan te stellen, de dienstjaren voor het berekenen van de extra verhogingen bij 20, 30 en 35 jaren dienst beginnen te tellen van het moment, waarop men als hulpconductor (respectievelijk hulpbestuurder of hulpchauffeur) in dienst is getreden;

De bijdrage van het personeel voor de huidige betaling van loon bij ziekte, wordt voor rekening der HTM genomen (de z.g. 2% voor ziekte- en ongevallenfonds).

Het staartje...

Dit kwam tot uiting, nadat de stakingsleider L. Touw de eis had gesteld, dat op een spoedig te beleggen huishoudelijke vergadering van de Ned. Ver. een nieuw bestuur gekozen moest worden en dat het trampersoneel het stakingscomité daarin moest kiezen. De ontevredenheid jegens het huidige bondsbestuur is algemeen. Men verwijt het afdelingsbestuur, dat het niet bereid was tegen het bondsbestuur stelling te nemen. De leden voelen zich door hun bestuursleden in de steek gelaten en zij zijn gesterkt door het aanvankelijke succes van hun wilde staking.

Maar of zij bereid zijn, wanneer de gemoederen wat tot kalmte zijn gekomen, om Touw c.s. in het bestuur op te nemen, betwijfelen wij. Ofschoon lid van de Nederlandse Vereniging is Touw aangesloten bij de CPN-De Waarheid. Dit geeft op zichzelf niemand het recht de wilde staking een communistische rel te noemen. De stakers zijn ook niet door communisten opgezweept, zij zijn uit wanhoop over de trage gang van zaken en de ergerlijk lage lonen vrijwel eensgezind tot hun daad gekomen.

Overigens bestond de stakingsleiding slechts ten dele uit communisten, er waren ook socialisten en confessionelen onder. Bovendien heeft Touw het spel fatsoenlijk gespeeld. Hij is de man geweest, die een einde heeft gemaakt aan de poging tot inmenging van de CPN en het dagblad „De Waarheid”. Dat was niet alleen uit tactische overwegingen, maar ook omdat dit een technisch geschild was en geen politiek.

Hoe boos men echter op het bestuur is, hoe populair Touw ook is geworden, bij een eventuele nieuwe verkiezing zal stellig de strijd ontbranden tussen degenen, die onder geen voorwaarde communisten in het bestuur willen hebben en hen, die daartoe door het succes van het stakingscomité wel bereid zouden zijn. De eerste tekenen van dit conflict waren op de rumoerige vergadering van gisteravond reeds te bespeuren.

DOSS. No.:
CRT.: Parool
DATUM: 4-8-48

Op. 209

DOSS. No.: _____
CRT.: Haagse Hagbl.
DATUM: 3-8-48
PAR.: _____

Spoedige oplossing van conflict bij H.T.M. niet onmogelijk

Interventie van Boelhouwer van de hand gewezen

(Van een onzer verslaggevers)

De vergadering, die de R.K. Trambond „St. Raphaël” gisteravond voor haar leden belegde, had nogal een stormachtig verloop. Enerzijds werden scherpe, verwijtende woorden gericht aan het adres van het bestuur wegens hun weinig kordate houding, anderzijds trachtte het bestuur haar leden er van te overtuigen, dat hun staking nutteloos en door communisme beïnvloed was. Toen de looneisen aan een bespreking werden onderworpen bleek, dat de aanwezige stakers heel stecht op de hoogte waren van de diverse loonregelingen, zodat van hun zijde geen enkel redelijk voorstel kwam. Het bestuur van „St. Raphaël” deed de mede, dat een nieuwe loonregeling voor het H.T.M. personeel op stapel stond, doch dat de onderhandelingen daarover beïnvloed werden door de staking. Vóór of op 9 Augustus zouden de drie samenwerkende organisaties van trampersoneel 'n gezamenlijke vergadering uitschrijven, waarbij de stakers zich zouden moeten uitspreken voor een nieuwe Haagse loonregeling of voor de Rotterdamse. Het bestuur adviseerde echter onmiddellijk het werk te hervatten.

De leden weigerden dit echter, daar zij — hoewel zij wel wat voelden voor werken — eerst de uitspraak wilden horen van hun collega's, aangesloten bij de Ned. Ver. van Spoor- en Trampersoneel, die hedenavond in de Dierentuin met hun hoofdbestuur vergaderen. Een soortgelijk verloop had de vergadering van de protestchristelijke organisatie met haar leden, met dien verstande, dat het daar niet zo stormachtig toeging.

Deze katholieke en prot. christelijke collega's kregen vanmorgen tijdens een vergadering van de stakers een compliment wegens hun solidaire houding. Uit het feit, dat er thans wel nieuwe loonvoorstellen op tafel gekomen zijn, meende het stakingscomité reeds te kunnen opmaken, dat de overwinning door de stakers behaald is. Hij waarschuwde de stakers echter hedenavond tijdens de vergadering met de Ned. Vereniging geen voorbarige besluiten te nemen, daar de ontworpen loonregeling, waarvoor goedkeuring gevraagd zal worden, niet overeenkomt met de eisen, die de stakers gesteld hebben, n.l. de Rotterdamse regeling.

Minder vleierende woorden werden gericht aan het adres van de heer Boelhouwer voorzitter van de Nederlandse Volksunie, die een debat aangeboden had over de vraag: Is de tramstaking noodzakelijk? „We hebben met de heer Boelhouwer niets te maken”, waren de woorden, waarmee de N.V.U. en haar voorzitter werden afgewezen.

Inmiddels stromen bij de stakingsleiding de bedragen voor steun binnen. Hedenmorgen had men reeds een bedrag van f30.000 in de stakingskas, terwijl talrijke bakkers

groenteboeren en andere winkeliers aanboden hun waren tegen gereduceerde prijzen en in sommige gevallen zelfs gratis aan de stakers te leveren.

Het aantal wagens, dat vandaag op de weg verscheen, was weer buitengewoon gering. Ook verschillende personen, die aanvankelijk werkwilligen waren, hebben zich aan de zijde van de stakers geschaard.

De stakers gedragen zich zeer disciplineer. In de afgelopen 24 uur hoefde de politie slechts een keer te verschijnen bij de woning van een werkwillige, die door zijn buurtbewoners werd lastig gevallen.

Gezien de bereidheid van de katholieke en christelijke H.T.M.-ers om het werk te hervatten, indien redelijke loonvoorstellen op de tafel komen, acht men het in sommige kringen niet onwaarschijnlijk, dat het werk spoedig zal worden hervat. Men verwacht zelfs, dat in de vergadering van hedenavond in de Dierentuin, die door het afdelingsbestuur van de Ned. Vereniging in overleg met het hoofdbestuur is belegd, de beslissing zal vallen.

00. 209 ii

0038. No.:

ONT.: Waarh H

DATUM: 3-8-'48

PAR.:

Tramstaking in de gemeenteraad

Communisten verlangen een directe behandeling in belang van Den Haag

Scherpe critiek op beleid van wethouder v. d. Tempel

„Wat de lonen betreft, zijn er op het ogenblik besprekingen aan de gang. Ik geloof dat wij er geen drang achter moeten zetten, want de vakbonden zullen er zelf wel voor zorgen, dat eventuele verbeteringen zo spoedig mogelijk kunnen worden bereikt. Deze uitspraak werd door wethouder v. d. Tempel (P. v. d. A.) gedaan in de gemeenteraadszitting van..... 18 Maart j.l. De wethouder was zijn eigen woorden vergeten, maar het was onze fractievoorzitter G. van Praag, die ze uit de handelingen opdiepte en daarmee de nietszeggende verklaringen van de wethouder aan het begin van de vergadering in het juiste licht plaatste.

„Is er niet alle reden om het beleid van het gemeentebestuur in deze aan een grondige critiek te onderwerpen?“ vroegen de communistische afgevaardigden Van Praag, Geelhoed en Hovens.

Burgemeester Visser had nl. voorgesteld om de interpellaties van Van Praag (C.P.N.) en de heer Smitskamp (A.R.) over de H.T.M.-staking eerst in de volgende raadszitting, dat zou betekenen eerst over twee à drie weken aan de orde te stellen. De heer Smitskamp haalde na de verklaring van wethouder v. d. Tempel bakzeil en nam met dit uitstel genoegen, doch de communistische raadsleden vonden de staking van te groot algemeen belang voor Den Haag, om de interpellatie van Van Praag ook maar een minuut uit te stellen.

G. Geelhoed verklaarde, dat een vlotte afdoening van de geschillen zeker niet door algemeenheden, zoals door wethouder v. d. Tempel ook reeds bij de begrotingsdebatten werden geuit, werd bevorderd. In Maart j.l. hebben de communistische afgevaardigden reeds op de ernst van de toestand gewezen, maar toen had de wethouder, blijkens zijn bovenaangehaalde verklaring, geen haast. Nu hoeven 550.000 Hagenaars geen haast te hebben, want de tram rijdt niet. Het voorstel, de behandeling van een en ander een drietal weken

uit te stellen, wekt de indruk dat B. en W. de ernst van de toestand nog onderschatten.

Tekort geschoten

Van Praag (C.P.N.) was van mening, dat de wethouder, als voorzitter van de Raad van Beheer der H.T.M. schromelijk was te kort geschoten in zijn taak en dat verantwoording zeer zeker op zijn plaats zou zijn. Vanzelfsprekend sloot de N.V.V.-bestuurder, de heer Damme (P. v. d. A.) zich aan bij hetgeen de wethouder, alsmede ook de burgemeester, hadden gezegd. Eerst de resultaten afwachten van de besprekingen tussen Uniebondbesturen met hun leden. Wanneer deze pogingen mislukten, dan zal de gemeenteraad op korte termijn moeten worden bijeengeroepen. Burgemeester Visser was van mening dat naar een spoedige oplossing van het conflict moet worden gestreefd. Hij was het eens met de suggestie, om een spoedraadsvergadering te beleggen, wanneer de omstandigheden dit zouden eisen.

G. Geelhoed verklaarde nog, dat ook hij niet verwachtte, dat in de raadzaal een oplossing voor het conflict zou gevonden worden, maar wel zouden B. en W. bepaalde instanties en vooral de H.T.M.-directie, kunnen opdragen

meer spoed achter de zaak te zetten, zodat een spoedige oplossing tot stand zou komen. Elk uitstel — ook van dagen — is nu uit den boze.

Als laatste kreeg wethouder v. d. Tempel het woord, die beloofde, wanneer dit van hem zou worden verlangd, rekening en verantwoording over zijn in deze zitting gecritiseerde beleid af te leggen. Het voorstel van de burgemeester om de zaak aan de orde te stellen en vooral ook het beleid van wethouder v. d. Tempel in deze op de bijzondere raadsvergadering, is zonder hoofdelijke stemming door de raad aanvaard.

KATHOLIEKE EN PROTESTANTSE

TRAMMANNEN TROUW AAN DE EENHEID

In drie dagen
f 30.000

Duizenden guldens stromen in het inmiddels gestichte stakingsfonds. Na drie dagen zijn reeds f 30.000 ingezameld.

Personeel van de Delftsche IJN heeft uit zijn personeelsfonds f 200 gestort.

Achttien ambtenaren van het kantoor van de H.T.M. hebben zich met de stakers solidair verklaard en hebben het werk neergelegd.

De drukkerij A.B.C. heeft aangeboden gratis alle drukwerk voor de stakingsdag te verzorgen.

In een aantal Amsterdamse bedrijven is gisteren een bedrag van f 333.73 ingezameld. Het resultaat van één dag!

Vandaag is de vierde dag, dat de Haagse tram en bus niet rijdt. Het beeld is ongewijzigd. De trammannen vechten eensgezind door en de bevolking staat in haar overgrote meerderheid achter hen. Van het kleine aantal onderkruipers hebben gisteren nog enkele controleurs de brui er aan gegeven. Zij zijn „afgestapt”, zodat het aantal stakers nog is toegenomen.

„Meest bewogen vergadering, die ooit is gehouden”

De belangrijkste gebeurtenis was gisteren de ledenvergadering van de r.k. Trambond St. Raphaël en van de Protestants-Christelijke Bond. De besturen zijn er niet in geslaagd hun leden aan het werk te krijgen. De wil van de gelovige trammannen om met hun kameraden van andere richting de strijd voort te zetten voor hun rechtvaardige eisen, was sterker dan alle pogingen der bestuurders om de eenheid te breken.

STAKERS EISEN GARANTIES

Het is er in de vergadering van St. Raphael heet toegegaan. De R.-K. Volkskrant moet erkennen, dat deze spoedvergadering „ongetwijfeld de meest bewogen en rumoerigste bijeenkomst is geworden, welke deze Katholieke Bond ooit in zijn bestaan heeft gekend.”

Vier uur lang is er gevochten — toen viel het besluit, het werk niet te hervatten, maar de vergadering af te wachten, die de Moderne Bond, de Nederlandse Vereniging van Spoor- en Tramwegpersoneel voor hetenavond heeft belegd.

De heer Blommers, voorzitter van de landelijke R.K. Bond, herhaalde tevergeefs, dat hij niet voor de staking is, maar... hij zou aan de wens van de vergadering tegemoet komen door nog even te wachten.

Scherp werd het bestuur door de leden gecritiseerd, dat het zelfs niet op de hoogte was geweest van hetgeen er leefde onder de leden; het bestuur had er zelfs geen notie van gehad, dat de stemming zo geladen was, dat, indien de eisen der trammannen niet eenduidig zouden worden ingewilligd, staking onvermijdelijk was.

Een duidelijker motie van afkeuring in het beleid van de besturen is niet mogelijk.

Dezelfde verontwaardiging leeft onder de leden van de Moderne Bond. Uit de kringen van de stakers deelt men ons mede, dat de Ned. Vereniging, bij monde van het afdelingsbestuur, waarschijnlijk zal voorstellen de eisen van de stakers voor het grootste deel over te nemen.

De stakers echter zeggen ons hiermee geen genoegen te zullen nemen als geen waarborgen worden geschapen, waardoor men zeker weet, dat die eisen ook met alle kracht zullen worden verdedigd bij de directie.

Die garantie hebben de trammannen nu niet. Immers, hoe zou men een afdelingsbestuur kunnen vertrouwen, dat anderhalf jaar getrouwd heeft en ten slotte gewerd heeft tot nu toe zich aan het hoofd van de strijd te plaatsen. De garantie moet er komen, hoe dan ook, en de vaststelling van een tijdslijnet, waarbinnen de onderhandelingen tot een goed einde moeten worden gebracht.

Provocaties van de witte cel

De staking staat sterk, zo sterk, dat de besturen ondanks al hun manoeuvres, rekening moeten houden met de wensen van de leden. Van buiten af heeft een stormloop op de staking geen succes, dan maar van binnen uit.

De enige mogelijkheid om de staking haar kracht te ontnemen, is haar eenheid van optreden te breken. Provocaties, sabotage en ondermijning van het vertrouwen in de stakingsleiding is de opdracht aan de illegale witte cel van de K.V.P. en andere reactionaire apparaten.

De geruchten-centrale van deze reactionaire stoottroep is druk aan de gang. Doelwit van de campagne zijn de communistische trammannen en de Communistische Partij. De communistische stakers worden verbaasd gemaakt. Men heeft ze als onderkruipers gezien, ze rijden in fraaie, luxe auto's rond, ze zijn bij de directie om hun excuses aan te bieden en

meer van zulk fraais.

Behalve de geruchten was er ook de openlijke poging om de staking te discreditieren. In een persconferentie werd aan de stakingsleiding de vraag gesteld of het juist was, wat Nijhuis, voorzitter van de Ned. Vereniging, had verteld, nl. dat de hele staking een communistische rel was en dat drie van de vier leden van het stakingscomité communisten waren. De voorzitter, L. Touw, die met zijn kameraden van de stakingsleiding groot gezag geniet, antwoordde rustig:

„Dat is een grove leugen. Ik ben de enige communist van de leiding. De andere drie zijn lidmaat van de Ned. Hervormde en Gereformeerde Kerk!”

Geheel in overeenstemming met deze ondermijning is de beschuldiging in de pers, dat de stakers zouden saboteren, zoals het ontklaar maken van wissels, het uitschakelen van stroom, enz. De stakers ontkennen echter elke verantwoordelijkheid hiervoor. Het is echter opvallend, dat zekere personen, die tot de vrijwillige hulp-politie behoren, thans „in dienst” zijn; Ze lopen echter niet in uniform en wat ze precies uitvoeren, weet niemand. De provocatie is echter een oud strijdmiddel van de reactie.

Men probeert verwarring te stichten door met telefonische mededelingen stakingsleiding en stakers weg te roepen. Maar op de z.g. plaats van bestemming blijkt men niets te weten.

Er worden aan het A.N.P., zogenaamd in naam van de stakingsleiding, mededelingen gedaan, maar de stakingsleiding kent de dienstvaardige boodschappers niet eens. Tegen het dagblad De Waarheid, de enige krant, die onvoorwaardelijk achter de strijd der trammannen staat, wordt voortdurend gelasterd, terwijl gedrukte manifesten worden verspreid, eveneens zogenaamd namens de stakingsleiding. Van deze ongetekende manifesten, die natuurlijk tegen De Waarheid zijn gericht, weet de stakingsleiding niets af. Zij ziet ze pas als ze verschijnen.

Ofschoon al deze pogingen om de eenheid der trammannen kapot te maken, tot mislukking zijn gedomd, signaleren wij ze, opdat een ieder gewaarschuwd zij. De reactie, die steunt op Unie-besturen en ondergrondse wroeters, kan de strijd niet verlammen, indien de eenheid der werkers gehandhaafd blijft.

Ook een aantal controleurs, die weigerden onderkruipersdiensten te verrichten door als bestuurder op de tram te rijden, hebben van de directie een ontslagbrief thuis gekregen.

Enthousiaste stakers- vergadering

Hedenmorgen vergaderden de stakers opnieuw in de grote zaal van Amicitia. Zij bevestigden nog eens, dat zij vanavond gezamenlijk naar de ledenvergadering van de Ned. Vereniging van Spoor- en Tramwegpersoneel zouden gaan. Deze vergadering wordt gehouden in een van de grootste zalen van Den Haag, de Dierentuin.

Voorzitter Touw, van het stakingscomité, welke nogmaals op, tijdens deze vergadering de orde te bewaren. „We zijn met onze argumenten sterk genoeg”, zo zeide hij en de vergadering onderstreepte dit met krachtig applaus.

Zekere heer Boelhouder van de „Nationale Volksunie”, bekend om haar doorgewinterde koloniale politiek, had verzocht, met het stakingscomité te mogen debatteren. „Nee”, riep de vergadering en daarmee was de kous voor meneer Boelhouder af.

Een telegram van de Amsterdamsche Tram verwekte veel goed-drift, talrijke middenstanders boden aan goederen gratis of voor zeer lage prijzen te leveren, een firma uit Dordrecht zegde steun toe. Solidariteit te over.

Katholiek trampersoneel heeft staking niet gewild

Maar weigert thans het spits af te bijten

Oppositie tegen bestuur St. Raphaël in Den Haag

(Van onze Haagse redacteur)

In de zitting van de Haagse gemeenteraad werd gisteren besloten de fractieleiders van de Anti-Revolutionairen en de C.P.N., die verzocht hadden om een interpellatie respectievelijk over de maatregelen van B. en W. om het conflict bij de H.T.M. te doen beëindigen en over de wijze, waarop aan de verlangens der stakers tegemoet zal worden gekomen, zo spoedig mogelijk hiertoe in een volgende vergadering de gelegenheid te geven. Bracht dit aldus weinig opheldering over de stand van zaken, in een vergadering van de Katholieke Bond „Sint Raphaël”, welke gisteravond in het K.A.B.-gebouw werd gehouden, was er zoveel te meer gelegenheid tot het lichten van de gemoederen.

De belangrijkste vraag, die Den Haag thans bezig houdt, is in hoeverre bij de tramstaking, die thans rond tweeduizend man personeel omvat, E.V.C.-invloeden in het spel zijn. De „Bedrijfsunie vervoer”, vertegenwoordigende de drie erkende vakbonden, sprak gisteren in een communiqué van politieke agitatie van een bepaalde extremistische groep en de activiteit welke van communistische zijde bij deze affaire wordt ontblooid, bewijst wel, dat men het conflict bij de H.T.M. graag wil uitbuiten, doch de feiten in Den Haag hebben gisteren ook uitgewe-

zen, dat een zeer groot deel der stakers zich bewust wil distancieren van communistische drijfverij — zo werden de Waarheidpamfletten allerminst gunstig door de stakers zijn ontvangen, en was het opvallend, dat op de vergadering van Sint Raphaël juist vele oudere trammannen, reeds tientallen jaren lid van de K.A.B., aan het woord kwamen, die zich scherp kantten tegen de aanvankelijk van achter de bestuurstafel gedane suggestie, het werk heden te hervatten. De werkwilligen hebben zoveel molest ondervonden, dat zij weigeren nu weer het spits af te bijten — het katholieke personeel vormt namelijk een minderheid van slechts vierhonderd man.

Van zeer vele zijden werd in de smoorhete, overvolle zaal, onder grote instemming van de rumoerige vergadering door ouder personeel, dat geen verder risico voor lijf en goed wenste te nemen en de politiebescherming onvoldoende achtte of niet wenste te accepteren, de houding der bestuurders gelaakt, die verzuimden Zaterdagmorgen het katholieke personeel richtlijnen te geven over het al of niet deelnemen aan de staking. De vertegenwoordiger van het hoofdbestuur van Sint Raphaël deelde mede, dat men van de staking niet had geweten.

Terecht werd van bestuurszijde medegedeeld, dat het zeer dubieus is of deze staking tot de gewenste loonregeling zal leiden; de stakers maken zich echter niet ongerust over het onslagbriefje, nu er praktisch geen H.T.M.-personeel meer werkt.

Verbetering te lage lonen

Tijdens de vergadering werden de nieuwe, zojuist uitgewerkte voorstellen van de looncommissie uitgereikt, die in zeven punten een verbetering van de inderdaad te lage lonen beogen te bereiken. De vakbonden geven als hun mening, dat het communistisch georiënteerd stakingscomité van het op handen zijn dezer voorstellen op de hoogte was en voordien een conflict heeft gezocht. De stakers daarentegen oordelen, dat het al heel toevallig is, dat deze voorstellen, die naar hun opvatting veel te lang uitbleven, juist gereed zijn gekomen, nu men getoond heeft het wachten moede te zijn.

Gistermiddag werd het personeel door het stakingscomité verzekerd, dat slechts een der leden communistisch is. Alle vier de leden verklaarden lid van het N. V. V. te zijn. Te denken geeft het echter, dat men via een communistisch raadslid getracht heeft de burgemeester tot bemiddeling te bewegen. Men verweerde zich met de mededeling, dat slechts van die zijde een aanbod hiertoe gedaan was. Hoe dit zij, uit de uitspraken der leden van Sint Raphaël bleek zeer duidelijk, dat vele trammannen zich er wel degelijk rekenschap van hebben gegeven, dat communistische elementen hen voor hun karretje zouden willen trachten te spannen. Zij staakten dan ook slechts en jol-

harden in die houding, omdat verder rijden onmogelijk is gebleken en de ervaring van 1914 hen heeft geleerd, dat een onderkrulper — „duikboot” noemt men dat in Den Haag — nog lang nadien gelaakt wordt. Van bestuurszijde werd aangedrongen op hervatting van het werk en voortzetting van het overleg, doch wat dit laatste betreft bleek men het geuld oefenen en wachten op een gelijkwaardige regeling als de Rotterdamse beu. De vertegenwoordiger van het hoofdbestuur van Sint Raphaël, de heer Blommers, ging er tenslotte mede accoord, dat men zal wachten op de beslissing van de Nederlandse Vereniging van Spoor- en Tramwegpersoneel, die hedenavond in vergadering bijeen zal komen. De stakers ontvangen van de Katholieke Bond, die zich tegen de gevolgde methode verzet, uiteraard geen ondersteuning. Het stakingscomité meldde gisteren, dat de strijddas reeds de twintigduizend gulden had overschreden; enkele groentehandelaren hebben verklaard, de stakers tegen inkoopsprijs te zullen leveren. Hedenmiddag zou een openbaar debat plaatsvinden tussen de heer Boerhaave van de Nederlandse Volksunie en de heer Touw, voorzitter van het stakingscomité.

Inmiddels geniet de staking over het geheel genomen de sympathie van de Haagse burgerij, ondanks het feit dat Scheveningen nu moeilijk bereikbaar is, de fietsenstallingen overvol zijn en het bemachtigen van een taxi een lot uit de loterij is.

Tramstaking duurt onverminderd voort

ORI. Waank H.
28-48

Heden interpellatie door Communistische Raadsfractie aangevraagd

Vandaag is het de derde dag van de staking bij de H.T.M. te Den Haag, die heden nog algemener is dan j.l. Zaterdag, toen het loonconflict begon. Meer dan ooit zijn de stakers eensgezind om een eind te maken aan de schandalig lage lonen bij de H.T.M. waar arbeiders met f 30.— naar huis worden gestuurd, terwijl het bedrijf vorig jaar ruim 7 miljoen gulden inst maakte. De stakende H.T.M.-ers, wier aantal zich nog heeft uitgebreid, zijn vastbesloten de strijd tot een goed einde te voeren.

Hedenmiddag heeft G. v. Praag, voorzitter van de Communistische Raadsfractie aangevraagd een interpellatie te mogen houden over de staking bij de tram.

Op de stakersvergadering van hedenmorgen deelde het stakingscomité mede, dat het aantal stakers rond de 2000 ligt. De H. T. M. telt ongeveer 2300 man personeel, zodat buiten de ongeveer 1800 bestuurders, conducteurs en poetsers ook technisch personeel bij de staking moet zijn betrokken.

Grote sympathie van de bevolking

Naar wij vernemen zou het afdelingsbestuur van de Nederlandse Vereniging van Spoor- en Tramwegpersoneel het voornemen hebben a.s. Dinsdag een vergadering of haar stakende leden te be-
gen. Ook de Katholieke en de Christelijke Vakbond hebben plannen om resp. Maandagavond en Woensdag vergaderingen voor hun stakende leden te beleggen.

Op de stakersvergadering, die Zondagmorgen in Amicitia plaats had, kon L. Touw, de voorzitter van het stakingscomité mededelen, dat er tekenen zijn, die er op wijzen, dat het afdelingsbestuur van de Ned. Vereen. van Spoor- en Tramwegpersoneel tot rede begint te komen. De eisen der stakers worden thans redelijk genoemd. Dit was gebleken uit een onderhoud, dat gevoerd was tussen de stakingscommissie en het afdelingsbestuur. (Geroep uit de zaal: „Zien ze dat nu pas in?“)

De sympathie van de Haagse bevolking voor de actie bleek uit de houding van het publiek op straat en door de talrijke giften, die reeds voor de stakingskas waren ontvangen.

Een ware ovatie ontlokte de mededeling, dat een telegram was ontvangen van het Solidariteitsfonds uit Amsterdam, waarin f 1000.— werd toegezegd.

Hierna voerden nog enkele H.T.M.-ers het woord. Eén van hen, die reeds 43 jaar op de wagen stond en ook de staking van 1914 had meegemaakt, riep, onder grote bijval op, in een aaneengesloten front achter de stakingsleiding te blijven staan, omdat deze het volle vertrouwen van allen verdiende, door de juiste wijze, waarop zij de actie leidde.

In twee dagen f 10.000

Op de stakersvergadering werd medegedeeld, dat in 2 dagen tijds reeds 10.000 (tienduizend) gulden was ingezameld aan ondersteuning. Groentehandelaar Houveling uit de Scheperstraat heeft aangeboden mede namens een aantal andere groentehandelaren groenten aan de stakers te leveren, benevens aardappelen, tegen de halve prijs. Deze mededelingen veroorzaakten stormachtig applaus.

Na het sluiten van de vergadering, die ook door talrijke vrouwen van stakers werd bijgewoond, trokken honderden H.T.M.-ers naar hun posten bij de remises, kruispunten en belangrijke haltes.

Zondag en vandaag zag de stad er nog meer verlaten uit, dan op de eerste dag van de staking. Slechts enkele wagens, bemand met onderkruipers en politie reden door de straten.

Naar wij vernemen zou het Dageelijks Bestuur van de Ned. Vereen., onder druk van zijn stakende leden, van mening zijn, dat de huidige onbevredigende toestand niet langer kan voortduren. Naar

men ons mededeelde, zou het zich dan ook in dergelijke zin hebben uitgelaten in een onderhoud, dat het Zondagmiddag had met de heer Pijl van de H.T.M.-directie. Hedenmorgen om 8 uur vertrok van een der remises een bus met Haagse bleekneusjes naar Kijkduin. De bus werd gereden door een staker, die hiervoor de toestemming had ontvangen van de stakingscommissie.

Beheerst optreden van stakers en publiek

Zaterdag en Zondag was het behoudens op enkele punten, rustig in de stad. De oorzaak van de onrust, die hier en daar heerste, is alleen en uitsluitend te wijten aan het provocerend optreden van de H.T.M.-directie. Ieder weldenkend mens begrijpt, dat het geen enkel nut heeft op een drietal lijnen om het uur een motorwagen te laten rijden. Door haar optreden is het noodzakelijk, dat politieagenten op de tram staan, en dat politie-jeeps, motorwagens enz. door de stad kruisen.

Zij is ook de oorzaak van het hier en daar onevenwichtige, zenuwachtige optreden van sommige leden van het politiecops.

Zo reed b.v. Zondagavond op de Vaillantlaan een politiejeep de stoep op en alsof dit nog niet genoeg was, sprong de chauffeur van achter het stuur en bewerkte hij met een gummi-knuppel een jongeman, die rustig stond toe te kijken. Daarna reed hij weer verder. Kort daarop verscheen er een inspecteur in de Van Ostadestraat, die de mensen op straat toeschreeuwde ogenblikkelijk de straat te verlaten, daar anders zonder waarschuwing zou worden geschoten. Aan het beheerste optreden van het publiek is het te danken, dat er niet geschoten is. Een dergelijk optreden, dat de stemming verbittert en de gemoe-
deren tot het kookpunt brengt, wordt voorkomen, wanneer de H.T.M.-directie het zinloze rijden van enkele wagens stopzet.

Aan de remises, maar vooral ook bij de Turfmarkt, het Hollandse Spoor en het viaduct aan de Vaillantlaan waren talrijke postende H.T.M.-ers aanwezig. Zij ontvingen de volle steun van het publiek, dat zijn misnoegen over het optreden van de enkele onderkruipers niet onder stoelen of banken stak.

Op 28-48

**Grote steunbedragen
worden ingezameld**

Hedenochterd is bijna geen enkele
wagen meer uitgereden. Groepen
pesterde stakers staan rustig bij
de remises. Zij hen hebben zich in
vele gevallen groepen burgers ge-
voegd. In de omgeving van de re-
mises ontspannen zich discussies.
In die discussies staat een ding al-
een paal boven water: de staking
moet tot een goed einde worden
gebracht. Dat is de mening zowel
van de H.T.M.-mannen als van de
burgers.

Het is overigens opvallend hoe
groot de sympathie van de bevol-
king is voor de staking. Natuur-
lijk in de eerste plaats in de
bederswijken, maar ook in buur-
ten waar men dat niet in de eerste
ste plaats zou verwachten. In de
Bomen- en Bloemenwijk bijvoor-
beeld worden zeer grote bedragen
aan steun ingezameld. Als een
steuncampagne zich in het huidige
tempo blijft ontwikkelen dan
het mogelijk zijn alle stakers de
behoorlijke stakeruitkering te
ven, zeggen de tramjongens.

**... En de jongens
van de H.T.M.**

De toestand kan wellicht niet
ter worden getypeerd dan dit
schieds door een paar jongens
die vanmorgen door de Ruzad-
straat liepen, terwijl de tram
zougeen. Het is de bedoeling van
Oekens vanmorgen te
... en de jongens van de H.T.M.
die krijgen ze lekker niet klein

... We geloven, dat de radiodichter
sprak over:

De jongens van Tromp en Piet
Heyn.
De H.T.M.-jongens liggen de Ha-
rennaars vandaag echter dicht
aan het hart, ofschoon men niet
kan zeggen dat er geen liefheb-
bers van de vaderlandse geschie-
denis in deze zeventhonderd jaar
ende stad wonen.

**Ontslagbrief van de
directie**

Wij vernemen, dat het stakende
personeel thans een ontslagbrief
van de directie thuis heeft gekre-
gen. Op deze brief staat dat het
ontslag wordt verleend met mede-
werking van de Uniebondbestu-
ren.

OBBB. No.: .....
 ORT.: Lid
 DATUM: 2-0-48
 PAR.: .....

LAATSTE NIEUWS

„De Waarheid” wil helpen

Maar de Haagse stakers geven „niet thuis”

Vertegenwoordigers van het stakingscomité deelden heden mee, dat er door „De Waarheid” hedenmorgen tegen betaling een bulletin werd verspreid. In dit bulletin wordt o.m. gezegd, dat het blad, zolang de tramstaking duurt, een speciaal bulletin zal uitgeven „met de laatste berichten van het stakingsfront der H.T.M.'ers. De netto-opbrengst van dit bulletin zal op een steunlijst van de stakingscommissie worden bijgeschreven.”

Namens de voorzitter van het stakingscomité deelden de leden Schrijver en v. d. Werf van dit comité mede, dat het stakingscomité met dit bulletin niets te maken heeft en dat het comité niets bekend is van een steunlijst waarop de netto-opbrengst van het bulletin zou worden bijgeschreven.

Volgens genoemde vertegenwoordigers van het stakingscomité rijden er ook vandaag nog enkele trams en bussen, doch minder dan Zondag. De vertegenwoordigers van het stakingscomité, achten de mogelijkheid niet uitgesloten, dat er vandaag een verandering zou optreden.

Een deel van het personeel op de Wasenaarse lijn heeft zich bij de stakers aangesloten. Hierdoor is deze dienst van vijf tot twee motorwagens ingekrompen.

Naar schatting van het stakingscomité zou het aantal stakers thans rond de 2000 liggen.

De bedrijfsunie Vervoer, vertegenwoordigende drie erkende organisaties, welke het H.T.M.-personeel organiseren, kwam gisteren in Den Haag bijeen. De bedrijfsunie zegt: „Hoewel ook de organisaties verbetering van de loonpositie voorstaan, kan deze toch niet beschouwd worden als de eigenlijke oorzaak van het conflict. De bedrijfsunie is van mening, dat de directe aanleiding politieke agitatie is van een groep, die uiteraard andere oogmerken heeft dan de belangen van het H.T.M.-personeel. Besloten werd de leden te adviseren het werk te hervatten en zich niet te laten intimideren door onverantwoordelijke lieden, die geen enkel risico zullen dragen voor de gevolgen van dit conflict.”

OD 209

De Haagse tramstaking

Een leerzame geschiedenis

Nu de staking achter de rug is, mag wel worden vastgesteld, dat het effect van deze staking zeer gering is geweest.

Hinder heeft het Haagse publiek ondervonden, maar het was juist dat publiek, dat niets over het conflict te vertellen had en dat het ook wel eens was met de klacht, dat de lonen van de jongere conducteurs te laag waren.

De H.T.M. zelve als onderneming bezien, heeft er schade door geleden en daarmee is ook voor het personeel schade veroorzaakt. De financiële positie van de H.T.M. is waarlijk niet zo rooskleurig. Hoe men aan het verhaal is gekomen van 12 miljoen winst is een raadsel. Over 1947 hebben de bruto-bedrijfsresultaten f 7.177.582,28 bedragen. Hier van moest de fiscus niet minder dan bijna 1½ miljoen gld hebben, kreeg het pensioenfonds voor het personeel f 1.630.176,42. Dan diende er te worden afgeschreven in veel omvangrijker mate dan mogelijk was, gezien de toestand van het materiaal.

Alles bij elkaar was het dan ook reine demagogie, wanneer beweerd werd, dat het geld voor loonsverhoging er ruimschoots was. Dat geld is er niet en kan slechts verkregen worden door tariefsverhoging.

Een breuk in geleide economie.

Na al de gewichtigheid, waarmee het systeem van geleide economie en fraaie bedrijfsorganisatie de laatste jaren is aangetrepen, stonden wij hier voor een opmerkelijke breuk in al dat solidarisme.

Hier heeft een minderheid — voornamelijk de jongere conducteurs, die veel te lang op hun maximum-loon moeten wachten — door staking vrijwel het gehele personeel tot rebellie gebracht. Het overleg over verbeteringen in de lonen heeft lang geduurd, omdat men al confererend iets wachtte te vinden, dat de goedkeuring van Rijksbemiddelaars zou kunnen wegdragen en dat ook passen zou in 't schema, dat de organisaties met veel moeite in elkaar hadden gezet.

De ontevreden jonge conducteurs hebben al dit langzaam vorderende overleg aan hun laars gelapt. Zij zijn met het ouderwetse middel van de krachtmeting tegen het „overleg” ingegaan en zij hebben daarbij kennelijk de overgrote meerderheid van het personeel aan hun kant gekregen, zij het, dat zij daarbij gebruik hebben gemaakt van terreur, zoals wij uit eigen ervaring hebben kunnen gadeslaan.

Zo zien wij, dat al het ordenen op papier heel mooi lijkt, maar dat ten slotte toch het groepsbelang zich met behulp van een stukje ouderwetse „klansstrijd” baan breekt.

Alleen was hier het zonderlinge dat van een „kapitalistische tegenstander” niet gesproken kon worden.

Onze conclusie.

Deze staking, die een staaltje was van extremistische taktiek en die in wezen niet anders wat dan het veroorzaken van tumult, onder welks dreiging dan wel resultaten zouden worden bereikt, moet worden betreurd, al mag daarnaast ook worden vastgesteld, dat er met de belangen van de jongere conducteurs wel is gesold. Het heeft veel en veel te lang geduurd, voordat hier een oplossing werd gevonden en toegepast.

Maar het is nu eenmaal niet de sterkste kant van de geleide economie, dat zij snel besluiten nemen mogelijk maakt.

Afgezien van dit algemene gezichtspunt, zij opgemerkt, dat het gedrag van verschillende stakers toch wel bedenkelijke afwijkingen heeft vertoond van datgene, wat men van het personeel der H.T.M. zou mogen verwachten. Te hunner verontschuldiging geldt, dat honger in het gezin ook afwijkt van hetgeen na drie jaar „progressief bewind” voor de kleine man in redelijkheid verwacht kan worden.

DOSS. No.:

GRT.: *Vw Cot*

DATUM: *2-0-'48*

AR.:

O.D. 209

Op Zondag, 1 Augustus 1948, werd het tram- en busverkeer te 7.00 uur zeer beperkt hervat. Er werd uitsluitend gereden op de tramlijnen 3, 9 en 12 en op de buslijn T.

Sabotage-daden kwamen meer voor, dan op Zaterdag, 31 Juli 1948. Zo werden op diverse punten stukken ijzer, zand en stenen op de rails gedeponerd en zand in wissels gestrooid. Een tramhuisje werd licht beschadigd, terwijl wederom op enkele plaatsen schakelkasten werden geopend en de bovenleiding stroomloos gezet.

Enkele werkwilligen en eveneens de vrouw van een der werkwilligen werd lastig gevallen. Tweemaal werden de ruiten van een tramwagen vernield.

In het bijzonder was het talrijke publiek op het Hobbe-maplein, Vaillantlaan, Parallelweg en in de omgeving Van der Vennestraat zeer rumoerig. Het publiek werd aldaar aangevuurd door links extreme elementen. Op de Parallelweg werd de Politie bekogeld met stenen. Herhaalde malen moesten op de genoemde punten charges met sabel en gummystok worden uitgevoerd. Ook op het Gevers Deynootplein werd een samenschooling uiteengedreven. Het tramverkeer van en naar Wassenaar moest te 18.00 uur worden stopgezet. De overige trams en bussen werden te 21.00 uur naar de remises gereden. Personen, die nog van de tram gebruik maakten, werden in de omgeving van de Van der Vennestraat, nadat zij waren uitgestapt, lastig gevallen.

In de loop van de morgen had wederom een stakersvergadering plaats in "Amicitia". Het desbetreffende verslag gaat hierbij.

De directie had op deze dag een bespreking met de besturen van de bonden. Afgesproken werd, dat de besturen van de bonden op Maandag, 2 Augustus 1948, zoveel werkwilligen zullen trachten te verzamelen, dat op Dinsdag a.s. door de H.T.M. met groot materiaal zal kunnen worden uitgereden. Dezerzijds wordt betwijfeld of dit, voorzover betreft althans de leden van de Ned.Ver. van Spoor- en Tramwegpersoneel, afdeling Den Haag, zal gelukken.

Dit was de stand van zaken d.d. 1 Augustus 1948.

Verzonden op 3 Augustus 1948

aan: C.V.D.

C.V.P. *[Handwritten signature]*

Aan de Haagse burgerij

De Stakingsleiding H.T.M. maakt bekend:

De steunactie en berichtgeving van het dagblad „de Waarheid” is buiten de verantwoordelijkheid van het stakingscomité en er is **GEEN** opdracht van ons uitgegaan om deze steunactie te ondernemen.

Onze houding **IS** en **BLIJFT NEUTRAAL** tegenover iedere politieke of religieuze richting.

VERSLAG van de vergadering, belegd voor het stakend H.T.M.-personeel op 1 Augustus 1948, in het gebouw "Amicitia" aan het Westeinde alhier.

Aanwezig waren + 600 H.T.M.-mannen.

Te omstreeks 12.30 uur opende de leider van het Stakingscomité, L. TOUW, (personalia bekend) de vergadering en deed aan de vergadering mededeling van de acties, die door het comité waren ondernomen.

Allereerst deed spreker mededeling van een onderhoud, hetwelk het comité had gehad met het Hoofdbestuurslid van het N.V.V., HERMANS uit Amsterdam (vermoedelijk 31 Juli 1948 I.D.).

Volgens spreker was Hermans totaal onbekend met de staking van het Haagse trampersoneel.

Nadat tegenover Hermans het doel van de staking uiteen was gezet, verklaarde hij zich volkomen achter het standpunt der stakers te stellen. Hermans nam het de voorzitter van de plaatselijke afdeling, NYHUIS, hoogst kwalijk, dat deze hem niet over de staking had ingelicht.

Hermans had zich tevens bereid verklaard om een dezer dagen de stakers toe te spreken. Toen Touw de vergadering de vraag stelde, of men hier prijs opstelde, werd met algemene stemmen "Ja" geantwoord. Verder deelde Touw mede, dat hij nu/3 maal toe een bespreking had gehad met het afdelingsbestuur van de Nederlandse Vereniging, doch dat dit bestuur zich niet accoord wilde verklaren met de staking. Volgens spreker zou morgenchtend (2 Augustus) om 9.00 uur in het gebouw "Amicitia" worden begonnen met het registreren der stakers; daarna zal het stakingscomité een bespreking hebben met de Burgemeester en daarna een bespreking met de Directie van de H.T.M. Vervolgens zal wederom een vergadering voor de stakers worden belegd, waarvan plaats en tijd morgen nader zal worden bekendgemaakt. Spreker deelde vervolgens mede, dat door de Directie van de H.T.M. ontslagbrieven waren verzonden, zelfs aan zieke leden en leden van het personeel, die in een ziekenhuis zijn opgenomen.

Touw vond de houding van de Directie belachelijk en zeide: "Wanneer er ontslagen zullen plaatsvinden, zullen die wel aan de leden van de bestuurstaafel (van het comité) gegeven worden, doch dan is het woord aan U."

Vervolgens zeide spreker, dat er heden minder trams waren uitgereden, dan gisteren en dat alleen de Wassenaarse tram nog vrij behoorlijk reed. Hij spoorde de aanwezigen aan om na afloop van de vergadering zich in kleine groepjes naar de Turfmarkt te begeven. Het mocht in geen geval een betoging worden. Men mocht niet tot handtastelijkheden overgaan, doch slechts door woorden zijn misnoegen over de houding van de onderkruipers kenbaar maken, aldus Touw.

Spreker deelde vervolgens nog mede, dat hij een onderhoud had gehad met een lid van het Amsterdams trampersoneel, die hem zijn loonstaat had getoond, waaruit bleek, dat deze man zonder kindertoeslag een netto-salaris van f.48,44 geniet.

Zowel de Amsterdamse- als Rotterdamse collega's hebben volledig hun financiële steun toegezegd.

Touw deelde vervolgens nog mede, dat vanuit Amsterdam een chèque ten bedrage van f.1000.-- voor de stakingskaas was ontvangen.

Wat de actie der steunlijsten betreft, was spreker zeer tevreden-

tevreden. Hieruit blijkt, dat de Haagse burgerij zich volkomen achter de stakers schaart. Het lid (van het comité) VAN BEEK heeft reeds f.130.-- geïnd.

Spreker drong erop aan om de inzameling zoveel mogelijk bedekt te doen, want de mogelijkheid is niet uitgesloten, dat de Politie dit verbiedt en de gelden inbeslagneemt. Twee mensen moeten samenwerken: de een houdt de steunlijsten onder zich, de ander beheert het geld.

Doordat het in de vergadering nogal zeer rumoerig toeging besloot spreker geen gelegenheid tot discussie te geven. Hij wilde een uitzondering maken voor het oudste lid van het personeel SMIT, die de tramstaking in 1914 had meegemaakt. Smit sprak allereerst zijn vertrouwen uit in de leiding van het stakingscomité en hoopte, dat de stakers zich achter de leiding zullen stellen. Hij verwachtte dan ook dat er door de stakers meer gedaan, dan gepraat zal worden. Het mocht niet voorkomen, dat er leden van het personeel van 's-morgens 5 tot 's-avonds 10 uur op post staan, terwijl anderen rustig thuis blijven zitten.

In 1914 was de strijd eveneens zwaar geweest; ook toen was spreker ontslagen geweest, maar door de strakke houding van de stakers was ook toen het pleit gewonnen.

Spreker spoorde de aanwezigen aan om vol te houden tot de overwinning.

Een der aanwezigen deelde daarop mede, dat hij gisteren had gereden en van plan was om zich vanmiddag wederom te melden, doch geen dienst te doen.

Op de vraag van Touw, waarom hij zulks wenste, deelde hij mede, dat hij ruim 30 jaar lid van het N.V.V. was en de richtlijnen van zijn bestuur wenste op te volgen.

Hierna volgde een heils lawaai, waarin de gemoederen verhit raakten, waarop Touw de vergadering sloot met de mededeling, dat het bestuur sitting verder zitting hield op zaal 4 in genoemd gebouw, waar vragen gesteld konden worden en later een speciale discussie-vergadering zou worden uitgeschreven.

In de zaal werden nog opgemerkt de C.P.N.-ers Paul DE GROOT, H.HOVENS en W.VAN LOON, P.METSCHER en G.GEELHOED. Vertegenwoordigers van trampersoneel uit Rotterdam of Amsterdam, werden niet waargenomen.

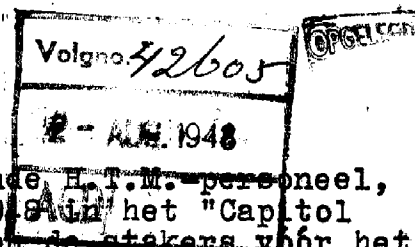
Nadat de vergadering uiteen was gegaan, begaf men zich in kleine groepen naar de Turfmarkt, waar scheldwoorden werden gericht tegen de bestuurder van de tram.

Teen kort daarop een tramwagen van lijn 9 op het Spui verscheen, werden een aantal rijwielen op de trambaan geworpen, waarna de ter plaatse aanwezige politie de orde herstelde en de stakers uiteenjoeg.

Verzonden op 2 Augustus 1948
aan: C.V.D.

C.V.P.

Na de vergadering van het stakende H.T.M.-personeel, welke in de nacht van 30 - 31 Juli 1948 in het "Capitol theater" alhier, werd gehouden, werden de stakers voor het theater in groepen verdeeld o.a. door een man, die kennelijk? niet tot het H.T.M.-personeel behoorde. Deze groepen begaven zich naar de diverse remises, met het doel het uitrijden van de vroege dienst te beletten. Zo verzamelden zich te + 4.30 uur bij de remise Frans Halsstraat + 50 man, bij de remise Harstenhoekweg + 40 man, bij de remise Frans Halsstraat + 100 man en bij de autobus garage Fruitweg + 50 man. Door de aanwezigheid van Politie konden de werkwilligen normaal uitrijden, hoewel terstond reeds van het uitvoeren van een normaal lopende dienst geen sprake was, gezien het groot aantal stakende. Bij de remises gingen de stakers niet tot handtastelijkheden over, doch trachtten afscheldende de werkwilligen te intimideren. Aan het Harstenhoekplein besprongen de stakers een tram, doch werden door de Politie verwijderd. Toen de stakers bemerkten, dat zij bij de remises niet slaagden, verspreidden zij zich in de stad, waar zij trachtten het tram- en busverkeer te laten stagneren. Op enkele plaatsen openden zij de schakelkasten en zetten aldus een gedeelte van een bovenleiding stroomloos. Ook haalden zij hier en daar passagiers uit de tram, of trachtten het publiek te beletten in de tram te gaan. Van één tram en één autobus werden de ruiten ingegooid. In enkele gevallen werden trambestuurders en buschauffeurs gehinderd.

Bij informatie bleek het gehele personeel (d.w.z. 40 bestuurders en conducteurs) van de remise te Rijswijk te staken, terwijl daarentegen het personeel van de remise te Wassenaar, met uitzondering van een 9 tal in Den Haag wonende personeelsleden, aan het werk was gebleven.

Te + 11.30 uur begonnen de stakers te vergaderen in het gebouw "Amicitia" aan het Westeinde, waardoor de ordeverstoringen op straat niet meer voorkwamen (zie bijgaand verslag van de vergadering). Na de vergadering, welke te 13.30 uur werd beëindigd, trok een twintig tal stakers naar de remise Lijsterbesstraat en een 20 tal naar de remise Frans Halsstraat. Zij veroorzaakten echter geen wanordelijkheden.

Vermelding/dient nog het volgende:

Door een burger werd in de Rijnstraat een grote bout met meer uit de tramrails verwijderd, die kennelijk daar was gedeponneerd met het doel sabotage te plegen.

Enmaal werd een trailer en eenmaal een taxi op de tramrails geplaatst met hetzelfde doel.

Te + 22.30 uur bevonden zich bij de remise van de Fruitweg + 200 à 300 personen, waar o.a. werden opgemerkt G. GEELHOED en W. VAN LOON. Ter plaatse werd druk gedebatteerd over de tramstaking. Even later begaven Geelhoed en W. van Loon zich met de stakingsleider, L. TOUW, naar diens woning.

De stakers werkten - zoals werd geconstateerd - reeds des morgens met stakingslijsten, zowel aan huis als op straat.

Tenslotte wordt vermeld, dat de directie van de H.T.M. niet wenst te onderhandelen met het stakingscomité, doch uitsluitend met de Besturen van de Bonden. Anderzijds is het afdelingsbestuur van de Ned. Vereniging van Spoor- en Tramwegpersoneel bereid besprekingen te voeren met een delegatie van de stakers, doch niet met het meergenoemde stakingscomité. Tot dit standpunt is het afdelingsbestuur gekomen na ruggespraak met het Hoofdbestuur. Blijkbaar is het Afdelingsbestuur van de Ned. Ver. van Spoor- en Tramwegpersoneel zich er wel van bewust, dat de leiding van deze wilde staking in

handen is van uiterst linkse elementen.

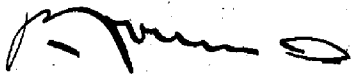
Te 21.00 uur werd door de directie van de H.T.M. het tram- en busverkeer geheel stopgezet.

Te + 23.00 uur werden bij de personeelsleden van de H.T.M. aanmaningen aan huis gezonden, waarin wordt medege-
deeld, dat het werk 1 Augustus 1948 dient te worden hervat,
daar anders ontslag zal volgen.

Dit was de stand van zaken d.d. 31 Augustus 1948.

Verzonden op 2 Augustus 1948
aan: C.V.D.

C.V.P.

Reenaert Laurens
Touw

Den Haag 13.4.22
Den Haag, Hoefkade 1314
fel C.P.V. prop.
welwaarts comité.
commissie H.T.M.

Op 31 Juli 1948 werd een vergadering gehouden door stakende personeelsleden van de H.T.M. in een der zalen van het gebouw "Amicitia" aan het Westeinde No.15 alhier.

Aanwezig waren ongeveer 500 personen. Zaalcapaciteit ongeveer 400 à 450 personen. Te omstreeks 11.30 uur werd de vergadering geopend door de voorzitter van het stakingscomité, de conducteur L.TOUW (personalia bekend). Hij verklaarde, dat de staking tot doel had, het loon van de H.T.M.-mensen gelijk te brengen met dat van het trampersoneel in Amsterdam en Rotterdam. Deze lonen zijn -aldus Touw - ongeveer f.7.-- per week hoger, dan die der H.T.M. De directie van de H.T.M., met wie dit probleem meermalen is besproken, wilde hiertoe niet overgaan. In een bespreking, die hij - Touw - met nog enige leden van het stakingscomité met de Heer Burgemeester hedenmorgen had gehad, heeft deze medewerking toegezegd tot bemiddeling met de H.T.M.-directie.

Vervolgens werd door Touw medegedeeld, dat deze bemiddeling reeds had geleid tot een aanstaande, op Maandag, 2 Augustus, te houden bespreking met de H.T.M.-directie. Spreker zeide er van overtuigd te zijn, dat de eisen van de stakers zullen worden ingewilligd, aangezien deze algemeen als rechtvaardig worden beschouwd, o.a. door de Haagse burgerij, het taxi-personeel alhier en eveneens door het trampersoneel van Amsterdam en Rotterdam. Aan de Haagse burgerij zal een manifest worden aangeboden, waarin doel en strekking van de staking wordt uiteengezet.

Zolang deze eisen niet zijn ingewilligd, zal niet meer worden gereden. Tensinde te komen tot een steunactie, verzocht hij de medewerking van de aanwezigen, opgave van hun familieomstandigheden te doen aan het stakingscomité en tevens om een commissie samen te stellen, die de steunactie zal leiden. Hij verklaarde, dat vele burgers hiertoe willen bijdragen, dat het taxi-personeel alhier, per dag en per persoon f.2.50 zal bijdragen en dat ook het trampersoneel uit Amsterdam en Rotterdam zich solidair heeft verklaard en de actie zal steunen. Wanneer a.s. Maandag het conflict niet is opgelost, zal het trampersoneel in Amsterdam en Rotterdam eveneens een sympathie staking aangaan. *(met meer)*

Op Zondag, 1 Augustus 1948, zal te 11.30 uur in hetzelfde gebouw wederom een vergadering worden gehouden, waarbij deze zaken nader zullen worden geregeld. Spreker wakte de aanwezigen op, om de goede naam van het H.T.M.-personeel niet door het slijk te sleuren, door het verwekken van ordeverstoringen of vernielingen, zoals, naar spreker zeide, reeds waren voorgekomen. De Politie, aldus spreker, is ons goed gezind en wij moeten geen conflicter uitlokken, waardoor deze verhouding zou worden vertroebeld. Het bestuur van de Nederlandse Vereniging van Spoor- en Tramwegpersoneel, in welke organisatie de meeste trammensen zijn georganiseerd, staat niet achter deze staking. Echter heeft dit bestuur besloten tot een onderhoud met het stakingscomité, aldus Touw, welk onderhoud na afloop van deze bijeenkomst zal plaats hebben. Ik nodig jullie uit om gezamenlijk langs het kantoor (Prinsegracht 73), waar het onderhoud zal plaatsvinden, te "wandelen", om zodoende blijk te geven, dat jullie van het bestuur van de N.V. verlangen, dat het de actie gaat steunen en vertegenwoordigen bij de H.T.M.-directie. Verder verwacht ik van jullie, dat de posten bij de remises weer worden betrokken tot vannacht 24.00 uur, om te voorkomen, dat nog wagens zouden uitrijden. Na 24.00 uur wordt niet meer gepost,
-doch-

doch dat moet morgenochtend om 5.00 uur weer worden opgenomen. In de vergadering van morgen zal dit posten nader worden geregeld.

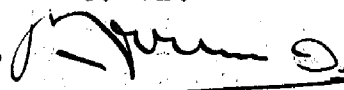
Het gesprokene werd steeds met geestdrift door de aanwezigen ontvangen.

Te omstreeks 13.30 uur ging de vergadering uiteen.

Verzenden op 2 Augustus 1948

aan: C.V.D.

C.F.P.

A handwritten signature in dark ink, appearing to be 'J. van der ...', written over a horizontal line.

Volgno.	•
2 - AUG. 1948	
ACD/42604	

OPGELEED

betr.: Staking H.T.M.

Onder het personeel van de H.T.M. heerst reeds ^{gedurende} ~~gedurende~~ ^{de} ~~de~~ ^{grote} ~~grote~~ ontevredenheid over hun loon. Vooral nu het personeel ~~nog~~ ^{ook} ~~halasting~~ ^{halasting} moet betalen van de ontvangen fooien, is de stemming zeer slecht geworden.

Er zijn stemmen opgegaan om het zelfde betalingsstelsel toe te passen als voor het ~~trampersoneel~~ ^{trampersoneel} te Rotterdam geldt. Dit zou wel een verbetering betekenen voor het jongere personeel, doch zou tevens een verlaging van loon inhouden voor het oudere en meer vakbekwame gedeelte. In het begin van deze week werd een nachtvergadering gehouden om de zaak te bespreken. Veel heeft dit niet opgeleverd en er werden geen besluiten genomen.

Daar het personeel huns inziens weinig of geen steun ontvingen van hun bonden, wilde men door een korte stakingsactie de bestuurders daarvan tot grotere activiteit aanzetten.

De bondsbestuurders hebben zich niet op de vergadering laten zien, en keurden reeds by voorbaat een stakingsactie af.

Het gehele personeel der H.T.M. omvat plm. 2300 man.

ongeveer 1400 man hiervan behoren tot de buitendienst (wagenvoerders en conducteurs). Deze laatsten zijn nagenoeg allen georganiseerd, en wel: plm. 100 K.A.B., plm. 100 C.N.V. en plm. 1200 in het N.V.V.

Van deze 1200 N.V.V.'ers zijn ongeveer 200 man tevens lid van de E.V.C. De E.V.C. heeft voor deze bedrijfsgroep in Den Haag geen eigen afdeling, doch heeft haar aanhangers aangeraden zich bij het N.V.V. te voegen.

In de nacht van 30 op 31 Juli is weer een vergadering gehouden, waar 600-700 man aanwezig waren. Het algemeen gevoelen was dat men een stakingsactie moest beginnen om een betere loonregeling af te dwingen. Er was ook een Tram-man uit Rotterdam aanwezig, terwijl een Amsterdamse tramman in uniform het woord voerde en de toeheorders mededeelde dat zy in geval van staking, ~~men~~ ^{men} op hulp van Amsterdam en Rotterdam konden rekenen.

Ter vergadering en vooral ook terstond daarna bleek dat de leiding in deze zaak in handen lag van de C.F.N.-E.V.C. Verscheidene leden hiervan mengden zich onder groepjes arbeiders om hen tot staken op te zetten.

Na afloop der vergadering gingen er ploegen naar de remises om uitrusten der trams te beletten en ook bezochten de stakers de adressen van het personeel dat die morgen dienst zou hebben, om hen te bewegen niet aan het werk te gaan.

Het gevolg van een en ander was dat slechts een gering aantal wagens in gebruik kon worden genomen. Ook trachtten de stakers de rijdende wagens tot stilstaan te brengen door plaatselyk de stroom uit te schakelen of ook door voorwerpen op de rails of by de wissels te leggen.

De directie der H.T.M. heeft toen de wagens terug doen komen naar de remises, vanwaar in de loop van de morgen (Zaterdag, 31 Juli 1948) weer 20 tramwagens en 5 bussen in gebruik werden genomen; in elk voertuig waren twee in uniform geklede politiemannen aanwezig.

Het personeel van de remise in Ryswyk staakte ook, zodat de lijnen Den Haag-Delft en Voorbug niet konden rijden.

Te Wassenaar waren slechts weinig stakers, alleen 9 in Den Haag woonachtige lieden waren niet op het werk verschenen. De Wassenaarse tram rijdt dus wel.

Het is moeilyk te schatten door hoeveel man aan deze actie wordt deelgenomen. Vermoedelyk zullen ongeveer 750 man aan de staking deelnemen. Het oudere personeel, uitgezonderd de uiterst links georiënteerden, is vrijwel niet bij de actie betrokken.

Gehin
WMS

XT

V
2 - AUG 1948
ACD/42603

Hierbij wordt het volgende medegedeeld:

Onder het personeel van de "Haagse Tramweg Maatschappij" bestaat reeds lang onrust over de loonpositie. Vooral de jongere leden van het personeel zijn van oordeel, dat zij te weinig verdienen. Zij wensen in hoofdzaak een loonregeling, zoals die bestaat bij de "Rotterdamse Tramweg Maatschappij".

De H.T.M. heeft een personeelssterkte van ongeveer 2300 man. Hiervan zijn + 1200 man georganiseerd in de "Nederlandse Vereniging van Spoor- en Tramwegpersoneel. Van deze 1200 mensen zouden er een kleine 200, tevens georganiseerd zijn in de E.V.G.

Voorts zijn er ongeveer 100 man georganiseerd in de Katholieke bond "St. Rafaël" en 100 man in de "Protestants Christelijke Bond van Spoor- en Tramwegpersoneel".

De besturen van genoemde bonden zijn reeds lang bezig met het houden van besprekingen met de directie van de H.T.M., teneinde tot een betere loonregeling te komen, voor het jongere personeel. Genoemde besturen staan echter niet de loonregeling van Rotterdam voor, aangezien het loon van de oudere conducteurs en bestuurders plus het loon van het technische personeel in Den Haag gunstiger is, dan in Rotterdam.

De directie van de H.T.M. heeft reeds vaak toegezegd, dat een andere, gunstiger loonregeling voor het jongere personeel zal volgen. Het bleek echter bij toezeggingen, want de loonregeling bleef dezelfde (dit althans is de lezing van bestuurders van de Ned.Ver. van Spoor- en Tramwegpersoneel).

De besturen van de vakbonden beloofden hun leden, dat zij de zaak, betreffende loonregelingen, opnieuw naar voren zouden brengen.

Begin Juli 1948 was de stemming onder het personeel dermate opposant, dat, zonder medewerking van de besturen van de vakbonden, werd besloten tot het oprichten van een comité van actie. Dit comité stelde zich ten doel, om zo spoedig mogelijk, desnoods door staking, een betere loonregeling te verkrijgen. Doorde besturen van de vakbonden werd medegedeeld, dat zij deze actie niet zouden steunen. Genoemd comité bestaat uit de volgende leden:

G.VAN BEEK, wonende Arnhemsestraat 66;
F.VAN BEMMEL, Tulpstraat 56, Rijswijk;
J.VAN BEMMEL, Waalstraat 39;
T.VAN CAMPEN, Frans Halsstraat 54;
G.VAN ELCK, Noordpolderkade 137;
A.F.VAN d. GELD, Rozenburgstraat 200;
D.MULDER, Weesperstraat 47;
G.VAN RIET, Laakweg 210;
J.HOOGS, Wieringsestraat 494;
H.STOL, Noordstraat 51;
L.TOUW, Hoefkade 1314;
J.VERHOEF, Herman Costerstraat 343;
J.TAAL, Noordpolderkade 274;
A.F.SMULDERS, Kijkduinsestraat 135; Loosduinen;
C.BAL, Roerstraat 110, Scheveningen.

"Het Comité van Actie" schreef een nachtvergadering uit, welke werd gehouden in de nacht van Maandag, 26 Juli op Dinsdag, 27 Juli 1948, in het gebouw "De Vereniging" aan de Willemstraat alhier. In verband daarmee werd aan de leden van het Tramwegpersoneel een schrijven verspreid. Een afschrift van dit schrijven gaat hierbij. Op genoemde vergadering zouden voornamelijk als sprekers zijn opgetreden de leden van
-genoemd-

genoemd comité G.VAN RIET en L.TOUW. (Laatstgenoemde Touw staat bekend als een fel communist en is tevens oprichter van het z.g. "Welvaartscomité" bij de H.T.M.).

In deze vergadering werd besloten dat, indien niet binnen enkele dagen een andere loonregeling tot stand was gekomen, tot staking zou worden overgegaan. Door bedoeld comité van actie werd vervolgens een nachtvergadering uitgeschreven in de nacht van Vrijdag 30 op Zaterdag, 31 Juli 1948, in het "Capitol theater" aan de Loosduinsekade alhier.

Zij zouden dan bestuursleden van de E.V.C. van het tram-personeel van Amsterdam uitnodigen om aanwezig te zijn.

Daar de directie van de H.T.M. zich op het standpunt stelt alleen te willen onderhandelen met de vakbonden en niet met afzonderlijke groepen, kwam op kort termijn geen betere loonregeling tot stand, waardoor laatstgenoemde vergadering inderdaad doorgang vond.

De vergadering werd bezocht door + 900 man (waaronder ook vrouwen van personeelleden van de H.T.M.).

(Zaalcapaciteit van het "Capitol theater" is + 1200 man). Het werd een zeer rumoerige vergadering, waar ook nu weer als sprekers optraden de hier eerdergenoemd G.van Riet en L.Touw. Tevens waren enkele leden van de E.V.C. van het Amsterdamse Tramwegpersoneel aanwezig. Het waren juist deze lieden, die kans zagen om de gemoederen van de vergaderingsbezoekers zo hoog mogelijk op te zwepen. Eén van deze mensen, die gekleed was in de uniform van de Amsterdamse Tramweg Maatschappij maakte een vergelijking met de lonen in Amsterdam. Hij deelde mede, dat het standaardloon in Amsterdam f.42.50 bedraagt, terwijl men in Amsterdam bij acties voor loonsverhoging van de zijde der directie steeds wijst op zeer slechte loonspositie in Den Haag. Het signalement van bedoelde spreker luidt als volgt:

+ 40 à 45 jaar oud, normaal postuur, opvallend wit haar.

Daar, zoals gemeld, de besturen van de vakbonden zich niet achter deze actie plaatsen, behoeften de leden van personeel van de H.T.M. bij een eventueel besluit tot staken niet op financiële bijstand uit de z.g. "stakingskas" te rekenen. Toen dit op de vergadering op moeilijkheden bleek te stuiten, deelde bedoeld E.V.C.-lid uit Amsterdam mede, dat "de kameraden in Amsterdam", volledig achter deze actie staan en dat het vrij aannemelijk moet worden geacht, dat de Haagse trammannen betaald zullen worden uit de stakingskas van Amsterdam.

Nadat vooral Touw nogeens op staking had aangedrongen, werd tenslotte met algemene stemmen beslist het werk op Zaterdag, 31 Juli 1948, niet te hervatten, totdat de directie van de H.T.M. een betere loonsregeling bekend zal maken.

Door de leden van het genoemde "Comité van Actie" werd aan de aanwezigen zoveel mogelijk adressen verstrekt van dat personeel, dat niet ter vergadering aanwezig was. Zo kan o.m. worden opgemerkt, dat de leden van de Prot.Christ.bond en de leden van de Kath.bond niet aanwezig waren. Andere bezoekers, die niet naar adressen van collega's zouden gaan verdeelden zich in groepjes en trokken naar de verschillende remises, tensinde te voorkomen, dat werkwilligen met H.T.M.-materiaal zouden uitrijden. Touw zou de aanwezigen hebben opgewekt om de staking zo effectief mogelijk te maken door o.m. wissels en schakelkasten onklaar te maken.

Te omstreeks 4.30 uur hadden bedoelde groepjes postgevat bij de remises, terwijl andere de buitenschakelaars buiten werking trachtten te stellen. Hedenmorgen zag men slechts

een enkele tram in Den Haag rijden.

Naar schatting zijn er van de 1300 man, conducteurs en bestuurders, ongeveer 800 à 900 mannen in staking.

Hierbij gaat als bijlage II een oproep voor de nachtvergadering, d.d. 30/31 Juli 1948.

Verzonden op 31 Juli 1948

aan: C.V.D.

Aan de Leden van de Ned.Ver.van Spoor- en Tramwegpersoneel, Den Haag II.

Ondergetekenden, allen leden van de Ned.Vereniging, afdeling Den Haag II, nodigen U uit een n a c h t v e r g a d e r i n g bij te wonen, die zal worden gehouden in de nacht van Maandag, 26 Juli op Dinsdag, 27 Juli a.s. in Gebouw "De Vereniging", Willemstraat, Den Haag.

De vergadering begint om half twee precies.

Wat is de reden van ons optreden?

Meer dan 750 bondsleden hebben schriftelijk hun wens te kennen gegeven een nachtvergadering te beleggen. Ons dagelijks bestuur, door ons gekozen, legde echter deze wens als oud papier naast zich neer en belegde een ochtend- en avondvergadering, waar natuurlijk geen dagelijks besluit kon worden genomen.

Intussen gaat de loonstrijd verder.

De leden zijn in grote meerderheid op de onlangs gehouden vergaderingen o n t e v r e d e n geweest met de voorstellen van het hoofdbestuurslid de heer De Later.

Deze kan nu wel denken, dat hij kan doen wat hij wil, zonder naar de stem van de leden te luisteren, die hem tenslotte betalen, maar ongetekenden zijn van mening, dat de leden zelf de beslissing in handen hebben.

Daar het dagelijks bestuur weigert de krachtens de statuten formeel juist aangevraagde nachtvergadering te beleggen en de voorstellen van het hoofdbestuur niet aanvaardbaar zijn, hebben wij besloten zelf de zaak ter hand te nemen.

Onze gezinnen hebben een oplossing van de loonkwestie absoluut nodig. We wachten reeds lang - vorderingen maken we zo goed als niet.

Uw eensgezinde opkomst op onze nachtvergadering, waarvoor ook het afdelingsbestuur is uitgenodigd en die slechts ten doel heeft op te komen voor onze onmiddellijke eisen, zal een belangrijke bijdrage vormen in de strijd voor onze overwinning.

G.van Beek,	Arnhemsestraat 66 -
F.van Bommel 4	Tulpstraat 56, Rijswijk -
J.van Bommel 5	Waalstraat 39 -
T.van Campen 1	Frans Halsstraat 54 -
G.van Elck	Noordpolderkade 137 -
A.F.v.d.Geld	Rozenburgstraat 200 -
D.Mulder 4	Weesperstraat 47 -
G.van Riet	Laakweg 210 -
J.Roes 6	Wieringsestraat 494 -
H.Stol	Noordstraat 51 -
L.Touw 5	Hoefkade 1314 -
J.Verhoef	Herman Costerstraat 343 -
J.Taal	Noordpolderkade 274 -
A.F.Smulders	Kijlduinsestraat 135, Loosduinen -
C.Bal	Roerstraat 110, Scheveningen.

Waarvan afschrift conform.

AAN HET PERSONEEL DER H.T.M.

De nachtvergadering van Maandag j.l. heeft ons opdracht gegeven het afdelingsbestuur van de Ned. Vereniging te verzoeken de leiding van onze loonstrijd op zich te nemen en zo deze dit weigerde, zich tot de Directie te wenden met onze eisen tot

GELIJKSCHAKELING + TARIEF + OVERBRUGGINGSTOELAGE

Op een

N A C H T V E R G A D E R I N G

te houden in het

C A P I T O L - T H E A T E R

Loosduinsekade, in de

NACHT VAN VRIJDAG OP ZATERDAG

zal uitvoerig verslag worden gegeven en zal onze verdere houding, zoals deze Maandag j.l. is vastgesteld, worden geregeld.

Daarom allen naar de nachtvergadering.

Aanvang 2 uur precies (zaal open 1 uur)

Komt allen!!!!

DE GELIJKSCHAKELING MOET ER KOMEN!!!!

Brengt uw vrouwen mede. Ook zij behoren met ons voor onze belangen te strijden.

De Personeelscommissie.

K/

POLITIE RIJSWIJK Z.H.

No. 2601/48

RIJSWIJK Z.H., 31 Juli 1948.

Bericht op schrijven van

Onderwerp: Staking H.T.M.

Volgno.

2 - AUG. 1948.

Bijl. geen.

ACD/42555

Hedenmorgen, 31 Juli 1948 te 7.00 uur brak een staking uit onder het zgn. "rijdend" personeel van de H.T.M.

Voor de gemeente Rijswijk (ZH) betreft deze staking de remise 's-Gravenhage aan de Delftweg, waarbij 40 man "rijdend" personeel betrokken is.

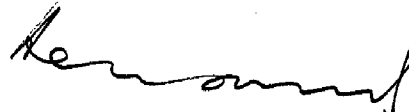
Het vermoedelijk motief tot de staking is: verhoging van het loonpeil.

Tot nu toe hadden in verband met de staking in deze gemeente geen ongeregelheden plaats.

Te zijner tijd zal over het verloop en het resultaat van de staking nog nader worden gerapporteerd.

type: S.

De Hoofdinspecteur van Politie,

AAN: de Heer Hoofd van de
Centrale Veiligheidsdienst.
Javastraat 68.
's-GRAVENHAGE.

Tramstaking duurt onverminderd voort

Heden interpellatie door Communistische Raadsfractie aangevraagd

Vandaag, de derde dag van de staking bij de H.T.M. te Den Haag, is zij nog algemener dan j.l. Zaterdag, toen het loonconflict begon. Meer dan ooit zijn de stakers eensgezind om een eind te maken aan de schandalig lage lonen bij de H.T.M. waar arbeiders met f 30.— naar huis worden gestuurd, terwijl het bedrijf vorig jaar ruim 7 miljoen gulden winst maakte. De stakende H.T.M.-ers, wier aantal zich nog heeft uitgebreid, zijn vastbesloten de strijd tot een goed einde te voeren. Hedenmiddag heeft G. v. Praag, voorzitter van de Communistische Raadsfractie aangevraagd een interpellatie te mogen houden over de staking bij de tram.

Op de stakersvergadering van hedenmorgen deelde het stakingscomité mede, dat het aantal stakers rond de 2000 ligt. De H. T. M. telt ongeveer 2300 man personeel, zodat buiten de ongeveer 1800 bestuurders, conducteurs en poetsers ook technisch personeel bij de staking moet zijn betrokken.

Grote sympathie van de bevolking

Naar wij vernemen zou het afdelingsbestuur van de Nederlandse Vereniging van Spoor- en Tramwegpersoneel het voornemen hebben a.s. Dinsdag een vergadering voor haar stakende leden te beleggen. Ook de Katholieke en de Christelijke Vakbond hebben plannen om resp. Maandagavond en Dinsdag vergaderingen voor hun stakende leden te beleggen.

Op de stakersvergadering, die Zondagmorgen in Amicitia plaats had, kon L. Touw, de voorzitter van het stakingscomité mededelen, dat er tekenen zijn, die er op wijzen, dat het afdelingsbestuur van de Ned. Vereen. van Spoor- en Tramwegpersoneel tot rede begint te komen. De eisen der stakers worden thans redelijk genoemd. Dit was gebleken uit een onderhoud, dat gevoerd was tussen de stakingscommissie en het afdelingsbestuur. (Geroep uit de zaal: „Zien ze dat nu pas in?“) De sympathie van de Haagse bevolking voor de stakers neemt nog steeds toe. Op de steunlijsten waar overal in de stad mee wordt gewerkt wordt dan ook vlot ingetekend.

Enkele NVV-ers haalden bij de broodbezorgers van Hus aan de Jacob Catsstraat binnen het kwartier f 45 op. Een ware ovatie ontlokte de mededeling, dat een telegram was ontvangen van het Solidariteitsfonds uit Amsterdam, waarin f 1000.— werd toegezegd.

Hierna voerden nog enkele H.T.M.-ers het woord. Eén van hen, die reeds 43 jaar op de wagen stond en ook de staking van 1914 had meegemaakt, riep, onder grote bijval op, in een aaneengesloten

In twee dagen f 10.000

Op de stakersvergadering werd medegedeeld, dat in 2 dagen tijds reeds 10.000 (tien duizend) gulden was ingezameld aan ondersteuning. Groentenhandelaar Houweling uit de Schepersstraat heeft aangeboden mede namens een aantal andere groentenhandelaren groenten aan de stakers te leveren, benevens aardappelen, tegen de halve prijs. Deze mededelingen veroorzaakten stormachtig applaus.

front achter de stakingsleiding te blijven staan, omdat deze het volle vertrouwen van allen verdiende, door de juiste wijze, waarop zij de actie leidde.

Na het sluiten van de vergadering, die ook door talrijke vrouwen van stakers werd bijgewoond, trokken honderden H.T.M.-ers naar hun posten bij de remises, kruispunten en belangrijke haltes. Zondag en vandaag zag de stad er nog meer verlaten uit, dan op de eerste dag van de staking. Slechts enkele wagens, bemand met onderkruipers en politie reden door de straten.

Vanmorgen was een wagen van de Wassenaarse tram naar de Turfmarkt gekomen om het personeel van de REME-garage in Wassenaar op te halen. Dit personeel weigerde door een onderkruiper gereden te worden en ging met een auto naar het werk. De Wassenaarse verdween daarna weer naar de remise.

Om 12 uur vanmiddag reden alleen op lijn 12 een viertal motorwagens, bestuurd door controleurs. De bussen waren niet uitgegaan.

Hedenmorgen om 8 uur vertrok van een der remises een bus met Haagse bleekneusjes naar Kijkduin. De bus werd gereden door een staker, die hiervoor de toestemming had ontvangen van de stakingscommissie.

De poging van het stakingscomité om in contact te komen met de burgemeester, teneinde een bespreking tussen de stakingsleiding en de HTM-directie tot stand te brengen was hedenmorgen nog niet gelukt. De burgemeester was in verband met feestelijkheden in Duindorp niet te bereiken.

Tramdienst Wassenaar—Leiden ligt stil

Op een hedenmorgen om half twaalf gehouden stakersvergadering deelde de voorzitter van de stakingscommissie, L. Touw mede, dat nu ook de tramdienst op Wassenaar en Leiden volkomen stil ligt. Deze mededeling verwekte een geestdriftig applaus.

De stakers zullen een manifest uitgeven, waarin zij hun zaak aan de bevolking uitschetsen.

„Het publiek in Den Haag staat achter de staking“ aldus de voorzitter.

Touw waarschuwde nog tegen provocaties.

De Nederlandse Vereniging van Spoor- en Tramwegpersoneel heeft tegen morgen een ledenvergadering uitgeschreven. Men besloot daar gezamenlijk heen te gaan en benoemde L. Touw tot woordvoerder van de stakers.

Ontslagbrief van de directie

Wij vernemen, dat het stakende personeel thans een ontslagbrief van de directie thuis heeft gekregen. Op deze brief staat dat het ontslag wordt verleend met medewerking van de Uniebondbesturen.

Werkers bij vervoer en verkeer eisen actie

Gedreven door de grote drang der leden, die een eind gemaakt wilden zien aan de schandelijke arbeidsvoorwaarden bij het beroepsvervoer, hebben de bonden, samenwerkend in de zg. „Bedrijfsunie-vervoer“ en „Unie-verkeer“ (de Uniebonden) „Vrijdag te Utrecht een congres belegd.

Uit de vergadering kwam scherpé critiek op het tempo der onderhandelingen met de werkgevers en nog scherpere op de resultaten dezer besprekingen. „Wij hebben de werkgevers reeds te veel tijd geschonken“, merkte een der sprekers op.

Zoals bekend geldt in de vervoersbedrijven nog steeds de 55-urige werkweek, terwijl slechts 48 uur wordt uitbetaald.

Verscheidene sprekers eisten, dat, bij niet inwilliging van de eisen, de staking georganiseerd wordt.

Solidariteit

Hoe zeer de actie van de trammannen onder brede lagen van de bevolking leeft, blijkt o.a. uit het feit, dat de directie van het Capitoltheater aan het stakingscomité toestemming heeft gegeven om in de hal van het theater geld te laten inzamelen voor het stakingsfonds.

Van de zijde van het Amsterdamse trampersoneel zijn twee telegrammen verzonden. Het eerste is gericht aan de stakers, waarin de oprechte sympathie voor de strijd wordt uitgesproken en verder gezegd wordt: „wij zullen jullie met alle middelen ondersteunen.“

Het tweede aan de directie van de H.T.M., waarin aangedrongen wordt, de eisen van het personeel in te willigen.

DDAB. No.:

WT.: Waarh. A'dam

ATUM: 2-8-48

CR.:

O.D. 209

DOSS. No.:	
CRT.:	Haags Dagbl
DATUM:	2 Aug 1948
PAR.:	

Recht en plicht bij staking

• **H**ET behoort tot de rechten van de vrije mens om „neen” te mogen zeggen, in tegenstelling tot de slaaf, die moet dulden wat hem wordt opgelegd en dankbaar zijn voor al het gegevene.

In de moderne tijd is dit recht tot „neen” zeggen overgedragen aan de organisaties die, zetelend op hoger niveau, een beter uitzicht hebben over die factoren welke tot neen-zeggen aanleiding zouden kunnen geven, en derhalve los staan van persoonlijke overwegingen met beperkter gezichts-kring.

Met andere woorden: het recht tot staking is de moderne arbeider gegeven en hij heeft de beslissing daartoe in de gebondenheid zijner principieel verkregen vrijheid overgedragen aan zijn vakverenigingen.

Dit is het punt, van waar wij de wilde staking van het personeel der Haagsche Tramweg Maatschappij willen bezien, een staking als elke andere, doch die, doordat het een openbaar vervoermiddel als de tram betreft, veel meer spectaculair is dan één bij een fabriek of bouwwerk. De oorzaak is de in de laatste maanden toene-mende ontevredenheid over de lonen voornamelijk van conducteurs, tram- en autobestuurders. Deze mensen gaan veelal met een netto bedrag van f 35 à f 40 naar huis en zeggen, dat zij daarvan hun gezin niet behoorlijk kunnen onderhouden.

De vakvereniging is het hiermede eens en is al sedert langdurige heugenis doende, met de directie van de H.T.M. te overleggen. Inmiddels wil het personeel hom of kuit hebben en eist gelijkstelling met de regeling, zoals die voor de Rotterdamse gemeentetram bestaat. De vakvereniging kan deze eis niet voetstoots overnemen, aangezien dit zou betekenen een terug-gang in inkomsten voor andere leden van het H.T.M.-personeel, speciaal de technische dienst.

En nu komen wij op het moment, dat er spijkers met koppen geslagen moeten worden: of 't H.T.M.-personeel gaat accoord met nog onbepaalde tijd wachten op de ook door de vakvereniging gewenste loonsverhoging, of de vakvereniging en de directie der H.T.M. komen tot een definitief voorstel, ongeacht of de wensen van het personeel hiermede bevredigd worden of niet, doch dat in elk geval een einde maakt aan de onzekerheid.

Aangezien noch het een noch het ander het geval was, kregen wij Zaterdag de staking. De vakvereniging is nog niet klaar, het personeel wil niet langer wachten en zegt haar vertrouwen op in de organisatie, die krachtens haar wezen voor het personeel handelt.

En daarmede is deze staking als organisatorisch middel, in de moderne maatschappij veroordeeld. Niet omdat de looneisen onrechtvaardig waren, want dat zijn zij allerminst, maar wel omdat men is afgeweken van de afspraak, die men op het punt van het recht van sociale onderhandelingen heeft gemaakt.

Of er nu communistische invloed in deze

zaak zit of niet, doet hierbij weinig toe of af; het spreekt vanzelf dat „De Waarheid”, ook al zou zij in eerste aanleg niets met de staking te maken hebben gehad, een zo gunstige gelegenheid onmogelijk kan laten voorbij gaan. Met de borst vooruit werpt zij zich in de strijd voor de stakers. Aan de andere kant verklaart een van de stakingsleiding afkomstige delegatie, dat de H.T.M.-ers niets met „De Waarheid” uitstaande hebben en dat sommigen er zelfs aan denken, zich helemaal terug te trekken als „De Waarheid” voortgaat met het te doen voorkomen alsof deze wilde staking een communistische aangelegenheid was.

Wanneer wij dus deze staking al veroordelen om haar on-organisatorisch karakter, ofschoon wij bepaalde looneisen volkomen kunnen billijken, beduidt dit geenszins de instemming met de houding der vakverenigingen.

De ontevredenheid onder de H.T.M.-ers is niet van vandaag of gisteren. Bij alle mogelijke gelegenheden heeft men blijk gegeven van misnoegen met de lonen, en het ware een goede post in het credit der vakvereniging geweest, wanneer zij niet vandaag, de volgende week of in de loop van de komende maand met nieuwe voorstellen komt, doch daarmede enige weken, liefst maanden geleden zich had gepresenteerd. Wij menen dat het tempo waarin de vakvereniging heeft gewerkt, van een laakbare kalmité is geweest, waardoor de H.T.M.-ers (en de jongeren in het bijzonder) in de war zijn geraakt en het vertrouwen in hun vereniging hebben opgezegd. Beter ware geweest als zij een motie van afkeuring tegen het bestuur hadden ingediend en nieuwe vertegenwoordigers hadden gekozen ter snellere behartiging van hun belangen.

Ondertussen zit Den Haag met een tramstaking opgescheept. Op zichzelf al vervelend genoeg, omdat velen en vooral diegenen die tot dezelfde inkomst-klasse als de stakers behoren, daarmede in het bijzonder worden gedupeerd. Arbeiders, die juist in deze tijd hun enkele dagen jaarlijkse vakantie hebben, ontgaat de mogelijkheid tot recreatie aan het strand van Scheveningen. Zo zijn er nog meerdere gevoelsoverwegingen te noemen, zoals de coincidentie met de Haagse feestdag, wat de staking wel efficiënter doet zijn, doch niet principiëler of sympathieker.

Belangrijker is dat we zo spoedig mogelijk moeten komen tot een herstel van de arbeidsvrede, aangezien een tramstaking in Den Haag op de duur geen locale aangelegenheid kan blijven. En hoewel dit een wilde staking is, die dus niet officieel erkend kan worden, houdt zij toch de mogelijkheid in van complicaties elders.

Afgezien van de vraag of en in welke mate de lonen verhoogd moeten worden (hetgeen, naar onze mening, geen al te ingewikkeld probleem is), moet het mogelijk zijn om direct een einde aan het conflict te maken, wanneer de vakvereniging en directie der H.T.M. zich verplichten, binnen een vast te stellen redelijke termijn met definitieve voorstellen te komen, en wanneer de stakers van hun zijde zich verplichten, de bevoegdheid tot onderhandelen te laten waar ze behoort te zijn: bij de vakvereniging als zodanig, ongeacht of men het tegenwoordige bestuur de juiste representant acht of niet.

G.O.S. No.: _____
 ORT.: Nw Ovt
 DATUM: 31-7-48
 PAN.: _____

Wilde staking HTM-personeel

Na een vrij ruime vergadering van ca. 700 man H.T.M.-personeel — conducteurs, bestuurders en chauffeurs — hedenocht in het Capitol Theater werd besloten vandaag in staking te gaan.

De oorzaak moet worden gezocht in de ontevredenheid, die onder het personeel heerst, over het trage verloop der besprekingen tussen de directie en vakorganisaties t.a.v. de loonregeling. Deze ontevredenheid is door een groep E.V.C.-ers van het personeel dankbaar aangegrepen om een staking uit te roepen.

Loonsverhoging van 15 procent geëist

Reeds een jaar geleden heeft een groep in het HTM-personeel kenbaar gemaakt, dat de geldende lonen en loonregelingen voor hen niet aanvaardbaar zijn. Door de Ned. Ver. voor Spoor- en Tramwegpersoneel en de HTM-directie werd een looncommissie ingesteld. Deze heeft tot nog toe geen succes kunnen boeken.

Thans heeft het rijdend personeel het besluit genomen het stakingswapen te gaan hanteren. De eisen, die worden gesteld komen hierop neer, dat men een loonregeling wil hebben, die overeenkomt met die der Rotterdamse conducteurs en bestuurders. Dit zou voor de Hagenaars neerkomen op een loonsverhoging van ca 15 procent. Verder wenst men ook de indeling in zes loonklassen van Rotterdam over te nemen.

Tijdens eerder gehouden besprekingen hebben vertegenwoordigers van het personeel naast de Rotterdamse regeling de voorwaarde gesteld, dat eens verkregen rechten en persoonlijke regelingen, die gunstiger zouden liggen, niet mogen worden geschaad.

Scheldwoorden en stenen.

Om vier uur vannacht begaven stakersgroepen zich naar de remises en personeelswagens om collega's, die niet ter vergadering waren van het besluit op de hoogte te stellen. Toen het uur waarop de verschillende tramwagens en bussen de remise gewoonlijk verlaten, hedenmorgen was aangeboren, bleken slechts weinigen bereid te zijn de dagtaak uit te voeren. Degenen, die normaal het werk begonnen, werden door hun collega's uitgejouwd. Op de Loosduinseweg werd een bus door vier stakende chauffeurs op motorfietsen nagezeten. Zij trachtten hun

scheldwoorden over te halen er de brul aan te geven.

Hier en daar werd met stenen geworpen en er sneuvelde ruiten van tramwagens. In de omgeving van de Parallelweg en het Hobbemaplein — in deze buurt wonen veel H.T.M.-ers — kwam het tussen de postende stakers en de politie tot kleine schermutselingen. Met twee en drie man liepen de agenten met sabel en gummistok in hun luchtige zomerkledij voortdurend door de straten in deze wijk. Ook bij de andere remises, op Scheveningen en aan het Lijsterbesplein hingen de stakers rond.

Van de zijde der H.T.M.-directie vernamen wij, dat het stakingsparool absoluut zonder goedkeuring van de drie grote vakorganisaties is gegeven. Er zou — zo zeide men — in groot aantal personeelsleden zijn, die wel willen rijden, doch niet durven. De onderhandelingen, die reeds een jaar geleden zijn begonnen hebben geen vertraging ondervonden, aldus onze zeggman.

Stakers ontslagen.

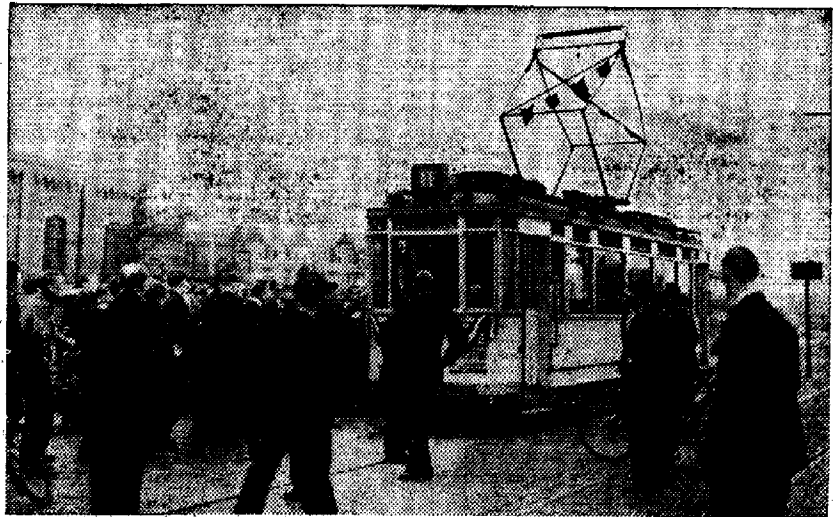
Nader wordt gemeld dat het personeel dat hedenmorgen weigerde uit te rijden, is ontslagen.

Volgens de H.T.M.-directie was heden-

morgen slechts 15 procent van het materiaal uitgereden. Later op de morgen werden de acht bussen, die toch waren gaan rijden, terug genomen. Deze rukten tenslotte weer uit met politiemannen in de cabine.

De bestuurders der drie bonafide vakbonden zijn om 9 uur met de H.T.M.-directie in overleg getreden. Met het stakingscomité heeft de directie geen contact opgenomen.

Omstreeks de middag was er in de toestand nog geen verandering gekomen.

Stakers trachten hun M tegen te houden

OVD
 209

1938. No.:
ART.: *Parool*
DATUM: *31-7-48*
PAR.:

Haagse tram staakt Oorzaak: uitblijven van loonverbetering

In de afgelopen nacht besloet ongeveer 700 man rijdend personeel van de Haagse Tramwegmaatschappij in staking te gaan en inderdaad zijn vanmorgen tussen halfzes en halfacht slechts een paar trams en bussen uitgereden. Het overgrote deel der ochtendploeger staakt. Er wordt druk gepost, maar de stakers laten de uitrijdende wagens rust, al wordt het bedienend personeel uitgejouwd.

De stakingsleiding (vier man behorend tot een comité van 24) heeft het parool uitgegeven, de hoofden Koel en de handen thuis te houden. Het conflict is ontstaan door het te lang uitblijven van loonverbeteringen.

Reeds een jaar geleden had een groep van het personeel gezegd, dat de geldende lonen en loonregelingen voor haar niet aanvaardbaar waren. Uit de Nederlandse Vereniging voor Spoor- en Tramwegpersoneel en de H.T.M.-directie werd een looncommissie ingesteld. Deze commissie heeft haar werk nog niet volbracht.

De stakers eisen een loonregeling, zoals die voor het Rotterdamse tramperoneel bestaat. Invoering daarvan zou volgens de stakingsleiding gemiddeld vijftien procent loonsverhoging betekenen en bevindt een nieuwe technische loonregeling in zes klassen. Verder hebben vertegenwoordigers van het personeel naast de Rotterdamse regeling de voorwaarde gesteld, dat eens verkregen rechten en persoonlijke regelingen, die gunstiger zouden liggen, niet mogen worden geschaad.

Overall langs de straten stond het publiek vanmorgen vergeefs te wachten. Er was een enorme vraag naar taxi's. Het stakingscomité deelde mede, dat de Rotterdamse en Amsterdamse collega's de staking zullen steunen, ook de Haagse taxi-chauffeurs verlenen financiële hulp.

Onze Haagse redacteur meldt nader: De staking is ongeorganiseerd, zij werd in het Volksgedouw op de Prinsegracht te Den Haag, afgelopen nacht tegen het advies van de vakbonden uitgeroepen. Vakbondsbestuurders waren niet ter vergadering aanwezig.

De organisatoren van de feestelijkheden in verband met het 700-jarig bestaan van de residentie zien zich voor grote problemen gesteld, immers de deelnemers aan de zangavond in Houtrust (1000 zangers), de optocht en het toneelstuk „Het wonderlijk uur” zijn voor het vervoer naar de verschillende punten van samenkomst in belangrijke mate aangewezen op het tram- en busvervoer.

NOOS. No.: _____
 CRT.: Haagse Post
 DATUM: 31-7-48
 PAR.: _____

01. 209

Wilde staking van H.T.M.-personeel

Organisaties wijzen iedere verantwoordelijkheid af

(Van een onzer verslaggevers)

De conducteurs en bestuurders van de H.T.M., die deze week reeds dreigende woorden richtten aan het adres van hun vakverenigingen over haar geringe activiteit, hebben aan deze woorden kracht bijgezet. In een vergadering, die hedenmorgen om twee uur in het Capitol-theater werd gehouden, werd besloten dat hedenmorgen geen trams en bussen zouden uitrijden. Op deze bijeenkomst, die door ongeveer 700 van de 1500 personeelsleden der H.T.M. werd bijgewoond, kwam de mededeling binnen, dat het trampersoneel van Amsterdam en Rotterdam sympathie betuigen met de actie van hun Haagse collega's en dat zij de stakers zullen steunen. Direct na afloop van de vergadering begaven groepen uit de aanwezigen zich naar de remise om het personeel, dat de vergadering niet had kunnen bijwonen, het besluit mede te delen en tot staking aan te sporen.

Slechts enkele trams en bussen reden uit

Onmiddellijk nadat het stakings-parool was uitgegeven, verklaarde een grote groep personeelsleden zich met de werkwelge-
 raars accoord. Het aantal wagens en bussen, dat dan ook hedenmorgen uitre-
 uitermate gering. Uit de remise aan de parallelweg vertrokken er vier, uit Scheveningen een zestal, van de Laan van Meerdervoort een viertal en uit de remise Fruitweg circa zes bussen. In totaal waren ongeveer twintig motorwagens of bussen in dienst, deels bestuurd door controleurs, anderdeels door oudere personeelsleden. Politie zorgde daarbij voor gewapend escorte.

Dit escorte was stellig niet overbodig, want op verschillende punten werden de werkwilligen lastig gevallen door publiek en stakers. Verschillende berichten omtrent vernielingen van de wagens bereikten ons, ondanks het feit, dat het stakingscomité uit 24 personen bestaande, opdracht had gegeven de hoofden koel en de handen thuis te houden. Men wil niet, dat het publiek, dat van de nog rijdende wagens gebruik maakt, gehinderd wordt.

Inmiddels staan bij de remises en op verschillende punten langs de lijnen posters, die de werkwilligen trachten over te halen het werk eveneens neer te leggen. Personeel, dat toch dienst doet, wordt met woorden als onderduiker, duikboot e.d. nagejouwd. Doch over het algemeen heeft deze staking een rustig verloop.

Grote vraag naar taxi's

Degenen, die het eerst de staking aan den lijve ondervonden, waren de Hagenaars, die vanmorgen in alle vroegte naar hun werk wilden, doch over geen vervoermiddel beschikten. Gaandeweg raakte men op de hoogte van het feit, dat er een staking was uitgebroken, doch daar er af en toe nog een tram gesignaleerd was, stonden op enkele haltes nog wat optimisten te wachten, in de hoop, dat er nog een wagen zou komen.

Uiteraard ontstond er direct een grote vraag naar taxi's, waaraan bij lange na niet kon worden voldaan. De meeste Hagenaars waren dan ook op lopen aangewezen.

Eigen boontjes doppen

In een onderhoud, dat wij hedenmorgen hadden met de Nederlandse Vereniging van Spoor- en Tramwegpersoneel, waarbij de meeste stakenden zijn aangesloten en tegen wie de staking gericht is, werd ons verklaard, dat de drie samenwerkende organisaties hun aanvankelijk ingenomen standpunt niet wijzigen. De unie aanvaardt op geen enkele wijze de verantwoording van deze actie en de daaruit voortvloeiende consequenties dienen door de stakers zelf gedragen te worden. Tenslotte verklaarden zij nog, dat het niet op de weg van de unie ligt om pogingen in het werk te stellen tot een vergelijk te komen. Wel was men van mening, dat bij eventuele disciplinaire straffen goed uitgekeken diende te worden, welke personeelsleden werkwillig waren, aangezien velen van deze groep geen gelegenheid kregen de remises te betreden.

Van de zijde van de directie der H. T. M. werd ons medegedeeld, dat zij zich aan de zijde van de vakverenigingen schaart. Op het moment, dat wij dit schrijven, was de zaak nog niet volledig te overzien, doch harerzijds zou getracht worden op de lijnen die daarvoor het meest in aanmerking komen, het verkeer — zij het beperkt — te herstellen.

De burgemeester bemiddelt

De vergadering van H.T.M.-ers, vanmorgen half twaalf in Amicitia begon buitengewoon stormachtig: de voorzitter van het stakingscomité deelde mede, dat de burgemeester aangeboden heeft bemiddeling te verlenen in het geschil. Het stakingscomité beschouwt dit als een erkenning. Het onderhoud begon om 12 uur. Na deze bespreking zou de vergadering worden voortgezet.

Geen trams op de straat

Zo eenvoudig ging het echter niet, want tengevolge van vernielingen, waaraan enkele trams werden blootgesteld, achtte de directie het raadzaam de op de weg zijnde wagens binnen te halen. De molestaties komen, voorzover is na te gaan, in hoofdzaak van de zijde van het publiek, dat overigens de actie gemoedelijk opvat.

De politie betoont zich erg actief om eventuele moeilijkheden het hoofd te bieden. Met jeeps, station- en overvalwagens rijdt zij door de versierde stad, terwijl op de lijnkruisingen, waar door de stakers posten zijn uitgezet, agenten, met sabels bewapend, de wacht houden.

Ook bij de remises, waar de versierde trams werkloos staan te wachten op de dingen, die komen gaan, bevindt zich politiebewaking. Stakers en publiek staan hier bijeen om de conflicten te bespreken. Tegen elf uur vertrokken de meeste echter naar Amicitia, waar om half twaalf een vergadering van stakers gehouden zou worden.

90. 209 "

DOSS. No.:
OVT.: Haarsch Dagel
DATUM: 29-7-48
AR.:

**Onze eisen zijn niet voorbarig,
zeggen H.T.M.'ers**

„Reeds anderhalf jaar geleden hebben wij bij de Nederl. Ver. voor Spoor- en Trampersoneel een verzoek tot medewerking voor loonsverhoging ingediend, zonder dat de bond iets deed”, vertelden ons enkele H.T.M.-ers naar aanleiding van de verklaring van Genemine organisatie. „Pas in Mei van dit jaar werd een looncommissie ingesteld, waarvan een loonschema werd opgesteld, dat onze goedkeuring niet kon wegdragen. Wij hebben bij de organisatie een verzoek tot een nachtvergadering ingediend, daar alleen des nachts het gehele personeel beschikbaar is. Op dit verzoek kregen we geen antwoord, waarop wij zelf zijn gaan vergaderen. We willen ook nu nog niets liever dan dat de organisatie de leiding van de actie overneemt, doch dit is geweigerd. Het gaat ons er slechts om met spoed een aanvaardbare loonregeling te krijgen, want onze salarispositie is onhoudbaar. Als de organisatie niet met nieuwe voorstellen komt vergaderen we Vrijdagnacht om twee uur weer in Capitol om onze verdere houding te bepalen. Wij ontkennen ten stelligste, dat communisme of welke politiek ook de ondergrond van de actie vormt”.

90. 209 ¹¹

BOSS. No.:
CRT.: *Haagsch. Dagbl.*
DATUM: *28-7-48*
NR.:

Voorgenomen H.T.M.-actie is voorbarig zegt organisatie

Loonsvoorstellen waren nog niet definitief

(Van een onzer verslaggevers)

De actie, die een deel van het H.T.M.-personeel thans ontketent, moet wel erg voorbarig genoemd worden, deelde het afdelingsbestuur van de Ned. Ver. v. Spoor- en Eramwegpersoneel ons mede naar aanleiding van de gisteren door ons uitvoerig vermelde vergadering van personeel van de H.T.M., waarin besloten werd van Zaterdag af in staking te gaan als de organisatie niet met nieuwe loonsvoorstellen op tafel komt.

Ruim een week geleden belegde de afdeling Den Haag van deze vakorganisatie een vergadering met haar leden om hun visie te vragen op de door de vakvereniging opgestelde loonregeling. De meerderheid van de leden verklaarde zich tegen deze — en vóór de in Rotterdam toegepaste regeling. In het algemeen liggen de leden voor het Rotterdamse tramperspersoneel hoger dan die welke de organisatie voor Den Haag heeft projecteerd heeft. In eerste instantie kon deze organisatie echter de Rotterdamse regeling niet aanbevelen, daar het technisch personeel hiervan nadeel zou ondervinden. Dit personeel krijgt n.l. bij de H.T.M. voor zijn prestaties premies, die Rotterdam niet kent. Een eventuele loonverhoging zou het gemis van de premie slechts ten dele opvangen.

Toen het personeel zich echter desondanks vóór de Rotterdamse regeling uitsprak, werd dit besluit aan het hoofdbestuur te Utrecht medegedeeld, welke in een voltallige hoofdbestuurvergadering zich op eventuele nieuwe voorstellen wilde beraden. Vóórdat echter een besluit genomen werd, ontketenden de personeelsleden de gisteren reeds gesignaleerde actie.

De commissie uit de nachtvergadering had gistermorgen een onderhoud met de afdelingsbestuurders van de organisatie. Aan de personeelvertegenwoordigers werd geen enkele toezegging gedaan. Wel werd hen er op gewezen, dat de organisatie geen enkele verantwoording voor een eventuele staking aanvaardt en dat de stakers dus de volledige consequenties dienen te dragen. Morgen houdt het hoofdbestuur te Utrecht een spoedeisende vergadering, waarin het conflict besproken zal worden en de houding van de organisatie zal worden bepaald.

Tenslotte deelde men nog mede, dat niet alle actie-voerende H.T.M.-ers lid zijn van de Nederl. Ver. van Spoor- en Tramperpersoneel. Men bleef van mening, dat het geheel een politieke ondergrond heeft, waarin het communisme te bespeuren valt.

OD 209

D.P.S.S. No.:
GRT.: *Haagsch. Dagbl*
Datum: *27-7-48*
A.P.:

H.T.M.-personeel wil Zaterdag in staking gaan

Om vakvereniging tot activiteit te prikkelen

(Van een onzer verslaggevers)

Reeds geruime tijd wordt er door het H.T.M.-personeel een actie gevoerd tot verkrijgen van loonsverhoging. Door de Ned. Vereniging voor Spoor- en Tramwegpersoneel werd reeds een nieuw loonschema opgesteld, dat ook wel de goedkeuring van de directie schijnt weg te dragen, doch de bestuurders en conducteurs hebben deze eventuele verhoging niet in overeenstemming met hun wensen. Zij verlangen een loon, gelijk aan dat van hun Rotterdamse collega's, daar zij van mening zijn, dat gelijk werk op gelijke wijze schoneerd moet worden. Het loon dat aan het personeel van de Rotterdamse tram wordt uitbetaald, ligt hoger dan de tegenwoordige H.T.M. lonen en ook boven de voor de vakverenigingen uitgeworpen nieuwe regeling. Tot op heden heeft de vakvereniging het standpunt inneemend dat haar leden niet delen

Het was daar in de eerste plaats, dat een grote groep bestuurders en conducteurs hedenocht in het gebouw „De Vereniging” bijeen kwam om haar houding te bepalen. Scherpe woorden werden uitgesproken, die tenslotte leidden tot het besluit, dat als de organisatie niet uiterlijk Vrijdag met nieuwe voorstellen op tafel komt, inhoudende een loonregeling gelijk aan die van Rotterdam, Zaterdag de trams en bussen niet meer zullen rijden.

Het personeel van de bussen zette hedenocht alles op een staking, die vanmorgen reeds zou ingaan, doch de meerderheid was van mening, dat de organisatie gelegenheid gegeven moest worden haar standpunt en voorstellen te herzien.

Een telegram werd naar het hoofdbestuur van de vakvereniging gezonden, waarin

het besluit van de vergadering werd kenbaar gemaakt. Een vannacht benoemde commissie had hedenmorgen op het kantoor van de organisatie een bespreking met het afdelingsbestuur over de kwestie.

Op de vergadering kwam nog een ander zorgenkind van de H. T. M.'ers ter sprake: de fooien. In het bijzonder werd thans gesproken over het antwoord van minister Liefstinck aan een Kamerlid over de rechtmatigheid van de belastingheffing op de fooien. Woorden van afkeuring werden aan het adres van minister Liefstinck geuit, die werden vastgelegd in een telegram aan de minister.

Van de zijde van de Nederlandse Vereniging voor Spoor- en Tramwegpersoneel kon men ons hedenmorgen nog niets mededelen omtrent het verloop van het conflict, aangezien de onderhandelingen nog gaande waren. Wel sprak men er zijn bevreemding over uit, dat haar leden een actie tegen hun organisatie begonnen waren; men achtte het niet uitgesloten, dat bepaalde politieke stromingen de agitatie op touw hebben gezet. Overigens meenden men, dat een eventuele staking reeds bij voorbaat tot mislukking gedoemd is, aangezien — vanzelfsprekend — de organisaties, waartegen de actie gericht is, er zich niet achter kunnen plaatsen.

OB 209/11 - haven en tramp bedr.

GEMEENTEPOLITIE

~~COMMISSARIS VAN POLITIE~~

ZAANDAM

ZAANDAM, 23 Januari 1948.
Telefoon 4741

Volgno. OPGELEGD
26 JAN 1948
ACD/20075

BUREAU L
27-1-48

Dict. C.
No. 10/48.
Doss.: C.V.D.
Bijlage(n)

Geheim.

Ik heb de eer U EdelGestrenge het navolgende te berichten;

Op Zaterdag 17 Januari 1948 brak onder de havenarbeiders werkzaam op een viertal schepen in de Oude Haven te Zaandam een staking uit. Deze omvatte 110 havenarbeiders, die z.g. "Ysgeld" verlangden bij de lossing van voormelde schepen, alle geladen met hout, komende uit Zweden. Het hout in die schepen zat vast in ijs. Genoemd geld was toegezegd door de carga-doors, doch betaling was achterwege gebleven. Na een plaatsgehad hebbende vergadering werd op Maandag 19 Januari 1948 te 13 uur het werk hervat en het ysgeld uitbetaald. Een en ander leidde niet tot ongeregeldeheden en er werd niet gepost. Het "Ysgeld" werd uitbetaald. Coll.

Aan

de Heer Hoofd van de
Centrale Veiligheids-
dienst
Javastraat 68
's- GRAVENHAGE.

De Commissaris van Politie,

(C. Roscher.).

K 2576

UITTREKSEL

Voor OD 209 Naam Wilde Stakingen
Origineel in OD 339 Naam Maandrapporten Sept'47 Groningen.
Volg nr. Ag. nr. 21932 Aard van het stuk Maand rapport September
Afz. I/D Groningen Datum 4.10.47

STAKINGEN

Op Maandag 15 September 1947 is de staking bij de verhuizer
A. Vos te Groningen beëindigd.
Overigens hadden in de afgelopen maand te Groningen geen stakingen
plaats.

Uitgetrokken door PR Afd./Sectie ACD 4 Datum 1.11-47

Winschoten, 12 September 1947

Volgt: OPGELEG

15 SEP 1947

ACD/21128

No:197. Zeer Geheim.

Aan het Hoofd van de CENTRALEN VEILIGHEIDSDIENST
Javastraat 68, te s-G R A V E N H A G E;-
Aan het BUREAU INLICHTINGEN te L E E U W A R D E N/

Onderwerp: Schippersstaking.

BUREAU B	
Nummer:	
Datum:	15-9-47

Hiermede bericht ik U, dat op 10 September 1947 de vaste schippers van de Aardappelmeelfabriek, Pekela en Omstreken, te Nieuwe-Pekela in staking zijn gegaan, waardoor de fabriek bij gebrek aan aanvoer van aardappelen maar gedeeltelijk kan werken.

De aanvoer geschiedt thans door vrachtauto's en enkele schepen welke over de beurs worden aangenomen.

De staking omvat ongeveer 40 schippers, waarvan schipper KOK (communist), uit Nieuwe-Pekela de leiding heeft.

De Algemene Schippersbond staat niet achter deze staking, daar zij de lonen heeft goedgekeurd.

Vermoedelijk staat de E.V.C. wel achter deze staking.

De schippers eisen 25% verhoging van de vrachtprijzen, in verband met de lage waterstand, waardoor zij niet met volle vrachten kunnen varen.

De staking heeft tot heden een rustig verloop.

De Majoor,
Districts-Commandant,
W. de Gast.

o/r De Waard van 1° klasse,

J. H. van der Vliet

209

M. L. Eijkhorst
Openbare Wetten Boek B

CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST

's-Gravenhage, 4 Augustus 1947.
Javastraat 68.
tel. 182730.

No. B. 19588.

Dict. V. typ.: SvD. 10.

Onderwerp: Vergadering stakend sleepbootpersoneel.

G E H E I M.

Verslag van een op 21 Juli 1947 te Rotterdam gehouden openluchtvergadering van het stakende sleepbootpersoneel.

De vergadering werd door ongeveer 300 stakers bezocht.

Door Leendert van Os, geb. 17.1.1911 te Rotterdam, won. te Rotterdam werd medegedeeld, dat ondanks met de werkgevers gemaakte afspraak geen rancunemaatregelen te nemen, toch door enkele kleinere maatschappijen bezwaar werd gemaakt een zestal stakers in dienst te nemen. Spreker wakte op, om zolang niet alle stakende arbeiders weder in dienst zijn genomen, het werk niet te hervatten. Hij waarschuwde echter de ouderen onder de stakers zich niet door de jongeren te laten ophitsen.

Nadat door de bedrijfscommissie van het stakende sleepbootpersoneel getracht was omtrent deze kwestie contact op te nemen met de werkgevers, werd te 12 uur door Rokus Niggelie, geb. 18.1.1914 te Rotterdam, won. te Rotterdam, bekend gemaakt, dat nog 5 arbeiders niet door de werkgevers werden teruggenomen. Door L. van Os, werd nogmaals opgewekt de staking vol te houden totdat de werkgevers hun houding zouden hebben herzien.

Na veel geconfereer werd tenslotte door Theodoor Willem Herkenli, geb. 23.9.1899 te Bruinisse, won. te Rotterdam, bekend gemaakt, dat de werkgevers alle arbeiders weder in dienst zouden nemen waardoor het werk zo spoedig mogelijk zou kunnen worden hervat.

Een op 22 Juli 1947 te 10 uur, in gebouw "Ons Huis" aan de Gouvernestraat te Rotterdam te houden vergadering van de bedrijfscommissie van het stakende sleepbootpersoneel vond in verband met bovenstaand besluit geen doorgang. Op 22 Juli 1947 had het gehele sleepbootpersoneel te Rotterdam het werk hervat.

AAN:

C.V.D.

- Z.E. de Minister van Binnenlandse Zaken
- Z.E. de Minister van Justitie
- dHr. Hoofd der Afdeling IIIB van de Generale Staf.
- dHr. Hoofd Sectie III, M.I.D., Marinestaf.

- dHr. Hoofdcommissaris van Politie, Amsterdam.
- dHr. Hoofdcommissaris van Politie, Den Haag.
- dHr. Hoofdcommissaris van Politie, Utrecht.
- dHr. Hoofdcommissaris van Politie, Groningen.

Coll.: DR.

207 *M. L. Likhov*
Gene Rotterdam 13

CENTRALE VEILIGHEIDSDIENST

No.B.19546.

's-Gravenhage, 5 Augustus 1947.
Javastraat 68.

Typ.: TV. Dict.: V.

Tel.: 182730.

Onderwerp: Besloten vergadering
stakend sleepbootpersoneel.

G E H E I M.

Kort verslag van een besloten vergadering van het stakend sleepbootpersoneel, gehouden op Zondag, 20 Juli 1947 te 10.30 uur in de Schouwburgzaal van Gebouw "Odeon", Gouvernestraat 50-72 te Rotterdam.

Aanwezig waren circa 300 personen. (Zaalcapaciteit 418 zitplaatsen.)

Rokus Niggelic, geb. 18-1-1914 te Rotterdam, won. te Rotterdam, secretaris van de gevormde bedrijfscommissie, opende te 11 uur de vergadering, zei, dat de bedrijfscommissie het nodig oordeelt verslag uit te brengen naar aanleiding van de schriftelijk gevoerde onderhandelingen met de werkgeversorganisatie, dat men ook de E.V.C. heeft uitgenodigd op deze vergadering haar advies te geven en dat men eveneens de mening van de arbeiders hieromtrent wil horen.

Spreker gaf hierna een uitvoerige uiteenzetting van de correspondentie, die met de werkgeversorganisatie is gevoerd, waarna hij tenslotte het advies gaf Maandag, 21 Juli 1947, zich weer aan de kantoren van de sleepbootondernemingen te melden voor hervatting der werkzaamheden. "De bedrijfscommissie zal op een en ander het toezicht houden, opdat geen rancunemaatregelen zullen worden toegepast. In de loop van de dag, dit zal naar schatting 1 uur s'middags zijn, zal dan het werk hervat kunnen worden. Er zal worden gewerkt onder de oude voorwaarden, terwijl men als eis heeft gesteld, dat binnen 4 weken een nieuwe C.A.O. is afgesloten. De bedrijfscommissie wenst bij deze onderhandelingen haar stem te doen horen en erkend te worden. Evenwel: met wie de C.A.O. wordt afgesloten, deert haar niet, als zij de goedkeuring van de arbeiders maar kan wegdragen."

Anton van den Berg, geb. 23-3-1903 te Rotterdam, won. te Rotterdam, plaatselijk voorzitter der E.V.C., gaf vervolgens het advies van de E.V.C. en zei, dat de staking nu dient te worden opgeheven, "dat wil zeggen: onderbroken, opdat men opnieuw kan onderhandelen over de nieuwe loon- en arbeidsvoorwaarden."

Verzonden aan:

Z.E. de Minister v. Binnenlandse Zaken,
Z.E. de Minister v. Justitie,
De Hr. Hoofd v. d. Generale Staf IIIB.,
De Hr. Hoofd Sectie III, M.I.D., Marinestaf,
De Heer Hoofdcommissaris v. Politie te Amsterdam,
De Heer Hoofdcommissaris v. Politie te Den Haag,
De Heer Hoofdcommissaris v. Politie te Utrecht,
De Heer Hoofdcommissaris v. Politie te Groningen.

Spreker betoogde nogmaals, "dat het niet om het spel doch om de knikkers gaat en dat het op dit ogenblik dus weinig ter zake doet, met wie of de nieuwe C.A.O. wordt afgesloten. De C.A.O. als zodanig moet echter de goedkeuring der arbeiders kunnen wegdragen." Spreker gaf tenslotte nogmaals het advies op 21 Juli 1947 het werk te hervatten.

Vervolgens werd gelegenheid gegeven tot discussie, waarbij door een zestal onbekende aanwezigen het woord werd gevoerd. Deze betoogden, "dat van den Berg wel zegt, dat het niet om het spel, doch om de knikkers gaat, doch dat men in feite nog helemaal geen knikkers heeft gezien en dat men, afgezien van de gesloten eenheid niets heeft bereikt." De sprekers zijn dan ook van mening, dat men moet door staken, totdat positieve resultaten zijn bereikt.

R.Niggelie, het woord hernemend, zette nogmaals het advies van de bedrijfscommissie uiteen. Hij zei, dat zal worden overgegaan tot schriftelijke stemming, waarbij personen beneden de leeftijd van 18 jaar van stemming worden uitgesloten en betoogde in bedekte termen, dat, indien zou worden besloten de staking voort te zetten, de bedrijfscommissie haar werkzaamheden zal beëindigen.

Spr. verzekerde, dat, indien men besluit tot werken, de bedrijfscommissie, gedurende de onderhandelingen, welke men met de werkgevers zal gaan voeren, ten nauwste contact met de E.V.C. zal onderhouden en dat zij zich voortdurend door de E.V.C. van advies zal laten dienen.

Hierna werd, nadat gepauzeerd is, een schriftelijke stemming gehouden. Uitgebracht werden 288 stemmen, waarvan 2 blanco; 160 stemmen voor hervatting der werkzaamheden en 126 stemmen voor doorstaking.

A.van den Berg, sprak de vergadering nogmaals toe. Hij zei verheugd te zijn, dat 126 kameraden hun klassebewustzijn voelen, "doch dat volgens democratisch recht het werk morgen hervat zal worden." Spreker gaf de gebruikelijke scheld-kanonnade op "Het Vrije Volk", riep op tot algehele solidariteit en zei, dat het sleepbootpersoneel "nu de pioniers en stoottroepen zijn geworden in de E.V.C."

R.Niggelie sloot hierna om 13.15 uur de vergadering.

Tengevolge van enkele strubbelingen werd 21 Juli 1947 - het werk door het stakende sleepbootpersoneel nog niet in zijn geheel hervat.

C.V.D.

Coll.: dR.

INLICHTINGDIENST TE HENGELO(O).

No. ID. 70/47.

Betreffende: Proteststaking bij
Spieker & Elfrink te Hengelo(O).

M B

UITGEBEKT

Volgno.
19 JULI 1947
ACD/18460

Op Zaterdag, 12 Juli 1947, ontstond onder het personeel van Spieker & Elferink, transport-en handelsmaatschappij, gevestigd aan de Kanaalstraat 12 alhier, een ontevredenheid over een loongeschil. Het betrof hier de uitbetaling van het z.g. tonnagedgeld, hetwelk boven het normale weekloon wordt genoten. Dit tonnagedgeld bedroeg 3 cent per ton. De arbeiders verlangden een minimum tonnagedgeld van F.5.- per week.

Nadat geen bevredigende oplossing was gevonden, werd het werk neergelegd en nadien werd contact met de vakbonden gezocht. Op Maandag, 14 Juli 1947 had het bestuur van de E.V.C. en het N.V.V., afdeling transport, een onderhoud met de directie. Besloten werd een tonnagedgeld van F.5.- per week uit te keren. Het in de zomer meer verdiende tonnagedgeld zal blijven staan tot de winter, wanneer de arbeiders niet in staat zijn deze toeslag te halen.

Na deze bevredigende oplossing werd het werk op Maandag 14 Juli 1947, te 14.00 uur hervat.

Aan deze staking werd door nagenoeg het gehele personeel (20 man) deelgenomen.

Op 17 Juli 1947 verzonden aan het Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst te s-Gravenhage.

In afschrift aan de Procureur-Generaal, fgd. Directeur van Politie te Arnhem.

Datum 21-7-47

UITTREKSEL

Voor OD 209 Naam WILDE STAKINGEN
Origineel in OD 723 Naam Toestand in de Bouwvakken en Neven-
bedrijven
Volg nr. 18393 Ag. nr. 18393 Aard van het stuk
Afz. ID Rotterdam Datum 16-7-47

INLICHTINGENDIENST

ROTTERDAM

Rotterda, 16 Juli 1947

I.D. No. 723
G E H E I M.

Omtrent de onrust onder de arbeiders bij "Havenherstel" alhier, welke zich uitte in een circa 1100 man omvattende proteststaking van 9 - 13 uur op Maandag 14 Juli 1947 en het op Dinsdag 15 Juli 1947 zenden van een deputatie van 25 man van de bouwputten aan de Sluisjesdijk alhier naar de directie, wordt bericht dat de grieven zich in hoofdzaak richten tegen het feit, dat deze arbeiders door uitvriezen met Kerstmis enz. in de afgelopen winter hun vacatiebonnen hebben moeten inleveren en voor het tekort aan deze bonnen nu bijbetaling vragen.

Voorts vragen zij nu een week vacantietoeslag en de bekende 2 % vacantietoeslag die in vele andere bedrijven reeds is of wordt betaald.

Van de zijde van de directie is toegezegd de bovenvermelde grieven te zullen doen onderzoeken en aan het wegnemen daarvan in overleg met de patroons in het bouwbedrijf mede te werken.

/-----/

Alles had een ordelijk verloop.

Verzonden aan: Hoofd Centrale Veiligheidsdienst Javastraat
68 te 's Gravenhage.
Procureur Generaal bij het Gerechtshof, fgd.
Directeur van Politie te 's Gravenhage.

Op aanwijzing van B.

Uitgetrokken door JW Afd./Sectie ACD Datum 23-7-47

INLICHTINGENDIENST
AMSTERDAM

No. LD. 4964b-4/47.

Uw brief: -

Amsterdam, 18 Juni 1947

Volgno.

20 JUNI 1947

ACD/17464

Onderwerp:
Staking in de haven.

Bijlagen:
GEHEIM.

BUREAU B	
	20-6-47

UITGEBOKT

Vanaf 8 Juni 1947 heeft de directie van de Samenwerkende Haven Bedrijven (= S.H.B.) de vaste S.H.B.-arbeiders er op attent gemaakt, dat zij ingaande 16 Juni a.c. een gedeelte van deze werklieden wenste in te delen in ploegverband. Een lijst met de ingedeelde ploegen volgde en iedere S.H.B.-er kon zien bij welke maatschappij hij werd te werk gesteld.

Er was voor deze indelingslijsten in zoverre interesse, dat men er op keek of men er soms ook op voorkwam en voor de rest werd naar de bedoeling van deze nieuwe vinding gegist.

Men schijnt nade E.V.C. van een en ander in kennis te hebben gesteld en door enkelen werd een plan opgemaakt waarbij werd afgesproken om Maandagochtend 16 Juni in ploegverband niet op te lopen, maar zich aan de oude besteking te houden.

Wilden de S.H.B.-bestekers (dit zijn mensen die belast zijn met de indeling der arbeiders) hier niet aan, dan zou men in proteststaking gaan. Voor alle zekerheid zouden STERSEMA en KUILL Maandagochtend vroeg in het S.H.B.-gebouw aanwezig zijn om de ontwikkeling gade te slaan.

Die Maandagochtend begonnen de bestekers met het indelen van de arbeiders die niet in ploegverband waren opgenomen op de lijsten. Tot half acht ging dit gesmeerd. De bestekers gingen op stap naar hun job. Op dit tijdstip begon de herrie; de ploegveranders werden door de besteker opgeroepen; discussie ontstond; de ene wilde niet, de ander wel en opeens het geschreeuw: "Mannen, allemaal d'er uit." STERSEMA klom op het ijzeren hek en wilde een toespraak houden, maar hij was nauwelijks aan de gang of de bestekers haalden hem er af en wezen hem de deur. Nog harden werd het geloei van de E.V.C.-belanghebbenden om gemeenschappelijk het gebouw te verlaten. De ploegverhanders twijfelden eerst; probeerden de kat uit de boom te kijken. De D.U.W.-arbeiders deden of hun neus bloedde, bleven staan, of weigerden, of waren van mening eerst bestoken te moeten worden en dan verder te zien. Degenen, die voor de dagploeg (8 - 5 uur) bestoken waren, gingen haast allemaal aan het werk, maar zij die de avonddienst (5 - 23 uur) en de nachtdienst (23 - 8 uur) hadden gekregen konden niet anders dan afwachten hetgeen te gebeuren stond.

Aan

Toen

Toen kwam de mededeling om 's-middags om 2 uur in het gebouw "De Valk" aanwezig te zijn. (vide dezerzijds rapport ID.4964/47 dd. 16 Juni 1947). Het frappante van de redevoering van KUIL was, dat hij met geen woord repte over het niet-willen-werken-in-ploegverband, wat in feite z.g. de oorzaak van deze "spontane" staking was.

Deze staking kan gezien worden in het licht van het oordeel van het E.V.C.-bestuur om het front af te tasten en het stakingswapen te gebruiken in de strijd.

Hoewel er Dinsdagnacht 5000 pamfletten zouden worden gedrukt, die de daarop volgende morgen zouden worden uitge-reikt aan de haven, waren deze manifesten vanochtend nog niet aanwezig. De stakers kregen vanmorgen geen kans om te posten bij de maatschappijen, de politiecontrole was onverbiddelijk.

Onder een deel der stakers is al een merkbare downstemming te bespeuren, omdat dit deel er geen gat in ziet en naar de resultaten van verleden jaar wijst.

Voor zover hier bekend is de weerstandskas van de E.V.C. nu juist niet zo bijster groot.

VERZONDEN AAN: Hfd. C.V.D., Haag.

F.2.

Amsterdam, 16 Juni 1947.

BUREAU D

Nummer:	
Datum:	19-6-'47

1947.
9 JUN 1947
ACD/17417.

Verslag van de op 16 Juni 1947 des middags te 2.00 uur gehouden vergadering op het terrein, gelegen naast het gebouw "De Valk", gelegen in de Valkenburgerstraat 105 te Amsterdam, in verband met de staking van havenarbeiders, georganiseerd in de Eenheidsvakcentrale.

Deze staking was op 16 Juni 1947 des morgens uitgebroken onder de S.H.B.- arbeiders naar aanleiding van een door de Scheepvaartvereniging "Noord" in te voeren reorganisatie op het gebied van de werkgroepen.

Aanvankelijk lag het in de bedoeling, om deze bijeenkomst te houden in een van de zalen van het gebouw "De Valk".

Daar de opkomst de verwachtingen echter overtrof, besloot men een vergadering te improviseren op het naast dit gebouw gelegen zandterreintje.

Er waren ongeveer 750 man aanwezig.

Daar voornoemd zandterrein aan de openbare weg gelegen is, ging veel het gesprokene verloren. Een groot deel van de aanwezige arbeiders, dat zich buiten het hek op de openbare weg bevond, deed dan ook geen moeite, om iets van hetgeen de sprekers zeiden, op te vangen.

Om even over half drie opende Hendrik Willem SIERSEMA, geboren te Amsterdam, 27 October 1894, wonende Lodewijk Boisotstraat 20-III te Amsterdam, de bijeenkomst.

Hij begon te vertellen, dat deze staking niet was geproclameerd door de E.V.C. Deze staking was spontaan door de arbeiders zelf begonnen. (Dit voor het geval, dat er mensen van de pers aanwezig mochten zijn.)

Vervolgens zei hij, dat de E.V.C. had getracht contact te verkrijgen, met de directie van de Scheepvaartvereniging "Noord". Doch tevergeefs. Uiteindelijk gelukte het de heer Jan KUIL, geboren te Amsterdam, 15 Mei 1908, voorzitter van de landelijke raad van de E.V.C., wonende van Neckstraat 5-II te Amsterdam, telefonisch contact te krijgen met de directeur van voornoemde Scheepvaartvereniging.

Het resultaat hiervan was, dat de Scheepvaartvereniging "Noord" op 17 Juni 1947 'smiddags een conferentie zal beleggen met haar directie-leden, waarin zal worden besproken, of de E.V.C. als niet erkende vak-organisatie, zal worden toegelaten, om besprekingen te voeren met de scheepvaartvereniging inzake de grieven en eisen der havenarbeiders.

Hangende deze bespreking kon de E.V.C. de arbeiders niets anders adviseren, dan deze bespreking af te wachten en om op 17 Juni 1947 te 17.00 uur op dezelfde plaats terug te komen. Wellicht zou dan het antwoord van de Scheepvaartvereniging "Noord" bekend zijn, waarna de E.V.C. haar standpunt zou kunnen bepalen.

Vervolgens sprak Jan KUIL nog enige ogenblikken, voornamelijk over het door hem gevoerde telefoongesprek met de directeur van de Scheepvaartvereniging "Noord".

Te ongeveer 15.00 uur besloot SIERSEMA de bijeenkomst met tezeggen, dat de arbeiders dus morgen, 17 Juni, niet aan het werk moesten gaan. Zij moesten zich rustig houden, de posten in de haven versterken en voor de rest rustig afwachten.

Hierna gingen de arbeiders uiteen.
De stemming onder de arbeiders was vrij onverschillig.
De gehele bijeenkomst droeg een "rommelig" karakter.

Verzonden aan: Hoofd C.V.D. 's-Hage.
F.G. te A'dam.
B.M. te A'dam.
H.C. te A'dam.

N.5.

GEMEENTEPOLITIE

SCHIEDAM

Volgno.

Doss.: P.I.D. *D 209 B 10*

No. 32/47.

SCHIEDAM, 10 Juni

12 JUN 1947

1947.

TYP.:

ACD/1763.

Aan den Heer Hoofd van de Centrale Veiligheidsdienst,

's-GRAVENHAGE.

ONDERWERP: 1e. Aanzetting tot staking bij A.T.O. personeel;

BIJLAGEN: 2e. Sit-down staking werf Wilton Fijen-

ANTWOORD OP: oord.

BUREAU D

Nummer:

Datum:

13-6-47

Ingesloten heb ik de eer UHEG. te doen toekomen een rapport van mijn administratie, betreffende bovenstaande onderwerpen.

De Commissaris van Politie, *fl*

J.H. van Veen
(J.H. van Veen).

Coll.

Onderwerp:

- 1e. Aanzetten tot staking bij de A.T.O. te Schiedam.
- 2e. Sit-Down staking op de werf Wilton-Fijenoord te Schiedam.

R A P P O R T .

Ik, Jan Hermanus van Duijl, hoofdagent van politie der gemeente Schiedam, tevens onbezoldigd valdwachter dier gemeente, heb de eer U EdelGestrenge het navolgende te rapporteren.

"Blijkens een bericht in het dagblad "De Waarheid" dd 3 Juni 1947 was op die dag het gezamenlijke personeel van de A.T.O. van Gend en Loos te Rotterdam in protest staking gegaan tegen onrechtvaardig ontslag van drie arbeiders die op Maandagmorgen geweigerd hadden een half uur over te werken in aansluiting op hun verrichte nachtdienst. Op Woensdagmiddag 4 Juni 1947 hebben een tiental stakers uit Rotterdam getracht eveneens een staking te forceren bij van Gend en Loos op het stationsemplement te Schiedam. Zij werden van het terrein aldaar verwijderd. Het personeel van van Gend en Loos te Schiedam wenste niet aan de staking deel te nemen. De stakers hebben de gemeente Schiedam verlaten. De algemene toestand was rustig."

*Afdrift
na Maandag*

Op Vrijdag 6 Juni 1947 is een sit-down staking uitgebroken op de werf Wilton-Fijenoord te Schiedam omdat de beloofde 96 uur gratificatie op orde van het College van Rijksbemiddelaars op die dag niet uitbetaald kon worden. Het grootste gedeelte van de arbeiders nam aan de staking deel. Er werd nagenoeg niet gewerkt. De directeur van de werf, Ir. Römer, heeft zich met enige leden van de kern in verbinding gesteld met het College van Rijksbemiddelaars. Op Maandag 9 Juni 1947 zal door genoemd college over deze zaak worden beslist. De directie van de werf heeft per circulaire die op de werf waren aangeplakt, de eis gesteld, dat het personeel op Zaterdag en Maandag normaal aan het werk behoorde te zijn. Bij eventueel staken zouden de uren waarin niet was gewerkt van het loon worden ingehouden. Op Zaterdagmorgen 7 Juni 1947 zijn alle arbeiders weer aan het werk gegaan. Moeilijkheden hebben zich nog niet voorgedaan. De toestand op de werf is rustig."

Waarvan door mij is opgemaakt, getekend en gesloten dit rapport te Schiedam 7 Juni 1947.

Gezien:

De Inspecteur van Politie.

De hoofdagent van politie,

J. H. van Duijl
(J.H. van Duijl)

INLICHTINGDIENST.

ROTTERDAM.

I.D. No. 601

GEHEIM.

Rotterdam, 19 Juni 1947

BUREAU D

Nummer:	
Datum:	13-6-47

Volgno.

10 JUN 1947

ACD/17067

UITGEBODEN

16962
16960

Ten gevolge op dezerzijds schrijven I.D. No. 601 d.d. 4 en 5 Juni 1947, wordt bericht, dat de op Dinsdag, 3 Juni 1947, uitgebroken wilde staking onder het personeel der N.V. Expeditieonderneming Van Gend en Loos alhier is geëindigd. Hedenmorgen, Maandag 9 Juni 1947, werd op de oude voorwaarden en zonder dat de aanleiding tot deze staking, n.l. het ontslag aan drie personeelsleden, die weigerden overwerk te verrichten, ongedaan was gemaakt, het werk op alle bestel- en afhaalkantoren alhier hervat.

In een op Zaterdag, 7 Juni 1947, in het Gebouw der Ned. Vereniging van Spoor- en Tramwegpersoneel, afd. Rotterdam, aan de Westzeedijk 92 alhier, voor dit stakende personeel gehouden vergadering, uitgaande van de gezamenlijke bonden, werd met 71 - 8 (leden-)stemmen tot opheffing van de staking besloten. Aanwezig waren circa 120 personen, van wie circa 40 ongeorganiseerden.

KNV
Na afloop van deze vergadering trachtte Hoek, Pieter, geboren 14-1-1908 te Rotterdam, chauffeur Van G. & L., wonende Nicolaas Zasstraat 10a te Rotterdam, leider van het Stakingscomité, tevergeefs nog een contra-vergadering op de Veemarkt alhier te houden.

Men was - blijkens eigen uitlatingen - blij weer aan het werk te kunnen gaan.

De kwestie van het ontslag der drie personeelsleden en eventueel andere wensen zullen nu op normale wijze door de erkende vakbonden met de Directie worden afgehandeld.

Verzonden aan : Hoofd Centrale Veiligheids Dienst,
Javastraat 68, 's-Gravenhage.
Procureur-Generaal bij het Gerechtshof,
fgd. Directeur van Politie, Raamweg 15,
's-Gravenhage.

INLICHTINGENDIENST.

ROTTERDAM.

I.D. No.601.

GEHEIM.

B

Volgno.
6 JUNI 1947
KCD/16960

Rotterdam, 5 Juni

16952

BUREAU B	
Nummer:	
Datum:	7-6-47

UITGEBOKT

Aansluitend op dezerzijds schrijven I.D. No.601, d.d. 4 Juni 1947, volgen hier korte verslagen van twee op Woensdag 4 Juni 1947 door de stakers van de N.V. Expeditie-onderneming van Gend en Loos alhier op een open terrein aan het Haringvliet alhier gehouden bijeenkomsten. (Hun was de toegang tot de terreinen van het Maasstation ontzegd).

1e. die van 10-circa 12 uur.

Aanwezig slechts ongeveer 175 (van de in totaal circa 400) stakers.

Hoek, Pieter, geboren 14-1-1908 te Rotterdam, chauffeur van Gend en Loos, wonende Nicolaas Zaanstraat No.10a te Rotterdam (die anarchisist en lid E.V.C. wordt genoemd) deelde mede met Swemmelaar, Petrus Wilhelmus, geboren 4-5-1908 te Rotterdam, besteller van Gend en Loos, wonende te Rotterdam, H. Dullaertplein No.30a, te vergeefs getracht te hebben een onderhoud met de directie v.G. & L. te krijgen. Uit de weigering van de directie zou blijken, dat zij geen oog en oor heeft voor de belangen der arbeiders. Spr. deed daarom een dringend beroep op de aanwezigen solidair te blijven en 's-avonds in groten getale naar de openbare vergadering der E.V.C. in de Riviera Hal alhier te gaan, teneinde de sympathie der arbeiders te winnen en - indien het zou worden toegestaan - daar te collecteren, omdat aan de stakers de financiën ontbraken.

Breur, Lambertus, geboren 8-4-1904 te Rotterdam, chauffeur v.G. & L., wonende Zwaanshals No.85a alhier, zeide, onder geen beding gelden, in welke vorm ook, van de E.V.C. afkomstig, te willen aanvaarden. Spr. zeide, dat de staking, waaraan hij zelf heeft meegedaan en welke aanvankelijk slechts 24 uren zou duren, slechts een protest betekende tegen het op willekeurige wijze ontslag geven aan drie leden van het personeel. Nu men echter bovendien een landelijke actie voor 20% loonsverhoging en premievrij pensioen wil ontketenen, wenste hij er niet ~~meer~~ meer aan mee te doen. Na de aanwezigen gewaarschuwd te hebben voor de gevolgen van deze onbezonnen actie, zei de spr. morgen weer aan het werk te zullen gaan.

Bij een door middel van zitten en opstaan gehouden stemming bleken 19 personen Breur's zienswijze te delen.

Besloten werd steunlijsten samen te stellen, waarmede de stakers de bedrijven, voornamelijk de klanten van v.G. & L., zou moeten bezoeken om financiële steun te verkrijgen en voorts om verschillende deputatie's naar Amsterdam, den Haag en vooral Schiedam te zenden, teneinde ook daar het personeel over te halen zich aan te sluiten tot het voeren van een landelijke actie.

Er werden nog verschillende vragen gesteld over de methode van actie en toen bleek, dat leden van het technisch personeel op eigen houtje naar de directie waren gestapt om te overleggen, waarbij hun gezegd was, dat men op de bestaande voorwaarden weer aan het werk kon gaan en dat over circa 14 dagen beslist zou worden wie wel en wie niet gehandhaafd zou worden,

brak

brak een waar krakeel los en keurde Hoek, P., voornoemd, dit eigenmachtig optreden natuurlijk scherp af.

Te circa 12.30 uur ging men rustig uiteen.

2e. die van 16 - 18 uur.

Aanwezig weer slechts 175 personen.

Hoek, P., voornoemd, deelde nu mede, dat hem in een informatieve bespreking op het Gewestelijk Arbeidsbureau alhier was gezegd, dat morgen (Donderdag 5 Juni 1947) de Rijksbemiddelaar een en ander ter plaatse zou onderzoeken. Spr., becritiseerde op felle wijze het door het bij het N.V.V. aangesloten "A.T.O.-Belangenbehartigings Comité (A.B.C.) Utrecht" per post rond gezonden - in afschrift aangehecht - schrijven, hetwelk ook door niet-leden is ontvangen. Met de bedekte toespeling op de waarschijnlijkheid, dat de adressen door de directie van v.G. & L. waren verstrekt, zeide spr., dat men niet behoefde te vragen waar deze vandaan kwamen. Spr., die verzekerde, dat deze actie niets met politiek te maken heeft, deelde vervolgens gestencelde steunlijsten, genummerd van 1 - 100, uit.

Een onbekende staker deelde nog mede, dat de poging om het te Schiedam werkzame v.G. & L.-personeel ook aan de staking te doen deelnemen, geen resultaat had gehad.

Bij de verschillende bestelkantoren wordt gepost.

Aan bederf onderhevige goederen vallen buiten de staking.

Alles heeft tot nu toe een ordelijk verloop.

In de morgen van Donderdag 5 Juni 1947 waren - blijkens mededeling van de directie van v.G. & L. alhier circa 15 stakers (hoofdzakelijk technisch personeel) weer aan het werk getogen.

Verzonden aan: Hoofd Centrale Veiligheidsdienst, Javastraat 68
te 's-Gravenhage.

Procureur-Generaal bij het Gerechtshof, fgd.
Directeur van Politie te 's-Gravenhage.

*Onder de stakers werd een pamflet verspreid (waar-
van bijgevoerd een afschrift). (zie bijlage)*

A.T.O. Belangenbehartigings Comité (A.B.C.) UTRECHT.

Rotterdam 3 Juni 1947.

Aan het gehele Ato personeel,

W.Vr.,

Namens het A.B.C. wenden wij ons tot het gehele A.T.O. personeel om te waarschuwen tegen de zinloze staking die op 3 Juni te Rotterdam is uitgebroken.

Wat toch is het geval? Deze staking heet te worden gevoerd uit sympathie met 2 mensen, die ontslagen zijn wegens het weigeren van overwerk.

De waarheid is wel iets anders.

Reeds geruime tijd geleden heeft de Communistische Partij Nederland(C.P.N) aan haar leden de opdracht gegeven dat alle C.P.N.ers in een bepaald bedrijf zich moeten verenigen in bedrijfsgroepen, welke alle politieke opdrachten van de Partijleiding moet uitvoeren.

Een dezer opdrachten is in de bedrijven onrust te verwekken en als het kan stakingen te provoceren.

Reeds in het Vrije Volk van Zaterdag 31 Mei j.l. werd onthuld dat er op 2 Juni een spontane staking moest uitbreken in de metaal en meubel-industrie te Amsterdam. In werkelijkheid was dit een bevel van de C.P.N.

Blijkbaar stond ook de A.T.O. deze keer op het lijstje.

Reeds vorige week werd er door een zgn. Comité van Actie voor het A.T.O. personeel een vergadering uitgeschreven op 2 Juni. Daar moest tot staking worden besloten. Men moest echter nog een argument hebben.

Gelukkig voor het Comité werden er op Zaterdag 31 Mei 3 loodsarbeiders ontslagen wegens het weigeren van overwerk. Nu had men op het laatste ogenblik nog een "argument".

Maar toen 4 weken geleden eveneens 4 mensen werden ontslagen voor hetzelfde feit werd er niet gestaakt.

Blijkbaar had men toen geen opdracht.

Deze ontslagen werden door ons weer ongedaan gemaakt.

Ook nu waren wij voor deze 3 mensen bezig maar nu moest er plotseling gestaakt worden.

Wij aarzelen niet deze staking totaal overbodig en zeer schadelijk te noemen.

De vergadering waar het stakingsbesluit werd genomen, was bezocht door circa 75 personen. Het gehele personeel bestaat echter uit 517 personen.

VAN DEMOCRATIE GESPROKEN.

De leiding van die vergadering was niet in handen van de E.V.C., doch van een drietal communisten.

Het is best mogelijk dat de E.V.C. de leiding overneemt, doch op dit ogenblik is dit nog niet het geval.

A.T.O. personeel is het U nu duidelijk dat U zich voor het politieke karretje van de communisten laat spannen?

En wat is hiervan het einde? Straks kan moeder de vrouw het gelag betalen in de vorm van enige dagen gederfd loon.

Betalen dan de heren communisten het loonverlies?

En als er slachtoffers vallen, wie zorgt daar dan voor?
Geloof ons vrienden gij blijft zelf met de scherven zitten.

Wij als bona-fide vakbeweging wijzen alle verantwoordelijkheid voor de gevolgen van deze zinloze staking vierkant van de hand.

Wij roepen het A.T.O. personeel op zich achter de erkende vakorganisaties te plaatsen en tegenover deze politieke staking.

Wij vragen: Is het stakingsbesluit tot stand gekomen door een persoonlijke stemming door het gehele A.T.O. personeel?

Heeft de meerderheid zich bij deze stemming uitgesproken vóór staking?

Neen en nogmaals neen!

Vijf jaar lang hebben wij onder een dictatuur geleefd.

Is dit niet lang genoeg geweest? Moeten wij nu weer onder een politieke dictatuur?

Wij doen een dringend beroep op het A.T.O. personeel het gezonde (r-stand te laten spreken en elke vorm van dictatuur af te wijzen.

Het belang van het A.T.O. personeel is, zo spoedig mogelijk een einde te maken aan deze politieke rol, voordat onherstelbare ongelukken gebeuren.

Daarom is het advies van de organisaties:

GAAT AAN HET WERK.

voor het A.B.C.

J. de Later.

B

INLICHTINGENDIENST.

ROTTERDAM.

I.D. No. 601.

GEHEIM.

Volgno.
6 JUNI 1947
ACD/16952

Rotterdam, 4 Juni 1947

BUREAU B
7-6-47

UNGEBOEKT

Dezerzijds wordt bericht, dat op Dinsdag 3 Juni 1947 alhier onder het personeel, de koetsiers en de chauffeurs van de N.V. Expeditie-onderneming van Gend en Loos een wilde staking is uitgebroken, omvattende circa 400 personen.

De oorzaak hiervan is het feit, dat 3 leden van het personeel, die Zaterdag j.l. weigerden enig overwerk te verrichten, werden ontslagen.

Men eiste aanvankelijk slechts weder-indienstneming van de ontslagenen, doch heeft, nadat gisteravond op het terrein van het Maasstation alhier in de openlucht is vergaderd onder leiding van Hoek, Pieter, geboren 14-1-1908 te Rotterdam, vrachtwagen chauffeur, wonende te Rotterdam, Nicolaas Kasstraat No. 10a, ook loon-eisen gesteld en besloten deputatie's naar Utrecht, den Haag en Amsterdam te zenden, teneinde te trachten de staking algemeen te doen worden.

Als ergste raddraaiers in deze staking kunnen worden beschouwd, Hoek, P., voornoemd en Swemmelaar, Petrus Wilhelmus, geboren 4-5-1908 te Rotterdam, besteller goederen vervoer, wonende te Rotterdam, H. Dullaertplein No. 30a.

Verzonden aan: Hoofd Centrale Veiligheidsdienst, Javastraat 68 te 's-Gravenhage.

Politie Velsen.

Onderwerp:

Staking vischlossers.

9.31

BUREAU D	
Numero:	
Datum:	5 MEI 1947

209

Volgno.
2 MEI 1947
ACD/14629

R A P P O R T .

Naar aanleiding van een op 28 April 1947 uitgebroken zoogenaamde "wilde" staking onder een deel der havenarbeiders te IJmuiden, kan het volgende worden gerapporteerd:

" De staking brak uit in den morgen van den 28 sten April 1947, en wel onder de groep "Vischlossers". De staking was een gevolg van de wijze van uitvoering ten aanzien van de regeling van het verstrekken van een z.g. zootje visch aan de vischlossers. De groep vischlossers omvat 170 arbeiders welke grootendeels aangesloten zijn bij den Centralen Bond van Transportarbeiders te IJmuiden.

In verband met deze staking werd door genoemden bond op 29 April 1947, des morgens om 6 uur een ledenvergadering gehouden ter bespreking van het ontstane arbeidsconflict. Na gehouden bespreking werd besloten het werk te hervatten, waarop omstreeks 7 uur dien morgen de normale arbeid weer een aanvang nam.

Tijdens bedoelde vergadering werden door de vischlossers nieuwe eischen gesteld. Indien die eischen zouden worden ingewilligd is er een ander arbeidsconflict te verwachten en wel onder de groep "Vischknechten", omdat dan de arbeidsvoorwaarden van hen ongunstiger zouden worden. Deze groep zou dan op 3 Mei 1947 in staking gaan.

Zoowel door den Centralen Bond voor Transportarbeiders als door de Reedersvereniging wordt echter getracht een arbeidsconflict te voorkomen.

Van eenige activiteit van de zijde der E.V.C of andere uiterst linksche groepen is tot nu toe niet kunnen blijken.

De staking had een rustig verloop.

Velsen 29 April 1947.

Aan den Heer
Commissaris van Politie
der gemeente VELSEN.

P O L I T I E
te
's-GRAVENHAGE.

6.5130.

(K)

1 NOV.

INLICHTINGEDIENST.

G E H E I M.

Doss. 25/14.

Ten aanzien van het tusschen het personeel van de H.T.M. en den Rijksbemiddelaar gerezen conflict kan het volgende worden medegedeeld:

In den nacht van Maandag 4 op Dinsdag 5 November 1946, werd door de drie bonden vergaderd. Bij de aldaar gevoerde besprekingen bleek, dat het overgrootste deel van het personeel voor staking was. Tenslotte werd een voorstel aangenomen, dat inhield, dat men zich met nieuwe voorstellen zal wenden tot den Rijksbemiddelaar. Het resultaat van deze besprekingen zal worden medegedeeld in de eerstkomen/vergadering, welke zal worden gehouden in den nacht van Maandag 11 op Dinsdag 12 November 1946, in welke vergadering tevens zal blijken, of men al dan niet tot staking zal overgaan.

De aandacht blijft dezerzijds op een en ander gevestigd.

BUREAU D	
Nummer:	
Datum:	11/1/46

Verzonden op 9 November 1946.

aan: het Hoofd van den centralen veiligheidsdienst, alhier
den Heer Procureur-generaal, alhier
den Heer Burgemeester, alhier.

P O L I T I E
te
's-GRAVENHAGE.

B 4593 209

20 OCT.

INLICH INGENDIENST.

G E N E R A L I E . .

Doss./25/13.

Op 18 October 1946, bij den aanvang der werkzaamheden, is een staking uitgebroken onder een gedeelte van het H.T.M.-personeel en wel het personeel van de Remises Frans Halsstraat en Fruitweg, tengevolge waarvan lijn 4, 6 en 13, alsmede het geheele busverkeer werd stilgelegd.

Het betreft hier een proteststaking naar aanleiding van het feit, dat een voor het personeel in het leven geroepen spaarfonds, waaraan de H.T.M. haar goedkeuring had gehecht, door den Rijksbemiddelaar werd afgewezen.

Het personeel was aan de remises aanwezig.

Aangezien alles ordelijk verliep, verzocht de leiding van de H.T.M. zoo weinig mogelijk politie-personeel ter plaatse aanwezig te doen zijn.

Door burger politie-personeel is daarna toezicht uitgeoefend, terwijl overigens eenig politie-personeel werd geconsigneerd, dat evenwel niet behoefde op te treden.

Dienzelfden dag te 8.30 uur is de staking opgeheven en werd het werk hervat.

Verzonden op 18 October 1946.

aan: het Hoofd van den Centralen Veiligheidsdienst, alhier
den Heer Procureur-Generaal, alhier
den Heer Burgemeester, alhier.